

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

108

U skladu s člankom 26. stavak (1) i člankom 75. stavak (1) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15, 53/16 i 71/24), člankom 52. stavak (1) i člankom 85. stavak (1) Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23, 87/23, 50/24 i 73/24), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 15. sjednici Doma naroda, održanoj 12. studenog 2024. godine i na 25. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 23. siječnja 2025. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZMJENI ODLUKE O IZBORU ČLANOVA
ZAJEDNIČKIH POVJERENSTAVA OBAJU DOMOVA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.

U članku 1. Odluke o izboru članova zajedničkih povjerenstava obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 16/23) (u daljnjem tekstu: Odluka), u Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine, pod rednim brojem 8 riječi: "Radovan Kovačević" zamjenjuju se riječima: "Želimir Nešković".

Članak 2.

U članku 2. Odluke, u Zajedničkom povjerenstvu za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine, pod rednim brojem 8 riječi: "Nikola Špirić" zamjenjuju se riječima: "Nenad Vuković".

Članak 3.

U članku 3. Odluke, u Zajedničkom povjerenstvu za ekonomske reforme i razvoj, pod rednim brojem 7 riječi:

"Snježana Novaković-Bursać" zamjenjuju se riječima: "Nenad Vuković".

Članak 4.

U članku 4. Odluke, u Zajedničkom povjerenstvu za europske integracije, pod rednim brojem 8 riječi: "Snježana Novaković-Bursać" zamjenjuju se riječima: "Nenad Vuković".

Članak 5.

U članku 5. Odluke, u Zajedničkom povjerenstvu za administrativne poslove, pod rednim brojem 7 riječi: "Nikola Špirić" zamjenjuju se riječima: "Nenad Vuković".

Članak 6.

Ova odluka stupa na snagu danom objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01.02-34-1-2229/24

23. siječnja 2025. godine

Sarajevo

Predsjedatelj

Zastupničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Dr. Denis Zvizdić, v. r.

Predsjedatelj

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Dr. Dragan Čović, v. r.

У складу с чланом 26. став (1) и чланом 75. став (1) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 58/14, 88/15, 96/15, 53/16 и 71/24), чланом 52. став (1) и чланом 85. став (1) Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23, 87/23, 50/24 и 73/24), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 15. сједници Дома народа, одржаној 12. новембра 2024. године и на 25. сједници Представничког дома, одржаној 23. јануара 2025. године, донијела је

**ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ЧЛАНОВА
ЗАЈЕДНИЧКИХ КОМИСИЈА ОБА ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

У члану 1. Одлуке о избору чланова заједничких комисија оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 16/23) (у даљем тексту: Одлука), у Заједничкој комисији за одбрану и безбједност Босне и Херцеговине под редним бројем 8, ријечи: "Радован Ковачевић" замјењују се ријечима: "Желимир Нешковић".

Члан 2.

У члану 2. Одлуке у Заједничкој комисији за надзор над радом Обавјештајно-безбједносне агенције Босне и Херцеговине, под редним бројем 8, ријечи: "Никола Шпирић" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 3.

У члану 3. Одлуке у Заједничкој комисији за економске реформе и развој, под редним бројем 7, ријечи: "Сњежана Новаковић Бурсаћ" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 4.

У члану 4. Одлуке у Заједничкој комисији за европске интеграције, под редним бројем 8, ријечи: "Сњежана Новаковић Бурсаћ" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 5.

У члану 5. Одлуке у Заједничкој комисији за административне послове, под редним бројем 7, ријечи: "Никола Шпирић" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 6.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-34-1-2229/24
23. јануара 2025. године
Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ
Др Драган Човић, с. р.

У складу с чланом 26. став (1) и чланом 75. став (1) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 58/14, 88/15, 96/15, 53/16 и 71/24), чланом 52. став (1) и чланом 85. став (1) Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23, 87/23, 50/24 и 73/24), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 15. сједници Дома народа, одржаној 12. новембра 2024. године и на 25. сједници Представничког дома, одржаној 23. јануара 2025. године, донјела је

ОДЛУКУ

**О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ЧЛАНОВА
ЗАЈЕДНИЧКИХ КОМИСИЈА ОБА ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

У члану 1. Одлуке о избору чланова заједничких комисија оба дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 16/23) (у даљњем тексту: Одлука) у

Заједничкој комисији за одбрану и сигурност Босне и Херцеговине, под редним бројем 8, ријечи: "Радован Ковачевић" замјењују се ријечима: "Желимир Нешковић".

Члан 2.

У члану 2. Одлуке у Заједничкој комисији за надзор над радом Обавјештајно-сигурносне агенције Босне и Херцеговине, под редним бројем 8, ријечи: "Никола Шпирић" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 3.

У члану 3. Одлуке у Заједничкој комисији за економске реформе и развој, под редним бројем 7, ријечи: "Сњежана Новаковић-Бурсаћ" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 4.

У члану 4. Одлуке у Заједничкој комисији за европске интеграције, под редним бројем 8, ријечи: "Сњежана Новаковић-Бурсаћ" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 5.

У члану 5. Одлуке у Заједничкој комисији за административне послове, под редним бројем 7, ријечи: "Никола Шпирић" замјењују се ријечима: "Ненад Вуковић".

Члан 6.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-34-1-2229/24
23. јануара 2025. године
Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Др. Денис Звиздић, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Др. Драган Човић, с. р.

**ZASTUPNIČKI DOM,
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

109

На основу чланка 165. Пословника Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23, 87/23, 50/24 и 73/24), Заступнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине је на 25. сједници, одржаној 23.1.2025., усвојио

ОДЛУКУ

**О РАЗРЈЕШЕЊУ ЗАСТУПНИКА НЕБОЈШЕ
РАДМАНОВИЋА С ДУЖНОСТИ
ПРЕДСЈЕДАТЕЛЈА/ПРВОГ ЗАМЈЕНИКА
ПРЕДСЈЕДАТЕЛЈА/ДРУГОГ ЗАМЈЕНИКА
ПРЕДСЈЕДАТЕЛЈА ЗАСТУПНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

I.

Небојша Радмановић разрјеђује се с дужности предсједатеља/првог замјеника предсједатеља/другог замјеника предсједатеља Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, с даном 23.1.2025. године.

II.

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-34-1-255/25
23. сјечења 2025. године
Сарајево

Предсједатељ
Заступничког дома
Др. Денис Звиздић, в. р.

Na osnovu člana 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23, 87/23, 50/24 i 73/24), Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je, na 25. sjednici održanoj 23.01.2025, usvojio

**ODLUKU
O RAZRJEŠEŃU POSLANIKA NEBOJŠE
RADMANOVIĆA SA DUŽNOSTI
PREDSJEDAVALAČE/PRVOG ZAMJENIKA
PREDSJEDAVALAČE/DRUGOG ZAMJENIKA
PREDSJEDAVALAČE PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

I

Nebojša Radmanović razrješava se sa dužnosti predsjedavajućeg/prvog zamjenika predsjedavajućeg/drugog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, sa danom 23.01.2025. godine.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objaviće se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-34-1-255/25
23. januara 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Dr Denis Zvizdić, s. r.

Na osnovu člana 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19, 26/20, 53/22, 59/23, 87/23, 50/24 i 73/24), Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je na 25. sjednici, održanoj 23.1.2025, usvojio

**ODLUKU
O RAZRJEŠENJU POSLANIKA NEBOJŠE
RADMANOVIĆA S DUŽNOSTI
PREDSJEDAVALAČE/PRVOG ZAMJENIKA
PREDSJEDAVALAČE/DRUGOG ZAMJENIKA
PREDSJEDAVALAČE PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I
HERCEGOVINE**

I

Nebojša Radmanović razrješava se dužnosti člana predsjedavajućeg/prvog zamjenika predsjedavajućeg/drugog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine s danom 23.1.2025. godine.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-34-1-255/25
23. januara 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

110

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 14. stavka (1) Odluke o kriterijima za raspored sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje

projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za razdoblje 2024. - 2026. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 62/24), na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 48. sjednici, održanoj 19.12.2024. godine, donijelo je

**ODLUKU
O RASPOREDU SREDSTAVA IZ TEKUĆEG GRANTA
"SUFINANCIRANJE PROJEKATA KULTURE U BOSNI I
HERCEGOVINI" ZA 2024. GODINU**

**Članak 1.
(Predmet Odluke)**

Ovom Odlukom raspoređuju se sredstva iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu, propisuje se obveza zaključivanja ugovora o korištenju raspoređenih sredstava i određuju se institucije zadužene za njegovu realizaciju.

Članak 2.

(Raspoređivanje sredstava)

(1) Ovom Odlukom raspoređuju se ukupna sredstva iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu sljedećim subjektima:

Redni broj	NAZIV I SJEDIŠTE SUBJEKTA	NAZIV PROJEKTA	RASPOREĐENA SREDSTVA
1	Srpska pravoslavna crkvena općina Lukavička, Istočno Sarajevo	Izgradnja sabornog hrama Krista Spasitelja	50.000,00
2	Akademija znanosti i umjetnosti BiH, Sarajevo	Edicija - međunarodna afirmacija književnosti BiH V. ciklus	10.000,00
3	Muzej suvremene umjetnosti Republike Srpske	Digitalizacija i preventivna zaštita muzejske građe MSURS	80.000,00
4	Srpski pravoslavni manastir Papraća, Papraća	Manastir Papraća: Arheološka istraživanja i konzervatorsko-restauratorski radovi nacionalnog spomenika	15.000,00
5	Medžlis islamske zajednice Vitez	Manifestacija Dani Ahmed-agine džamije	8.000,00
6	Bošnjačka zajednica kulture Preporod, Gradsko društvo Srebrenik	Realizacija programskih aktivnosti u 2024. godini	10.000,00
7	Udruga za internacionalni razvoj glazbe, teatra i multimedije, Sarajevo	At The Ballet - kabare	5.000,00
8	Zaklada Terra Tolis, Tolisa	Dani Tolise 2025	10.000,00
9	Ustanova Hrvatski dom Kupres	24. festival zabavne glazbe - Pop Fest 2024 Kupres	5.000,00
10	Hrvatsko kulturno društvo Napredak Mostar - Glavna podružnica	Svečani Napretkov božićni koncert 2024	9.000,00
11	Muzej književnosti i kazališne umjetnosti, Sarajevo	Baština za budućnost. Program zaštite i digitalizacije originalne građe Muzeja	80.000,00
12	Župa sv. Blaža Gradnići, Čitluk	3. faza radova na obnovi kulturno-povijesnog centra Župe sv. Blaža Gradnići	5.000,00
13	JU Kulturni centar, Bihać	Winter park i Nova godina	8.000,00
14	Udruga "Moja prva nota", Vareš	Ljepota blagdana	5.000,00
15	Srpska pravoslavna općina Visoko	Rekonstrukcija krova i fasade Svetosavskog doma	10.000,00
16	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Novi Travnik	Novotravnčki ljetopis 2024	5.000,00
17	Srpska pravoslavna općina u Sarajevu	Restauracija, konzervacija i zaštita krova muzeja i atrija muzeja Stare crkve u Sarajevu	15.000,00
18	Kino video klub Amater, Široki Brijeg	25. mediteran film festival	30.000,00

19	Hrvatsko društvo čuvara baštine, Široki Brijeg	Uređenje ambijentalnog prostora oko prapovijesnih gomila (tumulus)	10.000,00	47	Udruga muzičkih umjetnika, Tuzla	Sevdalinka kulturno nematerijalno blago - 16. Festival "Sevdalinko u srcu te nosim"	18.000,00
20	JU za razvoj turizma i zaštitu kulturno povijesnog i prirodnog naslijeđa Radimlja, Stolac	Očuvanje naslijeđa kroz filmsku umjetnost	5.000,00	48	Udruga Volim Vitez, Vitez	Dani biskupa Joze Garića 2024	5.000,00
21	Arhiv Republike Srpske	Nabava i montaža pokretno kliznih arhivsko bibliotečkih stalaža (polica) za potrebe specijalne biblioteke Arhiva RS	60.000,00	49	UG podrijetlom iz sarajevsko-zeničke regije, zavičajni klub "Izvor", Doboj	Krsna slava - miris zavičaja	10.000,00
22	Kinoteka Republike Srpske, Pale	Filmski kampus Kinoteke Republike Srpske (program za studente)	15.000,00	50	JU Muzej u Doboju	Druga strana muzeja - adaptacija muzejskog depoa	10.000,00
23	Udruga dramskih umjetnika i tehničkog osoblja Art Teatar, Tuzla	Produkcija Art Teatra u sezoni 2024.-2025.	5.000,00	51	JU Narodno kazalište Republike Srpske, Banja Luka	Obnova scenske mehanike Narodnog kazališta Republike Srpske	80.000,00
24	Hrvatsko kulturno društvo Napredak Sarajevo	Napretkov svečani Božićni koncert 2024.	5.000,00	52	Župa svetog Petra i Pavla, Zagošća Kakanj	Rekonstrukcija i ugradnja grijanja u župnoj crkvi	5.000,00
25	Matica hrvatska Čitluk	XXVI Kulturno - turistička manifestacija "Dani Matice hrvatske u Brotnju - 2024"	10.000,00	53	U.G. Kulturno - umjetničko društvo "Željezara", Zenica	XXII. smotra folklor "Zenica 2024"	5.000,00
26	Udruga arhivskih radnika Republike Srpske	Prilozi za povijest Republike Srpske	5.000,00	54	JU Centar za kulturu, sport i informiranje, Olovo	Opremanje, zaštita i konverzacija eksponata etnografske i arheološke cjeline u Zavičajnom muzeju Olovo	5.000,00
27	Udruga Generacije-Centar za unapređenje kvalitete života građanja, Bosanska Krupa	Kulture BiH, u slobodno vrijeme - II. ciklus	7.000,00	55	Framost - Misija poveznica baštine ljudi i prostora, Mostar	Gradu s ljubavlju	5.000,00
28	JU Dom kulture Jajce Jajce	43. Pozorišne/Kazališne igre BiH u Jajcu	7.000,00	56	Društvo hrvatskih književnika Herceg Bosne, Mostar	Preuređenje i opremanje knjižnice, čitaonice i ureda DHK HB	10.000,00
29	UG Hajr	Topli bosanski kutak	10.000,00	57	Udruga Naš Čerin, Čitluk	Kulturne znamenitosti Čerina 2024	5.000,00
30	Ekološki savez "Ekozeleni" Tuzlanskog kantona	"Dani kulturne i prirodne baštine naroda majevičkog kraja u Tuzlanskom kantonu" manifestacija kulture	5.000,00	58	Speleološko-ekološko društvo "Orlovača", Pale	Umjetnička kolonija "Ekoumjetnost"	10.000,00
31	Udruga mladih Efekt, Kiseljak	Organizacija predstave ansambla Narodnog kazališta RS "Odumiranje mededa"	5.000,00	59	Udruga zone unaprijeđenog poslovanja Bašćarsija, Sarajevo	Zima na Vilsu by Sarajevo Holiday Market	8.000,00
32	JU Specijalna biblioteka za slijepa i slabovidna lica Republike Srpske	Inkluzivna kulturna sredina koja poštuje i promovira raznolikost-pristupačnost u službi znanja	40.000,00	60	Udruga Kulturno umjetničko društvo Bašćarsija, Sarajevo	Dani u Bašćarsiji	10.000,00
33	Zaklada Mak Dizdar	Makova hiža: Tragovima umjetnosti i naslijeđa	10.000,00	61	Kulturno - umjetničko društvo Lola, Sarajevo	Loline horske večeri	10.000,00
34	Udruga za sport i rekreaciju "Altair", Sarajevo	Sarajevo Olympic Week - 2025	5.000,00	62	Obala Art centar, Sarajevo	Sarajevo Film Festival, međunarodni filmski festival natjecateljskog karaktera	15.000,00
35	NVO Radio Kameleon-Otvorena mreža ljudskih prava i demokracija, Tuzla	Sarajevo Olympic Journey	7.000,00	63	JU Muzej Stara Hercegovina, Foča	Upoznajmo strane studente s našom kulturom a naše sugrađane s njihovom	5.000,00
36	Međunarodni forum Bosna	Dvadeseta internacionalna ljetna škola Mladi i naslijeđe i Dvadeseta internacionalna konferencija Jedinstvo i razlike u Evropi	17.000,00	64	Kulturno - umjetničko društvo "Izudin Mulabećirović-Izo", Jelah	Bogatstvo različitosti BiH	13.000,00
37	Srpska pravoslavna općina u Balatunu	Izgradnja svetosavsko-parohijskog doma u Balatunu	10.000,00	65	Savez paraplegičara i oboljelih od dječje paralize Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo	"SavezNik"	10.000,00
38	JU Sportski centar Borik	Sanacija kazališne dvorane u OJ SD Obilićevo	30.000,00	66	Udruga estradnih izvođača, video i foto radnika "Queen estrada", Banja Luka	Festival banjalučki dani glazbe 2024	10.000,00
39	Limena glazba Lašva, Nova Bila	Jačanje glazbenih kapaciteta limene glazbe Lašva Nova Bila	5.000,00	67	Matica hrvatska, Vitez	Kulturni mozaik lašvanske doline	5.000,00
40	JU Narodna biblioteka, Mrkonjić Grad	Sanacija depoa biblioteke u Mrkonjić Gradu	10.000,00	68	UG Eufonija, Tuzla	6. projekt Budućnost raznolikosti	15.000,00
41	Kazališno - filmska udruga Oktavijan	Osamnaesti Mostar Film Festival	5.000,00	69	JU Kazalište mladih, Sarajevo	Stalna postavka lutaka	15.000,00
42	Udruga Art puls, Banja Luka	Koncertno natjecateljska sezona Ženskog kamernog hora Banjalučanke	10.000,00	70	Sveučilište u Sarajevu Akademija likovnih umjetnosti, Sarajevo	Konzervacija i restauracija 4 slike Ismeta Mujezinovića iz Doma oružanih snaga BiH	45.000,00
43	Hrvatsko kulturno - umjetničko društvo Rodoč	Godišnji koncert "Blago naše..."	5.000,00	71	UG za afirmaciju kulture, umjetnosti i komunikacije - Video arhiv, Sarajevo	Dramadžiluk II	5.000,00
44	Centar za obrazovanje i kulturu Akademija Čapljina	Međunarodni Master class klasične glazbe Ardea 2024/2025	5.000,00	72	Župa sv. Stjepana, Čerin	Obnova kulturno vjerskog centra crkve sv. Nikole Tavelića u Donjem Velikom Ograđeniku - Župa Čerin	5.000,00
45	Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru	Realizacija Programa rada	70.000,00	73	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Tuzla	Božićni dani kulture	5.000,00
46	UG Intelekt Kiseljak	Medijska promocija kulturnih dobara Kiseljaka	5.000,00	74	Zaklada Sevdah, Sarajevo	Sevdah bosanski	7.000,00

75	Kulturno - umjetničko društvo "Ivan Planina", Tarčin	11. internacionalni festival folklor, prijateljstva i mira	8.000,00	106	Udruga Zdravo društvo, Mostar	Svečana akademija povodom 80 godina života i 50 godina književnog djela akademika, književnika i odvjetnika Josipa Muselimića	5.000,00
76	Srpska pravoslavna crkvena općina Prijedor	Restauracija ikonostasa hrama svete Trojice u Prijedoru	10.000,00	107	UG Ganganet, Široki Brijeg	Virtualna šetnja zaštićenim i kulturnim vrijednostima - promocija kulturnih vrijednosti Hercegovine	5.000,00
77	Udruga Klub galerija Adin Hebib "Slikar", Sarajevo	Mostovi prijateljstva	7.000,00	108	Udruga Educa+, Banja Luka	Portal za kulturna dešavanja Cooltura	5.000,00
78	Srpska pravoslavna crkvena općina u Sarajevu - Saborna crkva	Sanacija krsta i kupole na zvoniku Saborne crkve u Sarajevu	15.000,00	109	Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije, Suho Polje Kupres	Uređenje pristupa prema crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Suhom Polju	8.000,00
79	Franjevački samostan svetog Marka, Plehan, Derventa	Nastavak izgradnje muzejsko-galerijskog prostora	10.000,00	110	Udruga Hercegovaca u Banjoj Luci	Promocija kulturnog naslijeđa tradicionalna hercegovačka prela i sijela	7.000,00
80	Ansambli Raščica, Tolisa	Znanje je moć	5.000,00	111	UG Dječiji hor Vrapčići, Banja Luka	Ujedinjeni glazbom	10.000,00
81	JU Narodno kazalište, Tuzla	Jačanja repertoara za djecu u NP Tuzla kroz produkciju predstave "Magareće godine"	20.000,00	112	Matica hrvatska, Stolac	Pjesničko-slikarska mapa Patria Nostra	10.000,00
82	JU Centar za kulturu i informiranje, Srebrenik	Muzej grada Srebrenika - faza 2	10.000,00	113	Župa Sv. Petra i Pavla, Rotimlja	Unutarnje i vanjsko uređenje zvonika crkve Sv. Petra i Pavla	5.000,00
83	Udruga mladih, Par Selo	U susret Božiću	5.000,00	114	Župa Sv. Ilije proroka, Stolac	Sanacija krova i krovne konstrukcije crkve sv. Ilije proroka u Stocu	5.000,00
84	Udruga medijski događaji - Media event, Mostar	Vodič kroz Mostar - Mostar kompas	5.000,00	115	Udruga Međunarodni centar Terra, Mostar	Dokumentarni film Park prirode Blidinje - kultura življenja s prirodom	5.000,00
85	Udruga LjubFest, Ljubuški	Beer fest Ljubuški	5.000,00	116	Regionalna sportsko-ekološko-kulturno-turistička udruga, Respekt Čitluk	Upoznaj svoj zavičaj: putevima srednjovjekovnog Huma	5.000,00
86	Društvo povjesničara umjetnosti Hercegovina, Mostar	Stalni postav Muzeja u HDHS Kosača	5.000,00	117	Medžlis islamske zajednice Livno	Obnova vakufskog objekta Milošnik	10.000,00
87	Udruga prijatelja Glazbene škole Brotnjo, Čitluk	Božićni koncert "Božić u Brotnju"	5.000,00	118	Ustanova Narodno sveučilište Konjic u Konjicu	XI. festival glumca BiH	8.000,00
88	Srpsko prosvjetno kulturno društvo Prosvjeta Gradski odbor Mostar	Sabrana djela Alekse Šantića	10.000,00	119	Muzikološko društvo, Sarajevo	Glazba u društvu 2024	5.000,00
89	JU Kulturni dom AB Šimić, Grude	Obnova i modernizacija kino dvorane u Grudama	10.000,00	120	Udruga za razvoj muzičke umjetnosti i pedagogije Strings Attached Sinfonietta, Sarajevo	Glazbom kroz izložbu	10.000,00
90	Srpska pravoslavna crkvena općina novosarajevska u Istočnom Novom Sarajevu	Rekonstrukcija parohijskog doma crkve Svetog Đorđa	10.000,00	121	Srpska pravoslavna crkvena općina Vojkovići	Freskopisanje dijela hrama Svetog Petra Dabrobosanskog u Vojkovićima	10.000,00
91	Udruga strip autora i obožavalaca stripa Republike Srpske Deveta dimenzija, Banja Luka	Strip album po pričama Petra Kočića Simeun Đak	5.000,00	122	Udruga Kulturni centar Bileće	Kultura Bileća 2024.	8.000,00
92	Udruga za očuvanje kulturnog naslijeđa i tradicije "Sahan", Vogošća	Promocija zajedništva kroz prizmu kulturne baštine	5.000,00	123	Udruga za promociju multikulturalnosti Rejjan, Sarajevo	Očuvanje i obilježavanje povijesnih važnih datuma kroz organizirne kulturnih manifestacija uz promociju knjige Melodije duše	14.000,00
93	Bošnjačka zajednica kulture Preporod, Općinsko društvo Bužim	Bužim u osmanskim zemljišnim defterima 1865-1868	5.000,00	124	Srpska pravoslavna crkvena općina Doboj	Čuvanje naslijeđa: Obnova spomen kompleksa hrama Petra i Pavla u Doboju	10.000,00
94	Udruga žena "Snaga Timuna", Par Selo	Uređenje i opremanje društvenog doma u Par Selu	5.000,00	125	Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet Sveučilišta u Banjoj Luci	Dokumentiranje arhitektonskog kulturnog naslijeđa na arheološkim lokalitetima primjenom geodetskih tehnologija	10.000,00
95	Asocijacija Mostovi prijateljstva BiH, Zenica	Promocija kulturnih vrijednosti organizacijom kulturno-umjetničkih programa u povratničkim sredinama	5.000,00	126	Župa Svete obitelji, Kupres	Uređenje arheološkog lokaliteta i nove crkve Svetog Ivana u Otinovicima - Kupres	8.000,00
96	JU Muzej Sarajeva, Sarajevo	Naša baština	10.000,00	127	JU za informiranje i kulturu "Dom kulture", Žepče	Njeguimo našu kulturu - 2. faza	5.000,00
97	Udruga Verus, Mostar	Kreativni start	5.000,00	128	Hrvatsko kulturno društvo Kralj Tomislav, Zenica	Presjek stvaralaštva akademskog slikara Ante Kajnića	5.000,00
98	Udruga Sportikus, Mostar	Povijesne i kulturne vrijednosti Hercegovine	5.000,00	129	Udruga za promociju kulture "Fani", Sarajevo	11. festival dječje umjetnosti	5.000,00
99	UG Bura, Mostar	Podcast Bura	12.000,00	130	Udruga istraživanje i proučavanje sufizma i misticizma, Fojnica	Rekonstrukcija i dogradnja vodovoda za potrebe rada udruge	5.000,00
100	Fondacija Stećak, Sarajevo	Heritage above	5.000,00				
101	Simfonijski orkestar, Mostar	I love Broadway	6.000,00				
102	Sveučilište u Sarajevu Glazbena akademija, Sarajevo	Guests on stage Glazbene akademije UNSA 2024/2025	10.000,00				
103	Župa sv. Leopolda Mandića, Sarajevo	Sanacija crkvenog stropa s utopljavanjem i revitalizacijom interijera crkve	7.000,00				
104	Mufljstvo travničko, Travnik	515. dani Ajvatovice	10.000,00				
105	Muzički centar Pavaroti, Mostar	3. Jazz Master Camp	5.000,00				

131	JU Narodna biblioteka, Pale	Nakladništvo: Život u fusnoti Autor: Željko Grujić	5.000,00	158	Hrvatska pjevačka skupina Bročanski bečari, Čitluk	Bročanski bečari 2024.	5.000,00
132	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Didak Župa Gradnići, Čitluk	21. Fra Didaka Buntića	5.000,00	159	Akademija umjetnosti Sveučilišta u Banjoj Luci	Galerije Akademije umjetnosti BL-Izvedbeni projekat	30.000,00
133	Bošnjačka zajednica kulture Preporod, Goražde	Programi iz oblasti kulture i kulturni rad i djelovanje Bošnjačke zajednice kulture Preporod u 2024-2025 godini	5.000,00	160	Ferijalni savez Republike Srpske, Banja Luka	OK Fest	20.000,00
134	JU Bosansko narodno kazalište, Zenica	Nabava opreme za poboljšanje vizualnih projekcijskih likovnih mogućnosti Bosanskog narodnog kazališta Zenica	30.000,00	161	Srpska pravoslavna crkvena općina Bijeljina	Opremanje konferencijske sale (sale za predavanja) u objektu parohijskog duhovnog centra pri hramu Sv. Georgija u Bijeljini	10.000,00
135	Omladinska udruga Aksiom, Istočno Sarajevo	Očuvanje kulturnog naslijeđa Srba iz grada Sarajeva	5.000,00	162	Udruga za promicanje umjetnosti i kulture "BELCANTO", Mostar	BELCANTO Božićni koncert 2024	5.000,00
136	Udruga Dani Paoče, Čitluk	Dani Paoče 2024	5.000,00	163	Udruga "Međunarodni festival književnosti", Sarajevo	10. Međunarodni festival književnosti Bookstan, No east no west	8.000,00
137	JU Narodna i sveučilišna biblioteka Republike Srpske	Biblioteka za djecu i tinejdžere - Suvremeni pristup knjizi i čitanju	70.000,00	164	Zemaljski muzej BiH, Sarajevo	Obnova infrastrukturnih kapaciteta ZM BiH za 2024.	200.000,00
138	Udruga za očuvanje spomeničke baštine Zagrada Turčinovići, Široki Brijeg	Rekonstrukcija zavičajne kuće Koljić	5.000,00	165	Župa Presvetog Trojstva, Sarajevo	Ciklus koncerata "KoncertIDA"	7.000,00
139	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Bugojno	Advent s Napretkom i lipanjski dani kulture	5.000,00	166	JU Dječje kazalište Republike Srpske	Obnavljanje i zamjena dotrajale audio i vizualne scenske tehnologije Dječjeg kazališta Republike Srpske	70.000,00
140	Svetište Majke Božije, Olovo	Sanacija i rekonstrukcija električnih instalacija jake i slabe struje i gromobranske instalacije na objektu crkve	10.000,00	167	JU Zavičajni muzej Travnik, p.o. u državnoj svojini	Nabava opreme za arheološka istraživanja	5.000,00
141	Povijesna postrojba Vitezovi Herceg Sjepana Kosače, Stolac	Likovna kolonija	5.000,00	168	JU Kamerni teatar 55, Sarajevo	8. internacionalni festival Dani Jurislava Korenića	20.000,00
142	Udruga za razvoj, okoliš i kulturu EKO ZH, Široki Brijeg	15. međunarodna Eko kolonija 2024.	5.000,00	169	UG Tvornica magije - Magic Factory, Tuzla	13. Tuzla Film Festival	5.000,00
143	Srpska pravoslavna crkvena općina Kotoraćka u Dobrinji	Izrada enterijera velike dvorane parohijskog doma na Dobrinji	20.000,00	170	JU Muzej Republike Srpske, Banja Luka	Poboljšavanje infrastrukture JU Muzeja Republike Srpske	70.000,00
144	Medijski centar Vrhbosanske Nadbiskupije, Sarajevo	Katolički tjednik	15.000,00	171	Srpska pravoslavna crkvena općina Bare - Doboj	Obnovimo sebe - podignimo hram	10.000,00
145	Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Don Ivan Trobentar Stup, Sarajevo	Nabava tehničke opreme	5.000,00	172	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Vitez	Opremanje i promoviranje međunarodne književnice poezije "Anka Topić"	5.000,00
146	JU Gradska galerija, Bihac	Program rada za 2024.	14.000,00	173	Muzej franjevačkog samostana Tolisa Vrata Bosne, Tolisa	Vatrodajni sustav i grijanje	15.000,00
147	Udruga tamburaški orkestar, Mostar	Očuvanje tamburaške tradicijske glazbene baštine	5.000,00	174	Udruga Filmski festival Ivo Gregurević, Orašje	29. dani hrvatskog filma Ivo Gregurević	40.000,00
148	Udruga za poticanje razvoja Ero - Široki Brijeg	Dokumentarni film Medugorski brežvijar	5.000,00	175	Srpski pravoslavni manastir u Žitomisliću	Prva faza obnove gostoprimitice s restoranskim dijelom manastira Žitomislić	10.000,00
149	Udruga glazbenika Alkatmeri, Tešanj	Internacionalni festival zabavne i etno glazbe	5.000,00	176	Srpska pravoslavna crkvena općina Mostarska	Podolagački radovi u Sabornoj crkvi Svete trojice u Mostaru	15.000,00
150	Udruga Vijeca kongresa bošnjačkih intelektualaca, Sarajevo	Tiskanje i promocija XI tomova Rječnika bosanskog jezika	20.000,00	177	Srpska pravoslavna crkvena općina Blagajska, Mostar	Obnova krova na crkvi Svetog Vasilija Ostroškog u Blagaju	10.000,00
151	Udruga Jazz Fest, Sarajevo	Međunarodni glazbeni festival "Jazz fest Sarajevo 2024"	20.000,00	178	Srpska pravoslavna crkvena općina Konjička	Izrada ograde oko crkve Sv. Apostola Petra i Pavla na Borcima u Konjicu	20.000,00
152	Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine, Sarajevo	Unaprijeđenje infrastrukture izložbenih prostora Umjetničke galerije BiH	70.000,00	179	JU Kinoteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo	Prikupljanje, arhiviranje, digitalizacija i prezentacija filmova, muzejskih eksponata i ostale audio-vizualne građe	80.000,00
153	Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije, Stup, Sarajevo	Obnova i uređenje župne crkve i svetišta-obnova fasade i fasaderski radovi	7.000,00	180	Udruga Kali Sara - Romski informativni centar, Sarajevo	Podrijetlo Roma u BiH- istraživanje arhivske građe u Bosni i Hercegovini	5.000,00
154	Udruga umjetnika Art colony, Sarajevo	Sjećanje na hz. Mevlanu Džalaludin Rumi	7.000,00	181	Udruga likovnih umjetnika primjenjenih umjetnosti i dizajnera u BiH - ULUPU u BiH, Sarajevo	Retro perspective 70 kroz BiH	13.000,00
155	Zaklada za glazbene umjetnosti, Sarajevo	30. sarajevske večeri glazbe - SVEM 2024	8.000,00	182	Udruga Centar za društvena istraživanja, tranzicijsku pravdu i demokraciju - Istina i pravda, Istočno Sarajevo	Očuvanje i prezentacija pravoslavnih, vjerskih objekata kao dijela kulturno-povijesnog i vjerskog identiteta Srba Grada Istočno Sarajevo	5.000,00
156	Opća udruga "Stari zanati" obrtnika grada Goražda	Promocija kulturne baštine grada Goražda, Bosansko-podrinjski kanton Goražde, izrade monografije i druge aktivnosti	7.000,00				
157	Udruga Urbani menadžment, Association Urban Management, Sarajevo	"8. edukativno-kreativne radionice" - Škola kulture i bontona za djecu i omladinu "Ja mogu sve"	9.000,00				

183	Udruga Eko Planet, Mostar	Promocija slikovnice Sanjin prvi odlazak u lutkarsko kazalište	5.000,00
184	Medžlis islamske zajednice Bugojno	Projekt izvođenja elektroinstalaterskih radova unutarnjega malterisanja, grijanja i molerskih radova u džamiji u mjestu Donje Ravno Kupres	50.000,00
185	Udruga Dok teče Lašva, Novi Travnik	XVIII. Međunarodni festival dječje glazbe Dok teče Lašva	5.000,00
186	Centar za ples i rekreaciju, Tuzla	Tuzla plešemo	10.000,00
187	Arhiv Hercegovacko-neretvanskog kantona/županije Mostar	Digitalizacija, dokumenata, grade i knjižnice Arhiva Hercegovacko-neretvanskog kantona/županije Mostar	5.000,00
188	JU Dom kulture, Bratunac	Bratunac TetroFest	5.000,00
189	Srpska pravoslavna crkvena općina Blažuj	Obnova i sanacija parohijskog doma	10.000,00
190	Vijeće mladih, Pale	Kulturno naslijeđe Istočnog Sarajeva: Očuvanje i razvoj kroz tradiciju, umjetnost i zajedništvo	5.000,00
191	Udruga "Institut za inovativne umjetnosti", Istočno Sarajevo	Diznjev mjuzikl "Beauty and The Beast Jr"	10.000,00
192	Udruga za promicanje urbane kulture u Hercegovacko-neretvanskom kantonu/UPUK, Mostar	Mostar Summer Fest 2025	20.000,00
193	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru, Mostar	III. tradicionalni Advent u Studentskom centru 2024.	8.000,00
194	Hrvatski dom "Herceg Stjepan Kosača", Mostar	Rekonstrukcija mokrih čvorova i prilagodba pristupa invalidnim osobama	40.000,00
195	UG Art, Kiseljak	Online kultura 2024.	5.000,00
196	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Busovača	Godišnji koncert Hrvatskog kulturnog društva Napredak Busovača	5.000,00
197	Udruga Sareno Brdo, Kiseljak	Kiss food Fest 2025.	5.000,00
198	Islamska zajednica u BiH, Medžlis Islamske zajednice Zvornik	Dani Hasana Kaimije	15.000,00
199	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Posušje	Uređenje i opremanje Napretkove glazbaonice	5.000,00
200	Franjevački muzej i galerija Gorica-Livno	Osiguravanje sigurnosnih uvjeta za očuvanje fundusa Muzeja	30.000,00
201	Kazalište lutaka u Mostaru, Mostar	Produkcija Kazališta lutaka u Mostaru 2024.-2025.	15.000,00
202	JU Narodno kazalište, Istočno Sarajevo	City Light Box - mjesto za oglašavanje	6.000,00
203	Franjevački samostan sv. Petra i Pavla, Gorica - Livno	Održavanje i pejzažno uređenje franjevačkog samostana Gorica	37.000,00
204	Srpska pravoslavna crkvena općina u Reljevu	Uređenje crkve i crkvene dvorane	5.000,00
205	Vijeće mladih Općine Posušje	Kultura je in	9.000,00
206	Društvo za digitalizaciju tradicijske kulturne baštine, Široki Brijeg	Kulturna baština i identitet Hrvata u BiH 2024.	12.000,00
207	Udruga "Evergreen Fest", Čitluk	14. Evergreen Fest	5.000,00
208	Župa sv. Marka Evandeliste, Mostar	Radovi i opremanje kulturno-duhovnog centra u Mostaru	5.000,00
209	Udruga Vrba, Široki Brijeg	Program izlaganja galerije Vrba 2024/2025	5.000,00
210	Udruga "Mlada snaga-Hamzići", Čitluk	Nabava knjiga za knjižnicu Doma kulture	5.000,00
211	Udruga za potporu u promicanju kvalitete "Standard", Široki Brijeg	Neum Underwater Film Festival	10.000,00

212	Kazalište mladih "KORIFEJ", Nova Bila	inBox 365	5.000,00
213	Udruga mladih STArT, Hadžići	Youth Summer Fest	5.000,00
214	Hrvatska glazba, Mostar	135. godina hrvatske glazbe Mostar - Božićni koncert	10.000,00
215	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Gromiljak", Kiseljak	Sudjelovanje na smotrama folkloru	5.000,00
216	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Ljubuški	Napretkovi ljubuški dani	5.000,00
217	Udruga Zelena Blatnica, Čitluk	Blatničke note dobrote 2024	5.000,00
218	Društvo srpsko-židovskog prijateljstva Banja Luka	Židovi u priči i pjesmi	10.000,00
219	UG Maslačak, Popovi, Bijeljina	Kulturni karavan: djeca, teatar i priroda-spoj kulture i ekologije u ruralnim zajednicama BiH	5.000,00
220	JU Centar za kulturu i informiranje, Foča	Jačanje kulturno-informativnog kapaciteta Centra za kulturu i informiranje Foča	5.000,00
221	UG Ženski interaktivni ruralni centar, Istočno Sarajevo	Konferencija i sajam kulture i tradicije, starih zanata i poduzetništva žena	5.000,00
222	UG Kreativni centar "Samo tako", Banja Luka	Dokumentarni film "Lekin put"	5.000,00
223	Udruga za održivi razvoj "Uzor", Busovača	BusMusicFest	8.000,00
224	Zaklada Ivanka i Safet Zec, Sarajevo	Safet Zec - monografija	5.000,00
225	Akademski zbor Pro Musica, Mostar	Koncerti sakralne glazbe kroz kulturnu razmjenu	7.000,00
226	Matica Hrvatska u Sarajevu, Sarajevo	Dani Matice hrvatske u Sarajevu	8.000,00
227	Udruga Let.ba Mostar	Umjetnička instalacija BiH-ne BiH	5.000,00
228	Glazbena akademija Sveučilišta u Istočnom Sarajevu	Osmi dani Vojina Komadine 2024	30.000,00
229	Pravoslavni centar za mlade Mitropolije dabrobosanske Sv. Petar Sarajevski, Istočno Novo Sarajevo	Očuvanje pravoslavne kulturne baštine	10.000,00
230	Udruga "Slovo Gorčina", Stolac	Festival kulture "Slovo Gorčina" 2025	10.000,00
231	Udruga za promociju kulture i umjetnosti "Arka", Sarajevo	4. izložbe BiH umjetnika u Arka-Art&Education Center 2025	5.000,00
232	JU SARTR	Svijet i sve u njemu - The World and all that it holds (kazališna adaptacija romana Aleksandra Hemona)	20.000,00
Ukupan iznos raspoređenih sredstava			3.097.000,00

(2) Ukupna raspoloživa sredstva za projekte u okviru tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu iznose 3.097.000,00 KM i ista se raspoređuju iz proračuna Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za 2024. godinu, s pozicije "Grantovi neprofitnim organizacijama - Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini".

Članak 3.

(Ugovor o korištenju raspoređenih sredstava)

(1) U skladu s člankom 16. Odluke o kriterijima za raspored sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za razdoblje 2024. - 2026. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 62/24), Ministarstvo s korisnikom sredstava iz članka 2. stavka (1) ove odluke zaključuje Ugovor o korištenju raspoređenih sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu (u daljnjem tekstu: Ugovor).

- (2) Prije zaključivanja Ugovora, korisnik sredstava se obavještava elektronički i putem telefona o Odluci o rasporedu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu te se od istog traži da u roku od sedam dana dostavi revidirani plan utroška sredstava, koji je usklađen s odobrenim sredstvima i proračunom u okviru aplikacije dostavljene na javni natječaj. Revidirani plan utroška sredstava postaje dio ugovora i mora biti potpisan od ovlaštene osobe korisnika sredstava i ovjeren pečatom korisnika sredstava. Pri sačinjavanju revidiranog plana utroška sredstava dozvoljeno je mijenjanje iznosa po aktivnostima, ali ne i mijenjanje aktivnosti.
- (3) Korisnik sredstava se obvezuje da projekt realizira najkasnije do 30.9.2025. godine.
- (4) Ako korisnik sredstava ne prihvati uvjete propisane Ugovorom, gubi pravo na korištenje sredstava i dužan je službenim dopisom obavijestiti Ministarstvo da odustaje od potpisivanja Ugovora u roku od sedam dana od objave Odluke o rasporedu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu u "Službenom glasniku BiH".
- (5) Korisnik sredstava kojem su raspoređena sredstva u iznosu od 20.000,00 KM i više dužan je angažirati neovisnu reviziju. Angažirani neovisni revizor u skladu s Međunarodnim standardom 4400 - dogovorene procedure, treba provesti "Procedure verifikacije troškova projekta" i dostaviti "Izvjешće o stvarnom nalazu - Report of factual findings".

Članak 4.
(Realizacija Odluke)

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Članak 5.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i na internetskoj stranici Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

VM broj 258/24
19. prosinca 2024. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. g.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 14. става (1) Одлуке о критеријумима за распоред средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини" за период 2024-2026. година ("Службени гласник БиХ", број 62/24), на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 48. сједници, одржаној 19.12.2024. године, доnio је

ОДЛУКУ
О РАСПОРЕДУ СРЕДСТАВА ИЗ ТЕКУЋЕГ ГРАНТА
"СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА КУЛТУРЕ У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ" ЗА 2024. ГОДИНУ

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Овом одлуком распоређују се средства из текућег гранта "Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини" за 2024. годину, прописује се обавеза закључивања уговора о кориштењу распоређених средстава и одређују се институције задужене за њену реализацију.

Члан 2.

(Распоређивање средстава)

- (1) Овом одлуком распоређују се укупна средства из текућег гранта "Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини" за 2024. годину следећим субјектима:

Редни број	НАЗИВ И СЈЕДИШТЕ СУБЈЕКТА	НАЗИВ ПРОЈЕКТА	РАСПОРЕЂЕНА СРЕДСТВА
1	Српска православна црквена општина лукавичка, Источно Сарајево	Изградња Саборног храма Христа Спаситеља	50.000,00
2	Академија наука и умјетности БиХ, Сарајево	Едиција - међународна афирмација књижевности БиХ V циклус	10.000,00
3	Музеј савремене умјетности Републике Српске	Дигитализација и превентивна заштита музејске грађе МСУ РС	80.000,00
4	Српски православни манастир Папраћа, Папраћа	Манастир Папраћа: Археолошка истраживања и конзерваторско-реставраторски радови националног споменика	15.000,00
5	Меџлис Исламске заједнице Витез	Манифестација Дани Ахмед-агине џамије	8.000,00
6	Бошњачка заједница културе Препород, Градско друштво Сребреник	Реализација програмских активности у 2024. години	10.000,00
7	Удружење за интернационални развој музике, театра и мултимедије, Сарајево	At The Ballet - кабарет	5.000,00
8	Фондација Tetra Tolis, Толиса	Дани Толисе 2025	10.000,00
9	Установа Хрватски дом Купрес	24. фестивал забавне музике- Поп фест 2024 Купрес	5.000,00
10	Хрватско културно друштво Напредак Мостар - Главна подружница	Свечани Напретков божићни концерт 2024	9.000,00
11	Музеј књижевности и позоришне умјетности, Сарајево	Баштина за будућност. Програм заштите и дигитализације оригиналне грађе Музеја	80.000,00
12	Жупа св. Блажа Градњићи, Читлук	3. фаза радова на обнови културно-историјског центра Жупе св. Блажа Градњићи,	5.000,00
13	ЈУ Културни центар, Бихаћ	Зимски парк и Нова година	8.000,00
14	Удружење "Моја прва нота", Вареш	Љепота благодана	5.000,00
15	Српска православна општина Високо	Реконструкција крова и фасаде Светосавског дома	10.000,00
16	Хрватско културно друштво Напредак, Нови Травник	Новотравнички летопис 2024	5.000,00
17	Српска православна општина у Сарајеву	Рестаурација, конзервација и заштита крова музеја и атријума музеја Старе цркве у Сарајеву	15.000,00
18	Кино видео клуб Амагер, Широки Бријег	25. Медитеран филм фестивал	30.000,00
19	Хрватско друштво чувара баштине, Широки Бријег	Уређење амбијенталног простора око праисторијских гомила (гумулусе)	10.000,00
20	ЈУ за развој туризма и заштиту културно историјског и природног наслеђа Радимља, Столац	Очување наслеђа кроз филмску умјетност	5.000,00
21	Архив Републике Српске	Набавка и монтажа покретно клизних архивско библиотечких сталажа	60.000,00

		(полица) за потребе специјалне библиотеке Архива РС		45	Хрватско народно позориште у Мостару	Реализација Програма рада	70.000,00
22	Кинотека Републике Српске, Пале	Филмски кампус Кинотеке Републике Српске (програма за студенте)	15.000,00	46	УГ Интелект Кисељак	Медијска промоција културних добара Кисељака	5.000,00
23	Удружење драмских уметника и техничког особља Арт Театар, Тузла	Продукција Арт Театра у сезони 2024-2025	5.000,00	47	Удружење музичких уметника, Тузла	Севдалинка културно нематеријално благо - 16. Фестивал "Севдалинка у срцу те носим"	18.000,00
24	Хрватско културно друштво Напредак Сарајево	Наплетков свечани божићни концерт 2024.	5.000,00	48	Удружење Волим Витез, Витез	Дани бискупа Јозе Гарића 2024	5.000,00
25	Матица хрватска Читлук	XXVI Културно туристичка манифестација "Дани Матице хрватске у Бротњу -2024"	10.000,00	49	УГ поријеклом из сарајевско-зеничке регије, завичајни клуб "Извор", Добој	Крсна слава - мирис завичаја	10.000,00
26	Удружење архивских радника Републике Српске	Прилози за историју Републике Српске	5.000,00	50	ЈУ Музеј у Добоју	Друга страна музеја - адаптација музејског депоа	10.000,00
27	Удружење Генерације - Центар за унапређење квалитете живота грађана, Босанска Крупа	Културе БиХ, у слободно вријеме - II циклус	7.000,00	51	ЈУ Народно позориште Републике Српске, Бања Лука	Обнова сценске механике Народног позоришта Републике Српске	80.000,00
28	ЈУ Дом културе Јајце Јајце	43. Позоришне/Казалишне игре БиХ у Јајцу	7.000,00	52	Жупа светог Петра и Павла, Загосћа Какањ	Реконструкција и уградња грјања у жупној цркви	5.000,00
29	УГ Хајр Добој	Топли босански кутак	10.000,00	53	У.Г. Културно уметничко друштво "Жељезара", Зеница	XXII смотре фолклора "Зеница 2024"	5.000,00
30	Еколошки савез "Еко-зелени" Тузланског кантона	"Дани културне и природне баштине народа мајевичког краја у Тузланском кантону" манифестација културе	5.000,00	54	ЈУ Центар за културу, спорт и информисање, Олово	Опремање, заштита и конверзација експоната етнографске и археолошке цјелине у Завичајном музеју Олово	5.000,00
31	Удружење младих Ефект, Кисељак	Организација представе ансамбла Народног позоришта РС "Одумирање међеда"	5.000,00	55	Фрамост - Мисија повезница баштине људи и простора, Мостар	Граду с љубављу	5.000,00
32	ЈУ Специјална библиотека за слијепа и слабовида лица Републике Српске	Инклузивна културна средина која поштује и промовише разноликост-приступачност у служби знања	40.000,00	56	Друштво хрватских књижевника Херцег Босне, Мостар	Преуређење и опремање књижнице, читаонице и уреда ДХК ХБ	10.000,00
33	Фондација Мак Дизлар	Макова хижа: Траговима умјетности и наслеђа	10.000,00	57	Удружење Наш Черин, Читлук	Културне знаменитости Черина 2024	5.000,00
34	Удружење за спорт и рекреацију "Алтаир", Сарајево	Сарајево Olympic Week-2025	5.000,00	58	Спелеолошко-еколошко друштво "Орловача", Пале	Умјетничка колонија "Еко-умјетност"	10.000,00
35	НВО Радио Камелеон-Отворена мрежа људских права и демократија, Тузла	Сарајево Olympic Journey	7.000,00	59	Удружење зоне унапријеђеног пословања Башчаршија, Сарајево	Зима на Вилсу by Сарајево Holiday маркет	8.000,00
36	Међународни форум Босна	20. Интернационална љетна школа "Млади и наслеђе" и 20. Интернационална конференција "Јединство и разлике у Европи"	17.000,00	60	Удружење Културно - умјетничко друштво Башчаршија, Сарајево	Дани у Башчаршији	10.000,00
37	Српска православна општина у Балатуну	Изградња светосавско-парохијског дома у Балатуну	10.000,00	61	Културно - умјетничко друштво Лола, Сарајево	Лолине хорске вечери	10.000,00
38	ЈУ Спортски центар Борик	Санација позоришне сале у ОЈ СД Обилићево	30.000,00	62	Обала Арт центар, Сарајево	Сарајево филм фестивал, међународни филмски фестивал такмичарског карактера	15.000,00
39	Лимена музика Лашва, Нова Била	Јачање музичких капацитета лимене музике Лашва Нова Била	5.000,00	63	ЈУ Музеј Стара Херцеговина, Фоча	Упознајмо стране студенте са нашом културом а наше суграђане са њиховом	5.000,00
40	ЈУ Народна библиотека, Мркоњић Град	Санација депоа библиотеке у Мркоњић Граду	10.000,00	64	Културно умјетничко друштво "Изудин Мулабегировић-Изо", Јеллах	Богатство различитости БиХ	13.000,00
41	Позоришно филмско удружење Октавијан	Осамнаести Мостар филм фестивал	5.000,00	65	Савез параплетичара и обољелих од дјечје парализе Федерације Босне и Херцеговине, Сарајево	"СавезНик"	10.000,00
42	Удружење Арт пулс, Бања Лука	Концертно такмичарска сезона Женског камерног хора Бањалучанке	10.000,00	66	Удружење естрадних извођача, видео и фото радника "Queen естрада", Бања Лука	Фестивал бањалучки дани музике 2024	10.000,00
43	Хрватско културно умјетничко друштво Родоч	Годишњи концерт "Благо наше..."	5.000,00	67	Матица хрватска, Витез	Културни мозаик лашванске долине	5.000,00
44	Центар за образовање и културу Академија Чапљина	Међународни Мастер class класичне музике Ардеа 2024/2025	5.000,00	68	УГ Еуфонија, Тузла	6. пројекат Будућност разноликости	15.000,00
				69	ЈУ Позориште младих, Сарајево	Стална поставка лутака	15.000,00

70	Универзитет у Сарајеву Академија ликовних умјетности, Сарајево	Конзервација и рестаурација 4 слике Исмета Мујезиновића из Дома оружаних снага БиХ	45.000,00
71	УГ за афирмацију културе, умјетности и комуникације - Видео архив, Сарајево	Драмацилук II	5.000,00
72	Жупа св. Стјепана, Черин	Обнова културно вјерског центра цркве св. Николе Тавелића у Доњем Великом Ограђенику - Жупа Черин	5.000,00
73	Хрватско културно друштво Напредак, Тузла	Божићни дани културе	5.000,00
74	Фондација Севдах, Сарајево	Севдах босански	7.000,00
75	Културно умјетничко друштво "Иван Планина", Тарчин	11. Интернационални фестивал фолклора, пријатељства и мира	8.000,00
76	Српска православна црквена општина Приједор	Рестаурација иконостаса храма Свете Троице у Приједору	10.000,00
77	Удружење Клуб галерија Адин Хебиб "Сликар", Сарајево	Мостови пријатељства	7.000,00
78	Српска православна црквена општина у Сарајеву - Саборна црква	Санација крста и куполе на звонику Саборне цркве у Сарајеву	15.000,00
79	Фрањевачки самостан Светог Марка, Плехан, Дервента	Наставак изградње музејско-галеријског простора	10.000,00
80	Ансамбл Рашица, Толиса	Знање је моћ	5.000,00
81	ЈУ Народно позориште, Тузла	Јачања репертоара за дјецу у НП Тузла кроз продукцију представе "Магареће године"	20.000,00
82	ЈУ Центар за културу и информисање, Сребреник	Музеј града Сребреника - фаза 2	10.000,00
83	Удружење младих, Пар Село	У сусрет Божићу	5.000,00
84	Удружење Медијски догађаји - Media event, Мостар	Водич кроз Мостар - Мостар компас	5.000,00
85	Удружење ЉубФест, Љубушки	Веер фест Љубушки	5.000,00
86	Друштво историчара умјетности Херцеговина, Мостар	Стални постав Музеја у ХДХС Косача	5.000,00
87	Удружење пријатеља Музичке школе Бротњо, Читлук	Божићни концерт "Божић у Бротњу"	5.000,00
88	Српско просвјетно културно друштво Просвјета, Градски одбор Мостар	Сабрана дјела Алексе Шантића	10.000,00
89	ЈУ Културни дом А.Б. Шимић, Груде	Обнова и модернизација кино дворане у Грудима	10.000,00
90	Српска православна црквена општина новосарајевска у Источном Новом Сарајеву	Реконструкција парохијског дома цркве Светог Ђорђа	10.000,00
91	Удружење стрип аутора и обожавалица стрипа Републике Српске Девета димензија, Бања Лука	Стрип албум по причама Петра Кочића "Симеун Ђак"	5.000,00
92	Удружење за очување културног наслеђа и традиције "Сахан", Вогошћа	Промоција заједништва кроз призму културне баштине	5.000,00
93	Бошњачка заједница културе Препород,	Бужим у османским земљишним дефтерима 1865-1868	5.000,00

	Општинско друштво Бужим		
94	Удружење жена "Снага Тимуна", Пар Село	Уређење и опремање друштвеног дома у Пар Селу	5.000,00
95	Асоцијација Мостови пријатељства БиХ, Зеница	Промоција културних вриједности организацијом културно-умјетничких програма у повратничким срединама	5.000,00
96	ЈУ Музеј Сарајева, Сарајево	Наша баштина	10.000,00
97	Удружење Верус, Мостар	Креативни старт	5.000,00
98	Удружење Спортикус, Мостар	Историјске и културне вриједности Херцеговине	5.000,00
99	УГ Бура, Мостар	Поткаст Бура	12.000,00
100	Фондација Стећак, Сарајево	Heritage above	5.000,00
101	Симфонијски оркестар, Мостар	I love Broadway	6.000,00
102	Универзитет у Сарајеву Музичка академија, Сарајево	Guests on Stage Музичке академије УНСА 2024/2025	10.000,00
103	Жупа Св. Леополда Мандића, Сарајево	Санација црквеног стропа с утопљавањем и ревитализацијом интеријера цркве	7.000,00
104	Муфтијство травничко, Травник	515. Дани Ајватовице	10.000,00
105	Музички центар Павароти, Мостар	3. Без Мастер камп	5.000,00
106	Удружење Здраво друштво, Мостар	Свечана академија поводом 80. година живота и 50. година књижевног д јела академика, књижевника и адвоката Јосипа Муселимовића	5.000,00
107	УГ Ганганет, Широки Бријег	Виртуелна шетња заштитеним и културним вриједностима - промоција културних вриједности Херцеговине	5.000,00
108	Удружење Educa+, Бања Лука	Портал за културна дешавања Cooltura	5.000,00
109	Жупа Узнесења Блажене Дјевице Марије, Сухо Поље, Купрес	Уређење приступа према цркви Узнесења Блажене Дјевице Марије у Сухом Пољу	8.000,00
110	Удружење Херцеговаца у Бањој Луци	Промоција културног наслеђа традиционална херцеговачка прела и сијела	7.000,00
111	УГ Дјечији хор Врапчићи, Бања Лука	Уједињени музиком	10.000,00
112	Матица хрватска, Столац	Пјесничко-сликарска мапа Patria Nostar	10.000,00
113	Жупа Св. Петра и Павла, Ротимља	Унутарње и вањско уређење звоника цркве Св. Петра и Павла	5.000,00
114	Жупа Св. Илије пророка, Столац	Санација крова и кровне конструкције цркве Св. Илије пророка у Стоцу	5.000,00
115	Удружење Међународни центар Тетра, Мостар	Документарни филм Парк природе Блудиње - култура живљења с природом	5.000,00
116	Регионално спортско- еколошко-културно- туристичко удружење, Респект Читлук	Упознај свој завичај: путевима средњовјековног Хума	5.000,00
117	Меџлис Исламске заједнице Ливно	Обнова вакуфског објекта Милошник	10.000,00
118	Установа Народни универзитет Коњиц у Коњицу	XI фестивал глумца БиХ	8.000,00
119	Музиколошко друштво, Сарајево	Музика у друштву 2024	5.000,00
120	Удружење за развој музичке умјетности и	Музиком кроз изложбу	10.000,00

	педагогије Strings Attached Sinfonietta, Сарајево						
121	Српска православна црквена општина Војковићи	Фрескописање дијела храма Светог Петра Дабробосанског у Војковићима	10.000,00				
122	Удружење Културни центар Билеће	Култура Билећа 2024	8.000,00				
123	Удружење за промоцију мултикултуралности Рејјан, Сарајево	Очување и обиљежавање историјских важних датума кроз организовање културних манифестација уз промоцију књиге Мелодије душе	14.000,00				
124	Српска православна црквена општина Добој	Чување наслеђа: Обнова спомен комплекса храма Петра и Павла у Добоју	10.000,00				
125	Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет Универзитета у Бањој Луци	Документовање архитектонског културног наслеђа на археолошким локалитетима примјеном геодетских технологија	10.000,00				
126	Жупа Свете обитељи, Купрес	Уређење археолошког локалитета и нове цркве Светог Ивана у Отиновцима - Купрес	8.000,00				
127	ЈУ за информисање и културу "Дом културе", Жепче	Његујмо нашу културу - 2. фаза	5.000,00				
128	Хрватско културно друштво Краљ Томислав, Зеница	Пресејек стваралаштва академског сликара Анте Кајинића	5.000,00				
129	Удружење за промоцију културе "Фани", Сарајево	11. Фестивал дјечје умјетности	5.000,00				
130	Удружење истраживање и проучавање суфизма и мистицизма, Фојница	Реконструкција и доградња водовода за потребе рада удружења	5.000,00				
131	ЈУ Народна библиотека, Пале	Издаваштво: Живот у фусоти Аутор: Жељко Грујић	5.000,00				
132	Хрватско културно умјетничко друштво Дидак Жупа Градњићи, Читлук	21. Фра Дидака Бунтића	5.000,00				
133	Бошњачка заједница културе Препород, Горажде	Програми из области културе и културни рад и дјеловање БЗК Препород у 2024-2025 години	5.000,00				
134	ЈУ Босанско народно позориште, Зеница	Набавка опреме за побољшање визуелних пројекцијских ликовних могућности Босанског народног позоришта Зеница	30.000,00				
135	Омладинско удружење Аксиом, Источно Сарајево	Очување културног наслеђа Срба из града Сарајева	5.000,00				
136	Удружење Дани Паоче, Читлук	Дани Паоче 2024	5.000,00				
137	ЈУ Народна и универзитетска библиотека Републике Српске	Библиотека за дјecu и тинејџере - Савремени приступ књизи и читању	70.000,00				
138	Удружење за очување споменичке баштине Заграда Турчиновићи, Широки Бријег	Реконструкција завичајне куће Кољић	5.000,00				
139	Хрватско културно друштво Напредак, Бугојно	Адвент са Наплетком и јунски дани културе	5.000,00				
140	Светиште Мајке Божије, Олово	Санација и реконструкција електричних инсталација јаке и слабе струје и громобранске инсталације на објекту цркве	10.000,00				
141	Историјска јединица Витезови Херцег Стјепана Косаче, Столац	Ликовна колонија	5.000,00				
142	Удружење за развој, животну средину и културу ЕКО ЗХ, Широки Бријег	15. међународна Еко колонија 2024	5.000,00				
143	Српска православна црквена општина Которачка у Добрињи	Израда ентеријера велике сале парохијског дома на Добрињи	20.000,00				
144	Медијски центар Врхбосанске надбискупије, Сарајево	Католички недељник	15.000,00				
145	Хрватско културно умјетничко друштво Дон Иван Тробентар Ступ, Сарајево	Набавка техничке опреме	5.000,00				
146	ЈУ Градска галерија, Бихаћ	Програм рада за 2024.	14.000,00				
147	Удружење тамбурашки оркестар, Мостар	Очување тамбурашке традицијске музичке баштине	5.000,00				
148	Удружење за подстицање развоја Еро - Широки Бријег	Документарни филм Међугорски бревњар	5.000,00				
149	Удружење музичара Алкатмери, Тешањ	Интернационални фестивал забавне и етно музике	5.000,00				
150	Удружење Вијећа конгреса бошњачких интелектуалаца, Сарајево	Штампање и промоција XI тома Рјечника босанског језика	20.000,00				
151	Удружење Jazz фест, Сарајево	Међународни музички фестивал "Jazz фест Сарајево 2024"	20.000,00				
152	Умјетничка галерија Босне и Херцеговине, Сарајево	Унапријеђење инфраструктуре изложбених простора Умјетничке галерије БиХ	70.000,00				
153	Жупа узнесења Блажене Дјевице Марије, Ступ, Сарајево	Обнова и уређење жупне цркве и светишта-обнова фасаде и фасадерски радови	7.000,00				
154	Удружење умјетника Art colony, Сарајево	Сјећање на хз. Мевлану Џелалудин Руми	7.000,00				
155	Фондација за музичке умјетности-заклада за гласбене умјетности, Сарајево	30. сарајевске вечери музике - СВЕМ 2024	8.000,00				
156	Опште удружење "Стари занати" обртника града Горажда	Промоција културне баштине града Горажда, БИК Горажде, израде монографије и друге активности	7.000,00				
157	Удружење Урбани менаџмент, Association Urban Management, Сарајево	"8. едукативно-креативне радионице" - Школа културе и бонтона за дјecu и омладину "Ја могу све"	9.000,00				
158	Хрватска пјевачка група Броњански бењари, Читлук	Броњански бењари 2024	5.000,00				
159	Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци	Галерија Академије умјетности БЛ - Изведбени пројекат	30.000,00				
160	Ферилални савез Републике Српске, Бања Лука	ОК Фест	20.000,00				
161	Српска православна црквена општина Бијељина	Опремање конференцијске сале (сале за предавања) у објекту парохијског духовног центра при храму Св. Георгија у Бијељини	10.000,00				
162	Удружење за промоцију умјетности и културе "BELCANTO", Мостар	BELCANTO Божићни концерт 2024	5.000,00				
163	Удружење "Међународни фестивал	10. Међународни фестивал књижевности Bookstan, No east No west	8.000,00				

	књижевности", Сарајево				
164	Земаљски музеј БиХ, Сарајево	Обнова инфраструктурних капацитета ЗМ БиХ за 2024	200.000,00		
165	Жупа Пресветог Тројства, Сарајево	Циклус концерата "КонцертиДА"	7.000,00		
166	ЈУ Дјечије позориште Републике Српске	Обнављање и замјена дотрајале аудио и визуелне сценске технологије Дјечијег позоришта РС	70.000,00		
167	ЈУ Завичајни музеј Травник, п.о. у државној својини	Набавка опреме за археолошка истраживања	5.000,00		
168	ЈУ Камерни театар 55, Сарајево	8. интернационални фестивал Дани Јурислава Коренића	20.000,00		
169	УГ Творница магије - Magic Factory, Тузла	13. Тузла филм фестивал	5.000,00		
170	ЈУ Музеј Републике Српске, Бања Лука	Побољшавање инфраструктуре ЈУ Музеја Републике Српске	70.000,00		
171	Српска православна црквена општина Баре - Добој	Обновимо себе - подигнимо храм	10.000,00		
172	Хрватско културно друштво Напредак, Витез	Опремање и промовисање међународне књижнице поезије "Анка Топић"	5.000,00		
173	Музеј фрањевачког самостана Толиса Врата Босне, Толиса	Противпожарни систем и гријање	15.000,00		
174	Удружење Филмски фестивал Иво Грегуревић, Орашје	29. Дани хрватског филма Иво Грегуревић	40.000,00		
175	Српски православни манастир у Житомислићу	Прва фаза обнове гостопримнице са ресторанским дијелом манастира Житомислић	10.000,00		
176	Српска православна црквена општина Мостарска	Подполагачки радови у Саборној цркви Свете тројице у Мостару	15.000,00		
177	Српска православна црквена општина Благајска, Мостар	Обнова крова на цркви Светог Василија Острошког у Благају	10.000,00		
178	Српска православна црквена општина Коњичка	Израда оградe око цркве св. Апостола Петра и Павла на Борцима у Коњицу	20.000,00		
179	ЈУ Кинотека Босне и Херцеговине, Сарајево	Прикушање, архивирање, дигитализација и презентација филмова, музејских експоната и остале аудио-визуелне грађе	80.000,00		
180	Удружење Кали Сара - Ромски информативни центар, Сарајево	Поријекло Рома у БиХ - истраживање архивске грађе у БиХ	5.000,00		
181	Удружење ликовних умјетника примјењених умјетности и дизајнера у БиХ - УЛУПУ у БиХ, Сарајево	Ретро retrospective 70 кроз БиХ	13.000,00		
182	Удружење Центар за друштвена истраживања, транзицијску правду и демократију - Истина и правда, Источно Сарајево	Очување и презентација православних, вјерских објеката као дијела културно-историјског и вјерског идентитета Срба Града Источно Сарајево	5.000,00		
183	Удружење Еко Планет, Мостар	Промоција сликовнице, Сањин први одлазак у луткарско позориште	5.000,00		
184	Мецлис Исламске заједнице Бугојно	Пројекат извођења електроинсталатерских радова, унутрашњег малтерисања, гријања и молерских радова у цамији у мјесту Доње Равно, Купрес	50.000,00		
185	Удружење Док тече Лашва, Нови Травник	XVIII Међународни фестивал дјечије музике Док тече Лашва	5.000,00		
186	Центар за плес и рекреацију, Тузла	Тузла плешемо	10.000,00		
187	Архив Херцеговачко-неретванског кантона Мостар	Дигитализација, докумената, грађе и књижнице Архива ХНК	5.000,00		
188	ЈУ Дом културе, Братунац	Братунац ТетроФест	5.000,00		
189	Српска православна црквена општина Блажуј	Обнова и санација парохијског дома	10.000,00		
190	Савјет младих, Пале	Културно наслеђе Источног Сарајева: Очување и развој кроз традицију, умјетност и заједништво	5.000,00		
191	Удружење "Институт за иновативне умјетности", Источно Сарајево	Дизнијев мјузикл "Beauty and the Beast Jr."	10.000,00		
192	Удружење за промоцију урбане културе у Херцеговачко-неретванском кантону УПУК, Мостар	Мостар Summer Фест 2025	20.000,00		
193	Студентски центар Универзитета у Мостару, Мостар	III традиционални Адвент у Студентском центру 2024	8.000,00		
194	Хрватски дом "Херцег Стјепан Косача", Мостар	Реконструкција мокрих чворова и прилагођавање приступа инвалидним особама	40.000,00		
195	УГ Арт, Кисељак	Online култура 2024	5.000,00		
196	Хрватско културно друштво Напредак, Бусовача	Годишњи концерт ХКД Напредак Бусовача	5.000,00		
197	Удружење Шарено Брдо, Кисељак	Kiss food Фест 2025	5.000,00		
198	Исламска заједница у БиХ, Мецлис Исламске заједнице Зворник	Дани Хасана Каимије	15.000,00		
199	Хрватско културно друштво Напредак, Посушје	Уређење и опремање Напреткове Музичке собе	5.000,00		
200	Фрањевачки музеј и галерија Горица-Ливно	Осигуравање безбједносних услова за очување фондуса Музеја	30.000,00		
201	Позориште лутака у Мостару, Мостар	Продукција Позоришта лутака у Мостару 2024-2025	15.000,00		
202	ЈУ Народно позориште, Источно Сарајево	City Light Box - мјесто за оглашавање	6.000,00		
203	Фрањевачки самостан Св. Петра и Павла, Горица - Ливно	Одржавање и пејзажно уређење Фрањевачког самостана Горица	37.000,00		
204	Српска православна црквена општина у Рељеву	Уређење цркве и црквене сале	5.000,00		
205	Вијеће младих Општине Посушје	Култура је ин	9.000,00		
206	Друштво за дигитализацију традицијске културне баштине, Широки Бријег	Културна баштина и идентитет Хрвата у БиХ 2024	12.000,00		
207	Удружење "Evergreen Фест", Читлук	14. Evergreen Фест	5.000,00		
208	Жупа Св. Марка Еванђелисте, Мостар	Радови и опремање културно-духовног центра у Мостару	5.000,00		
209	Удружење Врба, Широки Бријег	Програм излагања галерије Врба 2024/2025	5.000,00		
210	Удружење "Млада снага-Хамзићи", Читлук	Набавка књига за књижницу Дома културе	5.000,00		
211	Удружење за подршку у промоцију квалитета	Неум Underwater филм фестивал	10.000,00		

	"Стандард", Широки Бријег		
212	Позориште младих "КОРИФЕЈ", Нова Биџа	inBox 365	5.000,00
213	Удружење младих СТАРТ, Хаџићи	Youth Summer Фест	5.000,00
214	Хрватска музика, Мостар	135. година хрватске музике Мостар-Божићни концерт	10.000,00
215	Хрватско културно уметничко друштво "Тромиљак", Кисељак	Учешће на смотрема фолклора	5.000,00
216	Хрватско културно друштво Напредак, Љубушки	Наплеткови љубушки дани	5.000,00
217	Удружење Зелена Блатница, Читлук	Блатничке ноте добротe 2024	5.000,00
218	Друштво српско-јеврејског пријатељства Бања Лука	Јевреји у причи и пјесми	10.000,00
219	УГ Маслачак, Попови, Бијељина	Културни караван: дјеца, театар и природа-спој културе и екологије у руралним заједницама БиХ	5.000,00
220	ЈУ Центар за културу и информисање, Фоча	Јачање културно-информативног капацитета Центра за културу и информисање Фоча	5.000,00
221	УГ Женски интерактивни рурални центар, Источно Сарајево	Конференција и сајам културе и традиције, старих заната и предузетништва жена	5.000,00
222	УГ Креативни центар "Само тако", Бања Лука	Документарни филм "Лекин пут"	5.000,00
223	Удружење за одрживи развој "Узор", Бусовача	BusMusicFest	8.000,00
224	Фондација Иванка и Сафет Зеџ, Сарајево	Сафет Зеџ - монографија	5.000,00
225	Академски збор Pro Musica, Мостар	Концерти сакралне музике кроз културну размјену	7.000,00
226	Магница хрватска у Сарајеву, Сарајево	Дани Матилде хрватске у Сарајеву	8.000,00
227	Удружење Лет.ба Мостар	Уметничка инсталација БиХ-не БиХ	5.000,00
228	Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву	Осми дани Војина Комадине 2024	30.000,00
229	Православни центар за младе Митрополије дабробосанске Св. Петар Сарајевски, Источно Ново Сарајево	Очување православне културне баштине	10.000,00
230	Удружење "Слово Горчина", Столац	Фестивал културе "Слово Горчина" 2025	10.000,00
231	Удружење за промоцију културе и уметности "Арка", Сарајево	4. изложбе БиХ уметника у Arka-Art&Education Center 2025	5.000,00
232	ЈУ САРТР	Свијет и све у њему - The World and all that it holds (позоришна адаптација романа Александра Хемона)	20.000,00
Укупан износ распоређених средстава			3.097.000,00

- (2) Укупна расположива средства за пројекте у оквиру текућег гранта "Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини" за 2024. годину износе 3.097.000,00 КМ и иста се распоређују из буџета Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство) за 2024. годину, са позиције "Грантови непрофитним организацијама - Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини".

Члан 3.

(Уговор о кориштењу распоређених средстава)

- (1) У складу са чланом 16. Одлуке о критеријима за распоред средстава из текућег гранта "Суфинансирање

пројеката културе у Босни и Херцеговини" за период 2024-2026. година ("Службени гласник БиХ", број 62/24), Министарство с корисником средстава из члана 2. став (1) ове одлуке закључује Уговор о кориштењу распоређених средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини" за 2024. годину (у даљњем тексту: Уговор).

- (2) Прије закључивања Уговора, корисник средстава се обавјештава електронски и путем телефона о Одлуци о распореду средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини" за 2024. годину, те се од истог тражи да у року од седам дана достави ревидирани план утрошка средстава, који је усклађен с одобреним средствима и буџетом, и периодом реализације пројекта, у оквиру апликације достављене на јавни конкурс. Ревидирани план утрошка средстава постаје дио уговора и мора бити потписан од овлаштене особе корисника средстава и овјерен печатом корисника средстава. При сачињавању ревидираног плана утрошка средстава дозвољено је мијењање износа по активностима, али не и мијењање активности.
- (3) Корисник средстава се обавезује да пројекат реализује најкасније до 30.9.2025. године.
- (4) Ако корисник средстава не прихвати услове прописане Уговором, губи право на кориштење средстава и дужан је службеним дописом обавијестити Министарство да одустаје од потписивања Уговора у року од седам дана од објаве одлуке о распореду средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката културе у Босни и Херцеговини" за 2024. годину у "Службеном гласнику БиХ".
- (5) Корисник средстава којем су распоређена средства у износу од 20.000,00 КМ и више дужан је ангажовати независну ревизију. Ангажовани независни ревизор у складу са Међународним стандардом 4400 - договорене процедуре, треба провести Процедуре верификације трошкова пројекта и доставити Извјештај о стварном налазу - Report of Actual Findings.

Члан 4.

(Реализација одлуке)

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ" и на интернет страници Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине.

СМ број 258/24

19. децембра 2024. године
Сарајево

Предсједавајућа

Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 14. stava (1) Odluke o kriterijima za raspored sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za period 2024. - 2026. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 62/24), na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 48. sjednici, održanoj 19.12.2024. godine, donijelo je

**ODLUKU
O RASPOREDU SREDSTAVA IZ TEKUĆEG GRANTA
"SUFINANSIRANJE PROJEKATA KULTURE
U BOSNI I HERCEGOVINI" ZA 2024. GODINU**

Član 1.
(Predmet Odluke)

Ovom odlukom raspoređuju se sredstva iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu, propisuje se obaveza zaključivanja ugovora o korištenju raspoređenih sredstava i određuju se institucije zadužene za njenu realizaciju.

Član 2.
(Raspoređivanje sredstava)

(1) Ovom odlukom raspoređuju se ukupna sredstva iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu sljedećim subjektima:

Redni broj	NAZIV I SJEDIŠTE SUBJEKTA	NAZIV PROJEKTA	RASPOREĐENA SREDSTVA
1	Srpska pravoslavna crkvena opština Lukavička, Istočno Sarajevo	Izgradnja sabornog hrama Hrista Spasitelja	50.000,00
2	Akademija nauka i umjetnosti BiH, Sarajevo	Edicija - međunarodna afirmacija književnosti BiH V ciklus	10.000,00
3	Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske	Digitalizacija i preventivna zaštita muzejske grade MSURS	80.000,00
4	Srpski pravoslavni manastir Papraća, Papraća	Arheološka istraživanja i konzervatorsko-restauraterski radovi nacionalnog spomenika	15.000,00
5	Međzlis islamske zajednice Vitez	Manifestacija Dani Ahmed-agine džamije	8.000,00
6	Bošnjačka zajednica kulture Preporod, gradsko društvo Srebrenik	Realizacija programskih aktivnosti u 2024. godini	10.000,00
7	Udruženje za internacionalni razvoj muzike, teatra i multimedije, Sarajevo	At The Ballet - kabare	5.000,00
8	Zaklada Terra Tolis, Tolisa	Dani Tolise 2025	10.000,00
9	Ustanova Hrvatski dom Kupres	24. festival zabavne muzike - Pop Fest 2024 Kupres	5.000,00
10	Hrvatsko kulturno društvo Napredak Mostar - Glavna podružnica	Svečani Napretkov božićni koncert 2024	9.000,00
11	Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti, Sarajevo	Baština za budućnost. Program zaštite i digitalizacije originalne grade Muzeja	80.000,00
12	Župa sv. Blaža Gradnići, Čitluk	3. faza radova na obnovi kulturno-povijesnog centra Župe sv. Blaža Gradnići	5.000,00
13	JU Kulturni centar, Bihac	Winter park i Nova godina	8.000,00
14	Udruženje "Moja prva nota", Vareš	Ljepota blagdana	5.000,00
15	Srpska pravoslavna opština Visoko	Rekonstrukcija krova i fasade Svetosavskog doma	10.000,00
16	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Novi Travnik	Novotravnčki ljetopis 2024	5.000,00
17	Srpska pravoslavna opština u Sarajevu	Restauracija, konzervacija i zaštita krova muzeja i atrija muzeja Stare crkve u Sarajevu	15.000,00
18	Kino video klub Amater, Široki Brijeg	25. mediteran film festival	30.000,00
19	Hrvatsko društvo čuvara baštine, Široki Brijeg	Uređenje ambijentalnog prostora oko prapovijesnih gomila (tumulus)	10.000,00

20	JU za razvoj turizma i zaštitu kulturno povijesnog i prirodnog naslijeđa Radimlja, Stolac	Očuvanje naslijeđa kroz filmsku umjetnost	5.000,00
21	Arhiv Republike Srpske	Nabavka i montaža pokretno kliznih arhivsko bibliotečkih stalaza (polica) za potrebe specijalne biblioteke Arhiva RS	60.000,00
22	Kinoteka Republike Srpske, Pale	Filmski kampus Kinoteke Republike Srpske (program za studente)	15.000,00
23	Udruženje dramskih umjetnika i tehničkog osoblja Art Teatar, Tuzla	Produkcija Art Teatra u sezoni 2024-2025	5.000,00
24	Hrvatsko kulturno društvo Napredak Sarajevo	Napretkov svečani Božićni koncert 2024.	5.000,00
25	Matica hrvatska Čitluk	XXVI Kulturno - turistička manifestacija "Dani Matice hrvatske u Brotnju -2024"	10.000,00
26	Udruženje arhivskih radnika Republike Srpske	Prilozi za historiju Republike Srpske	5.000,00
27	Udruženje Generacije- Centar za unapređenje kvalitete života građanja, Bosanska Krupa	Kulture BiH, u slobodno vrijeme - II ciklus	7.000,00
28	JU Dom kulture Jajce Jajce	43. pozorišne/kazališne igre BiH u Jajcu	7.000,00
29	UG Hajr Doboj	Topli bosanski kutak	10.000,00
30	Ekološki savez "Eko-zeleni" Tuzlanskog kantona	"Dani kulturne i prirodne baštine naroda majevičkog kraja u Tuzlanskom kantonu" manifestacija kulture	5.000,00
31	Udruga mladih Efekt, Kiseljak	Organizacija predstave ansambla Narodnog pozorišta RS "Odumiranje mededa"	5.000,00
32	JU Specijalna biblioteka za slijepa i slabovidna lica Republike Srpske	Inkluzivna kulturna sredina koja poštuje i promovira raznolikost-pristupačnost u službi znanja	40.000,00
33	Fondacija Mak Dizdar	Makova hiža: Tragovima umjetnosti i naslijeđa	10.000,00
34	Udruženje za sport i rekreaciju "Altair", Sarajevo	Sarajevo Olympic Week-2025	5.000,00
35	NVO Radio Kameleon-Otvorena mreža ljudskih prava i demokratija, Tuzla	Sarajevo Olympic Journey	7.000,00
36	Međunarodni forum Bosna	Dvadeseta internacionalna ljetna škola Mladi i naslijeđe i Dvadeseta internacionalna konferencija Jedinstvo i razlike u Evropi	17.000,00
37	Srpska pravoslavna opština u Balatunu	Izgradnja svetosavsko-parohijskog doma u Balatunu	10.000,00
38	JU Sportski centar Borik	Sanacija pozorišne sale u OJ SD Obilićevo	30.000,00
39	Limena glazba Lašva, Nova Bila	Jačanje glazbenih kapaciteta limene glazbe Lašva Nova Bila	5.000,00
40	JU Narodna biblioteka, Mrkonjić Grad	Sanacija depoa biblioteke u Mrkonjić Gradu	10.000,00
41	Kazališno filmska udruga Oktavijan	Osamnaesti Mostar Film Festival	5.000,00
42	Udruženje Art puls, Banja Luka	Koncertno-takmičarska sezona Ženskog kamernog hora Banjalučanke	10.000,00
43	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Rodoč	Godišnji koncert "Blago naše..."	5.000,00

44	Centar za obrazovanje i kulturu Akademija Čapljina	Međunarodni Master class klasične glazbe Ardea 2024/2025	5.000,00	71	UG za afirmaciju kulture, umjetnosti i komunikacije - Video arhiv, Sarajevo	Dramadžiluk II	5.000,00
45	Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru	Realizacija Programa rada	70.000,00	72	Župa sv. Stjepana, Čerin	Obnova kulturno - vjerskog centra crkve sv. Nikole Tavelića u Donjem Velikom Ograđeniku - Župa Čerin	5.000,00
46	UG Intelekt Kiseljak	Medijska promocija kulturnih dobara Kiseljaka	5.000,00	73	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Tuzla	Božićni dani kulture	5.000,00
47	Udruženje muzičkih umjetnika, Tuzla	Sevdalinka kulturno nematerijalno blago - 16. Festival "Sevdalinko u srcu te nosim"	18.000,00	74	Fondacija Sevdah, Sarajevo	Sevdah bosanski	7.000,00
48	Udruga Volim Vitez, Vitez	Dani biskupa Joze Garića 2024	5.000,00	75	Kulturno - umjetničko društvo "Ivan Planina", Tarčin	11. internacionalni festival folklor, prijateljstva i mira	8.000,00
49	UG porijeklom iz sarajevsko-zeničke regije, zavičajni klub "Izvor", Doboj	Krsna slava - miris zavičaja	10.000,00	76	Srpska pravoslavna crkvena opština Prijedor	Restauracija ikonostasa hrama svete Trojice u Prijedoru	10.000,00
50	JU Muzej u Doboju	Druga strana muzeja - adaptacija muzejskog depoa	10.000,00	77	Udruženje Klub Galerija Adin Hebib "Slikar", Sarajevo	Mostovi prijateljstva	7.000,00
51	JU Narodno pozorište Republike Srpske, Banja Luka	Obnova scenske mehanike Narodnog pozorišta Republike Srpske	80.000,00	78	Srpska pravoslavna crkvena opština u Sarajevu - Saborna crkva	Sanacija krsta i kupole na zvoniku Saborne crkve u Sarajevu	15.000,00
52	Župa svetog Petra i Pavla, Zagošća Kakanj	Rekonstrukcija i ugradnja grijanja u župnoj crkvi	5.000,00	79	Franjevački samostan svetog Marka, Plehan, Derventa	Nastavak izgradnje muzejsko-galerijskog prostora	10.000,00
53	U.G. Kulturno umjetničko društvo "Željezara", Zenica	XXII smotra folklor "Zenica 2024"	5.000,00	80	Ansambli Raščica, Tolisa	Znanje je moć	5.000,00
54	JU Centar za kulturu, sport i informisanje, Olovo	Opremanje, zaštita i konverzacija eksponata etnografske i arheološke cjeline u Zavičajnom muzeju Olovo	5.000,00	81	JU Narodno pozorište, Tuzla	Jačanja repertoara za djecu u NP Tuzla kroz produkciju predstave "Magareće godine"	20.000,00
55	Framost - Misija poveznica baštine ljudi i prostora, Mostar	Gradu s ljubavlju	5.000,00	82	JU Centar za kulturu i informisanje, Srebrenik	Muzej grada Srebrenika - faza 2	10.000,00
56	Društvo hrvatskih književnika Herceg Bosne, Mostar	Preuređenje i opremanje knjižnice, čitaonice i ureda DHK HB	10.000,00	83	Udruga mladih, Par Selo	U susret Božiću	5.000,00
57	Udruga Naš Čerin, Čitluk	Kulturne znamenitosti Čerina 2024	5.000,00	84	Udruga medijski događaji - Media event, Mostar	Vodič kroz Mostar - Mostar kompas	5.000,00
58	Speleološko-ekološko društvo "Orlovača", Pale	Umjetnička kolonija "Eko-umjetnost"	10.000,00	85	Udruga LjubFest, Ljubuški	Beer fest Ljubuški	5.000,00
59	Udruženje zone unaprijeđenog poslovanja Bašćaršija, Sarajevo	Zima na Vilsu by Sarajevo Holiday Market	8.000,00	86	Društvo povjesničara umjetnosti Hercegovina, Mostar	Stalni postav Muzeja u HDHS Kosača	5.000,00
60	Udruženje Kulturno - umjetničko društvo Bašćaršija, Sarajevo	Dani u Bašćaršiji	10.000,00	87	Udruga prijatelja Glazbene škole Brotnjo, Čitluk	Božićni koncert "Božić u Brotnju"	5.000,00
61	Kulturno - umjetničko društvo Lola, Sarajevo	Loline horske večeri	10.000,00	88	Srpsko prosvjetno kulturno društvo Prosvjeta Gradski odbor Mostar	Sabrana djela Alekse Šantića	10.000,00
62	Obala Art centar, Sarajevo	Sarajevo Film Festival, međunarodni filmski festival takmičarskog karaktera	15.000,00	89	JU Kulturni dom AB Šimić, Grude	Obnova i modernizacija kino dvorane u Grudama	10.000,00
63	JU Muzej Stara Hercegovina, Foča	Upoznajmo strane studente sa našom kulturom a naše sugrađane sa njihovom	5.000,00	90	Srpska pravoslavna crkvena opština novosarajevska u Istočnom Novom Sarajevu	Rekonstrukcija parohijskog doma crkve Svetog Đorđa	10.000,00
64	Kulturno - umjetničko društvo "Izudin Mulabegirović-Izo", Jelah	Bogatstvo različitosti BiH	13.000,00	91	Udruženje strip autora i obožavalaca stripa Republike Srpske Deveta dimenzija, Banja Luka	Strip album po pričama Petra Kočića Simeun Đak	5.000,00
65	Savez paraplegičara i oboljelih od dječje paralize Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo	"SavezNik"	10.000,00	92	Udruženje za očuvanje kulturnog naslijeđa i tradicije "Sahan", Vogošća	Promocija zajedništva kroz prizmu kulturne baštine	5.000,00
66	Udruženje estradnih izvođača, video i foto radnika "Queen estrada", Banja Luka	Festival banjalučki dani muzike 2024	10.000,00	93	Bošnjačka zajednica kulture Preporod, Općinsko društvo Bužim	Bužim u osmanskim zemljišnim defterima 1865-1868	5.000,00
67	Matica hrvatska, Vitez	Kulturni mozaik lašvanske doline	5.000,00	94	Udruga žena "Snaga Timuna", Par Selo	Uređenje i opremanje društvenog doma u Par Selu	5.000,00
68	UG Eufonija, Tuzla	6. projekat Budućnost raznolikosti	15.000,00	95	Asocijacija Mostovi prijateljstva BiH, Zenica	Promocija kulturnih vrijednosti organizacijom kulturno-umjetničkih programa u povratničkim sredinama	5.000,00
69	JU Pozorište mladih, Sarajevo	Stalna postavka lutaka	15.000,00	96	JU Muzej Sarajeva, Sarajevo	Naša baština	10.000,00
70	Univerzitet u Sarajevu Akademija likovnih umjetnosti, Sarajevo	Konzervacija i restauracija 4 slike Ismeta Mujezinovića iz Doma oružanih snaga BiH	45.000,00	97	Udruga Verus, Mostar	Kreativni start	5.000,00
				98	Udruga Sportikus, Mostar	Povijesne i kulturne vrijednosti Hercegovine	5.000,00
				99	UG Bura, Mostar	Podcast Bura	12.000,00
				100	Fondacija Stećak, Sarajevo	Heritage above	5.000,00
				101	Simfonijski orkestar, Mostar	I love Broadway	6.000,00
				102	Univerzitet u Sarajevu Muzička akademija, Sarajevo	Guests on stage Muzičke akademije UNSA 2024/2025	10.000,00

103	Župa sv. Leopolda Mandića, Sarajevo	Sanacija crkvenog stropa s utopljanjem i revitalizacijom interijera crkve	7.000,00
104	Mufljstvo travničko, Travnik	515. dani Ajvatovice	10.000,00
105	Muzički centar Pavaroti, Mostar	3. Jazz Master Camp	5.000,00
106	Udruga Zdravo društvo, Mostar	Svečana akademija povodom 80 godina života i 50 godina književnog djela akademika, književnika i odvjetnika Josipa Muselimovića	5.000,00
107	UG Ganganet, Široki Brijeg	Virtualna šetnja zaštićenim i kulturnim vrijednostima - promocija kulturnih vrijednosti Hercegovine	5.000,00
108	Udruženje Educa+, Banja Luka	Portal za kulturna dešavanja Cooltura	5.000,00
109	Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije, Suho Polje Kupres	Uređenje pristupa prema crkvi Uznesenja blažene djevice Marije u Suhom Polju	8.000,00
110	Udruženje Hercegovaca u Banja Luci	Promocija kulturnog naslijeđa tradicionalna hercegovačka prela i sijela	7.000,00
111	UG Dječiji hor Vrapčići, Banja Luka	Ujedinjeni muzikom	10.000,00
112	Matica hrvatska, Stolac	Pjesničko-slikarska mapa Patria Nostra	10.000,00
113	Župa Sv. Petra i Pavla, Rotimlja	Unutarnje i vanjsko uređenje zvonika crkve Sv. Petra i Pavla	5.000,00
114	Župa Sv. Ilije proroka, Stolac	Sanacija krova i krovne konstrukcije crkve Sv. Ilije proroka u Stocu	5.000,00
115	Udruga Međunarodni centar Terra, Mostar	Dokumentarni film Park prirode Blidinje - kultura življenja s prirodom	5.000,00
116	Regionalna sportsko-ekološko-kulturno-turistička udruga, Respekt Čitluk	Upoznaj svoj zavičaj: putevima srednjovjekovnog Huma	5.000,00
117	Medžlis islamske zajednice Livno	Obnova vakufskog objekta Milošnik	10.000,00
118	Ustanova Narodni univerzitet Konjic u Konjicu	XI festival glumca BiH	8.000,00
119	Muzikološko društvo, Sarajevo	Muzika u društvu 2024	5.000,00
120	Udruženje za razvoj muzičke umjetnosti i pedagogije Strings Attached Sinfonietta, Sarajevo	Muzikom kroz izložbu	10.000,00
121	Srpska pravoslavna crkvena opština Vojkovići	Freskopisanje dijela hrama Svetog Petra Dabrobosanskog u Vojkovićima	10.000,00
122	Udruženje Kulturni centar Bileće	Kultura Bileća 2024	8.000,00
123	Udruženje za promociju multikulturalnosti Rejjan, Sarajevo	Očuvanje i obilježavanje historijskih važnih datuma kroz organizovanje kulturnih manifestacija uz promociju knjige Melodije duše	14.000,00
124	Srpska pravoslavna crkvena opština Doboj	Čuvanje naslijeđa: Obnova spomen kompleksa hrama Petra i Pavla u Doboju	10.000,00
125	Arhitektonsko-geodetsko-geodetski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci	Dokumentovanje arhitektonskog kulturnog naslijeđa na arheološkim lokalitetima primjenom geodetskih tehnologija	10.000,00
126	Župa Svete obitelji, Kupres	Uređenje arheološkog lokaliteta i nove crkve Svetog Ivana u Otinovicima - Kupres	8.000,00
127	JU za informiranje i kulturu "Dom kulture", Žepče	Njeguimo našu kulturu - 2. faza	5.000,00
128	Hrvatsko kulturno društvo Kralj Tomislav, Zenica	Presjek stvaralaštva akademskog slikara Ante Kajinića	5.000,00
129	Udruženje za promociju kulture "Fani", Sarajevo	11. festival dječije umjetnosti	5.000,00
130	Udruženje istraživanje i proučavanje sufizma i misticizma, Fojnica	Rekonstrukcija i dogradnja vodovoda za potrebe rada udruženja	5.000,00
131	JU Narodna biblioteka, Pale	Izdavaštvo: Život u fusnoti Autor: Željko Grujić	5.000,00
132	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Didak Župa Gradnići, Čitluk	21. Fra Didaka Buntića	5.000,00
133	Bošnjačka zajednica kulture Preporod, Goražde	Programi iz oblasti kulture i kulturni rad i djelovanje Bošnjačke zajednice kulture Preporod u 2024-2025 godini	5.000,00
134	JU Bosansko narodno pozorište, Zenica	Nabavka opreme za poboljšanje vizuelnih projekcijskih likovnih mogućnosti Bosanskog narodnog pozorišta Zenica	30.000,00
135	Omladinsko udruženje Aksiom, Istočno Sarajevo	Očuvanje kulturnog naslijeđa Srba iz grada Sarajeva	5.000,00
136	Udruga Dani Paoče, Čitluk	Dani Paoče 2024	5.000,00
137	JU Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske	Biblioteka za djecu i tinejdžere - Savremeni pristup knjizi i čitanju	70.000,00
138	Udruga za očuvanje spomeničke baštine Zagrada Turčinovići, Široki Brijeg	Rekonstrukcija zavičajne kuće Koljić	5.000,00
139	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Bugojno	Advent sa Napretkom i lipanjski dani kulture	5.000,00
140	Svetište Majke Božije, Olovo	Sanacija i rekonstrukcija električnih instalacija jake i slabe struje i gromobranske instalacije na objektu crkve	10.000,00
141	Povijesna postrojba Vitezovi Herceg Stjepana Kosače, Stolac	Likovna kolonija	5.000,00
142	Udruga za razvoj, okoliš i kulturu EKO ZH, Široki Brijeg	15. međunarodna Eko kolonija 2024	5.000,00
143	Srpska pravoslavna crkvena opština Kotoračka u Dobrinji	Izrada enterijera velike sale parohijskog doma na Dobrinji	20.000,00
144	Medijski centar Vrhbosanske Nadbiskupije, Sarajevo	Katolički tjednik	15.000,00
145	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Don Ivan Trobentar Stup, Sarajevo	Nabavka tehničke opreme	5.000,00
146	JU Gradska galerija, Bihać	Program rada za 2024	14.000,00
147	Udruga tamburaški orkestar, Mostar	Očuvanje tamburaške tradicijske glazbene baštine	5.000,00
148	Udruga za poticanje razvoja Ero - Široki Brijeg	Dokumentarni film Međugorski brevijar	5.000,00
149	Udruženje muzičara Alkatmeri, Tešanj	Internacionalni festival zabavne i etno muzike	5.000,00
150	Udruženje Vijeća kongresa bošnjačkih intelektualaca, Sarajevo	Štampanje i promocija XI tomova Rječnika bosanskog jezika	20.000,00
151	Udruženje Jazz Fest, Sarajevo	Međunarodni muzički festival "Jazz fest Sarajevo 2024"	20.000,00
152	Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine, Sarajevo	Unaprijeđenje infrastrukture izložbenih prostora Umjetničke galerije BiH	70.000,00

153	Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije, Stup, Sarajevo	Obnova i uređenje župne crkve i svetišta-obnova fasade i fasaderski radovi	7.000,00	178	Srpska pravoslavna crkvena opština Konjička	Izrada ograde oko crkve sv. Apostola Petra i Pavla na Borcima u Konjicu	20.000,00
154	Udruženje umjetnika Art colony, Sarajevo	Sjećanje na hz. Mevlanu Dželaludin Rumi	7.000,00	179	JU Kinoteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo	Prikupljanje, arhiviranje, digitalizacija i prezentacija filmova, muzejskih eksponata i ostale audio-vizuelne građe	80.000,00
155	Fondacija za muzičke umjetnosti-zaklada za glazbene umjetnosti, Sarajevo	30. sarajevske večeri muzike - SVEM 2024	8.000,00	180	Udruženje Kali Sara - Romski informativni centar, Sarajevo	Porijeklo Roma u BiH- istraživanje arhivske građe u Bosni i Hercegovini	5.000,00
156	Opće udruženje "Stari zanati" obrtnika grada Goražda	Promocija kulturne baštine grada Goražda, Bosansko-podrinjski kanton Goražde, izrade monografije i druge aktivnosti	7.000,00	181	Udruženje likovnih umjetnika primjenjenih umjetnosti i dizajnera u BiH - ULUPU u BiH, Sarajevo	Retro perspective 70 kroz BiH	13.000,00
157	Udruženje Urbani menadžment, Association Urban Management, Sarajevo	"8. edukativno-kreativne radionice" - Škola kulture i bontonu za djecu i omladinu "Ja mogu sve"	9.000,00	182	Udruženje Centar za društvena istraživanja, tranzicijsku pravdu i demokratiju - Istina i pravda, Istočno Sarajevo	Očuvanje i prezentacija pravoslavnih, vjerskih objekata kao dijela kulturno-istorijskog i vjerskog identiteta Srba Grada Istočno Sarajevo	5.000,00
158	Hrvatska pjevačka skupina Broćanski bečari, Čitluk	Broćanski bečari 2024	5.000,00	183	Udruga Eko Planet, Mostar	Promocija slikovnice Sanjin prvi odlazak u lutkarsko kazalište	5.000,00
159	Akademija umjetnosti Univerziteta u Banjoj Luci	Galerije Akademije umjetnosti BL-Izvedbeni projekat	30.000,00	184	Medžlis islamske zajednice Bugojno	Projekat izvođenja elektroinstalaterskih radova unutrašnjega malterisanja grijanja i molerskih radova u džamiji u mjestu Donje Ravno Kupres	50.000,00
160	Ferijalni savez Republike Srpske, Banja Luka	OK Fest	20.000,00	185	Udruga Dok teče Lašva, Novi Travnik	XVIII Međunarodni festival dječje glazbe Dok teče Lašva	5.000,00
161	Srpska pravoslavna crkvena opština Bijeljina	Opremanje konferencijske sale (sale za predavanja) u objektu parohijskog duhovnog centra pri hramu sv. Georgija u Bijeljini	10.000,00	186	Centar za ples i rekreaciju, Tuzla	Tuzla plešemo	10.000,00
162	Udruga za promicanje umjetnosti i kulture "BELCANTO", Mostar	BELCANTO Božićni koncert 2024	5.000,00	187	Arhiv Hercegovačko-neretvanskog kantona Mostar	Digitalizacija, dokumenata, građe i knjižnice Arhiva Hercegovačko-neretvanskog kantona Mostar	5.000,00
163	Udruženje "Međunarodni festival književnosti", Sarajevo	10. međunarodni festival književnosti Bookstan, No east no west	8.000,00	188	JU Dom kulture, Bratunac	Bratunac TetroFest	5.000,00
164	Zemaljski muzej BiH, Sarajevo	Obnova infrastrukturnih kapaciteta ZM BiH za 2024	200.000,00	189	Srpska pravoslavna crkvena opština Blažuj	Obnova i sanacija parohijskog doma	10.000,00
165	Župa Presvetog Trojstva, Sarajevo	Ciklus koncerata "KoncertiDA"	7.000,00	190	Savjet mladih, Pale	Kulturno naslijeđe Istočnog Sarajeva: Očuvanje i razvoj kroz tradiciju, umjetnost i zajedništvo	5.000,00
166	JU Dječje pozorište Republike Srpske	Obnavljanje i zamjena dotrajale audio i vizuelne scenske tehnologije Dječjeg pozorišta Republike Srpske	70.000,00	191	Udruženje "Institut za inovativne umjetnosti", Istočno Sarajevo	Diznijev mjuzikl "Beauty and The Beast Jr"	10.000,00
167	JU Zavičajni muzej Travnik, p.o. u državnoj svojini	Nabavka opreme za arheološka istraživanja	5.000,00	192	Udruga za promicanje urbane kulture u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/UPUK, Mostar	Mostar Summer Fest 2025	20.000,00
168	JU Kamerni teatar 55, Sarajevo	8. internacionalni festival Dani Jurislava Korenića	20.000,00	193	Studentski centar Sveučilišta u Mostaru, Mostar	III tradicionalni Advent u Studentskom centru 2024	8.000,00
169	UG Tvornica magije - Magic Factory, Tuzla	13. Tuzla Film Festival	5.000,00	194	Hrvatski dom "Herceg Stjepan Kosača", Mostar	Rekonstrukcija mokrih čvorova i prilagodba pristupa invalidnim osobama	40.000,00
170	JU Muzej Republike Srpske, Banja Luka	Poboljšavanje infrastrukture JU Muzeja Republike Srpske	70.000,00	195	UG Art, Kiseljak	Online kultura 2024	5.000,00
171	Srpska pravoslavna crkvena opština Bare - Doboj	Obnovimo sebe - podignimo hram	10.000,00	196	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Busovača	Godišnji koncert Hrvatskog kulturnog društva Napredak Busovača	5.000,00
172	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Vitez	Opremanje i promoviranje međunarodne knjižnice poezije "Anka Topić"	5.000,00	197	Udruga Šareno Brdo, Kiseljak	Kiss food Fest 2025	5.000,00
173	Muzej franjevačkog samostana Tolisa Vrata Bosne, Tolisa	Protivpožarni sistem i grijanje	15.000,00	198	Islamska zajednica u BiH, Medžlis islamske zajednice Zvornik	Dani Hasana Kaimije	15.000,00
174	Udruga Filmski festival Ivo Gregurević, Orašje	29. Dani hrvatskog filma Ivo Gregurević	40.000,00	199	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Posušje	Uređenje i opremanje Napretkove Glazbaonice	5.000,00
175	Srpski pravoslavni manastir u Žitomisliću	Prva faza obnove gostopravnice sa restoranskim dijelom manastira Žitomislić	10.000,00				
176	Srpska pravoslavna crkvena opština Mostarska	Podopolagački radovi u Sabornoj crkvi Svete trojice u Mostaru	15.000,00				
177	Srpska pravoslavna crkvena opština Blagajska, Mostar	Obnova krova na crkvi svetog Vasilija Ostroškog u Blagaju	10.000,00				

200	Franjevački muzej i galerija Gorica-Livno	Osiguravanje sigurnosnih uvjeta za očuvanje fundusa Muzeja	30.000,00
201	Pozorište lutaka u Mostaru, Mostar	Produkcija Pozorišta lutaka u Mostaru 2024-2025	15.000,00
202	JU Narodno pozorište, Istočno Sarajevo	City Light Box - mjesto za oglašavanje	6.000,00
203	Franjevački samostan Sv. Petra i Pavla, Gorica - Livno	Održavanje i pejzažno uređenje Franjevačkog samostana Gorica	37.000,00
204	Srpska pravoslavna crkvena opština u Reljevu	Uređenje crkve i crkvene sale	5.000,00
205	Vijeće mladih Općine Posušje	Kultura je in	9.000,00
206	Društvo za digitalizaciju tradicijske kulturne baštine, Široki Brijeg	Kulturna baština i identitet Hrvata u BiH 2024	12.000,00
207	Udruga "Evergreen Fest", Čitluk	14. Evergreen Fest	5.000,00
208	Župa sv. Marka Evanđeliste, Mostar	Radovi i opremanje kulturno-duhovnog centra u Mostaru	5.000,00
209	Udruga Vrba, Široki Brijeg	Program izlaganja galerije Vrba 2024/2025	5.000,00
210	Udruga "Mlada snaga-Hamzići", Čitluk	Nabavka knjiga za biblioteku Doma kulture	5.000,00
211	Udruga za podršku u promicanju kvalitete "Standard", Široki Brijeg	Neum Underwater Film Festival	10.000,00
212	Kazalište mladih "KORIFEJ", Nova Bila	inBox 365	5.000,00
213	Udruženje mladih START, Hadžići	Youth Summer Fest	5.000,00
214	Hrvatska glazba, Mostar	135. godina hrvatske glazbe Mostar - Božićni koncert	10.000,00
215	Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Gromiljak", Kiseljak	Sudjelovanje na smotrama folklor	5.000,00
216	Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Ljubuški	Napretkovi Ljubuški dani	5.000,00
217	Udruga Zelena Blatnica, Čitluk	Blatničke note dobrote 2024	5.000,00
218	Društvo srpsko-jevrejskog prijateljstva Banja Luka	Jevreji u priči i pjesmi	10.000,00
219	UG Maslačak, Popovi, Bijeljina	Kulturni karavan: djeca, teatar i priroda-spoj kulture i ekologije u ruralnim zajednicama BiH	5.000,00
220	JU Centar za kulturu i informisanje, Foča	Jačanje kulturno-informativnog kapaciteta Centra za kulturu i informisanje Foča	5.000,00
221	UG Ženski interaktivni ruralni centar, Istočno Sarajevo	Konferencija i sajam kulture i tradicije, starih zanata i preduzetništva žena	5.000,00
222	UG Kreativni centar "Samo tako", Banja Luka	Dokumentarni film "Lekin put"	5.000,00
223	Udruga za održivi razvoj "Uzor", Busovača	BusMusicFest	8.000,00
224	Fondacija Ivanka i Safet Zec, Sarajevo	Safet Zec - monografija	5.000,00
225	Akademski zbor Pro Musica, Mostar	Koncerti sakralne muzike kroz kulturnu razmjenu	7.000,00
226	Matica Hrvatska u Sarajevu, Sarajevo	Dani Matice hrvatske u Sarajevu	8.000,00
227	Udruga Let.ba Mostar	Umjetnička instalacija BiH-ne BiH	5.000,00
228	Muzička akademija Univerziteta u Istočnom Sarajevu	Osmi dani Vojina Komadine 2024	30.000,00

229	Pravoslavni centar za mlade Mitropolije Dabrobosanske sv. Petar Sarajevski, Istočno Novo Sarajevo	Očuvanje pravoslavne kulturne baštine	10.000,00
230	Udruženje "Slovo Gorčina", Stolac	Festival kulture "Slovo Gorčina" 2025	10.000,00
231	Udruženje za promociju kulture i umjetnosti "Arka", Sarajevo	4. izložbe BiH umjetnika u Arka-Art&Education Center 2025	5.000,00
232	JU SARTR	Svijet i sve u njemu - The World and all that it holds (pozorišna adaptacija romana Aleksandra Hemon)	20.000,00
Ukupan iznos raspoređenih sredstava			3.097.000,00

(2) Ukupna raspoloživa sredstva za projekte u okviru tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu iznose 3.097.000,00 KM i ista se raspoređuju iz budžeta Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za 2024. godinu, sa pozicije "Grantovi neprofitnim organizacijama - Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini".

Član 3.

(Ugovor o korištenju raspoređenih sredstava)

- (1) U skladu sa članom 16. Odluke o kriterijima za raspored sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za period 2024. - 2026. godina ("Službeni glasnik BiH", broj 62/24), Ministarstvo s korisnikom sredstava iz člana 2. stav (1) ove odluke zaključuje Ugovor o korištenju raspoređenih sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu (u daljnjem tekstu: Ugovor).
- (2) Prije zaključivanja Ugovora, korisnik sredstava se obavještava elektronski i putem telefona o Odluci o rasporedu sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu, te se od istog traži da u roku od sedam dana dostavi revidirani plan utroška sredstava, koji je usklađen s odobrenim sredstvima i budžetom, i periodom realizacije projekta, u okviru aplikacije dostavljene na javni konkurs. Revidirani plan utroška sredstava postaje dio ugovora i mora biti potpisan od ovlaštene osobe korisnika sredstava i ovjeren pečatom korisnika sredstava. Pri sačinjavanju revidiranog plana utroška sredstava dozvoljeno je mijenjanje iznosa po aktivnostima, ali ne i mijenjanje aktivnosti.
- (3) Korisnik sredstava se obavezuje da projekat realizuje najkasnije do 30.9.2025. godine.
- (4) Ako korisnik sredstava ne prihvati uslove propisane Ugovorom, gubi pravo na korištenje sredstava i dužan je službenim dopisom obavijestiti Ministarstvo da odustaje od potpisivanja Ugovora u roku od sedam dana od objave odluke o rasporedu sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu u "Službenom glasniku BiH".
- (5) Korisnik sredstava kojem su raspoređena sredstva u iznosu od 20.000,00 KM i više dužan je angažirati nezavisnu reviziju. Angažirani nezavisni revizor u skladu sa Međunarodnim standardom 4400 - dogovorene procedure, treba provesti "Procedure verifikacije troškova projekta" i dostaviti "Izveštaj o stvarnom nalazu - Report of factual findings".

Član 4.
(Realizacija Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Član 5.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i na web stranici Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

VM broj 258/24
19. decembra 2024. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

KONKURENCIJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

111

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1), a u svezi s člankom 4. stavak (1) toč. a) i b) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), članka 105. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka od strane gospodarskih subjekata Krka Farma d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo i Krka, tovarna zdravil, d.d., Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo Mesto, Republika Slovenija, zastupani po punomoćniku odvjetniku Emiru Kapidžiću, Maršala Tita 60., 71 000 Sarajevo, protiv Vlade Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, zastupanoj po punomoćniku odvjetniku Džemilu Sabrihafizoviću, Koste Hermana 11, 71 000 Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu članka 4. stavak (1) toč. a) i b) Zakona o konkurenciji, a postupajući po presudi Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U043090 22 U od 19.03.2024. godine na 15. (petnaestoj) sjednici održanoj dana 23.10.2024. godine je donijelo

RJEŠENJE

- Odbija se zahtjev gospodarskih subjekata Krka Farma d.o.o. Sarajevo i Krka, tovarna zdravil, d.d., podnesen protiv Vlade Hercegbosanske županije radi donošenja Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine ("Narodne novine HBŽ", broj 4/21) u smislu odredbi članka 4. stavak (1) toč. a) i b) Zakona o konkurenciji, kao neutemeljen.
- Odbija se prijedlog za donošenje rješenja o privremenoj mjeri, podnesen od gospodarskih subjekata Krka Farma d.o.o. Sarajevo i Krka, tovarna zdravil, d.d., protiv Vlade Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, kao neutemeljen.
- Odbija se zahtjev gospodarskih subjekata Krka Farma d.o.o. Sarajevo i Krka, tovarna zdravil, d.d., za naknadom troškova postupka.
- Nalaže se gospodarskim subjektima Krka Farma d.o.o. Sarajevo i Krka, tovarna zdravil, d.d., da na ime troškova postupka punomoćniku Vlade Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, plati iznos od 561,60 KM, u roku od 8 dana od dana prijama ovog Rješenja.
- Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Ovim rješenjem se izvršava presuda Suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud) broj: S1 3 U043090 22 U od 19.03.2024. godine (u daljem tekstu: Presuda), kojom je Sud Bosne i Hercegovine uvažio tužbu gospodarskih subjekata KRKA FARMA društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih firmi Sarajevo, Džemala Bijedića broj 125-A, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i KRKA, tovarna zdravil, d.d., sa sjedištem u Šmarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija i poništio rješenje Konkurencijskog vijeća broj: 02-26-3-025-43/21 od 19.05.2024. godine, te predmet vratio na ponovno rješavanje.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je naprijed navedenu presudu zaprimilo dana 21.03.2024. godine pod brojem: 02-26-3-025-56/21. Prema članku 62. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 12/04, 88/07, 83/08 i 74/10), kada je sud poništio akt protiv kojeg je bio pokrenut upravni spor, predmet se vraća u stanje u kojem se nalazio prije nego što je poništen akt donesen, te je pri donošenju novog rješenja vezan pravnim shvaćanjima i primjedbama suda u vezi s postupkom.

Konkurencijsko vijeće je dana 09.07.2021. godine pod brojem: UP-02-26-3-025-1/21, zaprimilo Zahtjev gospodarskih subjekata KRKA FARMA društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih firmi Sarajevo, Džemala Bijedića broj 125-A, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i KRKA, tovarna zdravil, d.d., sa sjedištem u Šmarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija (u daljem tekstu: Podnositelji zahtjeva), zastupanih putem punomoćnika Emira Kapidžića - odvjetnika iz Sarajeva, za utvrđivanjem zabranjenog konkurencijskog djelovanja (u daljem tekstu: Zahtjev) u smislu postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak (1) toč. a) i b) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09)-(u daljem tekstu: Zakon) nastalog donošenjem Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine - Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije ("Narodne novine HBŽ", broj 4/2021), donesenoj od strane Vlade Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada). Istim Zahtjevom, podnosi se i prijedlog, u smislu odredbe članka 40. stavak (2) Zakona, za određivanjem privremene mjere.

Uvidom u zaprimljeni Zahtjev, utvrđeno je da je isti potrebno dopuniti, odnosno precizirati te je Podnositelju zahtjeva upućen akt broj: UP-02-26-3-025-3/21 od dana 16.08.2021. godine i akt broj: UP-02-26-3-025-3/21 od dana 11.10.2021. godine, a na koji je isti dostavio tražene podatke i dokumentaciju podneskom broj: UP-02-26-3-025-4/21 od 19.08.2021. godine i broj: UP-02-26-3-025-6/21 od 18.10.2021. godine.

Nakon dostavljanja dodatne dokumentacije i preciziranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je ustvrdilo da je isti kompletan i uredan, u smislu članka 28. stavak (1) Zakona, te je Podnositeljima zahtjeva, dana 18.11.2021. godine pod brojem: UP-02-26-3-025-7/21, izdalo potvrdu o prijemu kompletnog i urednog zahtjeva, sukladno članku 28. stavak (3) Zakona.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su gospodarski subjekti Krka Farma d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo, Krka, tovarna zdravil, d.d., Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo Mesto, Republika Slovenija i Vlada Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina.

1.1. Gospodarski subjekt KRKA FARMA društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih tvrtki Sarajevo

Gospodarski subjekt "Krka Farma" društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih tvrtki Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (skraćeno: Krka Farma d.o.o.), je registriran u Općinskom sudu Sarajevo pod matičnim brojem: MBS-65-01-0082-09, i sa upisanim kapitalom od 20.000 KM, te jednim subjektom osnivačem u 100% vlasništvu Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto.

Temeljna djelatnost je registracija i stavljanje u promet lijekova i medicinskih sredstava proizvođača KRKA d.d.

1.2. Gospodarski subjekt KRKA tovarna zdravil, d.d., Novo mesto

Gospodarski subjekt Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo Mesto, Šmarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija (skraćeno: Krka d.d.), je upisan u nadležni sudski registar pod matičnim brojem: 5043611000. Temeljni kapital je podijeljen na (...) *¹ dionica.

Temeljna djelatnost je proizvodnja lijekova.

1.3. Vlada

Vlada Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, kao donositelj Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine - Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije, čije utvrđivanje ništavosti se traži u pokrenutom postupku.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u toku postupka primijenilo odredbe Zakona i odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu članka 26. Zakona.

Također, Konkurencijsko vijeće je izvršilo i uvid u odredbe Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 58/08), Zakona o lijekovima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) i Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade liste lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa liste lijekova, obvezama Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19).

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

U svom Zahtjevu, Podnositelji zahtjeva, opisuju činjenično stanje i okolnosti koje su razlog za podnošenje Zahtjeva te ukratko navode sljedeće:

- Da su podnositelji zahtjeva gospodarski subjekt Krka Farma d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i gospodarski subjekt Krka, tovarna zdravil, d.d., Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo mesto, Republika Slovenija;
- Gospodarski subjekt "Krka Farma" društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih firmi Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, je registriran u Općinskom sudu Sarajevo pod matičnim brojem: MBS-65-01-0082-09, sa upisanim kapitalom od 20.000 KM, te jednim subjektom osnivačem u 100% vlasništvu – gospodarskim

subjektom Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Republika Slovenija. Temeljna djelatnost gospodarskog subjekta Krka Farma d.o.o. je registracija i stavljanje u promet lijekova i medicinskih sredstava proizvođača KRKA d.d.;

- Gospodarski subjekt Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo mesto, Republika Slovenija, je upisan u nadležni sudski registar pod matičnim brojem: 5043611000. Temeljni kapital je podijeljen na (...) dionica. Temeljna djelatnost ovog gospodarskog subjekta je proizvodnja lijekova;
- Zahtjev za pokretanje postupka se podnosi protiv Vlade, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak (1) toč. a) i b) Zakona, zbog donošenja Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine - Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije;
- Pravni okvir podnesenog zahtjeva predstavljaju Zakon o konkurenciji, Odluka o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 58/2008), Pravilnik o postupku i načinu izdavanja dozvole za stavljanje lijeka u promet ("Službeni glasnik BiH", br. 75/2011), Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 55/11), Zakon o lijekovima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 109/2012)-(u daljem tekstu: Zakon o lijekovima FBiH), Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade liste lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa liste lijekova, obvezama Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/2013), Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade liste lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa liste lijekova, obvezama ministarstva zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/2019)-(u daljem tekstu: Pravilnik o bližim kriterijima), Odluka o listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine čiji sastavni dio je Lista esencijalnih lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/2019) i Odluka o izmjeni i dopuni odluke o listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", 56/19)(u daljem tekstu: Odluka o listi lijekova);
- Odredbom članka 5. Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, propisano je da: "snabdijevanje lijekovima u primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti koji se koriste na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji obavlja sukladno Listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH, te da bliži postupak za izbor lijekova,

¹ (...) * - Podatak predstavlja poslovnu tajnu

- postupak i način izrade liste lijekova u Federaciji, način stavljanja i skidanja lijekova s liste lijekova, obveze Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i promotnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova, utvrđuje se propisima Federalnog ministra";
- Odbrom članka 9. Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, utvrđeno je da na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj i zdravstvenoj zaštiti na području kantona može biti ograničen broj zaštićenih naziva lijekova;
  - Radi provođenja Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo zdravstva je donijelo Pravilnik o bližim kriterijima;
  - Odlukom o listi lijekova utvrđen je spisak lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju, na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja (u daljem tekstu: Federalna lista lijekova);
  - Na Federalnoj listi lijekova lijekovi se označavaju sa sljedećim podacima: ATC- anatomsko-terapijsko-hemijske karakteristike, INN- internacionalno nezaštićeno ime lijeka - Generički naziv lijeka, farmaceutski oblik lijeka, jačina lijeka, medicinske indikacije, režim propisivanja i veleprodajna cijena;
  - Vlade kantona, na temelju članka 8. Zakona o lijekovima, imaju ovlaštenje da donose "Listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja kantona - Pozitivna lista lijekova";
  - Pozitivna lista lijekova kantona se donosi i utvrđuje na temelju Pravilnika o bližim kriterijima;
  - U Pozitivnu listu lijekova obvezno ulaze i lijekovi koji su uvršteni na Federalnoj listi lijekova, a kantonalne vlade mogu uvrstiti još neke lijekove ukoliko postoji specifična potreba u pojedinim kantonima;
  - Ministar zdravlja kantona prema Pravilnikom o bližim kriterijima mora javnim oglasom uputiti poziv za podnošenje prijave za uvrštavanje na Listu lijekova (prijave mora pregledati i ocijeniti Povjerenstvo za lijekove), obavijestiti koje su prijave prihvaćene, odnosno koje nisu, te na temelju prihvaćenih prijava napraviti prijedlog Liste lijekova koja se dostavlja Vladi na usvajanje;
  - Pravilnikom o bližim kriterijima propisani su uvjeti za stavljanje i skidanje lijekova na Federalnu listu esencijalnih lijekova;
  - Članak 9. Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine i članak 11. Pravilnika o bližim kriterijima definira mogućnost ograničavanja proizvođača lijekova i obvezu uvrštavanja domaćih, ali pored i originalnih i stranih proizvođača lijekova;
  - Vlada je dana 22.04.2021. godine donijela Odluku kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 (u daljem tekstu: Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu);
  - Vlada Pozitivnom listom lijekova za 2021. godinu, sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu izdavanja lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, ograničavanjem i kontrolom tržišta, što predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji;
  - Mjerodavno tržište, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 33/10) čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu. Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne značajke, kvalitetu, namjenu, cijenu ili način uporabe. Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno zemljopisno tržište obuhvaća cjelokupnu ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini mjerodavne usluge podjednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima. Mjerodavno tržište proizvoda predmetnog postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu Listu lijekova za 2021. godinu koji se izdaju na recept, sukladno Odluci kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 donesenoj od strane Vlade. Mjerodavno zemljopisno tržište je teritorija Hercegbosanske županije;
  - Predmet postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu listu lijekova za 2021. godinu, koji se izdaju na recept na temelju subvencije od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ, na teritoriji Hercegbosanske županije;
  - Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine je registrirala, te izdala rješenje za ukupno 489 lijekova, čiji je proizvođač KRKA, d.d., Novo mesto, a nositelj dozvole za stavljanje u promet ovih lijekova na tržište Bosne i Hercegovine je KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo, kao generalni i ekskluzivni zastupnik;
  - Na Federalnoj listi lijekova nalaze se ukupno 162 lijeka, čiji je proizvođač KRKA, d.d., Novo mesto, a nositelj odobrenja za stavljanje u promet lijekova je KRKA FARMA d.o.o.;
  - Vlada je do sada primjenjivala sljedeće Odluke o listi lijekova: Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ (Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije), objavljena u Narodnim novinama HBŽ, broj 5/2014, Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije (Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije), objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj 4/2015, Odluku o izmjeni i dopuni Odluke - Pozitivna lista lijekova HBŽ, objavljena u Narodnim novinama HBŽ br. 3/2016, 6/2016, 13/2017, 3/2018, 2/2019, 3/2019, 5/2019 i 3/2019 i Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ (Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije), objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj 4/2020;
  - Tokom primjene svih gore navednih odluka, gospodarski subjekt KRKA FARMA d.o.o. kao nositelj dozvole za stavljanje u promet lijekova proizvođača KRKA d.d., aplicirao je za uvrštavanje i za dopune na Pozitivne liste HBŽ;

- Tokom primjene navednih odluka, broj lijekova KRKA d.d. se postupno povećavao, tako da kada je usvojena Pozitivna lista lijekova, objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj: 4/2020, na Pozitivnoj listi lijekova za 2020. godinu, nalazilo se ukupno 176 lijekova KRKA d.d.;
- Novom Odlukom o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu), objavljenom u Narodnim novinama HBŽ broj: 04/2021, bez ikavog razloga i objašnjenja većina lijekova, koji su bili na Pozitivnoj listi lijekova iz 2020. godine, je izbačena;
- Na Pozitivnoj listi lijekova za 2020. godinu je bilo registrovano ukupno 176 lijekova KRKA d.d., dok su na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu ostala samo 47 lijeka KRKA d.d., odnosno sa Pozitivne liste Hercegbosanske županije iz 2021. godine isključeno je ukupno 129 lijekova KRKA d.d.;
- Procentualno izraženo, prisustvo lijekova KRKA, d.d., na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu, smanjeno je za oko 73,00%;
- Prilikom predlaganja, donošenja i usvajanja Odluke kojom se utvrđuje lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu), nisu poštovane zakonske procedure i propisani uvjeti;
- Ministar zdravstva nije poštovao odredbe članka 21., 23., 24. i 25. Pravilnika o bližim kriterijima jer je prije podnošenja prijedloga Vladi na usvajanje nove Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu bio obavezan: da objavi Javni poziv svim proizvođačima lijekova za podnošenje zahtjeva za stavljanje lijekova na listu lijekova, da sve zahtjeve proizvođača lijekova ili nositelja odobrenja za stavljanje u promet dostavi Povjerenstvu za lijekove i da je na temelju prijedloga Povjerenstva za lijekove nadležno Ministarstvo zdravstva bilo obavezno dostaviti obavijest svakom podnosiocu zahtjeva da se lijek uvrštava na listu, odnosno obavijest o odbijanju zahtjeva za uvrštavanje lijeka na listu lijekova;
- Obzirom da nije bilo poziva/oglasa za prijavljivanje na Pozitivnu listu lijekova za 2021. godinu, Ministarstvo je moralo da odlučuje na temelju već postojećih i potpunih zahtjeva KRKA FARMA d.o.o., koje su dostavljene za raniju Pozitivnu listu lijekova i koji su bili prihvaćeni i odobreni za ukupno 176 lijekova;
- Ministar zdravstva je dostavio Vladi prijedlog Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu, koji je kreirao protivno propisanoj proceduri, te dao pogrešnu interpretaciju zakonskih propisa i faktički članove Vlade doveo u zabludu;
- Vlada je, na sjednici održanoj dana 22.04.2021. godine, na prijedlog ministra zdravlja, usvojila Odluku broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine, te je člankom III iste ograničila broj zaštićenih naziva lijekova;
- U članku III navedene Odluke se pogrešno interpretira i pogrešno primjenjuju zakonski propisi, prilikom čega član III iste glasi: "Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije sačinjena je sukladno odredbama članka 9. stavak 2. Zakona o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12), tako da se ograničava broj zaštićenih naziva lijekova, poštujući pravilo utvrđeno člankom 9. stavkom 3. istog Zakona, kojim je utvrđeno da se na listu lijekova obavezno uvrštavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije, sukladno Pravilniku o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i promotnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13 i 7/19) i sukladno Zaključku Vlade Hercegbosanske županije broj: 09-02-26-1/21 od 4.2.2021. godine";
- Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine u članku 9. stavak 2. propisuje: „Na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, može se ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka suglasno utvrđenim doktrinarnim pristupima u korištenju lijekova za oboljenja za koja se koriste lijekovi s lista lijekova u Federaciji; iskustvu u terapijskoj primjeni kod pacijenata za dati zaštićeni naziv lijeka; sigurnosti opskrbe lijekovima, uzimajući u obzir povijesne podatke u smislu (ne)redovite opskrbe lijekovima u Federaciji; postojanje evidentiranih nuspojava za specifičan zaštićeni naziv lijek; kvaliteta i vjerodostojnost podataka o zaštićenom nazivu lijeka iz referentnih izvora; status zaštićenosti naziva lijeka u zdravstvenim sustavima država Europske Unije i sl.”
- Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine propisuje da se može se ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na temelju stručnih kriterija i razloga u terapijskoj primjeni, kvalitetu i vjerodostojnosti podataka, ili iz razloga sigurnosti snabdijevanja;
- Niti jedan od propisanih razloga za ograničenje broja lijekova KRKA d.d. nije postojao, niti je obrazložen, niti danas postoji. Svi lijekovi KRKA d.d. imaju: važeću dozvolu za stavljanje lijeka u promet Agencije za lijekove, pozitivne nalaze o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije; prihvaćene cijene utvrđene Listom lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, iskustvo u terapijskoj primjeni lijeka u Federaciji BiH, obezbijedenu sigurnost snabdijevanja lijekovima uzimajući u obzir povijesne podatke u smislu dugogodišnjeg redovitog snabdijevanja lijekovima u Federaciji BiH, status zaštićenog naziva lijeka u zdravstvenom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine/BiH, zemljama okruženja, te zdravstvenim sustavima država EU, etičko oglašavanje lijekova koje se obavlja sukladno državnom zakonu i propisom donijetim na temelju tog zakona, te nije postojao ni jedan zakonski razlog da se ograniči broj lijekova KRKA d.d.;
- Vlada je prilikom usvajanja Odluke broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine, kojom je člankom III ograničila broj zaštićenih naziva lijekova, pogrešno primijenila Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, koji u članku 9. stavak 3. propisuje: "S ciljem podržavanja razvitka domaće farmaceutske industrije, na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na

- području kantona, obvezatno se uvrštavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka, i to pored lijekova originatora, kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije". Stavkom trećim jeste predviđeno uvrštavanje lijekova domaće industrije, ali pored lijekova inozemne farmaceutske industrije;
- Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, niti Pravilnik o bližim kriterijima ne predviđaju i ne propisuju ograničenje broja lijekova po osnovu porijekla proizvođača (da li je domaći ili strani);
  - Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 55/11) definira: "Podržati razvoj domaće proizvodnje u smislu pripreme istih za konkurenciju na međunarodnoj razini u pogledu kvalitete ...", a ne radi privilegiranog statusa u prodaji lijekova na domaćem tržištu.
  - Ne postoji pravni propis koji omogućava Vladi da na Pozitivnu listu lijekova za 2021. godinu, proizvoljno bez provednog konkursa i ocjene komisije za lijekove ograniči broj lijekova KRKA d.d., a koji su 2020. godine ispunjavali sve zakonske uvjete i bili na prethodnoj Pozitivnoj listi 2020. godine;
  - Ograničenje broja lijekova KRKA d.d. moguće je samo na temelju objektivnih, stručnih, transparentnih, zakonskih kriterija, te se o tome mora dobiti obrazloženo obavijest;
  - Podnositelj zahtjeva KRKA FARMA d.o.o. je odmah reagirao te je direktor uputio prigovor Ministarstvu zdravstva i Vladi, odnosno direktor KRKA FARMA je dana 14.05.2021. godine uputio prigovor povodom Pozitivne liste za 2021. godinu. U dopisu je obrazloženo: da je svrha usvajanja kantonalnih/županijskih Lista lijekova što bolja dostupnost lijekova pacijentima, što veći izbor mogućnosti liječenja, te da se isključivanjem stranih (generičkih) proizvođača lijekova sa Pozitivne liste lijekova radi na štetu zdravlja stanovništva, krše propisi o zaštiti neometane konkurencije, te da je ograničenje broja lijekova KRKA d.d. učinjeno potpuno netransparentno i proizvoljno;
  - Punomoćnik KRKA FARMA je dana 25.05.2021. godine uputio prigovor povodom Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu. U dopisu je obrazloženo: da Pozitivna lista HBŽ 2021. godine nije donesena sukladno zakonskim normama, da je zbog sličnih odluka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i nekih drugih kantona kod Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine bilo pokrenuto više postupaka u kojima je utvrđena povreda Zakona o konkurenciji, da predlaže da se Pozitivna lista izmjeni;
  - Iz naprijed opisanog činjeničnog stanja i povrede zakonskih propisa o načinu i postupku formiranja i odlučivanja o uvrštavanju lijekova na Pozitivne liste kantona smatra se da postoji povreda članka 4. Zakona o konkurenciji, te da Odluka kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od dana 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu) - ("Narodne novine HBŽ", broj 4/2021), predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) toč. a) i b) Zakona;
  - Temeljna svrha Zakona o konkurenciji iz članka 1. jeste zaštita tržišne konkurencije, te je u okviru te temeljne premise jedino moguće tumačiti sve ostale odredbe Zakona;
  - Mjerodavna odredba članka 2. stavak (1) Zakona o konkurenciji glasi: (1) Ovaj zakon primjenjuje se na sva pravne i fizičke osobe koje se neizravno ili izravno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga učestvuju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine ili značajnijem dijelu tržišta (u daljnjem tekstu: gospodarski/gospodarski subjekti), i to na: a) gospodarska društva, preduzeća i preduzetnike i njihova udruženja bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, b) organe državne uprave i lokalne samouprave, kada neizravno ili izravno sudjeluju ili utječu na tržište, c) ostale fizičke i pravne osobe koje izravno ili neizravno, stalno, povremeno ili jednokratno sudjeluju na tržištu, bez obzira na pravni status, na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su udruge, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nositelje prava intelektualne svojine;
  - Jasno je propisano da se Zakon o konkurenciji primjenjuje na sve pravne i fizičke osobe bez obzira na status, organizacioni oblik, pravni položaj, funkciju i slično. Dakle, Zakon o konkurenciji pod gospodarske/gospodarske subjekte obuhvata ne samo gospodarska društva, nego i organe državne uprave, zatim fizičke osobe, udruge, ustanove, zadruge, itd;
  - Sljedeći uvjet za primjenu Zakona konkurenciji je da se ti gospodarski/gospodarski subjekti neizravno ili izravno bave proizvodnjom, prodajom i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati ili narušavati tržišnu konkurenciju;
  - Decidno je određeno člankom 2. točka b) da se Zakon primjenjuje na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utječu na tržište;
  - Odredba članka 2. Zakona o konkurenciji je eksplicitna i obvezujuća te slijedom navedenog, svi organi vlasti/institucije na svim razinama vlasti u BiH, bez obzira na njihov pravni status, utemeljitelje (grad, općina, kanton, entitet ili država), a koji svojim djelovanjem utječu na tržište, te tako sprječavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju u Bosni i Hercegovini (odnosno na mjerodavnom tržištu), potpadaju pod primjenu Zakona o konkurenciji;
  - Iz gore navednog činjeničnog stanja jasno proizilazi da se Vlada, donošenjem Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu, utjecala na ravnopravno učešće KRKA d.d. na mjerodavnom tržištu jer: od ukupno 176 lijekova KRKA d.d. koji su se nalazili na prethodnoj Pozitivnoj listi lijekova do travnja ove godine, 93 lijeka su isključena, te je na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu ostalo samo 47 lijekova, procentualno izraženo prisustvo lijekova KRKA, d.d. na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu smanjeno je za oko 73,00 % i Vlada HBŽ je, protivno zakonskim propisima, ograničila broj lijekova KRKA d.d.;
  - Člankom 4. stavak (1) Zakona o konkurenciji propisano je da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja i prešutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu. Članak 4. Zakona

- jasno propisuje da su zabranjeni su sporazumi, i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu. Dakle nije potrebno nikakvo sporazumijevanje niti ugovaranje niti sudjelovanje dva ili više subjekata da bi postojao "sporazum". Zakon jasno propisuje da to može biti i jednostrana odluka ili drugi akt jednog subjekta;
- Član 4. Zakona o konkurenciji koristi termin "gospodarski subjekt". Gospodarski subjekt ne znači paralelu sa terminom gospodarsko društvo. Tumačenje termina iz članka 4. Zakona o konkurenciji mora se dovesti u vezu sa odredbom članka 2. Zakona o konkurenciji, koja propisuje da se Zakon primjenjuje na sve pravne i fizičke osobe, te da termin gospodarski/gospodarski subjekti obuhvata ne samo gospodarska društva, nego i organe državne uprave, zatim fizičke osobe, udruge, ustanove zadruga, itd;
  - Članak 2. točka b) eksplicite obuhvata i organe državne uprave i lokalne samouprave, kada neizravno ili izravno sudjeluju ili utječu na tržište, odnosno nije bitno da li se konkretno Vlada Hercegbosanske županije bavi indirektno ili posredno ili neposredno proizvodnjom ili prodajom, nego je bitno da svojim djelovanjem utječe na tržište;
  - Člankom 4. stavak (1) točka b) Zakona, propisano je da se zabranjeni sporazumi posebno odnose na: a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova i b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja;
  - Da postoji specifično tržište lijekova koji se izdaju i prodaju na teret Fonda za zdravstveno osiguranje HBŽ. Svi prodati lijekovi na ovom tržištu se plaćaju od strane Fonda za zdravstveno osiguranje. Posebna karakteristika ovog tržišta je da direktni korisnici (pacijenti) robu ne plaćaju (ili plaćaju minimalnu participaciju), što znači da ovo tržište privlači veliki broj korisnika, jer robu dobijaju uglavnom bez naknade;
  - KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d. kao gospodarski subjekti do sada su na tom mjerodavnom tržištu lijekova koji se izdaju i prodaju na teret Fonda za zdravstveno osiguranje HBŽ sudjelovali sa 176 lijekova;
  - Iz zvaničnog izvješća Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-37-14-1419/21 od 29.06.2021. godine, se vidi da je na teritoriji Hercegbosanske županije na teret ZO HBŽ izdato - prodato u 2020. godini ukupno 59.725 lijekova, čiji je proizvođač KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo Mesto;
  - Donošenjem sporne Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu) KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d. su ograničeni da na mjerodavnom tržištu mogu učestvovati samo sa 47 lijekova, mada svi njihovi lijekovi ispunjavaju zakonske uvjete;
  - Vlada je aktivni sudionik na mjerodavnom tržištu lijekova, jer je ista administrativnim mjerama nametnula ograničenje KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d. pristupu ovom tržištu. Gospodarska aktivnost nije samo izravna prodaja ili kupovina nego i djelovanje kojim se utječe na tržište, te sprječava, ograničava ili narušava tržišnu konkurenciju;
  - Vlada je Podnositeljima zahtjeva, koji imaju proizvode istih značajki, sa istom cijenom, koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim, ograničila pristup mjerodavnom tržištu pod jednakim uvjetima, te je usvajanjem sporne Odluke, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine i Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu, sa stanovišta prava konkurencije kao i prava međunarodne trgovine, Podnositeljima zahtjeva administrativnim mjerama ograničila mogućnost dostupnosti do tržišta, odnosno onemogućeno im je da uopće uđu u tržišnu utakmicu;
  - Da je predmetnom Odlukom – Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu, Vlada pogrešno primijenila zakonske propise u cilju ograničenja broja lijekova na Pozitivnoj listi za 2021. godinu;
  - Da lijekovi, proizvodnja lijekova, snabdijevanje lijekovima, registracija lijekova, stavljanje u promet itd je u nadležnosti države Bosne i Hercegovine – Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 58/2008);
  - Da Politika lijekova i medicinskih sredstava u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 55/11) propisuje: "Podržati razvoj domaće proizvodnje u smislu pripreme istih za konkurenciju na međunarodnoj razini u pogledu kvalitete..."; Dakle domaći proizvođači lijekova se mogu podržavati samo radi osposobljavanja za konkurentsko djelovanje nameđunarodnoj razini, a ne radi privilegiranog statusa u prodaji lijekova i izbjegavanje konkurencije u Kantonu;
  - Ustavom HBŽ nije predviđeno da je u nadležnosti kantona zaštita proizvođača lijekova na razini Bosne i Hercegovine, dakle donošenjem Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO HBŽ, Vlada je prekoračila ovlasti o nadležnostima iz Ustava HBŽ ("Narodne novine HBŽ", broj 3/96);
  - Vlada je prilikom usvajanja Odluke o listi lijekova 2021 proizvodljivo bez ikavog zakonskog temelja isključila ukupno 129 lijekova (ograničila broj lijekova) KRKA d.d., a koji su se ranije nalazili na Pozitivnoj listi 2020. godine;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članku 9. stavak 2. propisuje da se može ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na temelju stručnih kriterija i razloga u terapijskoj primjeni, kvalitetu i vjerodostojnosti podataka, ili iz razloga sigurnosti snabdijevanja;
  - Ni jedan od propisanih razloga za ograničenje broja lijekova nije postojao za lijekove KRKA d.d., niti danas postoji;
  - Svih 129 lijekova KRKA d.d. koji su isključeni sa Pozitivne liste 2021 imaju: važeću dozvolu za stavljanje lijeka u promet Agencije za lijekove, pozitivne nalaze o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije, prihvaćene cijene utvrđene Listom lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, iskustvo u terapijskoj primjeni lijeka u Federaciji BiH; obezbjedenu sigurnost snabdijevanja lijekovima, uzimajući u obzir povijesne podatke u smislu dugogodišnjeg redovitog snabdijevanja lijekovima u Federaciji BiH, status zaštićenog naziva lijeka u zdravstvenom sustavu Federacije BiH/BiH, zemljama okruženja, te zdravstvenim sustavima država EU, etičko oglašavanje lijekova koje se obavlja sukladno državnim zakonu i propisom donesenim na temelju tog zakona.

- Dakle nije postojao ni jedan zakonski razlog da se ograniči broj lijekova KRKA d.d. da se isključi 129 lijekova i ostavi samo 47 lijekova;
- Zakon o lijekovima FBiH u članku 9. stavak 3 propisuje: "S ciljem podržavanja razvitka domaće farmaceutske industrije, na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, obvezno se uvrštavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uslove iz stava 1. ovoga člana, i to pored lijekova originatora, kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije." Stavkom trećim jeste predviđeno uvrštavanje lijekova domaće industrije, ali pored lijekova inozemne farmaceutske industrije;
- Dakle, Zakon o lijekovima, niti Pravilnik o bližim kriterijima ne predviđa i ne propisuje ograničenje broja lijekova po osnovu porijekla proizvođača (da li je domaći ili strani);
- Podnositelj zahtjeva KRKA FARMA d.o.o. je odmah reagirao te je direktor uputio prigovor Ministarstvu zdravstva i Vladi;
- Zakon o lijekovima BiH i Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini jedino se u provodi u entitetu Republika Srpska;
- U Republici Srpskoj je na snazi i primjenjuje se Odluka o usvajanju liste lijekova koji se izdaju na recept na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja RS ("Službeni glasnik RS", br. 73/2020) kojom je propisano da Lista lijekova Republike Srpske sadrži sljedeće podatke o lijeku : 1) ATC - anatomsko-terapijsko-hemijsku klasifikaciju, 2) TNN-internacionalno nezaštićeno ime lijeka - Generički naziv lijeka; 3) farmaceutski oblik lijeka, 4) dozujačinu lijeka, 5) medicinsku indikaciju. Dakle na Listi lijekova RS ne postoji ni ime proizvođača lijeka niti komercijalni naziv lijeka;
- Dalje je propisano da se Lista lijekova Republike Srpske automatski dopunjava novoregistriranim lijekovima (svakog proizvođača), koji od Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH dobiju dozvolu za stavljanje u promet, za lijekove, čiji INN, oblik i doza su već na Listi;
- Nasuprot tome u Federaciji BiH uvrštavanje na Listu lijekova koji se izdaju na teret ZZO prepušteno je u nadležnost kantonima;
- U Federaciji BiH postoji dugogodišnja politika ograničavanja konkurencije na tržištu lijekova koji se izdaju nateret ZZO;
- Vlada Kantona Sarajevo Odlukom o listi lijekova ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 02/08) je propisala da će se svaka tri mjeseca vršiti zamjena lijekova inostranog proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova sa lijekom domaćeg proizvođača identičnog generičnog sastava;
- Odlukom o listi esencijalnih lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/11) određeno da se "mogu uvrstiti maksimalno 5 (pet) zaštićenih naziva lijeka uključujući obvezno i lijekove domaće farmaceutske industrije"....;
- Vlada Tuzlanskog kantona Odlukom o Pozitivnoj listi lijekova broj: 02/1-37-003419 od 03.03.2015. godine i 02/1-37-23485/15 od 29.10.2015. godine takođe je na listu lijekova uvrstila gotovo isključivo domaće proizvođače;
- Vlada Kantona Sarajevo Odlukom o listi lijekova 01. jula 2016. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 27/2016) kojom je bilo propisano da će se na listu obvezno uvrštavaju domaći proizvođači lijekova, te od stranih originatori;
- Za mnoge od navednih odluka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predstavljaju zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) točke a) i b) Zakona o konkurenciji, jer sprječavaju, ograničavaju i narušavaju tržišnu konkurenciju na tržištu;
- Na temelju svega naprijed navedenog, Podnositelji zahtjeva predlažu Konkurencijskom vijeću da donese rješenje kojim se utvrđuje se da Vlada Odlukom o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu)-("Narodne novine HBŽ", broj 4/2021), sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu uvrštavanja lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, ograničavanjem i kontrolom tržišta, što predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) toč. (a) i (b) Zakona o konkurenciji, odnosno da Konkurencijsko vijeće donese rješenje kojim određuje da je Odluka o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu)-("Narodne novine HBŽ", broj 4/2021) ništavna u smislu u članka 4. stavak (2) Zakona i kojim nalaže Vladi HBŽ da ubuduće omogući da lijekovi gospodarskog subjekta KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Smarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija budu uvršteni na Pozitivnu listu lijekova Hercegbosanske županije pod jednakim uvjetima kao i svim ostalim sudionicima na mjerodavnom tržištu koji se propisuju i izdaju osiguranim osobama na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, te da se naloži Vladi HBŽ da nadoknadi troškove postupka Podnositeljima zahtjeva;
- Nadalje, podnesenim Zahtjevom, u smislu odredbe članka 40. stavak (2) Zakona o konkurenciji, predlaže se određivanje privremene mjere, iz sljedećih razloga: nesporno je da će primjena sporne Odluke, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine Vlade, svakako dovesti do izravnog štetnog utjecaja na KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto i KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo, koji nisu uvršteni na Listu lijekova koji se izdaju na teret Zdravstvenog osiguranja kantona, iako za to ispunjavaju sve zakonske uvjete, nije postojao ni jedan od zakonski propisanih uvjeta za ograničavanje broja lijekova Podnositelja zahtjeva na Pozitivnu listu lijekova HBŽ za 2021. godinu; KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo ima važeće dozvole za stavljanje lijekova u promet, svih 176 lijekova koji su bili uvršteni na Pozitivnu listu lijekova HBŽ za 2020. godinu, svi navedni lijekovi se već nalaze na Federalnoj listi lijekova, a Podnositelji zahtjeva su prihvatili da je cijena tih lijekova ista kao i za sve ostale sudionike na Pozitivnoj listi; podnositelji zahtjeva nisu prestali sa proizvodnjom tih lijekova, te su vršili snabdijevanje tržišta tim lijekovima kontinuirano dugi niz godina, sve podnesene aplikacije za te lijekove su potpune i ispravno sastavljene i već prihvaćene od ministarstva zdravlja HBŽ; istaknuto je da je većina Krkinih

lijekova bila na Pozitivnoj listi već dugi niz godina, i pacijenti koji su koristili terapiju su bili zadovoljni sa kvalitetom, efikasnošću i sigurnošću Krkinih lijekova. Skidanje lijekova sa Pozitivne liste lijekova u praksi faktički znači promjenu terapije za pacijente, koji su dugi niz godina koristili jedan lijek i koji se pokazao kao djelotvoran u liječenju određene vrste bolesti;

- Imajući u vidu izneseno, Podnositelji zahtjeva smatraju opravdanim da Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, u što kraćem roku, pokrene postupak po ovom zahtjevu, te da donese Rješenje o privremenoj mjeri kojim će djelimično suspendirati primjenu Odluke do okončanja postupka, a sve u cilju zaštite i promocije tržišne konkurencije u Bosni i Hercegovini i sprječavanja nastanka štetnih posljedica, kako za pojedine gospodarske subjekte, za pacijente, tako i za društvenu zajednicu uopće. Privremena mjera se predlaže na način koji neće ni na koji način štetiti potrošačima - pacijentima, te koji neće poremetiti ili ometati snabdjevenost tržišta sa potrebnim lijekovima, odnosno da se do okončanja ovog postupka za one lijekove Podnositelja zahtjeva koji su skinuti sa Liste lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ, primjenjuje prethodno važeća Lista lijekova HBŽ, odnosno da se donese rješenje kojim se djelimično obustavlja primjena Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021.godinu)-("Narodne novine HBŽ", br. 4/2021), na način da se u odnosu na lijekove proizvođača KRKA d.d. Novo mesto, Republika Slovenija i nosioca dozvole za stavljanje u promet KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo, primjenjuje Odluka o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ broj: 01-02-64-1/20 (Pozitivna lista lijekova za 2020. godinu), objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj: 4/2020, do okončanja ovog postupka.

Na temelju naprijed navedenog, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da povrede Zakona, na koje Podnositelji zahtjeva ukazuju, nije moguće utvrditi bez provedbe postupka, te je sukladno članku 32. stavak (2) Zakona, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 22.11.2021. godine, donijelo Zaključak o pokretanju postupka, broj: UP-02-26-3-025-9/21 (u daljem tekstu: Zaključak), radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu članka 4. stavak (1) toč. a) i b) Zakona.

Konkurencijsko vijeće je dana 22.11.2021 godine, sukladno članku 33. stavak (1) Zakona, dostavilo Zahtjev i Zaključak Vladi aktom broj: UP-02-26-3-025-14/21, kako bi ista dostavila odgovor na navode iz istih.

Vlada je u ostavljenom roku, podneskom broj: UP-02-26-3-025-15/21 od dana 16.12.2021 godine, dostavila odgovor na Zahtjev i Zaključak, u smislu članka 33. stavak (3) Zakona, a koji je sačinilo resorno kantonalno Ministarstvo rada, zdravstva i socijalne skrbi i prognanih, i u kojem se u vezi sa pojedinačnim navodima Podnositelja zahtjeva, u bitnom navodi sljedeće:

- Člankom 19. stavak 1. Zakona o Vladi je propisano da Vlada u ostvarivanju svojih ovlasti između ostalih akata donosi i zaključke;
- Člankom 20. stavak 4. istog Zakona zaključkom se utvrđuju stavovi od značaja za provođenje politike, uređuju unutarnji odnosi u Vladi i određuju zadaci tijelima kantonalne uprave i službama Vlade;

- Vlada svojim Zaključkom broj: 01-02-26-1/21 od 04.02.2021. godine obvezala je Povjerenstvo za stavljanje i skidanje lijekova na listu lijekova, kao i Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih, da s ciljem podržavanja razvoja domaće industrije, a osnovom Zakona o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) izradi prijedlog Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda za zdravstveno osiguranje (Pozitivna lista lijekova) tom prilikom, u skladu sa odredbama članka 9. stavak 2. Zakona, na listi ograniči broj zaštićenih naziva lijekova, poštujući pravilo utvrđeno člankom 9. stavkom 3. istog Zakona, kojim je utvrđeno da se na listu lijekova obvezno uvrstavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim, po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije;
- Navedeno podrazumijeva primjenu Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08) i Zakon o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12), kao i propisa donijeti na temelju ovih zakona;
- Parlamentarna skupština je u 2008. godini donijela Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08)-(u daljem tekstu: Državni zakon o lijekovima) kojim je osnovana Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH (u daljem tekstu: Agencija) kao regulatorno tijelo na razini BiH iz oblasti farmaceutike;
- Jedna od važniji funkcija Agencije je priprema Esencijalne liste lijekova BiH, koja, kao i minimum lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti još uvijek nisu utvrđeni od strane Vijeća ministara BiH, a u smislu Državnog zakona o lijekovima. Naime, sukladno Zakonu, Vijeće ministara BiH, najmanje svake dvije godine, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije, a uz prethodno pribavljenu suglasnost entitetskih ministarstava zdravstva i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta, utvrđuje Esencijalnu listu lijekova u BiH. Ista predstavlja minimum lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. Kada Esencijalna lista lijekova BiH bude donijeta, obavezan je istu implementirati u federalne liste lijekova, a sukladno federalnim propisima o lijekovima;
- Iz izloženog slijedi da se Esencijalna lista lijekova u BiH donosi na državnoj razini, a sredstva za njeno implementiranje osiguravaju na entitetskoj razini, a u Federaciji BiH i na kantonalnoj razini;
- Sukladno članku 6. federalnog Zakona o lijekovima predviđeno je da se cijene lijekova na Listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja FBiH usklade sa maksimalnim državnim cijenama lijekova;
- Obveza kantona je da cijene lijekova na kantonalnim pozitivnim listama usklade s novoobjavljenim federalnim cijenama. Sukladno tački II Odluke, cijene lijekova sa Federalne esencijalne liste, uskladene s maksimalnim državnim cijenama, automatski su obvezujuće i za lijekove na pozitivnim listama lijekova kantona;
- Parlament Federacije BiH je u 2012. godini, s ciljem usklađivanja tadašnjeg federalnog Zakona o lijekovima odnosno realiziranja zakonske obveze koja proističe iz članka 141. Državnog zakona o lijekovima, donio Zakon o lijekovima (u daljem tekstu: Federalni zakon o lijekovima), koji je objavljen u "Službenim novinama Federacije BiH", broj 109/12;

- Sukladno odredbama članka 5. stavak 2. citiranog Zakona, federalni ministar zdravstva je donio Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova, a koji je temelj za kreiranje listi lijekova u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19). Revizija listi lijekova, sukladno članku 17. Pravilnika, obvlja se jednom godišnje, i to se, prvo, obvi revizija federalne liste lijekova, a nakon objavljenih federalnih listi lijekova, kantonalna ministarstva zdravstva obvljavaju postupak sačinjavanja i predlaganja novih kantonalnih listi sukladno federalnim zakonima o lijekovima i citiranim pravilnikom;
- Člankom 5. Zakona o lijekovima utvrđena je obveza Vlade Federacije BiH da, na prijedlog federalnog ministra zdravstva, donosi Listu lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine i Listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine, uz primjenu naprijed navedenog Pravilnika;
- Cijene lijekova utvrđene na Listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ne mogu biti više od maksimalnih veleprodajnih cijena lijekova u BiH, te se redovito usaglašavaju sa maksimalnim veleprodajnim cijenama lijekova u BiH, a sukladno članku 6. Zakona o lijekovima, kao i odredbama ovog pravilnika. Cijene lijekova utvrđene Listom lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja FBiH obvezujuće su i za pozitivne liste lijekova kantona;
- Člankom 8. Zakona je utvrđeno da Listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja kantona (Pozitivna lista lijekova), kao i bolničku listu lijekova kantona donosi Vlada kantona na prijedlog ministra zdravstva. Lijekovi sa Federalne liste lijekova obvezno ulaze u sastavak kantonalnih listi lijekova. Nije dozvoljeno proširivanje kantonalnih listi lijekova ukoliko kanton nije u mogućnosti potpuno pokriti troškove financiranja svih lijekova sa Federalne liste lijekova;
- Člankom 9. Zakona utvrđeno je da se na kantonalne liste lijekova mogu uvrstiti samo oni zaštićeni nazivi lijekova koji ispunjavaju uvjete propisane Državnim zakonom o lijekovima i propisima donesenim na temelju tog Zakona. Istim člankom je predviđena mogućnost ograničenja broja zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju propisane uvjete, a prema iskustvu u terapijskoj primjeni, sigurnosti u snabdijevanju i sl. S ciljem podržavanja razvoja domaće industrije Zakonom je utvrđeno obvezno uvrštavanje lijekova domaće industrije na kantonalne liste, uz uvjet da ispunjavaju uvjete propisane Zakonom (registracija, nalaz prve serije nakon registracije, i sl);
- Pravilnikom je utvrđeno da se Federalna lista lijekova sačinjava prema generičkim nazivima lijekova i da obvezno sadrži cijene lijekova. Pozitivne liste lijekova kantona pored podataka koji su sadržani u federalnoj listi obvezno sadrže i sljedeće podatke: zaštićeni naziv lijeka, naziv proizvođača lijeka i procentualno sudjelovanje ZZO u cijeni lijeka;
- Člankom 11. Pravilnika predviđeno je da se kod ograničavanja broja zaštićenih naziva lijekova na kantonalnim listama lijekova prilikom uvrštavanja zaštićenih naziva imaju primjenjivati, pored kriterija iz članka 9. ovog Pravilnika, i kriteriji utvrđeni člankom 9. stavak 2. Federalnog zakona, kao i redosljed proizvođača lijekova odnosno nositelja dozvole za stavljanje lijeka u promet utvrđen u članku 9. stavak 3. istog Zakona. Ovo podrazumijeva da se s ciljem podržavanja razvoja domaće farmaceutske industrije na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona obvezno uvrštavaju lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uvjete iz stavak 1. istog članka, zatim lijekovi originatora, a nakon toga po potrebi i lijekovi inozemne farmaceutske industrije;
- Člankom 17. Pravilnika je utvrđeno da se revizija listi lijekova u FBiH obvlja jednom godišnje, tako što federalno ministarstvo zdravstva sačinjava i predlaže liste lijekova iz svoje nadležnosti, kao i cijene lijekova u postupku pregovaranja sa proizvođačima lijekova, a nakon objavljivanja federalne liste lijekova i njenog stupanja na snagu, kantonalna ministarstva, u roku koji je predviđen Odlukom, sačinjavaju i predlažu kantonalne liste lijekova sukladno federalnom zakonu i Pravilniku;
- Člankom 8. Federalnog zakona o lijekovima utvrđena je obveza da federalna lista lijekova bude inkorporirana u pozitivnu listu lijekova kantona i bolničku listu lijekova kantona. Prilikom implementacije članka 8. Federalnog zakona o lijekovima, kantoni moraju primijeniti sve parametre koji su navedeni u Federalnoj listi lijekova, što se svakako odnosi i na veleprodajnu cijenu lijekova;
- U Pozitivnoj listi lijekova revizija od 9.4.2020. godine - Pozitivna lista lijekova sadrži 270 INN-ova, (brojano analogno numeraciji važeće Federalne liste lijekova), od čega: 180 sa A liste Federalne liste lijekova, 56 sa B, 2 sa liste preporučenog sadržaja prioritetnih programa i 32 neesencijalnih lijekova (nisu dio Federalne liste lijekova). Za 21 INN sa Liste nema ponude od strane proizvođača (3 sa A liste, 6 sa B liste i 12 neesencijalnih);
- U odnosu na važeću A Federalnu listu lijekova (185 INN-ova) nedostaje 5 INN-ova, dok su istovremeno na listu uvršteni lijekovi sa B Federalne liste, liste preporučenog sadržaja i lijekovi koji nisu dio Federalne liste lijekova tj. neesencijalni lijekovi;
- Ukupan broj zaštićenih naziva, oblika i jačina i pakovanja je 1,506;
- U 2019. godini propisivano je 170 lijekova sa A liste, uz postotak učešća: 100%- 98; 75%-8; 50%-63; 25%-1.
- U 2019. godini propisivano je 47 lijekova sa B liste, uz postotak učešća: 100%- 19; 50%-20; 30%-4; 25%-3; 20%-1.
- U 2019. godini propisivano je 12 neesencijalnih lijekova, uz postotak učešća: 100%-4; 50%-8.
- U 2019. godini propisivan je 1 lijek sa liste preporučenog sadržaja, uz postotak učešća od 100%.
- Potrošnja za lijekove sa pozitivne liste u 2019. je ukupno iznosila (..) KM sa PDV-om, od čega je ZZO financirao iznos od (..) KM, a pacijenti (..) KM. Za lijekove sa A federalne liste pacijenti su izdvojili (..) KM sa PDV-om, dok je istovremeno ZZO za lijekova sa B fed. liste izdvojio (..) sa PDV-om, za lijekove sa

- liste preporučenog sadržaja (..) sa PDV-om i za neesencijalne lijekove (..) sa PDV-om. Potrošnja lijekova u 2019. godini prikazana je u dostavljenim tabelama.
- Člankom 9. Zakona o lijekovima FBiH predviđena je mogućnost ograničenja broja zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju propisane uvjete, a prema iskustvu u terapijskoj primjeni, sigurnosti u snabdijevanju itd. S ciljem podržavanja razvoja domaće industrije, Zakonom je utvrđeno obvezno uvrštavanje lijekova domaće industrije na kantonalne liste, uz ispunjavanje zakonskih uvjeta;
  - U zemljama Europske Unije je praksa da se kroz različite vidove podrške daje poticaj domicilnoj generičkoj industriji. Takva praksa je bila prepoznata i uspješno implementirana u nekim kantonima. Pozicioniranje domaće proizvodnje i davanje adekvatnog mjesta na tržištu domaćim proizvodima donosi niz benefita široj društvenoj zajednici, pri tome uvijek stavljajući u prvi plan interes pacijenata i nikada ne dovodeći u pitanje vrhunski kvaliteta i djelotvornost generičkih lijekova koje proizvodimo;
  - S druge strane, ničim opravdano pogodovanje daljnjem povećanju uvoza lijekova kakvo imamo sada, znači još veći izvoz finansijskih sredstava iz BiH, a time i niz indirektnih posljedica izvan zdravstvenog sustava. Strane generičke kompanije putem svojih predstavništava posluju isključivo komercijalno, zapošljavaju minimalan broj zaposlenika, dok sav ostvareni prihod povlače u svoje matične zemlje i time doprinose rastu gospodarstva tih zemalja. Za razliku od njih, domaći proizvođači kontinuirano ulažu u razvoj, investicije i zapošljavanje, uz snažnu društvenu i socijalnu odgovornost, te aktivan doprinos izgradnji održivog zdravstvenog sustava.
  - Prema službenom Izvješću o prometu lijekova u BiH za 2018. godinu, koji godišnje sačinjava Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH i publicira svakog lipnja tekuće godine za prethodnu godinu, ukupno tržište lijekova u BiH iznosilo je (..) milijuna KM, od čega se na promet pet domaćih proizvođača odnosi (..), a na uvoz lijekova inozemnih proizvođača (..)%.
Prema službeno dostupnim podacima veleprometnika koji su objedinjeni u IMS izvješću za 2018. godinu (IQVIA- IMS Health and Quintiles) ukupno tržište lijekova u BiH u 2018. godini (izvor: IMS 2018) je iznosilo cca (..) po proizvođačkim cijenama (u maloprodaji cca 1 milijarda KM), od čega: FBiH (..), BD (..) KM (2%).
  - Finansijski udio domaćih i ino proizvođača lijekova u BiH/FBiH za 2018. godinu prema IMS izvješću (IQVIA- IMS Health and Quintiles) iznosi 20:80%, odnosno 17:83%, odnosno iz izvješća je vidljivo da se od ukupnog prometa lijekovima u BiH, 20% odnosi na lijekove domaće industrije, dok inozemna farmaceutska industrija pokriva 80% ukupnog prometa lijekovima u BiH, a kada je u pitanju tržište lijekovima u Federaciji BiH situacija je još više nepovoljna za domaću industriju. Odnos je sljedeći: 17% prometuje domaća, a 83% inozemna industrija;
  - Usporedbe radi, u nastavku navodimo podatke iz Hrvatske i Slovenije kada je u pitanju promet generičkih lijekova. Ukupno tržište generičkih lijekova u Hrvatskoj u 2018. g (izvor: IMS 2018) je iznosilo (..), od čega su gotovo 50% prometovala četiri domaća proizvođača lijekova (Pliva, Belupo, JGL, PharmaS).
Ukupno tržište generičkih lijekova u Sloveniji u 2018. g (izvor: IMS 2018) je (..) prometovala dva domaća proizvođača lijekova (Krka, Lek);
  - Pred Konkurencijskim vijećem su tokom 2017. godine okončana dva postupka koja su pokrenuta na zahtjev kompanije "Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo Mesto, Slovenija" kao i "Udruženja predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH" a protiv Odluke o listi lijekova koju je donijela Vlada KS ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 27/16);
  - Konkurencijsko vijeće je tokom 2017. godine odbilo oba zahtjeva protiv Odluke o listi lijekova koju je donijela Vlada KS kao neosnovana, te naložilo podnosiocima zahtjeva da pokriju cjelokupne troškove postupka (obrazloženo na strani 29. i 30. priloženog Rješenja br. 01-26-3-027-50-11/16, od 30.05.2017. godine i str. 22. 23. i 24. Rješenja br. 02-37-36079-3/16 od 12.06.2017. godine - Rješenja dostupna na zvaničnoj web stranici Konkurencijskog vijeća BiH www.bihkonk.gov.ba/);
  - Nakon što nisu uspjeli u namjeri da ospore Odluku o listi lijekova Vlade KS, predstavnici inostranih generičkih proizvođača lijekova, ovaj put preko "Novartis BA d.o.o. Sarajevo" u svojstvu predstavnika "Lek d.d. Ljubljana" (koja je inače i članica "Udruženja predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH") su pred Konkurencijskim vijećem pokušali osporiti članak 11. federalnog Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova" ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13)., podnošenjem zahtjeva Konkurencijskom vijeću da ustvrdi članak 11. spomenutog pravilnika predstavlja zabranjeni sporazum iz članka 4. Zakona o konkurenciji;
  - I ovaj postupak pred Konkurencijskim vijećem je okončan krajem 2018. godine na način da je Konkurencijsko vijeće BiH donijelo rješenje kojim je odbilo zahtjev gospodarskog subjekta "Novartis BA d.o.o. Sarajevo" podnesen protiv Federalnog ministarstva zdravstva, kao neutemeljen. (Rješenje dostupno na zvaničnoj web stranici Konkurencijskog vijeća www.bihkonk.gov.ba/);
  - Konkurencijsko vijeće je navedena Rješenja donijelo na temelju važeće zakonske regulative, odnosno odredbi mjerodavnog "Zakona o lijekovima" (Službene novine Federacije BiH", br. 109/12) kojim je jasno utvrđena nadležnost Vlade FBiH, te Vlada kantona, da donose liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO. Isti zakon je člankom 9. stavkom 2. ovlastio kantonalne Vlade da mogu ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova i nametnuo obvezu da se na kantonalne liste lijekova obvezno uvrštavaju lijekovi domaćih proizvođača (članak 9. stavak 3.).
  - U nastavku radi boljeg razumijevanja ove problematike dajemo pojašnjenje pojedinih odredbi Zakona o konkurenciji i pregled prakse Europske komisije i Europskog suda pravde iz oblasti zaštite tržišne konkurencije;
  - Člankom 2. Zakona o konkurenciji je propisano na koga se sve zakon primjenjuje i nesporno je da je ranija

- praksa Konkurencijskog vijeća u nekoliko slučajeva obuhvaćala i organe izvršne vlasti;
- Zakon o konkurenciji u članku 2. definira na koga se sve primjenjuje Zakon o konkurenciji, koristeći pojam "gospodarski subjekt" i taksativno nabroja koji sve subjekti potpadaju pod taj pojam, te uključuje i organe državne uprave i lokalne samouprave. Pravila i praksa EU imaju drugačiji pristup. Koristi se pojam poduzetnik ("undertaking"), koji nije definiran Sporazumom o funkcioniranju EU (TFEU) kao što je slučaj sa pojmom "gospodarski subjekt" u Zakonu o konkurenciji, ali svoje značenje je dobio kroz sudsku praksu u vidu vrlo široke definicije koja podrazumijeva da pojam poduzetnik "obuhvata svaki subjekt angažiran u nekoj ekonomskoj aktivnosti, bez obzira od njegov pravni status i način financiranja";
  - Subjekti angažirani u ekonomskim aktivnostima moraju poštovati principe konkurencije, dok subjekti koji obvljavu zadatke u javnom interesu ne potpadaju pod primjenu ovih pravila;
  - Prema članku 43. stavak (7) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće može koristiti sudsku praksu Europskog suda i odluke Europske komisije, a prema članku 71. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između EU i Bosne i Hercegovine (koji je stupio na snagu 01.06.2015. godine) nastupila je obveza da se svaka praksa ocjenjuje "na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81., 82., 86. i 87. Ugovora o EZ i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice";
  - Nadalje, kako po hijerarhiji pravnih akata međunarodni sporazumi (a SSP to jeste) imaju veću pravnu snagu od zakona, prilikom ocjene konkretnog slučaja se imaju uzeti u obzir i primijeniti i odredbe SSP, a ne samo odredbe Zakona o konkurenciji BiH;
  - Iz navedenog nesumnjivo proizlazi da je za pravilnu primjenu Zakona o konkurenciji neophodno uzeti u obzir i primijeniti i stajališta koja zauzima Europski sud pravde i Europska komisija u primjeni propisa koji se odnose na zaštitu konkurencije.;
  - Dugogodišnja praksa Europskog suda i Europske komisije je da se pravila konkurencije ne primjenjuju u situacijama kada država (vlade) provode svoja suverena ovlaštenja i obavljaju zadatke u javnom interesu, kao što je socijalna funkcija koju obavljaju zdravstveni fondovi i druge organizacije zasnovane isključivo na društvenoj solidarnosti. Na temelju svega navedenog Konkurencijsko vijeće je zaključilo da izvršavanje javnih zakonom reguliranih ovlasti (kao što je i donošenje listi lijekova) izvan dometa Zakona o konkurenciji i zahtjeve odbilo kao neoutemeljene. Ovakav stavak Konkurencijskog vijeća je potvrđen i nizom presuda Suda Bosne i Hercegovine;
  - Vezano za ranije stavove Vijeća, kada je isto primjenjivalo odredbe Zakona o konkurenciji na organe izvršne vlasti i npr. ulazilo u ocjenu da li pravilnik predstavlja zabranjeni sporazum, Sud Bosne i Hercegovine je zauzeo potpuno suprotan stav. Tako je npr. Konkurencijsko vijeće rješenjem broj 06-26-3-007-36-11716 od 14.07.2016. godine utvrdilo da Federalno ministarstvo okoliša i turizma Pravilnikom o upravljanu ambalažom i ambalažnim otpadom ograničilo i narušilo tržišnu konkurenciju u smislu članka 4. stavak (1) točka b) Zakona. U upravnom sporu protiv navedenog rješenja Sud Bosne i Hercegovine je donio presudu broj S1 3 U 022692 16 U od 10.11.2017. godine kojom je poništio rješenje Konkurencijskog vijeće i vratio na ponovno rješavanje;
  - Ispitujući zakonitost rješenja, kao osnovno pitanje koje se postavilo pred sud jeste upravo pitanje da li pravilnik, kao akt javne vlasti, dolazi u obim članka 4. Zakona tj. da li može predstavljati Zabranjeni sporazum. U tom smislu Sud BiH zauzima slijedeći stav: "Pravilnik donosi, na temelju ovlaštenja iz zakona, nadležno ministarstvo, kao segment izvršne vlasti. Imajući u vidu način osnivanja ministarstva, njegovu prirodu, ciljeve i osnovu nastanka, radi se o organu državne vlasti koji donošenjem predmetnog općeg akta vrši vlast koja mu je povjerena. Ministarstvo je, dakle, oblik organiziranja i djelovanja javne vlasti i nije gospodarsko poduzeće, pa je predmetni pravilnik, opći akt, donio organ vlasti, u okviru svojih ovlaštenja i na temelju zakona. Pravilnik je, stoga, po shvaćanju ovog vijeća, opći akt javne vlasti i dio nacionalnog zakonodavstva, koji ne predstavlja produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga jer je donesen autoritetom javne vlasti.";
  - Koristeći se praksom Europskog suda pravde Sud BiH dalje zaključuje da "Sve iznesene činjenice, a i praksa Europskog suda upućuje na zaključak da pravilnik ministarstva ne može po svojoj prirodi imati elemente ugovora, ni biti smatran ugovorom, kao što ni ministarstvo nije preduzeće, odnosno, gospodarski subjekt, da bi moglo, u konkretnoj situaciji, doći pod opseg članka 4. Zakona o konkurenciji.";
  - Također, stavak da subjekti angažirani u ekonomskim aktivnostima moraju poštovati principe konkurencije, dok subjekti koji obvljavu zadatke u javnom interesu ne potpadaju pod primjenu ovih pravila, potvrđen je i presudom Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 024742 18 U 2 od 05.04.2018. godine u kojoj je Sud jasno izrazio slijedeće stajalište: "Kada se javna ustanova ili organi vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeniti da li njihovo postupanje može doći pod opseg članka 4. Zakona o konkurenciji, neophodno je, prvenstveno, ispitati da li se radi o izvršavanju javnog ovlaštenja, ili o postupanju koje može imati samo gospodarski subjekt.";
  - Imajući u vidu stavove Konkurencijskog vijeća i Suda Bosne i Hercegovine iznesene u citiranim odlukama, koji su potpuno usaglašeni sa praksom Europske komisije i Europskog suda pravde, neočekivane su i vrlo iznenađujuće presude Suda BiH kojim je isti poništio rješenja Konkurencijskog vijeća kojim je ovo odbilo zahtjeve kompanija "Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo Mesto, Slovenija" kao i "Udruženja predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH" podnesene protiv Odluke o listi lijekova koju je donijela Vlada KS ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 27/16). Ovakav pristup Suda BiH, koji je potpuno suprotan stavovima Suda BiH zauzetim u ranijim presudama, na izvjestan način budi sumnju u postojanje aktivnosti lobija inozemnih proizvođača lijekova;
  - U dosadašnjoj praksi Konkurencijskog vijeća u situacijama kada Sud BiH iz bilo kog razloga poništi rješenje i predmet vrati na ponovno rješavanje, Konkurencijsko vijeće je u svim slučajevima i u ponovljenom postupku donosilo istu meritornu odluku kao i u prethodnom postupku, uz dodatna i/ili

- adekvatnija obrazloženja istih. Tako je bilo i ovaj put. U ponovljenom postupku koji se vodio na zahtjev Udruge predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH protiv Vlade KS, Konkurencijsko vijeće BiH je donijelo istu odluku kao i u prethodnom postupku, odnosno potvrdilo prethodno Rješenje kojim je odbijen zahtjev Udruge stranih proizvođača lijekova u BiH u korist Vlade KS;
- Isto se dogodilo i u drugom ponovljenom postupku koji se vodio na zahtjev Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo Mesto, Slovenija protiv Vlade Kantona Sarajevo. Naime, Konkurencijsko vijeće BiH je na sjednici održanoj 23.05.2019. godine donijelo Rješenje kojim se odbija zahtjev Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo mesto, Slovenija protiv Vlade Kantona Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu članka 4. stavak (1) točke b) T na osnovu Zakona o konkurenciji, kao neutemeljen.
  - Pravila i praksa institucija EU, u oblasti konkurencijskog prava, već duže vrijeme smatraju da državni organi, odnosno odluke koje donose u okviru svoje nadležnosti, ne mogu biti procesuirani pred Konkurencijskim vijećem, osim kada državni organ sudjeluje kao gospodarski subjekt na tržištu (kupuje ili prodaje robu i usluge).
  - Sve one aktivnosti koje određeni subjekt, odnosno "tijelo javne vlasti" obavlja sukladno svojim zakonskim nadležnostima, odnosno aktivnosti koje obavlja na temelju posebnog propisa, u ovom slučaju Zakona o lijekovima FBiH i Pravilnika o bližim kriterijima, ne mogu se primjenjivati propisi o zaštiti tržišne konkurencije, budući da se u konkretnim slučajevima Vlada KS i Federalno ministarstvo zdravstva ne mogu smatrati gospodarskim subjektom u smislu čl. 2. Zakona.
  - Konkurencijsko vijeće ima zakonsku osnovu da obvezno primijeni prava pravila i pravna stanovišta EU, u oblasti konkurencijskog prava. Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, postaje obvezno usklađivanje pravila i prakse BiH sa konkurencijskim pravom EU. Ovakav stavak je u skladu sa praksom institucija EU, Europske komisije i Europskog suda pravde u postupcima, koji su se vodili protiv državnih organa u pojedinim zemljama članicama EU, u vezi sa primjenom konkurencijskog prava. Značajno je napomenuti da je na ovaj način postupao i Sud BiH u činjenično i pravno sličnim slučajevima i tom prilikom zauzeo jasan stavak da "Kada se javna ustanova ili tijela vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeniti da li njihovo postupanje može doći pod obim članka 4. Zakona o konkurenciji, nužno je, prvenstveno, ispitati radi li se o izvršavanju javne ovlasti ili o postupanju koje može imati samo gospodarski subjekt."
  - Imajući u vidu način uspostavljanja vlade, njenu prirodu, ciljeve i osnove nastanka, nesumnjivo je da se radi o organu državne vlasti koji donošenjem predmetne odluke - odnosno liste lijekova, vrši vlast koja mu je povjerena. U tom smislu, Vlada je, dakle, oblik organizovanja i djelovanja javne vlasti i nije gospodarsko društvo, pa je predmetna odluka o listi lijekova, opći akt, odnosno propis koji je donijelo tijelo vlasti, u okviru svojih ovlasti i na temelju zakona. Takva odluka, predstavlja opći akt javne vlasti, ona je dio nacionalnog zakonodavstva i nije produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga, jer je donesena autoritetom javne vlasti. Prema tome, donošenje odluke o pozitivnoj listi lijekova očigledno ne predstavlja gospodarsku aktivnost.
  - Odredbama članka 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH i članka 8. Zakona o lijekovima, utvrđene su nadležnosti vlade kantona u pogledu donošenja liste lijekova, koji se izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. Niti jedan drugi subjekt nema nadležnost za donošenje takve liste, i ne može se zakonito baviti istom aktivnošću, što znači da ne može biti ni potencijalni konkurent u postupku donošenja pozitivne liste lijekova. Naprijed navedene činjenice, ukazuju na osnovanost primjene stajališta mjerodavnih Europskih institucija koje glasi: "Ukoliko ne postoji mogućnost da privatna tvrtka vrši istu aktivnost, tada nema svrhe primjenjivati pravila konkurencije."
- Konkurencijsko vijeće je naprijed navedeni odgovor dostavilo Podnositeljima zahtjeva, aktom broj: UP-02-26-3-025-16/21 od dana 14.01.2022. godine.
- Dana 21.01.2022. godine, Konkurencijsko vijeće je pod brojem: UP-02-26-3-025-17/21 zaprimilo odgovor Podnositelja zahtjeva na prethodno zaprimljeni odgovor Vlade. U svom izjašnjenju Podnositelja zahtjeva u kratkim crtama navode sljedeće:
- Da Vlada/ministar zdravlja u prvom dijelu Odgovora citira i tumači zakonske odredbe, na razini BiH, FBiH i kantone iz oblasti lijekova mjerodavnih za ovaj postupak, ali ne odgovara zašto nije postupao po tim propisima;
  - Da sve Zakone, te podzakonske akte koje navode u Odgovoru, Podnositelj je već istakao u svom Zahtjevu, te izdvojio mjerodavne članke i dao svoje mišljenje o tim odredbama;
  - Podnositelj zahtjeva nije niti sporio da je u nadležnosti Kantona da donosi Odluku o Listi lijekova koji se izdaju na teret sredstava ZZO tog Kantona;
  - Prilikom usvajanja Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova HBŽ), nisu pravilno primijenili mjerodavne propise, te su postupali preko svojih ovlasti;
  - Da je na temelju istih zakonskih odredbi Vlada različito postupala u prethodnim listama i na temelju istih propisa na koje se poziva donosila Pozitivne liste lijekova na kojima nije ograničavala broj zaštićenih naziva lijekova, niti je ograničavala broj lijekova KRKA d.d.;
  - Da je 2014. godine Vlada usvojila Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. U članku III Vlada je odlučila: Pozitivna lista lijekova sastavljena je sukladno Pravilniku o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa liste lijekova, obvezama Ministarstava zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na listi lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13);
  - Da je 2020. godine Vlada usvojila Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ ("Narodne novine HBŽ", broj 4/2020). Ponovo, u

- članku III Vlada je odlučila: Pozitivna lista lijekova HBŽ sačinjena je sukladno Pravilniku o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometenika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13 i /19);
- Da je 2021. godine Vlada usvojila pobijanu Pozitivnu listu lijekova iz 2021., te je u članku III Vlada odlučila: Pozitivna lista lijekova HBŽ sačinjena je u skladu s odredbama članka 9. stavak 2. Zakona o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12), tako da se ograničava broj zaštićenih naziva lijekova, poštujući pravilo utvrđeno člankom 9. stavak 3. istog Zakona, kojim je utvrđeno da se na listu lijekova obvezno uvrštavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim, po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije, sukladno Pravilniku o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometenika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19) i sukladno s Zaključku Vlade HBŽ broj: 09-02-26-1/21 od 4.2.2021. godine;
  - Dakle kod usvajanja svih navedenih pozitivnih lista Vlada je navela da odlučuje "sukladno Pravilniku";
  - U spornoj pobijanoj odluci o Pozitivnoj listi lijekova iz 2021. dodali su da postupaju sukladno članku 9. stavak 2. Zakona o lijekovima FBiH, te da se ograničava broj zaštićenih naziva lijekova, te se postavlja pitanje kako je moguće da Zakon o lijekovima FBiH ima drugačije kriterije od Pravilnika o bližim kriterijima, s obzirom da je Pravilnik o bližim kriterijima upravo i donijet na temelju tog Zakona što znači da zakon ne može imati različite kriterije od Pravilnika, te da je Zakon o lijekovima FBiH sa istom odredbom članka 9. je važio u vrijeme usvajanja sve tri nabrojane Pozitivne liste lijekova, odnosno da su kod usvajanja sve tri liste važili su isti zakonski i podzakonski propisi;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članku 9. stavak 2. propisuje da se na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, može ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na temelju stručnih kriterija i razloga u terapijskoj primjeni, kvaliteti i vjerodostojnosti podataka, ili iz razloga sigurnosti snabdijevanja i sl;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članku 9. stavak 3 propisuje: "S ciljem podržavanja razvoja domaće farmaceutske industrije, na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, obvezno se uvrštavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka, i to pored lijekova originatora, kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije."
  - U Zaključku Vlade od 04.02.2021. godine, i u pobijanoj Odluci o Pozitivnoj listi lijekova Vlada suprotno propisanom kriterijima iz članka 9. tumači da se na listu lijekova obvezno uvrštavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim, po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije;
  - Vlada proizvoljno tumači i primjenjuje Zakon o lijekovima FBiH, jer nije nigdje propisano da se lijekovi strane farmaceutske industrije uvrštavaju samo po potrebi i posebno jer nije postojao ni jedan od navedenih zakonskih kriterija da se ograniči broj zaštićenih naziva lijekova KRKA d.d.;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članku 9. stavak 2. propisuje da se može ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na temelju stručnih kriterija, a niti jedan od propisanih razloga za ograničenje broja lijekova nije postojao za lijekove KRKA d.d., niti danas postoji;
  - Od ukupno 176 lijekova KRKA d.d. koji su se nalazili na prethodnoj Pozitivnoj listi lijekova koja se primjenjivala do aprila 2021. godine, 93 lijeka su izostavljena, te je na Pozitivnoj listi lijekova 2021 ostalo samo 47 lijekova;
  - Sa Pozitivne liste lijekova iz 2021., protivno propisanim zakonskim uvjetima izostavljena su ukupno 93 lijeka KRKA d.d., za koje je već postojala potpuna i ispravna dokumentacija KRKA FARMA d.o.o., koja je prihvaćena, i koji lijekovi su bili na Pozitivnoj listi lijekova HBŽ 2020.godine;
  - Sva 93 lijeka KRKA d.d., koji su izostavljeni sa Pozitivne liste HBŽ, imaju sve što je propisano: važeću dozvolu, pozitivne nalaze o urađenoj kontroli kvaliteta, prihvaćene cijene, iskustvo u terapijskoj primjeni lijeka, obezbijedenu sigurnost snabdijevanja, status zaštićenog naziva lijeka, etičko oglašavanje lijeka;
  - Nije postojao ni jedan zakonski razlog da se ograniči broj lijekova KRKA d.d. na način da se sa Pozitivne liste izostave 93 lijeka i ostavi samo 47 lijekova;
  - Lijekovi, proizvodnja lijekova, snabdijevanje lijekovima, registracija lijekova, stavljanje u promet, itd. je u nadležnosti države Bosne i Hercegovine. Na državnoj razini Politikom lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 55/11) je propisano da se domaći proizvođači lijekova mogu podržati samo u pogledu njihovih pripreme za konkurenciju na međunarodnom nivou, te je to zakonski okvir izvan koga se ne mogu kretati ni entitetski, ni kantonalni zakoni niti vlasti;
  - Na temelju kog zakona ili drugog propisa je Vlada smatrala da je nadležana da štiti proizvođače lijekova iz cijele BiH, zašto bi uopće Vlada štitila proizvođače lijekova iz drugih kantona ili iz Republike Srpske? Koga Vlada zapravo štiti? Domaći proizvođači lijekova su ustvari veoma malo ili nikako domaći. Vlasnici tih "domaćih" proizvođača ili najveći dioničari su strane firme: Hemofarm d.o.o. Banja Luka - osnivač i 100% vlasnik HEMOFARM A.D. Farmaceutsko- hemijska industrija Vršac, Beogradski put bb, Srbija, Bosnalijek d.d. - vlasnici su KBC EURO CREDIT CAPITAL, The Economic and Social Development Fund, FELICERTES COMMERCE AG, AS HOLDING d.o.o.; Sberbank BH d.d. Sarajevo, UniCredit Bank d.d. i Raiffeisen BANK d.d, "FARMAVITA" d.o.o. - osnivač i 100% vlasnik BELUPO lijekovi i kozmetika, Hrvatska,
  - Ustavom HBŽ nije predviđeno da je u nadležnosti kantona zaštita proizvođača bilo čega, pa ni lijekova na nivou Bosne i Hercegovine, dakle donošenjem Odluke o Pozitivnoj listi lijekova 2021 koji se propisuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ,

- Vlada je prekoračila ovlasti o nadležnostima iz članka 41. Ustava HBŽ;
- Ministar zdravlja nije poštovao odredbe članova 21., 23., 24. i 25. Pravilnika o bližim kriterijima jer prije podnošenja prijedloga Vladi na usvajanje nove Pozitivne liste lijekova, nije objavio Javni poziv svim proizvođačima lijekova za podnošenje zahtjeva za stavljanje lijekova na listu lijekova, nije formirao povjerenstvo za lijekove niti je zahtjeve proizvođača lijekova ili nositelja odobrenja za stavljanje u promet dostavio komisiji za lijekove, Ministarstvo zdravlja nije dostavilo obavijest Krka Farma d.o.o. koji se lijek uvrštava na listu, odnosno obavijest o odbijanju zahtjeva za uvrštavanje lijeka na listu lijekova;
  - Neutemeljeno se tvrdi da Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine nije nadležno za preispitivanje odluka Vlade kantona i drugih organa javne vlasti. Prema članku 20. Zakona o konkurenciji, organ nadležan za zaštitu tržišne konkurencije u Bosni i Hercegovini je Konkurencijsko vijeće, a člankom 21. propisano je da je Konkurencijsko vijeće samostalno tijelo koje osigurava dosljednu primjenu Zakona, na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i ima isključivu nadležnost u odlučivanju o postojanju zabranjenog konkurentskog djelovanja na tržištu. Prema tome Konkurencijsko vijeće jeste nadležno;
  - Neutemeljeni su navodi da se odredbe Zakona o konkurenciji ne mogu primijeniti na Odluku Vlade o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja, jer to predstavlja akt javne vlasti;
  - Na temelju članka 2. stavak (1) točka b) Zakona, primjenjuju se odredbe istog na Vladu kada svojim djelovanjem neizravno ili izravno učestvuje ili utiče na tržište Bosne i Hercegovine;
  - Ovo je potvrđeno brojnim odlukama Konkurencijskog vijeća, te posebno Rješenjem broj: 04-26-3-027-38-11/11 od 04.10.2012. godine, Rješenjem broj 04-26-3-027-65-IT/11 od 27.05.2015. godine i Rješenjem broj 02-26-3-014-22-11/15 od 08.03.2016.godine;
  - Nesporno je da Vlada pobijanom Odlukom utiče na tržište, jer je odredila ko može biti na Pozitivnoj listi lijekova a ko ne može, administriranjem, a ne na temelju propisanih zakonskih i stručnih kriterija;
  - Odredbe Zakona primjenjuju se i na pobijanu odluku o Pozitivnoj listi lijekova 2021, te su neosnovani navodi da donošenje Pobijane Odluke ne predstavlja ekonomsku aktivnost, te da ne utiče na tržište;
  - Nebitna je tvrdnja da Vlada nije nudila te robe lijekova koji se izdaju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona, niti je iz te aktivnosti ostvarivala profit;
  - Zakon o konkurenciji termin "gospodarski/gospodarski subjekt" koristi kao zbirni termin, a ne kao zakonsku definiciju. U članku 2. stavak (1) je jasno navedeno da se Zakon primjenjuje na sva pravna i fizička lica;
  - Pravno neosnovano se tvrdi da pojam gospodarski subjekt treba biti ograničen na način da je ispunjen i dodatni uslov; "da se isti neizravno ili izravno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga, da sudjeluju u prometu roba itd.";
  - U članku 2. Zakona navedeno je više postupaka i ponašanja koja potpadaju pod ocjenu zabranjenih konkurentskih djelovanja, međutim ti postupci i radnje nisu propisani kumulativno, nego je alternativno navedeno da se to lice bavi proizvodnjom ili prodajom ili pružanjem usluga ili sudjeluje u prometu roba ili specifično za organe državne uprave da "utječu na tržište";
  - Dovoljno je činjenje samo jednog pojedinačnog nedopuštenog konkurentskog djelovanja da bi se mogao primijeniti Zakon o konkurenciji;
  - Činjenica je da postoji specifično tržište lijekova koji se izdaju i prodaju na teret Fonda ZZO. Svi prodati lijekovi na ovom tržištu se plaćaju od strane Fonda ZZO. Bitno je da se gospodarski subjekti koji se sada nalaze na pozitivnoj Listi lijekova 2021 bave prodajom lijekova, i da su na taj način privilegovani u odnosu na KRKA d.d. čiji se lijekovi ne nalaze na Listi, bez ikakvih stručnih i objektivnih razloga;
  - Pobijana Odluka - Pozitivna lista lijekova predstavlja ekonomsku aktivnost, a mjerodavno tržište predmetnog postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu Listu lijekova koji se izdaju i prodaju na recept;
  - Na ovom tržištu cijena lijekova je fiksno određena za sve učesnike na temelju Odluke o listi lijekova FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/2019 i 56/19), te istom mogu pristupiti samo proizvođači kojima je Vlada "dala odobrenje", odnosno uvrstila ih na Pozitivnu listu lijekova;
  - Na ovom tržištu proizvođači se ne mogu nadmetati za poziciju cijenom, već samo kvalitetom proizvoda;
  - Na ovom tržištu kupci pacijenti ne mogu slobodno kupovati robu, nego samo ako imaju ljekarski recept;
  - Na ovom tržištu proizvođači su međusobno zamjenjivi, ali o izboru proizvoda odluku ne donosi krajnji potrošač-pacijent, nego neovisna stručna osoba-ljekar, te robu uvijek plaća ZZO;
  - Dakle, predmet postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu listu lijekova 2021, koji se izdaju na recept na temelju subvencije od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja;
  - Osnovna bitna karakteristika ovog tržišta je da direktni korisnici (pacijenti) kupljenu robu ne plaćaju (ili plaćaju minimalnu participaciju), što znači da ovo tržište privlači veliki broj "kupaca", jer robu dobijaju besplatno;
  - Druga bitna karakteristika ovog tržišta je da robu plaća ZZO, dakle proračunskikorisnik, što faktički znači da prodavci imaju garantovanu naplatu;
  - Pobijanom Odlukom - Pozitivnom Listom lijekova na specifičan način se nude robe na tržištu lijekova koji se izdaju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja i Vlada u ime ZZO nudi lijekove krajnjim korisnicima - pacijentima koje krajnji korisnici dobijaju na recept, a čiju cijenu plaća ZZO farmaceutskim kompanijama.
  - Vlada je aktivni učesnik na tom tržištu lijekova jer utječe na to tržište nametanjem ograničenja pristupa ovom tržištu. Gospodarska aktivnost nije samo direktna prodaja ili kupovina od strane "javne vlasti", nego je i djelovanje kojim se onemogućuje pristup tržištu pod jednakim uslovima;
  - Bitno je da se Pobijanom odlukom i Listom esencijalnih lijekova direktno djeluje na tržište i tržišnu konkurenciju, jer se njom Podnosiocu zahtjeva (koji ima proizvode istih karakteristika, sa istom cijenom, koje potrošači smatraju međusobno zamjenljivim), onemogućava pristup tržištu, a omogućava samo određenim-izabranim gospodarskim subjektima;
  - Dodatno dostavljamo brojeve službenih glasila za ostale kantone u FBiH, iz koji se vidi da se na

- pozitivnim Listama lijekova koji se izdaju na teret sredstava kantonalnih Zavoda zdravstvenog osiguranja tim kantonom nalaze lijekovi svih proizvođača (i stranih i domaćih), te da su na sve navedene Liste lijekova uvršteni proizvodi Krka d.d. (Dokazi: Odluka o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja ZZO Zeničko-dobojskog kantona i načinu propisivanja i izdavanja lijekova ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", br. 4/21 i 6/21) od 26.03.2021. godine, Odluka o Listi lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 22/18) od 05.07.2018.godine, Odluke o pozitivnoj listi lijekova Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona" br. 14/2019, 1/2020, 3/2020, 11/2020, 12/2020, 13/2020, 2/2021, 10/2021, 13/2021 i 18/2021) od 13.10.2021. godine, Odluka o pozitivnoj listi lijekova Posavskog kantona (Narodne novine broj 1/2020) od 07.02.2020. godine, Odluka o utvrđivanju liste lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja ZZO Srednjobosanskog kantona ("Službene novine Srednjobosanskog kantona", broj 5/2021) od 28.05.2021.godine, Odluci o listi esencijalnih lijekova neophodnih za osiguranje zdravstvene zaštite u okviru standarda obveznog zdravstvenog osiguranja u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", broj 1/2018) od 08.01.2018. godine;
- Neosnovani su navodi da je Sud BiH zauzeo stanovište da odluke organa javne vlasti ne potpadaju pod domet Zakona o konkurenciji jer isti odlučuje za svaki predmet pojedinačno, u zavisnosti od okolnosti svakog konkretnog slučaja;
  - Sud BiH stoji na stanovištu da se Zakon o konkurenciji primjenjuje i na organe državne uprave i lokalne samouprave: U presudi broj S1 3 U 011496 12 U od 08.04.2015. godine, odlučujući po tužbi Vlade Federacije protiv rješenja Konkurencijskog vijeća broj 04-26-3-027-38-II/11 od 4.10.2012. Sud je odlučio: "Prije svega ovo sudsko Vijeće nalazi neosnovanim prigovor tužbe da je tuženi pogrešno primijenio Zakon o konkurenciji na odluke zakonodavnih organa i izvršnih vlasti u konkretnom slučaju Vlade Federacije iz raloga što se navedene odredbe primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada neizravno ili izravno učestvuju ili utječu na tržište, u smislu odredbe članka 2. stavak 1. točka b) Zakona o konkurenciji. Slijedom navedenog, svi organi vlasti/institucije na svim nivoima vlasti u BiH, a koji svojim djelovanjem sprječavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju u BiH, potpadaju pod primjenu ovog Zakona jer svi pravni akti koji u suštini imaju uticaj na tržište, spadaju pod odredbu članka 4. stavak 1. citiranog Zakona, zbog čega se istaknuti prigovor tužbe u tom pravcu kao neosnovan odbija.";
  - Identično i u presudi broj S1 3 U 019262 15 U od 10.5.2017. godine kojom je potvrđeno rješenje Konkurencijskog vijeća da točka VIII posebnih kriterija Odluke o listi esencijalnih lijekova neophodnih za osiguranje zdravstvene zaštite u okviru standarda obveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/11) predstavlja zabranjeni sporazum u smislu članka 4. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji.";
  - U presudi broj S1 3 U 016103 14 U od 23.12.2015. godine, odlučujući po tužbi Federalnog ministarstva Zdravstva protiv rješenja Konkurencijskog vijeća broj 04-26-3-007-72-II/13 od 17.04.2014. godine, Sud je odlučio: odredbom članka 10. Pravilnika o načinu obavljanja zdravstvenih pregleda osoba pod zdravstvenim nadzorom i odredbom članka 7. stavak alineja 5. Pravilnika o obimu i vrsti javno- zdravstvene djelatnosti, koja ne može biti predmetom privatne djelatnosti, onemogućio slobodan pristup ostalim gospodarskim subjektima pristup na mjerodavno tržište. Naime, navedeni Pravilnici, sa aspekta propisa o zaštiti tržišne konkurencije su pravnim i administrativnim zaprekama ograničili slobodan ulazak gospodarskih subjekata, konkurenata na mjerodavno tržište.
  - Slijedom navedenog, svi organi vlasti/institucije na svim nivoima vlasti u BiH, koji svojim djelovanjem sprječavaju, ograničavaju i/ narušavaju tržišnu konkurenciju u Bosni i Hercegovini, potpadaju pod primjenu ovog Zakona."
  - Presudom Suda BiH broj S1 3 U 025594 17 U od 27.03.2019. godine je utvrđeno: "Prije svega, ovo Sudsko vijeće nalazi, da je tuženi pogrešno primijenio Zakon o konkurenciji, utvrđujući da Vlada Kantona Sarajevo nema utjecaja na tržištu, odnosno da ne može imati utjecaja na tržištu, te da njene odluke ne potpadaju pod primjenu Zakona o konkurenciji BiH. Ovo iz razloga, što se odredbe Zakona o konkurenciji primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada neizravno ili izravno učestvuju ili utječu na tržište, u smislu odredbe članka 2. stavak 1. točka b) Zakona o konkurenciji."
  - Presudom Suda BiH broj S1 3 U 032999 19 U od 03.11.2020. godine utvrđeno je: Da je Konkurencijsko vijeće BiH pogrešno primijenilo Zakon o konkurenciji, utvrđujući da Vlada Kantona Sarajevo nije učesnik na tržištu, odnosno nije gospodarski subjekt te njene odluke ne potpadaju pod primjenu Zakona o konkurenciji BiH, te da se odredbe Zakona o konkurenciji primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utječu na tržište, u smislu odredbe članka 2. stavak 1. točka b) Zakona o konkurenciji, te da je Konkurencijsko vijeće BiH pogrešno zaključilo da Vlada Kantona Sarajevo ne može, u smislu Zakona o konkurenciji, biti sudionik tržišne konkurencije;
  - Neutemeljeno je pozivanje na odluke Europskog suda pravde i Europske komisije jer Konkurencijsko vijeće mora da postupi pod domaćem važećem zakonu o konkurenciji.
  - Člankom 43. stavak (7) jeste regulirano da se Konkurencijsko vijeće, u svrhu ocjene datog slučaja, može koristiti sudskom praksom Europskog suda pravde i odlukama Europske komisije;
  - Instruktivnom odredbom Zakona (članak 43. st (7) "može se koristiti") ne mogu isključiti primjenu obvezujućih odredbi (članak 2. "Ovaj zakon primjenjuje se na sva pravna i.....");
  - Temeljna svrha Zakona je zaštita tržišne konkurencije, te u okviru te temeljne premise je jedino moguće tumačiti sve ostale odredbe Zakona;
  - Neutemeljeno se tvrdi da je stanovište Europskog suda pravde i Europske komisije da se pravila o konkurenciji

ne primjenjuju na odluke povezane sa "vršenjem javne vlasti";

- Europska komisija i Sud više puta su potvrdili, da u pravu tržišne konkurencije Zajednice aktivnost koja se sastoji u određivanju uvjeta ili ograničenja u pružanju dobara i usluga na određenom tržištu, ima obilježje ekonomske aktivnosti (predmet C-41/90 Höfner i Elser [1991] ECR I-1979, paragraf 21, i spojenim predmetima C-264/01, C-306/01, C-354/01 i C-355/01 AOK-Savezna i ostalo 2004 ECR I-2493, paragraf 46), (predmet C-35/96 Komisija protiv Italije (1998) ECR I-3851;

- Europski sud pravde i Europska komisija su u više postupaka utvrđivala o neusklađenosti odluka organa "javne vlasti" sa pravilima o konkurenciji: (1) U predmetu Commission of the European Communities v. Italian Republic, br. 118/85, od. 16.06.1987. i C-35/96 [1998] ECR I-3851, odlučeno je upravo protiv odluka državne vlasti. U presudi od 18. 6. 1998. - predmet C-35/96 je sasvim jasno presuđeno da se Odluke izvršnih organa vlasti, čak Vlade pojedinih zemalja članica proglašavaju da narušavaju konkurenciju. Zahtjev u ovom postupku je bio za proglašenje da usvajanjem i zadržavanjem na snazi zakona koji, pri odobravanju relativne moći odlučivanja, zahtijeva od Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali (Nacionalno vijeće carinskih agenata) da donose odluke protivno članku 85. Ugovora o EZ-u, u smislu da određuje obveznu carinu za sve carinske agente. Sud je presudio: 1. Proglašava se da usvajanjem i zadržavanjem na snazi zakona koji pri odobravanju relativne moći odlučivanja, zahtijeva da Nacionalno vijeće Carinskih agenata donese odluku udruženja poduzetnika protivno članku 85. Ugovora o EZ-u, koji se sastoji od određivanja obvezne tarife za sve carinske zastupnike. Talijanska Republika nije ispunila svoje obveze prema člancima 5. i 85. Ugovora, 2. Talijanskoj Republici nalaže se snošenje troškova, (2) U slučaju C-67/96. Abaany, ECR (1999.) I-5751 ESP je istaknuo kako se dopunski mirovinski fond, bez obzira na ostvarivanje socijalnih ciljeva, realizaciju načela solidarnosti i neprofitni karakter djelatnosti, ima smatrati gospodarskim subjektom, (3) U Presudama u slučajevima: C-219/97 Drijvende Bokken, ECR (1999.) I-6121; C- 67/96, je odlučeno u slučaju dopunskih mirovinskih fondova, pod određenim okolnostima moguće je govoriti o gospodarskoj aktivnosti i gospodarskim subjektima; (4) Slična je argumentacija iznesena i u slučaju Francuske udruge osiguravatelja (FFSA) C-244/94. FFSA, ECR (1995.) I-4013; (5) U predmetu C-475/99. Ambulanz Glockner, ECR (2001.) I-8089 određene aktivnosti u zdravstvu, kao što su hitna služba, odnosno prijevoz pacijenata, eksplicitno su označene kao gospodarske djelatnosti;

- Da Podnositelji zahtjeva u cijelosti ostaju kod podnesenog Zahtjeva i predložene privremene mjere.

Naprijed navedeno izjašnjenje, dostavljeno je Vladi na uvid podneskom broj: UP-02-26-3-025-18/21 od 27.01.2022. godine.

U daljem tijeku postupka, Konkurencijsko vijeće je Vladi uputilo akte za zahtjevom za dostavu dodatnih podataka, i to akt broj UP-02-26-3-025-25/21 od 24.02.2022. godine i akt broj: UP-02-26-3-025-39/21 od 19.04.2021. godine, na koje je odgovoreno podneskom broj UP-02-26-3-025-42/21 od dana 06.05.2022. godine.

4. Prikupljanje podataka od trećih osoba

U predmetnom postupku, radi utvrđivanja svih činjenica u postupku, mjerodavnim organima/institucijama upućeni su zahtjevi za dostavom podataka, i to: Zavodu za zdravstveno osiguranje Kantona 10, aktom broj: 01-26-3-025-26/21 od 24.02.2022. godine, te po prijedlogu za pribavljanje dokumentacije po službenoj dužnosti Podnositelja zahtjeva, istom organu, sa zahtjevom za dostavu informacija upućen je akt broj: 01-26-3-025-28/21 od 09.03.2022. godine, te resornom Ministarstvu rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih upućen je akt broj: 01-26-3-025-29/21 od 09.03.2022. godine.

Podnescima zaprimljenim pod brojem UP-01-26-3-025-30/21 dana 15.03.2022. godine, brojem UP-01-26-3-025-32/21 dana 18.03.2022. godine i brojem UP-01-26-3-025-33/21 dana 21.03.2022. godine dostavljeni su odgovori Zavoda za zdravstveno osiguranje, podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-01-26-3-025-31/21 dana 18.03.2022. godine dostavljen je odgovor Ministarstva rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih.

5. Usmena rasprava

U daljem tijeku postupka, budući da se radi o postupku sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo usmenu raspravu, sukladno članku 39. Zakona, za dan 15.03.2022. godine (pozivi dostavljeni punomoćnicima Podnositelja zahtjeva i Vlade, i to aktima br.: 01-26-3-025-23/21 i 01-26-3-025-24/21 od dana 24.02.2022. godine).

Na usmenoj raspravi održanoj u prostorijama Konkurencijskog vijeća (Zapisnik broj: 01-26-3-025-30/21 od 15.03.2022. godine), ispred Podnosioca zahtjeva prisustvovao je punomoćnik Emir Kapidžić, odvjetnik, a ispred Vlade je prisustvovao Džemal Sabrihafizović, odvjetnik (punomoć na usmenoj raspravi priložena u spis).

Podnositelj zahtjeva je, uz kraće izlaganje, naveo da ostaje kod svih zahtjeva i navoda iznesenih u dosadašnjem postupku, kao i punomoćnik Vlade, koji je, uz kraće izlaganje, istaknuo i navod da je u cijelosti neutemeljen prijedlog Podnositelja zahtjeva da Konkurencijsko vijeće odredi privremenu mjeru kojom će se djelimično obustaviti primjena Odluke o listi lijekova koji se mogu propisivati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine.

Dodatna izjašnjenja stranaka na pitanja upućena od strane voditelja postupka tokom usmene rasprave, stranke su dostavile u ostavljenom roku, i to: Podnositelj zahtjeva podneskom broj: UP-01-26-3-025-34/21 dana 25.03.2022. godine, te punomoćnik Vlade podneskom broj: UP-01-26-3-025-36/21 dana 28.03.2022. godine.

6. Nastavak postupka nakon presude Suda Bosne i Hercegovine

Presudom Suda broj: S1 3 U043090 22 U od 19.03.2024. godine uvažena je tužba gospodarskih subjekata KRKA d.o.o. i KRKA d.d., poništeno rješenje Konkurencijskog vijeća broj: UP-01-26-3-025-43/21 od 19.05.2022. godine, te predmet vraćen Konkurencijskom vijeću na ponovno rješavanje.

Navedenom Presudom je naloženo Konkurencijskom vijećem da u ponovnom postupku otkloni nedostatke koji su utjecali na pravilnost i zakonitost osporenog rješenja, kao i da se u ponovljenom postupku održi usmena rasprava.

Postupajući po Presudi, Konkurencijsko vijeće se dana 26.03.2024. godine aktom broj: UP-01-26-3-025-57/21 obratilo Podnositeljima zahtjeva sa upitom o statusu predmetnog Zahtjeva, uz poziv na pismeno očitovanje na navode iz Presude.

Podnositelji zahtjeva su dostavili svoje očitovanje na Presudu aktom broj: UP-01-26-3-025-59/21 od dana 02.04.2024. godine, u kojem se navodi da ostaju kod podnesenog zahtjeva i svih navoda iz pismenih podnesaka i navoda iznesenih na usmenoj

raspravi, bez obzira na protekli vremenski period, navodeći da postoji opravdan interes da Konkucijsko vijeće nastavi postupak i odluči po podnesenom Zahtjevu.

Vlada je dana 29.04.2024. godine podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-01-26-3-025-63/21 dostavila svoje očitovanje na navode iz Presude, u kojem se, u najkraćem, navodi:

- Da se odredbe članka 2. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji primjenjuju na državne organe vlasti u slučaju kada ti organi postupaju kao gospodarski subjekti, odnosno kada sudjeluju u tržištu, ali ako državni organ postupa u okviru svojih zakonskih ovlaštenja, vršeći vlast koja mu je povjerena, odnosno ako su ti akti koje donosi usvojeni autoritetom javne vlasti u okviru nadležnosti koje su zakonom povjerene državnom organu, u tom slučaju se ne može smatrati da organ vlasti postupa kao gospodarski subjekt;
- Ovakvo pravno shvatanje je potvrđeno u brojnim odlukama Europskog suda i Europske komisije, a ista pravna stajališta su izražena i brojnim odlukama Suda BiH, po kojima se akti koje državni organi donose vršeći javnu vlast u okviru propisanih nadležnosti, ne smatraju ugovorima odnosno sporazumima na koje bi se mogle primjenjivati odredbe članka 4. Zakona o konkurenciji;
- Presudom Suda BiH broj S1 3 024742 18 U 2 od 05.04.2018. godine, izraženo je sljedeće stanovište: "Kada se javna ustanova ili organi vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeniti da li njihovo postupanje može doći pod opseg članka 4. Zakona o konkurenciji, neophodno je, prvenstveno, ispitati da li se radi o izvršavanju javnog ovlaštenja, ili o postupanju koje može imati smao gospodarski subjekt". Imajući u vidu naprijed navedeno, ističe se da Vlada donoseći predmetnu listu lijekova nije postupala kao gospodarski subjekt i učenic na tržištu, nego je postupala u statusu državnog organa, u okviru svojih ustavom i zakonom utvrđenih nadležnosti, uključujući i izričito ovlaštenje i obvezu utvrđenu u članku 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH i članka 8. Zakona o lijekovima. Osporenom Odlukom Vlade se utvrđuje obim prava osiguranih osoba na korištenje lijekova, koji se obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvene zaštite HBŽ, na principu pune solidarnosti u zdravstvenoj zaštiti i pri tom se pozitivna lista utvrđuje na temelju medicinske struke i nauke. Odredbama članka 9. Zakona o lijekovima utvrđen je izričiti temelj da vlade kantona mogu ograničiti broj zaštićenih lijekova na pozitivnoj listi kantona, pri čemu je notorno da niti jedan gospodarski subjekt ne može donijeti pozitivnu listu lijekova nego je to u isključivoj kompetenciji Vlade, kao državnog organa. S tim u vezi, ističe se da je u praksi Europskog suda zauzet jasan stavak da se: "pravila o konkurenciji ne primjenjuju na aktivnosti koje su povezane sa vršenjem javne funkcije" (slučaj Wouters, C - 309/99 paragraf 57);
- Vlada je oblik organizovanja i djelovanja javne vlasti i nije gospodarsko društvo, pa je predmetna odluka o listi lijekova opći akt, odnosno propis koji je donio organ vlasti u okviru svojih ovlaštenja i na temelju zakona – takva odluka predstavlja opšti akt javne vlasti, ona je dio nacionalnog zakonodavstva i nije produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga, jer je donesena autoritetom javne vlasti i donošenje iste ne predstavlja ekonomsku aktivnost (ovakvo stanovište potvrđeno je presudama Suda BiH broj S1 3 U 021277 16 U od 10.11.2017. godine i S1 3 U 022692 16 U od 10.11.2017. godine, a navedena presuda se poziva i na pravna stanovišta Europskog suda u presudi T-513/93 od 30.3.2000. godine;
- Pozitivna lista ne predstavlja ni robu, ni uslugu, nije predmet takvog prometa, odnosno takva odluka se na tržištu ne kupuje i ne prodaje. To je opći akt javne vlasti, koji i po naprijed navedenom stanovištvu Suda BiH predstavlja dio nacionalnog zakonodavstva, što isključuje mogućnost da se smatra robom ili uslugom;
- Odredbama članka 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH i članka 8. Zakona o lijekovima, utvrđene su nadležnosti Vlade Kantona u pogledu donošenja liste lijekova koji se izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, a niti jedan drugi subjekt nema ovlaštenje za donošenje takve liste, i ne može se zakonito baviti istom aktivnošću, što znači da ne može biti potencijalni konkurent u postupku donošenja pozitivne liste lijekova. Te činjenice ukazuju na osnovanost primjene stanovišta mjerodavnih Europskih institucija: "Ukoliko ne postoji mogućnost da privatna firma vrši istu aktivnost, tada nema svrhe primjenjivati pravila konkurencije";
- Donošenjem pozitivne liste lijekova Vlada ne ostvaruje, niti može ostvariti bilo profit, bilo gubitak, i s tim u vezi ne snosi rizik poslovanja na tržištu – takav položaj Vlade isključuje primjenu pravila konkurencijskog prava, u vezi sa donošenjem pozitivne liste lijekova;
- Od bitnog značaja je i činjenica da se pozitivna lista lijekova utvrđuje isključivo u svrhu ostvarivanja prava osiguranih osoba iz osnova zdravstvenog osiguranja na korištenje lijekova na teret sredstava zdravstvenog osiguranja koja su uplatili osiguranici i svrha tih sredstava je ostvarivanje prava osiguranika. Ne radi se o sredstvima koja su namijenjena industriji lijekova i njihova svrha nije profit proizvođača lijekova. S tim u vezi, mjerodavna je odluka Europskog suda pravde u slučaju Poucet & Pistre (C-159/91 i 160/91), u kojoj je izraženo stanovište: "Zdravstveni fondovi i organizacije uključene u upravljanje javnim sistemom socijalne zaštite vrše isključivo društvenu funkciju. To se djelovanje temelji na načelu nacionalne solidarnosti i potpuno je neprofitno." Jednako je mjerodavno i stanovište Europskog suda pravde u slučaju FENIN (C – 205/3) kojim je utvrđeno da: "SNS upravljačka tijela (26 javnih tijela, uključujući i tri ministra Španjolske vlade, koja vode nacionalni zdravstveni sistem) ne djeluju kao preduzeća (gospodarski subjekti u smislu prava konkurencije) kada učestvuju u menadžmentu nacionalnih zdravstvenih usluga, te da njihov kapacitet kao kupaca ne može biti razdvojen od upotrebe medicinskih sredstava i opreme nakon njihove kupovine. Shodno tome ta tijela ne djeluju kao preduzeća u smislu prava konkurencije Europske unije kada kupuju medicinska dobra i opremu i članovi 81. i 82. EC nisu primjenjivi na njih";
- Europski sud pravde je u spojenim slučajevima C-262/18 P i C-271/18 P, presuda od 11.06.2000. godine konstatovao: "Kada je, posebice, riječ o području socijalne sigurnosti, Sud je presudio da pravo Unije načelno ne utječe na nadležnost država članica za uređenje svojih sistema socijalne sigurnosti lišene gospodarskog karaktera, on provodi opću ocjenu predmetnog sistema i u tu svrhu uzima u obzir sljedeće elemente, to jeste ostvaruje li se sistemom socijalni cilj, provodi li se njime načelo solidarnosti, izostaje li bilo

- kakav profitni cilj obvljane djelatnosti i kontrolira li tu nadležnost država". Nadalje, Sud utvrđuje kriterije za procjenu da li se konkretnim sistemom socijalne sigurnosti provodi načelo solidarnosti: "Sisteme socijalne sigurnosti kojima se provodi načelo solidarnosti posebice obilježavaju obveznost članstva, kako za osiguranike tako i za osiguravatelje, činjenica da su doprinosi određeni zakonom ovisno o primanjima osiguranika, a ne o riziku koji oni pojedinačno predstavljaju, bilo zbog svoje dobi ili zbog drugih razloga, pravilo prema kojem su obvezna davanja utvrđena zakonom jednaka za sve osiguranike, neovisno o iznosu doprinosa koji plaća svaki od njih, kao i mehanizam za prijeboj troškova i rizika, posredstvom kojeg sistemi koji ostvaruju dobit sudjeluju u financiranju sistema koji imaju strukturalne financijske poteškoće";
- Sredstva koja se isplaćuju iz fonda zdravstvene zaštite, radi ostvarivanja prava osiguranika, ne zavise od visine doprinosa koje osiguranik uplaćuje u fond, nego se u potpunosti primjenjuje princip solidarnosti. Prema tome, takva aktivnost nije ekonomska i ona ne podliježe pravilima konkurencije. U konkretnom slučaju, građani kao osiguranici, iz svojih sredstava uplaćuju doprinose na temelju kojih se formira fond zdravstvene zaštite;
  - Nije razumno da bilo koji proizvođač lijekova može zahtijevati od Konkurencijskog vijeća da mu jamči da će njegovi proizvodi biti plaćani iz sredstava zdravstvenog osiguranja koja se formiraju na principu solidarnosti i to uplatom doprinosa iz ličnih sredstava svakog osiguranika;
  - Imajući u vidu da je odluku o Pozitivnoj listi lijekova pripremala i donijela Vlada u funkciji državnog organa, odnosno organa javne vlasti, i konačno uzimajući u obzir da je Odluka o Pozitivnoj listi lijekova propis koji čini sastavni dio nacionalnog zakonodavstva, a ne sporazum koji bi mogao biti proglašen zabranjenim, očigledno je da nisu postojali razlozi da Konkurencijsko vijeće utvrdi da se predmetna odluka smatra zabranjenim sporazumom;
  - Netačni su navodi Podnosioca zahtjeva da Vlada donoseći osporenu odluku o pozitivnoj listi lijekova spriječila ili ograničila podnosioc zahtjeva da pod jednakim uslovima učestvuju na tržištu lijekova. S obzirom da je Odlukom o pozitivnoj listi lijekova Vlada odlučivala isključivo o načinu ostvarivanja prava građana iz osnova zdravstvenog osiguranja, niti jedan lijek, odnosno niti jedan proizvođač, koji je uredno registriran, nije isključen ili onemogućen da svoje proizvode plasira na tržište, jer to uopće nije bio predmet Odluke. Odlukom se ne određuje koji će lijekovi biti prisutni na tržištu, nego se određuje koje lijekove sa već postojećeg tržišta korisnici obveznog zdravstvenog osiguranja mogu dobiti na teret sredstava zdravstvenog osiguranja. Dakle, samo lijekovi koji se već nalaze na tržištu mogu se na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja propisivati korisnicima zdravstvenog osiguranja;
  - Za lijekove sa Pozitivne liste u 2019. godini utrošeno je ukupno (..) sa PDV-om, od čega je Zavod zdravstvene zaštite iz sredstava obveznog osiguranja finansirao iznos od (..), a osiguranici putem participacije iz ličnih sredstava iznos od (..) KM;
  - U 2020. godini proizvođač Krka je na području Kantona 10 plasirao lijekove u vrijednosti od (..) KM što je predstavljalo učešće od 9,65%. U 2021. godini, kada je usvojena nova pozitivna lista u vezi sa kojom se vodi ovaj postupak Krka je na području Kantona 10, KRKA je na tržištu lijekova u Kantonu 10 plasirala lijekove u vrijednosti od (..) KM što predstavlja učešće od 8,63%;
  - Razlika u vrijednosti plasmana lijekova KRKA prije i nakon donošenja liste iznosi 0,58% od ukupnog tržišta Kantona 10, na kome se plasiraju lijekovi od (..). To znači da je KRKA na tržištu lijekova Kantona 10, nakon donošenja nove pozitivne liste ostvarila godišnji plasman manji za (..), a podsjećanja radi KRKA je u Bosni i Hercegovini u 2021. godini ostvarila plasman od (..); od toga u Federaciji Bosne i Hercegovine (..). Pri tom, u 2021. godini, KRKA je na tržištu Bosne i Hercegovine plasirala (..) više od iznosa koji je plasirala u 2020. godini, što je 12 puta više od (..) za koliko je smanjen plasman u Kantonu 10;
  - U 2020. godini na tržištu Bosne i Hercegovine ukupan plasman generičkih lijekova iznosio je (..), a od toga su domaći lijekovi učestvovali sa (..) ili 35% dok su ino-generički lijekovi učestvovali sa (..) ili 65%.
  - O položaju Podnosioca zahtjeva na domaćem tržištu ilustrativno govori podatak daje u 2020. godini KRKA plasirala lijekove u vrijednosti od (..) i bila po učešću četvrti proizvođač, dok je u istoj godini u Kantonu 10 za lijekove na pozitivnoj listi utrošeno cca.(..).
- Naprijed navedeno izjašnjenje je dostavljeno Podnosiocima zahtjeva, koji su dana 23.05.2024. godine pod brojem: UP-01-26-3-025-67/21 dostavili podnesak u kojem se navodi sljedeće:
- Punomoćnik Vlade ponavlja navode iznesene u toku prvostepenog postupka, a da su isti neosnovani, o čemu su se Podnosioci zahtjeva već izjasnili u svojim prethodno dostavljenim pismenim podnescima;
  - U ovom postupku kao mjerodavno tržište određeno "tržište lijekova koji se izdaju na teret sredstava Fonda zdravstvenog osiguranja HBŽ";
  - Veliki broj lijekova se ne nalazi u Pozitivnim listama lijekova Zavoda zdravstvenih osiguranja. Tu se nalaze i najjednostavniji kao što su vitaminski dodaci, ali i najsloženiji i najskuplji kao što su citostatici. Ove lijekove pacijenti sami plaćaju i ne idu na teret sredstava Fonda ZZO. Dakle, nije bitno koliko lijekova Podnosioci zahtjeva prodaju na slobodnom tržištu lijekova, pored lijekova koji se prodaju na teret sredstava Fonda ZZO HBŽ;
  - U Odluku o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja nije uvršten veliki broj lijekova stranih proizvođača lijekova, a protivno propisanim uslovima Vlada nije uvrstila 129 lijekova KRKA d.d., koji ispunjavaju sve propisane uslove;
  - KRKA d.d. je imala sve uredne i potpune aplikacije/zahtjeve za 176 lijekova, a uvršteno je samo 47 lijekova, što predstavlja smanjenje za 100 lijekova na mjerodavnom tržištu ili u procentima za 73%;
  - U 2020. godini je prema ranije važećoj Pozitivnoj listi prodato lijekova KRKA na teret sredstava ZZO u iznosu od (..);
  - U 2021. godini za period od 01.01.2021. godine do 31.05.2021. godine (dok je u primjeni bila ranija Lista lijekova 2020.) prodato je lijekova na teret ZZO u vrijednosti od (..) proizvođača KRKA d.d.;
  - U drugoj polovini 2021. godine, za period od 01.06.2021. do 31.08.2021. godine (dok je u primjeni bila pobijana Pozitivna lista lijekova 2021) prodato je

- lijekova na teret ZZO u vrijednosti od (...) proizvođača KRKA d.d. – samo za pet mjeseci u 2021. godini učešće KRKA d.d. na mjerodavnom tržištu je 5,54 puta manje u 2021. godini. Odnosno, za pet mjeseci primjene pobijane Pozitivne liste lijekova promet je smanjen za oko 80% na mjerodavnom tržištu.
- U narednim godinama 2022. i 2023. godini, učešća stranih proizvođača i Podnosioca zahtjeva KRKA u ukupnom prometu su na mjerodavnom tržištu smanjena u prosjeku za oko 67,6%.
  - Potpuno su pogrešni navodi Vlade o učešću stranih i domaćih proizvođača na mjerodavnom tržištu jer statističke pokazatelje pogrešno analizira i pogrešno prikazuje;
  - Nesporna je činjenica da su na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu, nalazi samo 6 domaćih proizvođača (što je samo oko 9% od ukupnog broja proizvođača) u odnosu na oko stotinu stranih proizvođača;
  - Ako se uzme u obzir činjenica da je na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu zastupljeno preko 1000 lijekova, proizlazili da prosječno svaki domaći proizvođač zauzima oko 9% tržišnog udjela, a prosječno svaki pojedini strani proizvođač lijekova zahvata samo 0,8% tržišnog udjela;
  - Nije bitno koliko lijekova Podnosioci zahtjeva ukupno prodaju na tržištu BiH ili FBiH, jer to tržište nije predmet ovog postupka;
  - Podaci koje navodi punomoćnik Vlade su neautorizivani i odnose se samo na period od 5 mjeseci primjene pobijane Pozitivne liste lijekova u 2021. godini;
  - Zavod zdravstvenog osiguranja ima precizne finalizirane podatke za godine 2022. i 2023. godinu primjene Pobijane liste i Podnosioci zahtjeva su podnijeli zahtjev za pristup tim informacijama.

Naprijed navedeni podnesak upućen je punomoćniku Vlade aktom broj: UP-02-26-3-025-68/21 od 24.05.2024. godine.

Dana 01.07.2024. godine pod brojem: UP-02-26-3-025-77/21 donesen je Zaključak kojim se odbija zahtjev gospodarskih subjekata KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d., za vještačenjem u predmetnom postupku uz obrazloženje da je Konkurencijsko vijeće zaključilo kako provedba predmetnog vještačenja, kao i činjenice koji bi se pribavile istim, ne predstavljaju činjenice koje bi bile od značaja za rješavanje upravne stvari u ovom postupku, odnosno da pribavljeni podaci neće doprinijeti rješavanju upravne stvari, već bi eventualno moglo biti predmet nekog drugog budućeg postupka pred nadležnim institucijama, kao i da traženo neće dati odgovor na odlučna pravna pitanja.

7. Usmena rasprava nakon donošenja presude Suda BiH broj S1 3 U 043090 22 U od 19.03.2024. godine

Presudom Suda broj S1 3 U 043090 22 U od 19.03.2024. godine određeno da je Konkurencijsko vijeće u ponovnom postupku obvezno održati usmenu raspravu, ista je u ponovljenom postupku održana dana 10.06.2024. godine (pozivi dostavljeni punomoćnicima Podnosioca zahtjeva i Vlade, i to aktima br.: 01-26-3-025-70/21 i 01-26-3-025-71/21 od 30.05.2024. godine).

Punomoćnik Podnositelja zahtjeva je na usmenoj raspravi, pored iznesenih navoda i priložene dokumentacije, istaknuo zahtjev za vještačenjem u predmetnom postupku na sljedeće okolnosti:

- Koliko je smanjeno tržišno učešće KRKA lijekova nakon donošenja pobijane Pozitivne liste lijekova Kantona 10 iz 2021. godine, po broju izdatih recepata i po novčanom iznosu prodatih lijekova; koliko je povećano tržišno učešće domaćih proizvođača lijekova

nakon donošenja pobijane Pozitivne liste lijekova Kantona HBŽ iz 2021. godine, po broju izdatih recepata i po novčanom iznosu prodatih lijekova, te koliko je smanjeno tržišno učešće nekoliko najzastupljenijih stranih generičkih proizvođača lijekova (Alkaloid, Novartis, Pliva, Sandoz, Viatrix, Viennapharm), nakon donošenja pobijane Pozitivne liste lijekova Kantona HBŽ, po broju izdatih recepata i po novčanom iznosu prodatih lijekova.

Punomoćnik Vlade se na navedeni zahtjev usmeno izjasnio kako smatra da nema potrebe za vještačenjem, navodeći da podaci koje bi utvrdio vještak nisu od značaja za odlučivanje da li je Pozitivna lista lijekova zabranjeni sporazum.

Dodatna izjašnjenja, kao i dopune navoda sa usmene rasprave održane dana 10.04.2024. godine, dostavljeni su podnescima broj: UP-01-26-3-025-74/21 od 18.06.2024. godine i broj: UP-01-26-3-025-76/21 od 19.06.2024. godine, a koji su nadalje prosljeđeni strankama u postupku.

8. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja mjerodavnih činjenica tokom postupka, činjenica iznesenih na usmenoj raspravi, podataka i dokumentacije mjerodavnih institucija, pojedinačno i zajedno, te na temelju izvedenih dokaza, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće:

- Člankom 82. Zakona o lijekovima BiH i Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08) propisano je da: "S ciljem omogućavanja osnovne zaštite zdravlja stanovništva u oblasti lijekova, proizvođači i pravna lica koja obvljavu promet lijekova na veliko dužna su da, s ciljem što bolje dostupnosti lijekova građanima, stalno imaju na raspolaganju utvrđene količine esencijalnih lijekova." Nadalje člankom 83. istog Zakona je propisana obveza Vijeća ministara da svake dvije godine na prijedlog Stručnog vijeća Agencije za lijekova i medicinska sredstva BiH, uz prethodno pribavljanju saglasnost nadležnih entitetskih ministarstava i Odjela za zadržavanje Brčko Distrikta, utvrdi listu esencijalnih lijekova u BiH, te da ta lista esencijalnih lijekova u BiH predstavlja minimum lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, kao i minimum lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti. Prema saznanjima Konkurencijskog vijeća ove odredbe nikada nisu implementirane u praksi.
- U Federaciji Bosne i Hercegovine sistem pozitivnih listi koncipiran je na način da se u skladu sa odredbama članka 5. Zakona o lijekovima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) snabdijevanje lijekovima u primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti koji se koriste na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji obvlja se u skladu sa Listom lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH i Listom lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH. Liste iz stava 1. ovog članka na prijedlog federalnog ministra zdravstva utvrđuje Vlada FBiH, te se objavljuju u "Službenim novinama Federacije BiH".
- Člankom 8. Zakona o lijekovima FBiH je propisano da listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja kantona (pozitivna lista lijekova kantona), kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona donosi vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva, u skladu sa odredbom. Lijekovi sa Liste lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja

- Federacije BiH i Liste lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH, obvezno ulaze u sastavak listi iz stava 1. ovog člana. Nije dozvoljeno proširenje liste lijekova iz stava 1. ovog članka ukoliko kanton nije u mogućnosti pokriti troškove pozitivne liste lijekova kantona koja se financira na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.
- Shodno odredbama članka 9. Zakona o lijekovima FBiH na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, uvrštavaju se samo oni zaštićeni nazivi lijekova koji ispunjavaju uvjete propisane Državnim zakonom i propisima donesenim na temelju tog zakona, posebno posjedovanje važeće dozvole za stavljanje lijeka u promet u BiH izdate od Agencije, te pozitivnih nalaza o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije. Kriteriji i uvjeti za moguće ograničenje broja zaštićenih naziva lijekova iz st. 1. i 2. ovog članka bliže se utvrđuju pravilnikom federalnog ministra.
  - Federalni ministar zdravstva je u skladu sa člankom 5. stavak 5. Zakona o lijekovima FBiH donio Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstva zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova (u daljem tekstu: Pravilnik).
  - Člankom 5. Pravilnika propisano je da "Pozitivna lista lijekova kantona, kao i lista lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona sadrži internacionalne nezaštićene nazive lijeka - INN (generičke nazive) i zaštićene nazive lijekova".
  - Člankom 6. Pravilnika propisano je da lijekovi sa listi iz stava 1. ovog članka (Lista lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine) obvezno ulaze u sastavak pozitivne liste lijekova kantona, kao i liste lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona (kantonalne liste lijekova) koje donosi vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva. Nije dozvoljeno proširenje listi lijekova kantona, ukoliko kanton nije u mogućnosti pokriti troškove pozitivne liste lijekova kantona koja se financira na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.
  - Člankom 7. Pravilnika propisano je da "Lista lijekova obveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine sadrži i cijene lijekove, te da nije dozvoljeno da nadležna tijela vlasti kantona pregovaraju sa proizvođačima lijekova, odnosno nositeljima odobrenja za stavljanje lijeka u promet, o cijenama lijekova;
  - Prema članu 9. Pravilnika postoji sedam kriterija za stavljanje zaštićenih naziva lijekova na kantonalne liste lijekova;
  - Kriteriji za skidanje lijekova sa federalnih listi lijekova, kao i kriteriji za skidanje zaštićenih naziva lijekova sa kantonalnih listi lijekova su propisani člankom 10. Pravilnika;
  - Vlada HBŽ je donosilac Odluke kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine - Pozitivna lista lijekova HBŽ, po prijedlogu koji je prethodno sačinila Komsija za stavljanje i skidanje

lijekova na listu lijekova Hercegbosanske županije formirano rješenjem zaduženog Ministarstva rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih HBŽ;

- Gospodarski subjekt Krka Farma d.o.o. je u vrijeme podnošenja Zahtjeva nosilac odobrenja za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine 489 lijekova proizvođača Krka d.d., koje je registrovala, te za koje je izdala rješenja Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, dok se na Federalnoj listi lijekova nalazilo ukupno 181 lijekova proizvođača KRKA d.d. Novo mesto, za koje je nosilac odobrenja Krka Farma d.o.o.
- Danom stupanja na snagu naprijed navedene Odluke, prestala je važiti prethodno važeća: "Odluka o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ - Pozitivna lista lijekova HBŽ ("Narodne novine HBŽ", broj 4/20)", prilikom čega je određeno da se predmetna Odluka primjenjuje počev od 01.06.2021. godine.

Postavljenim Zahtjevom gospodarskih subjekata Krka Farma d.o.o. i Krka tovarna zdravil d.d. navodi se kako postoji zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) tač. a) i b) Zakona, a koji je nastao donošenjem Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine ("Narodne novine HBŽ", broj 4/21), iz razloga jer 47 lijekova proizvođača lijekova KRKA, kao stranog proizvođača, nije uvršteno u Listu lijekova, a u odnosu prethodno važeću.

U svojim odgovorima na podneseni Zahtjev, Vlada navodi kako je predmetna Lista lijekova donesena u skladu sa Zakonom o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) i Pravilniku o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstva zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19), jer navedeni propisi predviđaju mogućnost neuvrštanja na listu lijekove stranih proizvođača lijekova, te da se na Vladi u konkretnom slučaju ne primjenjuje Zakon o konkurenciji.

U ovom postupku Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako Vlada, kao izvršni organ vlasti, nije gospodarski subjekt, te se u smislu članka 2. Zakona o konkurenciji, isti ne primjenjuje na odluke vlada koje se donose u skladu sa propisanim nadležnostima, iz sljedećih razloga:

Prema Ustavu Federacije BiH, Vlada Federacije, vlade kantona, općinski načelnik i gradonačelnik su osnovni izvršni organi vlasti i oni obezbjeđuju vršenje svih funkcija koje spadaju u izvršnu vlast.

Zakon o Vladi Hercegbosanske županije ("Narodne novine HBŽ", broj 2/1996) u članu 1. navodi: "Vlada Hercegbosanske županije izvršno tijelo Hercegbosanske županije, koje obavlja izvršnu vlast u županiji."

Također, Vlada nije tijelo uprave zbog čega ne može biti ni sudionik u ovom postupku iz sljedećih razloga:

Člankom 7. Zakona o organizaciji tijela uprave Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), koji se smatra temeljnim zakonom za organiziranje i djelovanje tijela uprave na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH, propisano je da vlade vrše koordinaciju, usklađivanje i usmjeravanje rada tijela uprave i upravnih organizacija, kao i nadzor nad njihovim radom u skladu sa ustavima i zakonima.

Odbrom članka 47. Zakona o organizaciji tijela uprave u Federaciji BiH, propisano je da su kantonalna tijela uprave - kantonalna ministarstva i kantonalne uprave. Osnivaju se za

vršnje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti kantona, iz jedne ili više srodnih oblasti u kojima tijela uprave, u cjelini ili u većem opsegu, neposredno izvršavaju ili osiguravaju izvršavanje zakona i drugih propisa i odgovaraju za njihovo izvršenje. U skladu sa člankom 56. ovog zakona, njima "rukovodi federalni, odnosno kantonalni ministar".

Kantonalna tijela uprave i upravne organizacije u Kantonu 10 utemeljene su Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu županijske uprave ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj 15/99, - pročišćeni tekst), a člankom 6. između ostalog je propisano da "Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Hercegbosanske županije obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na: .... – obavljanje stručnih i drugih poslova koji se odnose na zdravstvo, ..."

Prema odredbi članka 20. Zakona o organizaciji tijela uprave u Federaciji BiH, tijela uprave su dužna u poslovima iz svoje nadležnosti da pripremaju zakone i druge propise kada o tome odluči tijelo zakonodavne ili izvršne vlasti, što je bila obveza Ministarstva u konkretnom slučaju. Svako tijelo uprave u svojoj nadležnosti mora imati određene upravne poslove, jer ti poslovi daju karakter određenom tijelu da spada u kategoriju tijela uprave; pod pojmom nadležnosti podrazumijeva se ovlaštenje i djelokrug tijela uprave da obavlja tačno određene upravne, stručne i druge poslove u odnosu na pitanja koja su stavljena u djelokrug tog tijela. To istovremeno znači da tijelo uprave ne može odbiti izvršenje određenog zadatka koji je stavljen u nadležnost tog tijela uprave, jer je samo to tijelo ovlašteno za njegovo izvršenje, a ne neki drugo tijelo.

Karakteristika nadležnosti ogleda se u činjenici što ona nije utvrđena zakonom kojim je utvrđen djelokrug tijela uprave, već se ona utvrđuje materijalnim zakonom kojim se regulira određena upravna oblast koja spada u djelokrug tijela uprave.

Vlade kao tijela izvršne vlasti utvrđuju stavove i smjernice za daljnji rad tijela uprave i upravnih organizacija i daju smjernice u kojem pravcu treba usmjeravati aktivnosti na vršenje zakonom utvrđenih poslova i na koji način treba rješavati probleme koji postoje.

Vlada kao tijelo izvršne vlasti nadalje osigurava da se tijela uprave i upravne organizacije bave onim poslovima koji su aktuelni i koji su zakonom i drugim propisima stavljeni u njihovu nadležnost.

Tijela uprave su dužna u poslovima iz svoje nadležnosti da pripremaju zakone i druge propise kada o tome odluči tijelo zakonodavne ili izvršne vlasti, što je bila obveza Ministarstva rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih HBŽ u konkretnom slučaju.

Tijela uprave odgovorna su u okviru svoje nadležnosti i u njihovoj nadležnosti se nalaze poslovi u kojima se najneposrednije ostvaruju poslovi iz nadležnosti tijela izvršne vlasti.

Odgovornost za vršenje tih poslova Vlada ostvaruje putem rukovoditelja (ministara) ministarstva koji su članovi Vlade. Na taj način vlade putem ministara ostvaruju svoju funkciju izvršne vlasti.

Kada se tiče odlučivanja o statusu subjekta, to pitanje se rješava u zakonu, odnosno drugom propisu kojima se vrši osnivanje tog subjekta. Zakonom se izričito navodi vrsta subjekta koji se osniva. Stoga niti jedan segment vlasti (zakonodavne, izvršne i/ili sudske) ne može preuzeti ovlaštenja koja su Ustavom, kao najvišim pravnim aktom jedne države propisana.

Kako Ustavak propisuje funkcionisanje vlasti na principima podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, ti principi podrazumijevaju vođenje odgovorne politike i obavljanja nadležnosti sve tri vlasti na ustavan, zakonit i efikasan način. Shodno svemu navedenom, organ uprave osniva Parlament, odnosno skupštine kantona na prijedlog vlade i to donošenjem zakona, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno ustavima kantona.

Dalje, član 2. stavak (1) Zakona o konkurenciji (Primjena) glasi:

(1) Ovaj zakon primjenjuje se na sve pravne i fizičke osobe koje se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga sudjeluju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine ili značajnijem dijelu tržišta (u daljem tekstu: gospodarski subjekti), i to na:

- a) gospodarska društva, poduzeća i poduzetnike i njihova udruženja bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište;
- b) organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utječu na tržište;
- c) ostale fizičke ili pravne osobe koje neposredno ili posredno, stalno povremeno ili jednokratno sudjeluju na tržištu, bez obzira na pravni status, oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su sportske organizacije, ustanove, zadruge, nositelji prava intelektualnog vlasništva.

Iz navedenog je vidljivo da je člankom 2. Zakona o konkurenciji propisano da se Zakon primjenjuje na vrlo široki broj pravnih ili fizičkih osoba, bilo da su to gospodarska društva, preduzeća, preduzetnici, udruženja, bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, zatim na tijela državne uprave i lokalne samouprave, te sve ostale fizičke ili pravne osobe bez obzira na pravni status, oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su udruženja, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nositelji prava intelektualnog vlasništva, a u smislu odredbe ovog člana, Zakon o konkurenciji sve subjekte na koje se isti odnosi i primjenjuje naziva zajedničkim imenom gospodarski subjekti. Ovako široko definiran pojam gospodarskog subjekta ograničen je na način da se traži ispunjenje i još jednog dodatnog uslova, a to je da se isti "posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga, da sudjeluju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju", te da isti "sudjeluju ili utiču na tržište".

Svojim djelovanjem, u skladu sa svojim nadležnostima Vlada donošenjem predmetne Odluke ni na koji način se nije ponašala kao gospodarski subjekt koji djeluje na tržištu.

Prema najkraćoj definiciji tržišta, tržište je mjesto gdje se susreću ponuda i potražnja, a savršeno konkurentno tržište je ono koje se sastoji od velikog broja malih neovisnih subjekata od kojih niti jedno ne može utjecati na tržišne cijene.

Zadaća Konkurencijskog vijeća je da prati i nadgleda tržište, te ukoliko dođe do zloupotreba na tržištu u vidu dogovora gospodarskih subjekata kroz zabranjene sporazume, ili pak ukoliko neki gospodarski subjekt toliko ojača na tržištu pa se može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od ostalih, te se u tom smislu utvrdi zloupotreba dominantnog položaja, navedene gospodarske subjekte ima mogućnost kazniti.

Konkurencijsko vijeće je nesporno utvrdilo kako Vlada donošenjem Odluke o listi lijekova ne obavlja gospodarsku djelatnost, ne sudjeluje u proizvodnji i/ili prometu roba, odnosno pružanju usluga, time ni posredno ni neposredno ne sudjeluje na tržištu, te se i zbog tog razloga ne može smatrati "gospodarskim subjektom", u smislu Zakona o konkurenciji, te se podneseni Zahtjev odnosi na izvršavanje javnih, zakonom regulisanih ovlaštenja koji na koje se Zakon o konkurenciji ne odnosi.

Odluka o listi lijekova koji koje se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ broj: 01-02-26-2/21 od 22. aprila 2021. godine predstavlja postupanje Vlade upravo u skladu sa svojim izričitim zakonskim nadležnostima, a ne postupanje na tržištu, koje bi imalo za cilj sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije.

Naime, Vlada je bila obvezna donijeti Odluku o listi lijekova koji se izdaju na recept, jer ta obveza proizilazi iz Zakona o lijekovima FBiH.

Kako bi dalje obrazložilo naprijed navedeno, Konkurencijsko vijeće naglašava, kako je potrebno razlikovati tržišnu aktivnost od aktivnosti koje se obvljavaju provedbom zakonskih nadležnosti, te da se Zakon o konkurenciji odnosi na subjekte koji djeluju na tržištu (suprotno od javnog), na kojem se vrši razmjena roba i usluga, koji snose određene rizike ekonomske ili finansijske, ili pak imaju mogućnost ostvarivanja profita.

A djelatnosti za koje je država/zakonodavac odredila da su od posebnog interesa, podveo iz je pod javne usluge, te u tom smislu i isključio konkurenciju, ili pak dao ovlasti da određeno državno tijelo, određuje i upravlja takvim djelatnostima (posebice imajući u vidu zdravstveni sistem).

Kao ilustraciju za razlikovanje "javnih usluga" i tržišnog ponašanja, može poslužiti i činjenica da na određenim tržištima, gdje su zakonima osnovani regulatori tržišta, koji u svojim nadležnostima često imaju, npr. utvrđivanje cijena određenim uslugama, ili mogućnost da određenim subjektima daju povlašteni položaj na tržištu u odnosu na postojeće, ili određene povlastice, a s ciljem uvođenja novih subjekata na tržište, ili pak radi ostvarivanja tzv. regulatornih ciljeva.

S obzirom da Konkurencijsko vijeće u svrhu ocjene datog slučaja, a prema članu 43. stavak (7) Zakona može koristiti sudskom praksom Europskog suda pravde i odlukama Europske komisije, ovakav stavak su zauzela i navedena tijela.

Tako je, što nije sporno, praksa institucija Europske Unije utvrdila u svojim odlukama, da gotovo sve fizičke ili pravne osobe mogu potpadati pod ocjenu o postojanju zloupotrebe iz Zakona, odnosno postojanja zabranjenog sporazuma.

Tako, u praksi Europskih institucija, kao gospodarski subjekt smatrani su, kako pojedinci (npr. pronalazač koji daje licencu za korištenje patentiranog izuma – Odluka 76/29/EEC, slučaj AOIP/Beyard, OJ L 6/8/76), i investitori (npr. slučaj Reuter/BASF (1976) OJ L 254/40), tako i multinacionalne kompanije, operiski pjevači (npr. slučaj RAI/United, OJ L 157/939/78), odvjetnici (npr. slučaj Wouters C-309/99), doktori (npr. slučaj Pavlov C-180/98 i C-184/98), sportska udruženja (npr. slučaj World Cup 1990 Package Tours, Odluka 92/52/EEC, OJ L326/31/92), državne agencije (npr. slučaj British Telecom C-392/93), javne korporacije, ali i "sve između".

Kako se postaviti prema "javnim tijelima" u kojima se nedvosmisleno podrazumijeva i Vlada, prema Mišljenju nezavisnog odvjetnika Jakobsa u predmetu C-67/96, etc. Albany International BV protiv SBT (1999) ZSP I-5751 koje glasi:

"Kada je riječ o gospodarskom subjektu kao subjektu prava tržišne konkurencije, koristi se tzv. funkcionalni pristup. Naime, određeni subjekt može u jednoj situaciji postupati kao gospodarski subjekt, obvljavati neku gospodarsku djelatnost, a u drugoj situaciji može izvršavati svoje javne ovlasti. U svakom konkretnom slučaju potrebno je razmotriti kakvu funkciju obvlja određeno tijelo kako bi se moglo ocijeniti može li ga se smatrati gospodarskim subjektom u smislu prava konkurencije."

Ovdje je nesporno utvrđeno, da "javno tijelo" kada obvlja svoje "javne ovlasti", odnosno provodi aktivnosti iz svoje nadležnosti, u takvim slučajevima nema mjesta tržišnom natjecanju.

Za ocjenu primjene pravila konkurencije primjenjuje se funkcionalni pristup, pa tako su za ocjenu primjene izdvojeni i određeni kriteriji, a to su:

- gospodarski subjekt mora nuditi dobra i usluge na tržištu,
- snositi ekonomski ili finansijski rizik poslovanja, te
- imati mogućnost ostvarivanja profita;

Pravila konkurencije nastoje promovirati djelotvornu tržišnu konkurenciju. Ipak, u slobodnoj tržišnoj ekonomiji, potrebno je zadržati i određene sektore koji bi bili predmet državne intervencije ili državne kontrole, tako npr. zdravstvene usluge, ili pružanje osnovnih komunalnih usluga su još uvijek predmet državne kontrole. Također, u Europskoj uniji poljogospodarska politika je kontrolirana i predmet je dodjele državnih poticaja što predstavlja i jedan vid antikonkurencijskih djelovanja (izvan kontrole pravila o tržišnoj konkurenciji).

Stranke u ovom postupku su se pozivale na slučajeve Europskog suda pravde, pa tako: Poucet & Pistre (C-159/91 i 160/91), Bayer (T-41/96), Fenin (C-205/3), Wouters (C-309/99), Ambulanz Glöckner (C-475/99) ...i dr., u kojima su navodili slučajeve kada je Europski sud pravde isključio konkurenciju radi toga što stranka u postupku nije smatrana gospodarskim subjektom, ili pak utvrdio narušavanje konkurencije, gdje je ocijenio kao gospodarskim subjektom neko tijelo javne vlasti.

Konkurencijsko vijeće ukazuje na član 9. Zakona o lijekovima FBiH, koji glasi:

- (1) Na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona uvrštavaju se samo oni zaštićeni nazivi lijekova koji ispunjavaju uvjete propisane Državnim zakonom i propisima donesenim na temelju tog zakona, posebno posjedovanje važeće dozvole za stavljanje lijeka u promet u BiH izdate od Agencije, te pozitivnih nalaza o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije.
- (2) Na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona može se ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju uvjete iz stava 1. ovog članka u skladu sa utvrđenim doktrinarnim pristupima u korištenju lijekova za oboljenja za koja se koriste lijekovi sa listi lijekova u Federaciji; iskustvu u terapijskoj primjeni kod pacijenata za dati zaštićeni naziv lijeka; sigurnosti snabdijevanja lijekovima, uzimajući u obzir historijske podatke u smislu (ne)redovnog snabdijevanja lijekovima u Federaciji; postojanje evidentiranih nuspojava za specifičan zaštićeni naziv lijeka; kvalitet i vjerodostojnost podataka o zaštićenom nazivu lijeka iz referentnih izvora; status zaštićenog naziva lijeka u zdravstvenim sistemima država Europske unije i sl.
- (3) Sa ciljem podržavanja razvoja domaće farmaceutske industrije na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona obvezno se uvrštavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uvjete iz stava 1. ovog članka i to pored lijekova - originatora kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije.
- (4) Kriteriji i uvjeti za moguće ograničenje broja zaštićenih naziva lijekova iz st. 1. i 2. ovog članka bliže se utvrđuju pravilnikom federalnog ministra iz članka 5. stavak 5. ovog zakona.

U ovom postupku Konkurencijsko vijeće je nesporno utvrdilo i kako Zakon o lijekovima omogućava "ograničavanje broja zaštićenih naziva lijekova" na listama, međutim, Konkurencijsko vijeće nije nadležno da prati i ocjenjuje uvjete i kriterije radi kojih su lijekovi izostavljeni sa liste, kao i uvjete i kriterije, radi kojih su određeni lijekovi stavljeni na listu.

Naime, Zakon o lijekovima je propisao koje su stručne osobe nadležne za listu lijekova, te njihovu hijerarhiju prilikom donošenja odluke.

Konkurencijsko vijeće ukazuje da je u posljednjem Izvješću o BiH za 2023. godinu, kao dokumentu u kojem Europska komisija objavljuje informacije o napretku Bosne i Hercegovine u procesu Europskih integracija, između ostalog, navedeno da Bosna i Hercegovina treba da preduzme mjere kako bi prestala praksa

pojedinih kantona da određene uvezene lijekove isključuju sa lista lijekova koji se mogu izdavati na recept na teret obveznog zdravstvenog osiguranja.

Iz navedenog je jasno da je donošenje listi lijekova koji se mogu izdavati na recept na teret obveznog zdravstvenog osiguranja, od strane izvršnih organa vlasti pojedinih kantona, prepoznato isključivo kao jednostrana trgovinska mjera Bosne i Hercegovine u okviru zaključenog SSP-a, te Europska komisija nadalje daje preporuku isključivo vladama kantona da se prekine sa ovakvom praksom uređenja trgovine.

Slijedom čega, Konkurencijsko vijeće daje preporuku Vladi da putem nadležnog ministarstva, osigura zastupljenost svih lijekova na listi lijekova koji se izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, a koji imaju dozvolu za stavljanje u promet, izdatu od strane Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, odnosno lista bi trebala da sadrži sve internacionalne nazive nezaštićenih lijekova – INN (generičke nazive) i zaštićene nazive lijekova kako je to razrađeno člankom 5. stavom (2) Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstva zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometenika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19) koji ispunjavaju uslove iz članka 9. istog Pravilnika čiji generički nazive se nalaze na federalnoj listi. Takođe, podsjećamo da ni Direktiva Vijeća 89/105/EEZ od 21.12.1988. godine o transparentnim mjerilima kojima se utvrđuje određivanje cijena lijekova za ljudsku upotrebu i njihovo uvrštenje u nacionalne sisteme zdravstvenog osiguranja (SL L 40, 11.2.1989.), u kojoj se utvrđuju mjerila za stavljanje lijekova na listu lijekova Zavoda zdravstvenog osiguranja, ne predviđa bilo kakvo ograničavanje broja proizvođača na listi lijekova, a posebno ne na temelju geografskog porijekla proizvođača.

Na temelju svega navedenog Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovoga Rješenja.

9. Privremena mjera

Analizirajući istaknute navode i ponuđene dokaze Podnosioca zahtjeva vezano za zatraženu privremenu mjeru, imajuću u vidu odredbe članka 36. Zakona prema kojim je teret dokazivanja na strani koja je podnijela zahtjev za pokretanje postupka, Konkurencijsko vijeće na temelju istih nije u vrijeme podnošenja zahtjeva mogao utvrditi preliminarnu povredu u smislu članka 40. stavak (1) Zakona koja bi mogla kratkoročno štetno utjecati na pojedine gospodarske subjekte, pa samim time nije mogao pravovremeno odrediti privremenu mjeru.

Na temelju gore navedenog Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 2. dispozitiva ovoga Rješenja.

10. Troškovi postupka

Konkurencijsko vijeće je prilikom određivanja troškova postupka uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04 i 88/07 i 93/09), i to član 105. stavak (2) Zakona o upravnom postupku kada u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj strani nadoknaditi opravdane troškove koji su toj strani nastali učešćem u postupku.

Prema članu 105. stavak (3) Zakona o upravnom postupku troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračunavanja ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku, Zakona o odvjetnicima ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/02, 29/03, 18/05 i 68/05) i Tarife o nagradama i

naknadi troškova za rad odvjetnika ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/04 i 24/04) (u daljem tekstu: Tarifa).

Na temelju navedenog, punomoćnik Podnosioca zahtjeva je tražio troškove postupka u ukupnom iznosu od 9.864 KM, i to za Zahtjev za pokretanje postupka - 1.045,00 KM, odgovor na izjašnjenje Vlade od 21.01.2022. godine - 1.045,00 KM, prisustvo na usmenoj raspravi održanoj dana 15.03.2022. godine - 1.045,00 KM, podnesak kojim se zahtjeva ponovno vođenje postupka nakon donošenja presude Suda BiH od 02.04.2024. godine - 1.338,00 KM, odgovor na izjašnjenje Vlade od 22.05.2024. godine - 1.338,00 KM, prisustvo na usmenoj raspravi dana 10.06.2024. godine - 1.338,00 KM, obračunati PDV od 17% - 1.215,33 KM i plaćenu taksu Konkurencijskom vijeću - 1.500,00 KM.

Konkurencijsko vijeće odbija zahtjev punomoćnika Podnosioca zahtjeva za nadoknadu troškova postupka, budući da su navedeni postupak izazvali Podnosioci zahtjeva svojim postupanjem i djelovanjem, te s obzirom da nisu uspjeli u postupku, nemaju pravo na nadoknadu troškova postupka, u smislu Zakona o upravnom postupku.

Punomoćnik Vlade je dana 16.07.2024 godine podneskom broj: UP-02-26-3-025-82/2 dostavio Troškovnik, sa ukupnim iznosom troškova zastupanja od 2.316,00 KM (uključujući obračunati PDV), i to za podnesak sa izjašnjenjem od 29.04.2024. godine - 990,00 KM, te prisustvo na usmenoj raspravi dana 10.06.2024. godine - 990,00 KM. Kako je isti uspio u postupku, u skladu sa člankom 105. stavak (3) ZUP-a, punomoćniku Vlade pripada naknada za nužne i opravdane troškove, i to za prisustvo na usmenoj raspravi održanoj dana 10.06.2023. godine, u iznosu od 240,00 KM, te podneska sa izjašnjenjem od dana 29.04.2024. godine, u iznosu od 240,00 KM, što uz pripadajući PDV ukupno iznosi 561,60 KM.

Na temelju gore navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tač. 3 i 4. dispozitiva ovoga Rješenja.

11. Administrativna taksa

U skladu sa člankom 2. tarifni broj 107. stavak (1) točka f) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) Podnositelj zahtjeva je na ovo Rješenje obavezan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

Administrativna taksa u iznosu od 1.500,00 KM je u ovom postupku uplaćena 26.05.2022. godine na Rješenje Konkurencijskog vijeća broj: UP-02-26-3-025-45/21 od 19.05.2022. godine.

12. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti Upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovoga Rješenja.

Broj 02-26-3-025-83/21
23. listopada 2024. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ivo Jerkić, v. r.

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1), а у вези с чланом 4. став (1) тач. а) и б) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), члана 105. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка од стране привредних субјеката Крка Фарма д.о.о. Сарајево, Џемала Биједића 125-А, 71 000 Сарајево и Крка, товарна здравил, д.д., Шмарјешка цеста 6, 8 000 Ново Место, Република Словенија, заступани

по пуномоћнику адвокату Емиру Капицићу, Маршала Тита 60., 71 000 Сарајево, против Владе Херцеговачке жупаније, Стјепана П. Котроманића бб, 80101 Ливно, Босна и Херцеговина, заступаној по пуномоћнику адвокату Џемилу Сабрихафизовићу, Косте Хермана 11, 71 000 Сарајево ради утврђивања постојања забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) тач. а) и б) Закона о конкуренцији, а поступајући по пресуди Суда Босне и Херцеговачке жупаније број С1 3 У043090 22 У од 19.03.2024. године на 15. (петнаестој) сједници одржаној дана 23.10.2024. године је донио

РЈЕШЕЊЕ

1. Одбија се захтјев привредних субјеката Крка Фарма д.о.о. Сарајево и Крка, товарна здравил, д.д., поднесен против Владе Херцеговачке жупаније ради доношења Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцеговачке жупаније, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године ("Народне новине ХБЖ", број 4/21) у смислу одредби члана 4. став (1) тач. а) и б) Закона о конкуренцији, као неоснован.
2. Одбија се приједлог за доношење рјешења о привременој мјери, поднесен од привредних субјеката Крка Фарма д.о.о. Сарајево и Крка, товарна здравил, д.д., против Владе Херцеговачке жупаније, Стјепана П. Котроманића бб, 80101 Ливно, Босна и Херцеговина, као неоснован.
3. Одбија се захтјев привредних субјеката Крка Фарма д.о.о. Сарајево и Крка, товарна здравил, д.д., за накнадом трошкова поступка.
4. Налаже се привредним субјектима Крка Фарма д.о.о. Сарајево и Крка, товарна здравил, д.д., да на име трошкова поступка пуномоћнику Владе Херцеговачке жупаније, Стјепана П. Котроманића бб, 80101 Ливно, Босна и Херцеговина, плати износ од 561,60 КМ, у року од 8 дана од дана пријема овог Рјешења.
5. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговачке жупаније.

Образложење

Овим рјешењем се извршава пресуда Суда Босне и Херцеговачке жупаније (у даљем тексту: Суд) број: С1 3 У043090 22 У од 19.03.2024. године (у даљем тексту: Пресуда), којом је Суд Босне и Херцеговачке жупаније уважио тужбу привредних субјеката КРКА ФАРМА друштво са ограниченом одговорношћу за посредовање, пружање услуга и заступање страних фирми Сарајево, Џемала Биједића број 125-А, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина и КРКА, товарна здравил, д.д., са сједиштем у Шмарјешка цеста 6, 8000 Ново Место, Република Словенија и поништио рјешење Конкурентног савјета број: 02-26-3-025-43/21 од 19.05.2024. године, те предмет вратио на поновно рјешавање.

Конкурентног савјета Босне и Херцеговачке жупаније (у даљем тексту: Конкурентног савјет) је напријед наведену пресуду запримио дана 21.03.2024. године под бројем: 02-26-3-025-56/21. Према члану 62. Закона о управним споровима Босне и Херцеговачке жупаније ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 12/04, 88/07, 83/08 и 74/10), када суд поништи акт против којег је био покренут управни спор, предмет се враћа у стање у којем се налазио прије него што је поништени акт донесен, те је при доношењу новог рјешења везан правним схваћањима и примједбама суда у вези с поступком.

Конкурентног савјет је дана 09.07.2021. године под бројем: УП-02-26-3-025-1/21, запримио Захтјев привредних субјеката КРКА ФАРМА друштво са ограниченом одговорношћу за посредовање, пружање услуга и заступање

страних фирми Сарајево, Џемала Биједића број 125-А, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина и КРКА, товарна здравил, д.д., са сједиштем у Шмарјешка цеста 6, 8000 Ново Место, Република Словенија (у даљем тексту: Подносиоци захтјева), заступаних путем пуномоћника Емира Капицића - адвоката из Сарајева, за утврђивањем забрањеног конкурентног дјеловања (у даљем тексту: Захтјев) у смислу постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тач. а) и б) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09)-(у даљем тексту: Закон) насталог доношењем Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцеговачке жупаније, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године - Позитивна листа лијекова Херцеговачке жупаније ("Народне новине ХБЖ", број 4/2021), донесеној од стране Владе Херцеговачке жупаније, Стјепана П. Котроманића бб, 80101 Ливно, Босна и Херцеговачке жупаније (у даљем тексту: Влада). Истим Захтјевом, подноси се и приједлог, у смислу одредбе члана 40. став (2) Закона, за одређивањем привремене мјере.

Увидом у заprimљени Захтјев, утврђено је да је исти потребно допунити, односно прецизирати те је Подносиоцу захтјева упућен акт број: УП-02-26-3-025-3/21 од дана 16.08.2021. године и акт број: УП-02-26-3-025-3/21 од дана 11.10.2021. године, а на који је исти доставио тражене податке и документацију поднеском број: УП-02-26-3-025-4/21 од 19.08.2021. године и број: УП-02-26-3-025-6/21 од 18.10.2021. године.

Након достављања додатне документације и прецизирања Захтјева, Конкурентног савјет је утврдио да је исти комплетан и уредан, у смислу члана 28. став (1) Закона, те је Подносиоцима захтјева, дана 18.11.2021. године под бројем: УП-02-26-3-025-7/21, издао потврду о пријему комплетног и уредног захтјева, у складу са чланом 28. став (3) Закона.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекти Крка Фарма д.о.о. Сарајево, Џемала Биједића 125-А, 71 000 Сарајево, Крка, товарна здравил, д.д., Шмарјешка цеста 6, 8 000 Ново Место, Република Словенија и Влада Херцеговачке жупаније, Стјепана П. Котроманића бб, 80101 Ливно, Босна и Херцеговачке жупаније.

1.1. Привредни субјект КРКА ФАРМА друштво са ограниченом одговорношћу за посредовање, пружање услуга и заступање страних твртки Сарајево

Привредни субјект "Крка Фарма" друштво са ограниченом одговорношћу за посредовање, пружање услуга и заступање страних твртки Сарајево, Џемала Биједића 125-А, 71 000 Сарајево, Босна и Херцеговачке жупаније (скраћено: Крка Фарма д.о.о.), је регистран у Општинском суду Сарајево под матичним бројем: МБС-65-01-0082-09, и са уписаним капиталом од 20.000 КМ, те једним субјектом оснивачем у 100% власништву Крка, товарна здравил, д.д., Ново место.

Основна дјелатност је регистрација и стављање у промет лијекова и медицинских средстава произвођача КРКА д.д.

1.2. Привредни субјект КРКА товарна здравил, д.д., Ново место

Привредни субјект Крка, товарна здравил, д.д., Ново Место, Шмарјешка цеста 6, 8000 Ново Место, Република Словенија (скраћено: Крка д.д.), је уписан у надлежни судски

регистар под матичним бројем: 5043611000. Основни капитал је подијељен на (...) * ¹ акција.

Основна дјелатност је производња лијекова.

1.3. Влада

Влада Херцегбосанске жупаније, Стјепана П. Котроманића бб, 80101 Ливно, Босна и Херцеговина, као доносилац Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21, од 22.04.2021. године – Позитивна листа лијекова Херцегбосанске жупаније, чије утврђивање ништавости се тражи у покренутом поступку.

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренијски савјет је у току поступка примјенио одредбе Закона и одредбе Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у смислу члана 26. Закона.

Такођер, Конкуренијски савјет је извршио и увид у одредбе Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", бр. 58/08), Закона о лијековима ФБиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 109/12) и Правилника о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листе лијекова у ФБиХ, начину стављања и скидања лијекова са листе лијекова, обавезама Министарства здравства, Завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 45/13 и 7/19).

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

У свом Захтјеву, Подносиоци захтјева, описују чињенично стање и околности које су разлог за подношење Захтјева те укратко наводе слиједеће:

- Да су подносиоци захтјева привредни субјект Крка Фарма д.о.о. Сарајево, Џемала Биједића 125-А, 71 000 Сарајево, Босна и Херцеговина и привредни субјект Крка, товама здравил, д.д., Шмарјешка цеста 6, 8 000 Ново место, Република Словенија;
- Привредни субјект "Крка Фарма" друштво са ограниченом одговорношћу за посредовање, пружање услуга и заступање страних фирми Сарајево, Џемала Биједића 125-А, 71 000 Сарајево, Босна и Херцеговина, је регистран у Општинском суду Сарајево под матичним бројем: МБС-65-01-0082-09, са уписаним капиталом од 20.000 КМ, те једним субјектом оснивачем у 100% власништву – привредним субјектом Крка, товарна здравил, д.д., Ново место, Република Словенија. Основна дјелатност привредног субјекта Крка Фарма д.о.о. је регистрација и стављање у промет лијекова и медицинских средстава произвођача КРКА д.д.;
- Привредни субјект Крка, товарна здравил, д.д., Ново Место, Шмарјешка цеста 6, 8 000 Ново место, Република Словенија, је уписан у надлежни судски регистар под матичним бројем: 5043611000. Темељни капитал је подијељен на (...) акција. Основна дјелатност овог привредног субјекта је производња лијекова;
- Захтјев за покретање поступка се подноси против Владе, Стјепана П. Котроманића бб, 80101 Ливно, Босна и Херцеговина, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тач. а) и

б) Закона, због доношења Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21, од 22.04.2021. године – Позитивна листа лијекова Херцегбосанске жупаније;

- Правни оквир поднесеног захтјева представљају Закон о конкуренцији, Одлука о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10), Закон о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", бр. 58/2008), Правилник о поступку и начину издавања дозволе за стављање лијека у промет ("Службени гласник БиХ", бр. 75/2011), Политика лијекова и медицинских средстава у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 55/11), Закон о лијековима Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 109/2012)-(у даљем тексту: Закон о лијековима ФБиХ), Правилник о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листе лијекова у ФБиХ, начину стављања и скидања лијекова са листе лијекова, обавезама Министарства здравства, Завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", број 45/2013), Правилник о измјенама и допунама правилника о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обавезама министарства здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", број 7/2019)-(у даљем тексту: Правилник о ближим критеријима), Одлука о листи лијекова обвезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине чији саставни дио је Листа есенцијалних лијекова обвезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 33/2019) и Одлука о измјени и допуни одлуке о листи лијекова обвезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", 56/19)(у даљем тексту: Одлука о листи лијекова);
- Одредбом члана 5. Закона о лијековима Федерације Босне и Херцеговине, прописано је да: "снабдијевање лијековима у примарној и болничкој здравственој заштити који се користе на терет средстава обвезног здравственог осигурања у Федерацији обавља у складу са Листом лијекова обвезног здравственог осигурања Федерације БиХ, те да ближи поступак за избор лијекова, поступак и начин израде листе лијекова у Федерацији, начин стављања и скидања лијекова с листе лијекова, обавезе Министарства здравства, Завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова, утврђује се прописима Федералног министра";

¹ (...) * - Податак представља пословну тајну

- Одредбом члана 9. Закона о лијековима Федерације Босне и Херцеговине, утврђено је да на позитивној листи лијекова кантона, као и листи лијекова у болничкој и здравственој заштити на подручју кантона може бити ограничен број заштићених назива лијекова;
- Ради провођења Закона о лијековима Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство здравства је донијело Правилник о ближим критеријима;
- Одлуком о листи лијекова утврђен је списак лијекова који се издају и обезбјеђују, на терет средстава Завода здравственог осигурања (у даљем тексту: Федерална листа лијекова);
- На Федералној листи лијекова лијекови се означавају са сљедећим подацима: АТЦ-анатомско-терапијско-хемијске карактеристике, ИНН- интернационално незаштићено име лијека - Генерички назив лијека, фармацеутски облик лијека, јачина лијека, медицинске индикације, режим прописивања и велепродајна цијена;
- Владе кантона, на основу члана 8. Закона о лијековима, имају овлаштење да доносе "Листу лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања кантона - Позитивна листа лијекова";
- Позитивна листа лијекова кантона се доноси и утврђује на основу Правилника о ближим критеријима;
- У Позитивну листу лијекова обавезно улазе и лијекови који су уврштени на Федералној листи лијекова, а кантоналне владе могу уврстити још неке лијекове уколико постоји специфична потреба у појединим кантонима;
- Министар здравља кантона према Правилником о ближим критеријима мора јавним огласом упутити позив за подношење пријава за уврштавање на Листу лијекова (пријаве мора прегледати и оцјенити Комисија за лијекове), обавијестити које су пријаве прихваћене, односно које нису, те на основу прихваћених пријава направити приједлог Листе лијекова која се доставља Влади на усвајање;
- Правилником о ближим критеријима прописани су услови за стављање и скидање лијекова на Федералну листу есенцијалних лијекова;
- Члан 9. Закона о лијековима Федерације Босне и Херцеговине и чланак 11. Правилника о ближим критеријима дефинише могућност ограничавања произвођача лијекова и обавезу уврштавања домаћих, али поред и оригиналних и страних произвођача лијекова;
- Влада је дана 22.04.2021. године донијела Одлуку којом се утврђује Листа лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Кантона 10, број: 01-02-26-2/21 (у даљем тексту: Позитивна листа лијекова за 2021. годину);
- Влада Позитивном листом лијекова за 2021. годину, спрјечава, ограничава и нарушава тржишну конкуренцију на тржишту издавања лијекова који се издају и обезбјеђују на терет средстава Завода здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, ограничавањем и контролом тржишта, што представља забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији;
- Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 33/10) чини тржиште одређених производа/услуга који су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту. Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, мјеродавно тржиште производа обухваћа све производе и/или услуге које потрошачи сматрају међусобно замјењивим с обзиром на њихове битне карактеристике, квалитет, намјену, цијену или начин употребе. Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно географско тржиште обухваћа цјелокупну или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантне услуге подједнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима. Релевантно тржиште производа предметног поступка је уврштавање лијекова на Позитивну Листу лијекова за 2021. годину који се издају на рецепт, у складу са Одлуком којом се утврђује Листа лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21 донесеној од стране Владе. Релевантно географско тржиште је територија Херцегбосанске жупаније;
- Предмет поступка је уврштавање лијекова на Позитивну листу лијекова за 2021. годину, који се издају на рецепт на основу субвенције од стране Завода здравственог осигурања ХБЖ, на територији Херцегбосанске жупаније;
- Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине је регистровала, те издала рјешење за укупно 489 лијекова, чији је произвођач КРКА, д.д., Ново место, а носилац дозволе за стављање у промет ових лијекова на тржиште Босне и Херцеговине је КРКА ФАРМА д.о.о. Сарајево, као генерални и ексклузивни заступник;
- На Федералној листи лијекова налазе се укупно 162 лијека, чији је произвођач КРКА, д.д., Ново место, а носилац одобрења за стављање у промет лијекова је КРКА ФАРМА д.о.о.;
- Влада је до сада примјењивала сљедеће Одлуке о листи лијекова: Одлуку о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања ХБЖ (Позитивна листа лијекова Херцегбосанске жупаније), објављена у Народним новинама ХБЖ, број 5/2014, Одлуку о измјени и допуни Одлуке о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније (Позитивна листа лијекова Херцегбосанске жупаније), објављена у Народним новинама ХБЖ број 4/2015, Одлуку о измјени и допуни Одлуке - Позитивна листа лијекова ХБЖ, објављена у Народним новинама ХБЖ бр. 3/2016, 6/2016, 13/2017, 3/2018, 2/2019, 3/2019, 5/2019 и 3/2019 и Одлуку о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања ХБЖ (Позитивна листа лијекова Херцегбосанске

- жупаније), објављена у Народним новинама ХБЖ број 4/2020;
- Током примјене свих горе наведених одлука, привредни субјект КРКА ФАРМА д.о.о. као носилац дозволе за стављање у промет лијекова произвођача КРКА д.д., аплицирао је за уврштавање и за допуне на Позитивне листе ХБЖ;
  - Током примјене наведених одлука, број лијекова КРКА д.д. се поступно повећавао, тако да када је усвојена Позитивна листа лијекова, објављена у Народним новинама ХБЖ број 4/2020, на Позитивној листи лијекова за 2020. годину, налазило се укупно 176 лијекова КРКА д.д.;
  - Новом Одлуком о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21 (Позитивна листа лијекова за 2021. годину), објављеном у Народним новинама ХБЖ број 04/2021, без икавог разлога и објашњења већина лијекова, који су били на Позитивној листи лијекова из 2020. године, је избачена;
  - На Позитивној листи лијекова за 2020. годину је било регистровано укупно 176 лијекова КРКА д.д., док су на Позитивној листи лијекова за 2021. годину остала само 47 лијека КРКА д.д., односно са Позитивне листе Херцегбосанске жупаније из 2021. године искључено је укупно 129 лијекова КРКА д.д.;
  - Процентуално изражено, присуство лијекова КРКА, д.д., на Позитивној листи лијекова за 2021. годину, смањено је за око 73,00%;
  - Приликом предлагања, доношења и усвајања Одлуке којом се утврђује листа лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања ХБЖ, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године (Позитивна листа лијекова за 2021. годину), нису поштоване законске процедуре и прописани услови;
  - Министар здравства није поштовао одредбе чланова 21., 23., 24. и 25. Правилника о ближим критеријима јер је прије подношења приједлога Влади на усвајање нове Позитивне листе лијекова за 2021. годину био обавезан: да објави Јавни позив свим произвођачима лијекова за подношење захтјева за стављање лијекова на листу лијекова, да све захтјеве произвођача лијекова или носиоца одобрења за стављање у промет достави Комисији за лијекове и да је на основу приједлога Комисије за лијекове надлежно Министарство здравства било обавезно доставити обавијест сваком подносиоцу захтјева да се лијек уврштава на листу, односно обавијест о одбијању захтјева за уврштавање лијека на листу лијекова;
  - С обзиром да није било позива/огласа за пријављивање на Позитивну листу лијекова за 2021. годину, Министарство је морало да одлучује на основу већ постојећих и потпуних захтјева КРКА ФАРМА д.о.о., које су достављене за ранију Позитивну листу лијекова и који су били прихваћени и одобрени за укупно 176 лијекова;
  - Министар здравства је доставио Влади приједлог Позитивне листе лијекова за 2021. годину, који је креирао противно прописаној процедури, те дао погрешну интерпретацију законских прописа и фактички чланове Владе довео у заблуду;
  - Влада је, на сједници одржаној дана 22.04.2021. године, на приједлог министра здравља, усвојила Одлуку број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године, те је чланом III исте ограничила број заштићених назива лијекова;
  - У члану III наведене Одлуке се погрешно интерпретира и погрешно примјењују законски прописи, приликом чега члан III исте гласи: "Позитивна листа лијекова Херцегбосанске жупаније сачињена је у складу с одредбама чланка 9. ставка 2. Закона о лијековима ("Службене новине Федерације БиХ", број 109/12), тако да се ограничава број заштићених назива лијекова, поштујући правило утврђено чланком 9. ставком 3. истог Закона, којим је утврђено да се на листу лијекова обавезно уврштавају лијекови домаће индустрије, као и лијекови оригинатора, а затим по потреби лијекови иноземне фармацеутске индустрије, у складу са Правилником о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обвезама министарстава здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", број 45/13 и 7/19) и у складу с Закључком Владе Херцегбосанске жупаније број: 09-02-26-1/21 од 4.2.2021. године";
  - Закон о лијековима Федерације Босне и Херцеговине у члану 9. став 2. прописује: „На позитивној листи лијекова кантона, као и листи лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона, може се ограничити број заштићених назива лијекова који испуњавају увјете из ставка 1. овога чланка сугласно утврђеним доктринарним приступима у кориштењу лијекова за обољења за која се користе лијекови с листа лијекова у Федерацији; искуству у терапијској примјени код пацијената за дати заштићени назив лијека; сигурности опскрбе лијековима, узимајући у обзир повијесне податке у смислу (не)редовите опскрбе лијековима у Федерацији; постојање евидентираних нуспојава за специфичан заштићени назив лијек; квалитета и вјеродостојност података о заштићеном називу лијека из референтних извора; статус заштићености назива лијека у здравственим суставима држава Еуропске уније и сл."
  - Закон о лијековима Федерације Босне и Херцеговине прописује да се може се ограничити број заштићених назива лијекова само на основу стручних критерија и разлога у терапијској примјени, квалитету и вјеродостојности података, или из разлога сигурности снабдијевања;
  - Нити један од прописаних разлога за ограничење броја лијекова КРКА д.д. није постојао, нити је образложен, нити данас постоји. Сви лијекови КРКА д.д. имају: важећу дозволу за стављање лијека у промет Агенције за лијекове, позитивне налазе о урађеној контроли квалитета лијека од Контролног лабораторија Агенције; прихваћене цијене утврђене Листом лијекова обвезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине, искуство у терапијској примјени

- лијека у Федерацији БиХ, обезбијеђену сигурност снабдијевања лијековима узимајући у обзир историјске податке у смислу дугогодишњег редовног снабдијевања лијековима у Федерацији БиХ, статус заштићеног назива лијека у здравственом систему Федерације Босне и Херцеговине/БиХ, земљама окружења, те здравственим системима држава ЕУ, етичко оглашавање лијекова које се обавља у складу са Државним законом и прописом донијетим на основу тог закона, те није постојао ни један законски разлог да се ограничи број лијекова КРКА д.д.
- Влада је приликом усвајања Одлуке број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године, којом је чланом III ограничила број заштићених назива лијекова, погрешно примјенила Закон о лијековима Федерације Босне и Херцеговине, који у чланку 9. ставак 3. прописује: „С циљем подржавања развита домаће фармацеутске индустрије, на позитивну листу лијекова кантона, као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона, обавезатно се уврштавају и лијекови домаће фармацеутске индустрије који испуњавају увјете из ставка 1. овога чланка, и то поред лијекова оргинатора, као и лијекова иноземне фармацеутске индустрије“. Ставом трећим јесте предвиђено уврштавање лијекова домаће индустрије али поред лијекова иноземне фармацеутске индустрије;
  - Закон о лијековима Федерације Босне и Херцеговине, нити Правилник о ближим критеријма не предвиђају и не прописују ограничење броја лијекова по основу поријекла произвођача (да ли је домаћи или страни);
  - Политика лијекова и медицинских средстава у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 55/11) дефинише: "Подржати развој домаће производње у смислу припреме истих за конкуренцију на међународном нивоу у погледу квалитета ...", а не ради привилегованог статуса у продаји лијекова на домаћем тржишту.
  - Не постоји правни пропис који омогућава Влади да на Позитивну листу лијекова за 2021. годину, произвољно без проведеног конкурса и оцјене комисије за лијекове ограничи број лијекова КРКА д.д., а који су 2020. године испуњавали све законске услове и били на претходној Позитивној листи 2020. године;
  - Ограничење броја лијекова КРКА д.д. могуће је само на основу објективних, стручних, транспарентних, законских критерија, те се о томе мора добити образложено обавјештење;
  - Подносилац захтјева КРКА ФАРМА д.о.о. је одмах реаговао те је директор упутио приговор Министарству здравства и Влади, односно директор КРКА ФАРМА је дана 14.05.2021. године упутио приговор поводом Позитивне листе за 2021. годину. У допису је образложено: да је сврха усвајања кантоналних/жупанијских Листа лијекова што боља доступност лијекова пацијентима, што већи избор могућности лијечења, те да се искључивањем страних (генеричких) произвођача лијекова са Позитивне листе лијекова ради на штету здравља становништва, крше прописи о заштити неометане конкуренције, те да је ограничење броја лијекова КРКА д.д. учињено потпуно нетранспарентно и произвољно;
  - Пуномоћник КРКА ФАРМА је дана 25.05.2021. године упутио приговор поводом Позитивне листе лијекова за 2021. годину. У допису је образложено: да Позитивна листа ХБЖ 2021. године није донесена у складу са законским нормама, да је због сличних одлука Владе Федерације Босне и Херцеговине и неких других кантона код Конкуренцијског савјета Босне и Херцеговине било покренуто више поступака у којима је утврђена повреда Закона о конкуренцији, да предлаже да се Позитивна листа измјени;
  - Из напријед описаног чињеничног стања и повреде законских прописа о начину и поступку формирања и одлучивања о уврштавању лијекова на Позитивне листе кантона сматра се да постоји повреда члана 4. Закона о конкуренцији, те да Одлука којом се утврђује Листа лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21 од дана 22.04.2021. године (Позитивна листа лијекова за 2021. годину) - ("Народне новине ХБЖ", број 4/2021), представља забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тач. а) и б) Закона;
  - Основна сврха Закона о конкуренцији из члана 1. јесте заштита тржишне конкуренције, те је у оквиру те основне премисе једино могуће тумачити све остале одредбе Закона;
  - Релевантна одредба члана 2. став (1) Закона о конкуренцији гласи: (1) Овај закон примјењује се на сва правна и физичка лица која се посредно или непосредно баве производњом, продајом роба и пружањем услуга учествују у промету роба и услуга и која могу својим дјеловањем спречавати, ограничавати или нарушавати тржишну конкуренцију на цијелој територији Босне и Херцеговине или значајнијем дијелу тржишта (у даљњем тексту: господарски/привредни субјекти), и то на: а) привредна друштва, предузећа и предузетнике и њихова удружења без обзира на облик власништва, сједиште или пребивалиште, б) органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утјечу на тржиште, ц) остала физичка и правна лица која непосредно или посредно, стално, повремено или једнократно учествују на тржишту, без обзира на правни статус, на облик власништва, сједиште или пребивалиште, као што су удружења, спортске организације, установе, задруге, носиоци права интелектуалне својине;
  - Јасно је прописано да се Закон о конкуренцији примјењује на сва правна и физичка лица без обзира на стаус, орагнизациони облик, правни положај, функцију и слично. Дакле, Закон о конкуренцији под господарске/привредне субјекте обухвата не само привредна друштва, него и органе државне управе, затим физичка лица, удружења, установе, задруге, итд.;
  - Сљедећи услов за примјену Закона конкуренцији је да се ти господарски/привредни субјекти посредно или непосредно баве производњом, продајом и која могу својим дјеловањем спрјечавати или нарушавати тржишну конкуренцију;

- Децидно је одређено чланом 2. тачка б) да се Закон примјењује на органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утјечу на тржиште;
- Одредба члана 2. Закона о конкуренцији је експлицитна и обавезујућа те слиједом наведеног, сви органи власти/институције на свим нивоима власти у БиХ, без обзира на њихов правни статус, осниваче (град, општина, кантон, ентитет или држава), а који својим дјеловањем утичу на тржиште, те тако спрјечавају, ограничавају или нарушавају тржишну конкуренцију у Босни и Херцеговини (односно на релевантном тржишту), потпадају под примјену Закона о конкуренцији;
- Из горе наведеног чињеничног стања јасно произилази да је Влада, доношењем Позитивне листе лијекова за 2021. годину, утјецала на равноправно учешће КРКА д.д. на релевантном тржишту јер: од укупно 176 лијекова КРКА д.д. који су се налазили на претходној Позитивној листи лијекова до априла ове године, 93 лијека су искључена, те је на Позитивној листи лијекова за 2021. годину остало само 47 лијекова, процентуално изражено присуство лијекова КРКА, д.д. на Позитивној листи лијекова за 2021. годину смањено је за око 73,00 % и Влада ХБЖ је, противно законским прописима, ограничила број лијекова КРКА д.д.;
- Чланом 4. став (1) Закона о конкуренцији прописано је да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања и прешутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на тржишту. Члан 4. Закона јасно прописује да су забрањени су споразуми, и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на тржишту. Дакле није потребно никакво споразумјевање нити уговарање нити учешће два или више субјеката да би постојао "споразум". Закон јасно прописује да то може бити и једностран одлука или други акт једног субјекта;
- Члан 4. Закона о конкуренцији користи термин "привредни субјект". Привредни субјект не значи паралелу са термином привредно друштво. Тумачење термина из члана 4. Закона о конкуренцији мора се довести у везу са одредбом члана 2. Закона о конкуренцији, која прописује да се Закон примјењује на сва правна и физичка лица, те да термин господарски/привредни субјекти обухвата не само привредна друштва, него и органе државне управе, затим физичка лица, удружења установе задруге, итд;
- Члан 2. тачка б) експлиците обухвата и органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утјечу на тржиште, односно није битно да ли се конкретно Влада Херцегбосанске жупаније бави посредно или непосредно производњом или продајом, него је битно да својим дјеловањем утјече на тржиште;
- Чланом 4. став (1) тачка б) Закона, прописано је да се забрањени споразуми посебно односе на: а) директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговинских услова и б) ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања;
- Да постоји специфично тржиште лијекова који се издају и продају на терет Фонда за здравствено осигурање ХБЖ. Сви продати лијекови на овом тржишту се плаћају од стране Фонда за здравствено осигурање. Посебна карактеристика овог тржишта је да директни корисници (пацијенти) робу не плаћају (или плаћају минималну партиципацију), што значи да ово тржиште привлачи велики број корисника, јер робу добијају углавном без накнаде;
- КРКА ФАРМА д.о.о. и КРКА д.д. као привредни субјекти до сада су на том мјеродавном тржишту лијекова који се издају и продају на терет Фонда за здравствено осигурање ХБЖ учествовали са 176 лијекова;
- Из званичног извјештаја Завода здравственог осигурања ХБЖ, број: 01-37-14-1419/21 од 29.06.2021. године, се види да је на територији Херцегбосанске жупаније на терет ЗО ХБЖ издато - продато у 2020. години укупно 59.725 лијекова, чији је произвођач КРКА, товарна здравил, д.д., Ново Место;
- Доношењем спорне Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године (Позитивна листе лијекова за 2021. годину) КРКА ФАРМА д.о.о. и КРКА д.д. су ограничени да на релевантном тржишту могу учествовати само са 47 лијекова, мада сви њихови лијекови испуњавају законске услове;
- Влада је активни учесник на релевантном тржишту лијекова, јер је иста административним мјерама наметнула ограничење КРКА ФАРМА д.о.о. и КРКА д.д. приступу овом тржишту. Привредна активност није само изравна продаја или куповина него и дјеловање којим се утиче на тржиште, те спрјечава, ограничава или нарушава тржишну конкуренцију;
- Влада је Подносиоцима захтјева, који имају производе истих карактеристика, са истом цијеном, које потрошачи сматрају међусобно замјенивим, ограничила приступ релевантном тржишту под једнаким условима, те је усвајањем спорне Одлуке, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године и Позитивне листе лијекова за 2021. годину, са становишта права конкуренције као и права међународне трговине, Подносиоцима захтјева административним мјерама ограничила могућност приступа до тржишта, односно онемогућено им је да уопште уђу у тржишну утакмицу;
- Да је предметном Одлуком – Позитивна листа лијекова за 2021. годину, Влада погрешно примијенила законске прописе у циљу ограничења броја лијекова на Позитивној листи за 2021. годину;
- Да лијекови, производња лијекова, снабдијевање лијековима, регистрација лијекова, стављање у промет итд је у надлежности државе Босне и Херцеговине – Закон о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", бр. 58/2008);

- Да Политика лијекова и медицинских средстава у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 55/11) прописује: "Подржати развој домаће производње у смислу припреме истих за конкуренцију на међународном нивоу у погледу квалитета..."; Дакле домаћи произвођачи лијекова се могу подржавати само ради оспособљавања за конкурентско дјеловање намеђународном нивоу, а не ради привилегираног статуса у продаји лијекова и избјегавање конкуренције у Кантону;
- Уставом ХБЖ није предвиђено да је у надлежности кантона заштита произвођача лијекова на нивоу Босне и Херцеговине, дакле доношењем Одлуке о листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО ХБЖ, Влада је прекорачила овласти о надлежностима из Устава ХБЖ ("Народне новине ХБЖ", број 3/96);
- Влада је приликом усвајања Одлуке о листи лијекова 2021 произвољно без икавог законског основа исклучила је укупно 129 лијекова (ограничила број лијекова) КРКА д.д., а који су се раније налазили на Позитивној листи 2020;
- Закон о лијековима ФБиХ у члану 9. став 2. прописује да се може ограничити број заштићених назива лијекова само на основу стручних критерија и разлога у терапијској примјени, квалитету и вјеродостојности података, или из разлога сигурности снабдијевања;
- Ни један од прописаних разлога за ограничење броја лијекова није постојао за лијекове КРКА д.д., нити данас постоји;
- Свих 129 лијекова КРКА д.д. који су искључени са Позитивне листе 2021 имају: важећу дозволу за стављање лијека у промет Агенције за лијекове, позитивне налазе о урађеној контроли квалитета лијека од Контролног лабораторија Агенције, прихваћене цијене утврђене Листом лијекова обавезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине, искуство у терапијској примјени лијека у Федерацији БиХ; обезбјеђену сигурност снабдијевања лијековима, узимајући у обзир историјске податке у смислу дугогодишњег редовног снабдијевања лијековима у Федерацији БиХ, статус заштићеног назива лијека у здравственом систему Федерације БиХ/БиХ, земљама окружења, те здравственим системима држава ЕУ, етичко оглашавање лијекова које се обавља у складу са Државним законом и прописом донијетим на основу тог закона.
- Дакле није постојао ни један законски разлог да се ограничи број лијекова КРКА д.д. да се искључи 129 лијекова и остави само 47 лијекова;
- Закон о лијековима ФБиХ у члану 9. став 3 прописује: "С циљем подржавања развојка домаће фармацијске индустрије, на позитивну листу лијекова кантона, као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона, обавезно се уврштавају и лијекови домаће фармацијске индустрије који испуњавају услове из става 1. овога члана, и то поред лијекова оргинатора, као и лијекова иноземне фармацијске индустрије." Ставом трећим јесте предвиђено уврштавање лијекова домаће индустрије, али поред лијекова иноземне фармацијске индустрије;
- Дакле, Закон о лијековима, нити Правилник о ближим критеријима не предвиђа и не прописује ограничење броја лијекова по основу поријекла произвођача (да ли је домаћи или страни);
- Подносилац захтјева КРКА ФАРМА д.о.о. је одмах реаговао те је директор упутио приговор Министарству здравства и Влади;
- Закон о лијековима БиХ и Политика лијекова и медицинских средстава у Босни и Херцеговини једино се уводи у ентитету Република Српска;
- У Републици Српској је на снази и примјењује се Одлука о усвајању листе лијекова који се издају на рецепт на терет средстава обавезног здравственог осигурања РС ("Службени гласник РС, бр. 73/2020) којом је прописано да Листа лијекова Републике Српске садржи сљедеће податке о лијеку: 1) АТЦ - анатомско-терапијско-хемијску класификацију, 2) ТНН- интернационално незаштићено име лијека - Генерички назив лијека; 3) фармацијски облик лијека, 4) дозу-јачину лијека, 5) медицинску индикацију. Дакле на Листи лијекова РС не постоји ни име произвођача лијека нити комерцијални назив лијека;
- Даље је прописано да се Листа лијекова Републике Српске аутоматски допуњава новорегистрованим лијековима (сваког произвођача), који од Агенције за лијекове и медицинска средства БиХ добију дозволу за стављање у промет, за лијекове, чији ИНН, облик и доза су већ на Листи;
- Насупрот томе у Федерацији БиХ уврштавање на Листу лијекова који се издају на терет ЗЗО препуштено је у надлежност кантонима;
- У Федерацији БиХ постоји дугогодишња политика ограничавања конкуренције на тржишту лијекова који се издају на терет ЗЗО;
- Влада Кантона Сарајево Одлуком о листи лијекова ("Службене новине Кантона Сарајево", број 02/08) је прописала да ће се свака три мјесеца вршити замјена лијекова иностраног произвођача који се налазе на Листи лијекова са лијеком домаћег произвођача идентичног генеричног састава;
- Одлуком о листи есенцијалних лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", број 75/11) одређено да се "могу уврстити максимално 5 (пет) заштићених назива лијека укључујући обавезно и лијекове домаће фармацијске индустрије"...;
- Влада Тузланског кантона Одлуком о Позитивној листи лијекова број: 02/1-37-003419 од 03.03.2015. године и 02/1-37-23485/15 од 29.10.2015. године такође је на листу лијекова уврстила готово искључиво домаће произвођаче;
- Влада Кантона Сарајево Одлуком о листи лијекова 01. септембра 2016. године ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 27/2016) којом је било прописано да ће се на листу обавезно уврштавају домаћи произвођачи лијекова, те од страних оргинатори;
- За многе од наведених одлука Конкурентски савјет је утврдио да представљају забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачке а) и б) Закона о конкуренцији, јер спречавају, ограничавају и нарушавају тржишну конкуренцију на тржишту;
- На основу свега напријед наведеног, Подносиоци захтјева предлажу Конкурентском савјету да донесе рјешење којим се утврђује се да Влада Одлуком о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава

- обезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, бгoј: 01-02-26-2/21, од 22.04.2021. године (Позитивна листа лијекова за 2021. годину)- ("Народне новине ХБЖ", број 4/2021), спречава, ограничава и нарушава тржишну конкуренцију на тржишту уврштавања лијекова који се издају и обезбјеђују на терет средстава Завода здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, ограничавањем и контролом тржишта, што представља забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тач. (а) и (б) Закона о конкуренцији, односно да Конкурентијски савјет донесе рјешење којим одређује да је Одлука о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01- 02-26-2/21 од 22.04.2021. године (Позитивна листа лијекова за 2021. годину)- ("Народне новине ХБЖ", број 4/2021) ништавна у смислу у смислу члана 4. став (2) Закона и којим налаже Влади ХБЖ да убудуће омогући да лијекови привредног субјекта КРКА, товарна здравил, д.д., Ново место, Смарјешка цеста 6, 8000 Ново Место, Република Словенија буду уврштени на Позитивну листу лијекова Херцегбосанске жупаније под једнаким условима као и свим осталим учесницима на релевантном тржишту који се прописују и издају осигураним особама на терет Завода здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, те да се наложи Влади ХБЖ да надокнади трошкове поступка Подносиоцима захтјева;
- Надаље, поднесеним Захтјевом, у смислу одредбе члана 40. став (2) Закона о конкуренцији, предлаже се одређивање привремене мјере, из следећих разлога: неспорно је да ће примјена спорне Одлуке, број: 01-02-26-2/21, од 22.04.2021. године Владе, свакако довести до директног штетног утицаја на КРКА, товарна здравил, д.д., Ново место и КРКА ФАРМА д.о.о. Сарајево, који нису уврштени на Листу лијекова који се издају на терет Здравственог осигурања кантона, иако за то испуњавају све законске услове, није постојао ни један од законски прописаних услова за ограничавање броја лијекова Подносиоца захтјева на Позитивну листу лијекова ХБЖ за 2021. годину; КРКА ФАРМА д.о.о. Сарајево има важеће дозволе за стављање лијекова у промет, свих 176 лијекова који су били уврштени на Позитивну листу лијекова ХБЖ за 2020. годину, сви наведени лијекови се већ налазе на Федералној листи лијекова, а Подносиоци захтјева су прихватили да је цијена тих лијекова иста као и за све остале учеснике на Позитивној листи; подносиоци захтјева нису престали са производњом тих лијекова, те су вршили снабдијевање тржишта тим лијековима континуирано дуги низ година, све поднешене апликације за те лијекове су потпуне и исправно састављене и већ прихваћене од министарства здравља ХБЖ; истакнуто је да је већина Кркиних лијекова била на Позитивној листи већ дуги низ година, и пацијенти који су користили терапију су били задовољни са квалитетом, ефикасношћу и сигурношћу Кркиних лијекова. Скидање лијекова са Позитивне листе лијекова у пракси фактички значи промјену терапије за пацијенте, који су дуги низ година

користили један лијек и који се показао као дјелотворан у лијечењу одређене врсте болести;

- Имајући у виду изнесено, Подносиоци захтјева сматрају оправданим да Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине, у што краћем року, покрене поступак по овом захтјеву, те да донесе Рјешење о привременој мјери којим ће дјелимично суспендовати примјену Одлуке до окончања поступка, а све у циљу заштите и промоције тржишне конкуренције у Босни и Херцеговини и спречавања настанка штетних посљедица, како за поједине привредне субјекте, за пацијенте, тако и за друштвену заједницу уопште. Привремена мјера се предлаже на начин који неће ни на који начин штетити потрошачима - пацијентима, те који неће пореметити или ометати снабђеност тржишта са потребним лијековима, односно да се да се до окончања овог поступка за оне лијекове Подносиоца захтјева који су скинути са Листе лијекова који се издају и обезбјеђују на терет средстава Завода здравственог осигурања ХБЖ, примјењује претходно важећа Листа лијекова ХБЖ, односно да се донесе рјешење којим се дјелимично обуставља примјена Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обезног здравственог осигурања ХБЖ, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године (Позитивна листа лијекова за 2021. годину)- ("Народне новине ХБЖ", бр. 4/2021), на начин да се у односу на лијекове произвођача КРКА д.д. Ново место, Република Словенија и носиоца дозволе за стављање у промет КРКА ФАРМА д.о.о. Сарајево, примјењује Одлука о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обезног здравственог осигурања ХБЖ број: 01-02-64-1/20 (Позитивна листа лијекова за 2020. годину), објављена у Народним новинама ХБЖ број 4/2020, до окончања овог поступка.

На основу напријед наведеног, Конкурентијски савјет је оцијенио да повреде Закона, на које Подносиоци захтјева указују, није могуће утврдити без provedбе поступка, те је у складу са чланом 32. став (2) Закона, на 96. (деведесетшестој) сједници одржаној дана 22.11.2021. године, донио Закључак о покретању поступка, број: УП-02-26-3-025-9/21 (у даљем тексту: Закључак), ради утврђивања постојања забрањених конкурентијских дјеловања у смислу члана 4. став (1) тач. а) и б) Закона.

Конкурентијски савјет је дана 22.11.2021 године, у складу са чланом 33. став (1) Закона, доставио Захтјев и Закључак Влади актом број: УП-02-26-3-025-14/21, како би иста доставила одговор на наводе из истих.

Влада је у остављеном року, поднеском број: УП-02-26-3-025-15/21 од дана 16.12.2021 године, доставила одговор на Захтјев и Закључак, у смислу члана 33. став (3) Закона, а који је сачинило ресорно кантонално Министарство рада, здравства и социјалне скрби и прогнаних, и у којем се у вези са појединачним наводима Подносиоца захтјева, у битном наводи следеће:

- Чланом 19. става 1. Закона о Влади је прописано да Влада у остваривању својих овласти између осталих аката доноси и закључке;
- Чланом 20. став 4. истог Закона закључком се утврђују ставови од значаја за провођење политике, уређују унутарњи односи у Влади и одређују задаци тијелима кантоналне управе и службама Владе;

- Влада својим Закључком број: 01-02-26-1/21 од 04.02.2021. године обавезала је Повјеренство за стављање и скидање лијекова на листу лијекова, као и Министарство рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних, да с циљем подржавања развоја домаће индустрије, а основом Закона о лијековима ("Службене новине Федерације БиХ", број 109/12) изради приједлог Листе лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода за здравствено осигурање (Позитивна листа лијекова) том приликом, у складу са одредбама члана 9. става 2. Закона, на листи ограничи број заштићених назива лијекова, поштујући правило утврђено чланом 9. ставом 3. истог Закона, којим је утврђено да се на листу лијекова обавезно уврштавају лијекови домаће индустрије, као и лијекови оригинатора, а затим, по потреби лијекови иноземне фармацеутске индустрије;
- Наведено подразумијева примјену Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08) и Закон о лијековима ("Службене новине Федерације БиХ", број 109/12), као и прописа донијети на основу ових закона;
- Парламентарна скупштина је у 2008. години донијела Закона о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08) (у даљем тексту: Државни закон о лијековима) којим је основана Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ (у даљем тексту: Агенција) као регулаторно тијело на разини БиХ из области фармацеутике;
- Једна од важнији функција Агенције је припрема Есенцијалне листе лијекова БиХ, која, као и минимум лијекова у болничкој здравственој заштити још увијек нису утврђени од стране Савјета министара БиХ, а у смислу Државног закона о лијековима. Наиме, у складу са Законом, Савјет министара БиХ, најмање сваке двије године, на приједлог Стручног савјета Агенције, а уз претходно прибављену сагласност ентитетских министарстава здравства и Одјела за здравство Брчко Дистрикта, утврђује Есенцијалну листу лијекова у БиХ. Иста представља минимум лијекова који се прописују и издају на терет средства обвезног здравственог осигурања. Када Есенцијална листа лијекова БиХ буде донијета, обавезан је исту имплементирати у федералне листе лијекова, а у складу са федералним прописима о лијековима;
- Из изложеног слиједи да се Есенцијална листа лијекова у БиХ доноси на државном нивоу, а средства за њено имплементирање осигуравају на ентитетском нивоу, а у Федерацији БиХ и на кантоналном нивоу;
- У складу са чланом 6. федералног Закона о лијековима предвиђено је да се цијене лијекова на Листи лијекова обвезног здравственог осигурања ФБИХ ускладе са максималним државним цијенама лијекова;
- Обавеза кантона је да цијене лијекова на кантоналним позитивним листама ускладе с новообјављеним федералним цијенама. У складу с тачком ИИ Одлуке, цијене лијекова са Федералне есенцијалне листе, ускладе с максималним државним цијенама, аутоматски су обавезујуће и за лијекове на позитивним листама лијекова кантона;
- Парламент Федерације БиХ је у 2012. години, с циљем усклађивања тадашњег федералног Закона о лијековима односно реализације законске обавезе која проистиче из члана 141. Државног закона о лијековима, донио Закон о лијековима (у даљем тексту: Федерални закон о лијековима), који је објављен у "Службеним новинама Федерације БиХ", број 109/12;
- У складу са одредбама члана 5. става 2. цитираног Закона, федерални министар здравства је донио Правилник о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обавезама министарстава здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова, а који је основ за креирање листи лијекова у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 45/13 и 7/19). Ревизија листи лијекова, у складу са чланом 17. Правилника, обавља се једном годишње, и то се, прво, обави ревизија федералне листе лијекова, а након објављених федералних листи лијекова, кантонална министарства здравства обављају поступак сачињавања и предлагања нових кантоналних листи у складу са федералним законом о лијековима и цитираним правилником;
- Чланом 5. Закона о лијековима утврђена је обавеза Владе Федерације БиХ да, на приједлог федералног министра здравства, доноси Листу лијекова обвезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине и Листу лијекова у болничкој здравственој заштити Федерације Босне и Херцеговине, уз примјену напријед наведеног Правилника;
- Цијене лијекова утврђене на Листи лијекова обвезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине не могу бити више од максималних veleпродајних цијена лијекова у БиХ, те се редовито усуглашавају са максималним veleпродајним цијенама лијекова у БиХ, а у складу са чланом 6. Закона о лијековима, као и одредбама овог правилника. Цијене лијекова утврђене Листом лијекова обвезног здравственог осигурања ФБИХ обавезујуће су и за позитивне листе лијекова кантона;
- Чланом 8. Закона је утврђено да Листу лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања кантона (Позитивна листа лијекова), као и болничку листу лијекова кантона доноси Влада кантона на приједлог министра здравства. Лијекови са Федералне листе лијекова обавезно улазе у састав кантоналних листи лијекова. Није дозвољено проширивање кантоналних листи лијекова уколико кантон није у могућности потпуно покрити трошкове финансирања свих лијекова са Федералне листе лијекова;
- Чланом 9. Закона утврђено је да се на кантоналне листе лијекова могу уврстити само они заштићени називи лијекова који испуњавају услове прописане Државним законом о лијековима и прописима донесеним на основу тог Закона. Истим чланом је

- предвиђена могућност ограничења броја заштићених назива лијекова који испуњавају прописане услове, а према искуству у терапијској примјени, сигурности у снабдијевању и сл. С циљем подржавања развоја домаће индустрије Законом је утврђено обавезно уврштавање лијекова домаће индустрије на кантоналне листе, уз услов да испуњавају услове прописане Законом (регистрација, налаз прве серије након регистрације, и сл.);
- Правилником је утврђено да се Федерална листа лијекова сачињава према генеричким називима лијекова и да обавезно садржи цијене лијекова. Позитивне листе лијекова кантона поред података који су садржани у федералној листи обавезно садрже и сљедеће податке: заштићени назив лијека, назив произвођача лијека и процентуално судјеловање ЗЗО у цијени лијека;
  - Чланом 11. Правилника предвиђено је да се код ограничавања броја заштићених назива лијекова на кантоналним листама лијекова приликом уврштавања заштићених назива имају примјењивати, поред критерија из члана 9. овог Правилника, и критерији утврђени чланом 9. ставом 2. Федералног закона, као и редослијед произвођача лијекова односно носиоца дозволе за стављање лијека у промет утврђен у члану 9. ставу 3. истог Закона. Ово подразумијева да се с циљем подржавања развоја домаће фармацеутске индустрије на позитивну листу лијекова кантона, као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона обавезно уврштавају лијекови домаће фармацеутске индустрије који испуњавају услове из става 1. истог члана, затим лијекови оргинатора, а након тога по потреби и лијекови иноземне фармацеутске индустрије;
  - Чланом 17. Правилника је утврђено да се ревизија листи лијекова у ФБиХ обавља једном годишње, тако што федерално министарство здравства сачињава и предлаже листе лијекова из своје надлежности, као и цијене лијекова у поступку преговарања са произвођачима лијекова, а након објављивања федералне листе лијекова и њеног ступања на снагу, кантонална министарства, у року који је предвиђен Одлуком, сачињавају и предлажу кантоналне листе лијекова у складу с федералним законом и Правилником;
  - Чланом 8. Федералног закона о лијековима утврђена је обавеза да федерална листа лијекова буде инкорпорирана у позитивну листу лијекова кантона и болничку листу лијекова кантона. Приликом имплементације члана 8. Федералног закона о лијековима, кантони морају примјенити све параметре који су наведени у Федералној листи лијекова, што се свакако односи и на велепродајну цијену лијекова;
  - У Позитивној листи лијекова ревизија од 9.4.2020. године - Позитивна листа лијекова садржи 270 ИНН-ова, (бројано аналогно нумерацији важеће Федералне листе лијекова), од чега: 180 са А листе Федералне листе лијекова, 56 са Б, 2 са листе препорученог садржаја приоритетних програма и 32 неесенцијалних лијекова (нису дио Федералне листе лијекова). За 21 ИНН са Листе нема понуде од стране произвођача (3 са А листе, 6 са Б листе и 12 неесенцијалних);
  - У односу на важећу А Федералну листу лијекова (185 ИНН-ова) недостаје 5 ИНН-ова, док су истовремено на листу уврштени лијекови са Б Федералне листе, листе препорученог садржаја и лијекови који нису дио Федералне листе лијекова тј. неесенцијални лијекови;
  - Укупан број заштићених назива, облика и јачина и паковања је 1,506;
  - У 2019. години прописивано је 170 лијекова са А листе, уз постотак учешћа: 100%- 98; 75%-8; 50%-63; 25%-л.
  - У 2019. години прописивано је 47 лијекова са Б листе, уз постотак учешћа: 100%- 19; 50%-20; 30%-4; 25%-3; 20%-л.
  - У 2019. години прописивано је 12 неесенцијалних лијекова, уз постотак учешћа: 100%-4; 50%-8.
  - У 2019. години прописиван је 1 лијек са листе препорученог садржаја, уз постотак учешћа од 100%.
  - Потрошња за лијекове са позитивне листе у 2019. је укупно износила (..) КМ са ПДВ-ом, од чега је ЗЗО финансирао износ од (..) КМ, а пацијенти (..) КМ. За лијекове са А федералне листе пацијенти су издвојили (..) КМ са ПДВ-ом, док је истовремено ЗЗО за лијекова са Б фед. листе издвојио (..) са ПДВ-ом, за лијекове са листе препорученог садржаја (..) са ПДВ-ом и за неесенцијалне лијекове (..) са ПДВ-ом. Потрошња лијекова у 2019. години приказана је у достављеним табелама.
  - Чланом 9. Закона о лијековима ФБиХ предвиђена је могућност ограничења броја заштићених назива лијекова који испуњавају прописане услове, а према искуству у терапијској примјени, сигурности у снабдијевању итд. С циљем подржавања развоја домаће индустрије, Законом је утврђено обавезно уврштавање лијекова домаће индустрије на кантоналне листе, уз испуњавање законских услова;
  - У земљама Европске уније је пракса да се кроз различите видове подршке даје потицај домицилној генеричкој индустрији. Таква пракса је била препозната и успјешно имплементирана у неким кантонима. Позиционирање домаће производње и давање адекватног мјеста на тржишту домаћим производима доноси низ бенефита широј друштвеној заједници, при томе увијек стављајући у први план интерес пацијената и никада не доводећи у питање врхунски квалитета и дјелотворност генеричких лијекова које производимо;
  - С друге стране, ничим оправдано поговдање даљњем повећању увоза лијекова какво имамо сада, значи још већи извоз финансијских средстава из БиХ, а тиме и низ индиректних посљедица изван здравственог система. Стране генеричке компаније путем својих представништава послују искључиво мерцијално, запошљавају минималан број запосленика, док сав остварени приход повлаче у своје матичне земље и тиме доприносе расту економија тих земаља. За разлику од њих, домаћи произвођачи континуирано улажу у развој, инвестиције и запошљавање, уз снажну друштвену и социјалну одговорност, те активан допринос изградњи одрживог здравственог система.
  - Према службеном Извјештају о промету лијекова у БиХ за 2018. годину, који годишње сачињава

- Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ и публикује сваког липња текуће године за претходну годину, укупно тржиште лијекова у БиХ износило је (..) милиона КМ, од чега се на промет пет домаћих произвођача односи (..), а на увоз лијекова страних произвођача (..)%.
- Према службено доступним подацима велепрометника који су обједињени у ИМС извјештају за 2018. годину (ИҚВИА- ИМС Хеалтх анд Оуинтилес) укупно тржиште лијекова у БиХ у 2018. години (извор: ИМС 2018) је износило зца (..) по произвођачким цијенама (у малопродаји зца 1 милијарда КМ), од чега: ФБиХ (..), БД (..) КМ (2%).
  - Финансијски удио домаћих и ино произвођача лијекова у БиХ/ФБиХ за 2018. годину према ИМС извјештају (ИҚВИА- ИМС Хеалтх анд Оуинтилес) износи 20:80%, односно 17:83%, односно из извјештаја је видљиво да се од укупног промета лијековима у БиХ, 20% односи на лијекове домаће индустрије, док иноземна фармацеутска индустрија покрива 80% укупног промета лијековима у БиХ, а када је у питању тржиште лијековима у Федерацији БиХ ситуација је још више неповољна за домаћу индустрију. Однос је сљедећи: 17% прометује домаћа, а 83% иноземна индустрија;
  - Успоредбе ради, у наставку наводимо податке из Хрватске и Словеније када је у питању промет генеричких лијекова. Укупно тржиште генеричких лијекова у Хрватској у 2018. г (извор: ИМС 2018) је износило (..), од чега су готово 50% прометовала четири домаћа произвођача лијекова (Плива, Белупо, ЈГЛ, ПхармаС). Укупно тржиште генеричких лијекова у Словенији у 2018. г (извор: ИМС 2018) је (..) прометовала два домаћа произвођача лијекова (Крка, Лек);
  - Пред Конкурентијским савјетом су током 2017. године окончана два поступка која су покренута на захтјев компаније "Крка Фарма д.о.о. Сарајево" и "Крка д.д. Ново Место, Словенија" као и "Удружења представника страних произвођача лијекова у БиХ" а против Одлуке о листи лијекова коју је донијела Влада КС ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 27/16);
  - Конкурентијски савјет је током 2017. године одбио оба захтјева против Одлуке о листи лијекова коју је донијела Влада КС као неоснована, те наложио подносиоцима захтјева да покрију цјелокупне трошкове поступка (образложено на страни 29. и 30. приложеног Рјешења бр.01-26-3-027-50-11/16, од 30.05.2017, године и стр. 22. 23. и 24. Рјешења бр. 02-37-36079-3/16 од 12.06.2017. године - Рјешења доступна на званичној веб страници Конкурентијског савјета БиХ www.bihkonk.gov.ba/);
  - Након што нису успјели у намјери да оспоре Одлуку о листи лијекова Владе КС, представници иноземних генеричких произвођача лијекова, овај пут преко "Новаитис БА д.о.о. Сарајево" у својству представника "Лек д.д. Љубљана" (која је иначе и чланица "Удружења представника страних произвођача лијекова у БиХ") су пред Конкурентијским савјетом покушали оспорити члан 11. федералног Правилника о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обавезама министарства здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова" ("Службене новине Федерације БиХ", број 45/13), подношењем захтјева Конкурентијском савјету да утврди члан 11. споменутог правилника представља забрањени споразум из члана 4. Закона о конкуренцији;
  - И овај поступак пред Конкурентијским савјетом је окончан крајем 2018. године на начин да је Конкурентијски савјет БиХ донио рјешење којим је одбио захтјев привредног субјекта "Новартис БА д.о.о. Сарајево" поднесен против Федералног министарства здравства, као неоснован. (Рјешење доступно на званичној веб страници Конкурентијског савјета www.bihkonk.gov.ba/);
  - Конкурентијски савјет је наведена Рјешења донио на основу важеће законске регулативе, односно одредби релевантног "Закона о лијековима" ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 109/12) којим је јасно утврђена надлежност Владе ФБиХ, те Влада кантона, да доносе листе лијекова који се прописују и издају на терет средстава ЗЗО. Исти закон је чланом 9. ставом 2. овлаштио кантоналне Владе да могу ограничити број заштићених назива лијекова и наметнуо обавезу да се на кантоналне листе лијекова обавезно уврштавају лијекови домаћих произвођача (члан 9. став 3.).
  - У наставку ради бољег разумијевања ове проблематике дајемо појашњење појединих одредби Закона о конкуренцији и преглед праксе Европске комисије и Европског суда правде из области заштите тржишне конкуренције;
  - Чланом 2. Закона о конкуренцији је прописано на кога се све закон примјењује и неспорно је да је ранија пракса Конкурентијског савјета у неколико случајева обухваћала и органе извршне власти;
  - Закон о конкуренцији у члану 2. дефинише на кога се све примјењује Закон о конкуренцији, користећи појам "привредни субјект" и таксативно набраја који све субјекти потпадају под тај појам, те укључује и органе државне управе и локалне самоуправе. Правила и пракса ЕУ имају другачији приступ. Користи се појам предузетник ("ундертакинг"), који није дефинисан Споразумом о функционисању ЕУ (ТФЕУ) као што је случај са појмом "привредни субјект" у Закону о конкуренцији, али своје значење је добио кроз судску праксу у виду врло широке дефиниције која подразумева да појам подузетник "обухвата сваки субјект ангажиран у некој економској активности, без обзира од његов правни статус и начин финансирања";
  - Субјекти ангажовани у економским активностима морају поштовати принципе конкуренције, док субјекти који обављају задатке у јавном интересу не потпадају под примјену ових правила;
  - Према члану 43. ставу (7) Закона о конкуренцији, Конкурентијски савјет може користити судску праксу Европског суда и одлуке Европске комисије, а према члану 71. Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП) између ЕУ и Босне и Херцеговине (који је ступио на снагу 01.06.2015. године) наступила је обавеза да се свака пракса оцјењује "на основу критерија који произлазе из примјене конкурентијских правила

- важећих у Заједници, посебно чл. 81., 82., 86. и 87. Уговора о ЕЗ и инструмената за тумачење које су усвојиле институције Заједнице";
- Надаље, како по хијерархији правних аката међународни споразуми (а ССП то јесте) имају већу правну снагу од закона, приликом оцјене конкретног случаја се имају узети у обзир и примјенити и одредбе ССП, а не само одредбе Закона о конкуренцији БиХ;
  - Из наведеног несумњиво произлази да је за правилну примјену Закона о конкуренцији неопходно узети у обзир и примјенити и стајалишта која заузима Европски суд правде и Европска комисија у примјени прописа који се односе на заштиту конкуренције.;
  - Дугогодишња пракса Европског суда и Европске комисије је да се правила конкуренције не примјењују у ситуацијама када држава (влада) проводе своја суверена овлаштења и обављају задатке у јавном интересу, као што је социјална функција коју обављају здравствени фондови и друге организације заснована искључиво на друштвеној солидарности. На основу свега наведеног Конкурenciјски савјет је закључио да извршавање јавних законом регулисаних овласти (као што је и доношење листи лијекова) изван домета Закона о конкуренцији и захтјеве одбио као неосноване. Овакав став Конкурenciјског савјета је потврђен и низом пресуда Суда Босне и Херцеговине;
  - Везано за раније ставове Савјета, када је исти примјењивао одредбе Закона о конкуренцији на органе извршне власти и нпр. улазио у оцјену да ли правилник представља забрањени споразум, Суд Босне и Херцеговине је заузео потпуно супротан став. Тако је нпр. Конкурenciјски савјет рјешењем број 06-26-3-007-36-11716 од 14.07.2016. године утврдио да Федерално министарство околиша и туризма Правилником о управљању амбалажом и амбалажним отпадом ограничило и нарушило тржишну конкуренцију у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона. У управном спору против наведеног рјешења Суд Босне и Херцеговине је донио пресуду број С1 3 У 022692 16 У од 10.11.2017. године којом је поништио рјешење Конкурenciјског савјета и вратио на поновно рјешавање;
  - Испитујући законитост рјешења, као основно питање које се поставило пред суд јесте управо питање да ли правилник, као акт јавне власти, долази у обим члана 4. Закона тј. да ли може представљати Забрањени споразум. У том смислу Суд БиХ заузима слиједећи став: "Правилник доноси, на основу овлаштења из закона, надлежно министарство, као сегмент извршне власти. Имајући у виду начин оснивања министарства, његову природу, циљеве и основу настанка, ради се о органу државне власти који доношењем предметног општег акта врши власт која му је повјерена. Министарство је, дакле, облик организовања и дјеловања јавне власти и није привредно подuzeће, па је предметни правилник, општи акт, донио орган власти, у оквиру својих овлаштења и на основу закона. Правилник је, стога, по схваћању овог савјета, општи акт јавне власти и дио националног законодавства, који не представља продукт договора између два или више субјеката, управо из разлога јер је донесен ауторитетом јавне власти.";
  - Користећи се праксом Европског суда правде Суд БиХ даље закључује да "Све изнесене чињенице, а и пракса Европског суда упућује на закључак да правилник министарства не може по својој природи имати елементе уговора, ни бити сматран уговором, као што ни министарство није предузеће, односно, привредни субјект, да би могло, у конкретној ситуацији, доћи под опсег члана 4. Закона о конкуренцији.";
  - Такођер, став да субјекти ангажирани у економским активностима морају поштовад принципе конкуренције, док субјекти који обављају задатке у јавном интересу не потпадају под примјену ових правила, потврђен је и пресудом Суда Босне и Херцеговине број С1 3 У 024742 18 У 2 од 05.04.2018. године у којој је Суд јасно изразио слиједеће стајалиште: "Када се јавна установа или органи власти појаве на тржишту, да би се могло цијенити да ли њихово поступање може доћи под опсег члана 4. Закона о конкуренцији, неопходно је, првенствено, испитати да ли се ради о извршавању јавног овлаштења, или о поступању које може имати само привредни субјект.";
  - Имајући у виду ставове Конкурenciјског савјета и Суда Босне и Херцеговине изнесене у цитираним одлукама, који су потпуно усуглашени са праксом Европске комисије и Европског суда правде, неочекиване су и врло изненађујуће пресуде Суда БиХ којим је исти поништио рјешења Конкурenciјског савјета којим је ово одбило захтјеве компанија "Кгка Фарма д.о.о. Сарајево" и "Кгка д.д. Ново Место, Словенија" као и "Удружења представника страних произвођача лијекова у БиХ" поднесене против Одлуке о листи лијекова коју је донијела Влада КС ("Службене новине Кантона Сарајево", бр. 27/16). Овакав приступ Суда БиХ, који је потпуно супротан ставовима Суда БиХ заузетим у ранијим пресудама, на извјестан начин буди сумњу у постојање активности лобија иностраних произвођача лијекова.;
  - У досадашњој пракси Конкурenciјског савјета у ситуацијама када Суд БиХ из било ког разлога поништи рјешење и предмет врати на поновно рјешавање, Конкурenciјски савјет је у свим случајевима и у поновљеном поступку доносио исту мериторну одлуку као и у претходном поступку, уз додатна и/или адекватнија образложења истих. Тако је било и овај пут. У поновљеном поступку који се водио на захтјев Удружења представника страних произвођача лијекова у БиХ против Владе КС, Конкурenciјски савјет БиХ је донио исту одлуку као и у претходном поступку, односно потврдио претходно Рјешење којим је одбијен захтјев Удружења страних произвођача лијекова у БиХ у корист Владе КС;
  - Исто се догодило и у другом поновљеном поступку који се водио на захтјев Крка Фарма д.о.о. Сарајево" и "Крка д.д. Ново Место, Словенија против Владе Кантона Сарајево. Наиме, Конкурenciјски савјет БиХ је на сједници одржаној 23.05.2019. донијео Рјешење којим се

- одбија захтјев Крка Фарма д.о.о. Сарајево" и "Крка д.д. Ново Место, Словенија против Владе Кантона Сарајево ради утврђивања постојања забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији, као неоснован.
- Правила и пракса институција ЕУ, у области конкуренцијског права, већ дуже вријеме сматрају да државни органи, односно одлуке које доносе у оквиру своје надлежности, не могу бити процесуирани пред Конкуренцијским савјетом, осим када државни орган учествује као привредни субјект на тржишту (купује или продаје робу и услуге).
  - Све оне активности које одређени субјект, односно "тијело јавне власти" обавља у складу са својим законским надлежностима, односно активности које обавља на основу посебног прописа, у овом случају Закона о лијековима ФБиХ и Правилника о ближим критеријима, не могу се примјењивати прописи о заштити тржишне конкуренције, будући да се у конкретним случајевима Влада КС и Федерално министарство здравства не могу сматрати привредним субјектом у смислу чл. 2. Закона.
  - Конкуренцијски савјет има законску основу да обавезно примјени права правила и правна становишта ЕУ, у области конкуренцијског права. Потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању, постаје обавезно усклађивање правила и праксе БиХ са конкуренцијским правом ЕУ. Овакав став је сукладан пракси институција ЕУ, Европске комисије и Европског суда правде у поступцима, који су се водили против државних органа у појединим земљама чланицама ЕУ, у вези са примјеном конкуренцијског права. Значајно је напоменути да је на овај начин поступао и Суд БиХ у чињенично и правно сличним случајевима и том приликом заузео јасан став да "Када се јавна установа или тијело власти појаве на тржишту, да би се могло цијенити да ли њихово поступање може доћи под обим члана 4. Закона о конкуренцији, нужно је, првенствено, испитати ради ли се о извршавању јавне овласти или о поступању које може имати само господарски субјект."
  - Имајући у виду начин успостављања владе, њену природу, циљеве и основе настанка, несумњиво је да се ради о органу државне власти који доношењем предметне одлуке - односно листе лијекова, врши власт која му је повјерена. У том смислу, Влада је, дакле, облик организовања и дјеловања јавне власти и није привредно друштво, па је предметна одлука о листи лијекова, општи акт, односно пропис који је донијело тијело власти, у оквиру својих овласти и на основу закона. Таква одлука, представља општи акт јавне власти, она је дио националног законодавства и није продукт договора између два или више субјеката, управо из разлога, јер је донесена ауторитетом јавне власти. Према томе, доношење одлуке о позитивној листи лијекова очигледно не представља економску активност.
  - Одредбама члана 33. Закона о здравственом осигурању ФБиХ и члана 8. Закона о лијековима, утврђене су надлежности владе кантона у погледу доношења листе лијекова, који се издају на терет средстава обвезног здравственог осигурања. Нити један други субјект нема надлежност за доношење такве листе, и не може се законито бавити истом активношћу, што значи да не може бити ни потенцијални конкурент у поступку доношења позитивне листе лијекова. Напријед наведене Чињенице, указују на основаност примјене стајалишта релевантних европских институција које гласи: "Уколико не постоји могућност да приватна твртка врши исту активност, тада нема сврхе примјењивати правила конкуренције."
- Конкуренцијски савјет је напријед наведени одговор доставио Подносиоцима захтјева, актом број: УП-02-26-3-025-16/21 од дана 14.01.2022. године.
- Дана 21.01.2022. године, Конкуренцијски савјет је под бројем: УП-02-26-3-025-17/21 запримио одговор Подносилаца захтјева на претходно запримљени одговор Владе. У свом изјашњењу Подносиоци захтјева у кратким цртама наводе сљедеће:
- Да Влада/Министар здравља у првом дијелу Одговора цитира и тумачи законске одредбе, на нивоу БиХ, ФБиХ и кантоне из области лијекова релевантних за овај поступак, али не одговара зашто није поступао по тим прописима;
  - Да све Законе, те подзаконске акте које наводе у Одговору, Подносилац је већ истакао у свом Захтјеву, те издвојио релевантне чланове и дао своје мишљење о тим одредбама;
  - Подносилац захтјева није нити спорно да је у надлежности Кантона да доноси Одлуку о Листи лијекова који се издају на терет средстава ЗЗО тог Кантона;
  - Приликом усвајања Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године (Позитивна листа лијекова ХБЖ), нису правилно примјенили релевантне прописе, те су поступали преко својих овласти;
  - Да је на основу истих законских одредби Влада различито поступала у претходним листама и на основу истих прописа на које се позива доносила Позитивне листе лијекова на којима није ограничавала број заштићених назива лијекова, нити је ограничавала број лијекова КРКА д.д.;
  - Да је 2014. године Влада усвојила Одлуку о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања. У члану III Влада је одлучила: Позитивна листа лијекова састављена је у складу с Правилником о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи иијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листе лијекова, обвезама Министарстава здравства, Завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листи лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", број 45/13);
  - Да је 2020. године Влада усвојила Одлуку о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања ХБЖ ("Народне новине ХБЖ", број 4/2020). Поново, у члану III Влада је одлучила: Позитивна листа лијекова ХБЖ сачињена је у складу са Правилником о ближим критеријима за избор

- лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обвезама министарства здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", број 45/13 и /19);
- Да је 2021. године Влада усвојила побијану Позитивну листа лијекова из 2021., те је у члану III Влада одлучила: Позитивна листа лијекова ХБЖ сачињена је у складу с одредбама члана 9. става 2. Закона о лијековима ("Службене новине Федерације БиХ", број 109/12), тако да се ограничава број заштићених назива лијекова, поштујући правило утврђено чланком 9. став 3. истог Закона, којим је утврђено да се на листу лијекова обавезно уврштавају лијекови домаће индустрије, као и лијекови оригинатора, а затим, по потреби лијекови иностране фармацеутске индустрије, у складу са Правилником о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обвезама министарства здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 45/13 и 7/19) и у складу с Закључком Владе ХБЖ број: 09-02-26-1/21 од 4.2.2021. године;
  - Дакле код усвајања свих наведених позитивних листа Влада је навела да одлучује „у складу са Правилником“;
  - У спорној побијаној одлуци о Позитивној листи лијекова из 2021. додали су да поступају у складу са чланом 9. став 2. Закона о лијековима ФБиХ, те да се ограничава број заштићених назива лијекова, те се поставља питање како је могуће да Закон о лијековима ФБиХ има другачије критерије од Правилника о ближим критеријима, с обзиром да је Правилник о ближим критеријима управо и донијет на основу тог Закона што значи да закон не може имати различите критерије од Правилника, те да је Закон о лијековима ФБиХ са истом одредбом члана 9. је важио у вријеме усвајања све три набројане Позитивне листе лијекова, односно да су код усвајања све три листе важили су исти законски и подзаконски прописи;
  - Закон о лијековима ФБиХ у члану 9. став 2 прописује да се на позитивној листи лијекова кантона, као и листи лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона, може ограничити број заштићених назива лијекова само на основу стручних критерија и разлога у терапијској примјени, квалитети и вјеродостојности података, или из разлога сигурности снабдијевања и сл;
  - Закон о лијековима ФБиХ у члану 9. став 3 прописује: "С циљем подржавања развоја домаће фармацеутске индустрије, на позитивну листу лијекова кантона, као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона, обавезно се уврштавају и лијекови домаће фармацеутске индустрије који испуњавају услове из става 1. овога члана, и то поред лијекова оригинатора, као и лијекова иностране фармацеутске индустрије."
  - У Закључку Владе од 04.02.2021. године, и у побијаној Одлуци о Позитивној листи лијекова Влада супротно прописаном критеријима из члана 9. тумачи да се на листу лијекова обавезно уврштавају лијекови домаће индустрије, као и лијекови оригинатора, а затим, по потреби лијекови иностране фармацеутске индустрије;
  - Влада произвољно тумачи и примјењује Закон о њековима ФБиХ, јер није нигдје прописано да се лијекови стране фармацеутске индустрије уврштавају само по потреби и посебно јер није постојао ни један од наведених законских критерија да се ограничи број заштићених назива лијекова КРКА д.д.;
  - Закон о лијековима ФБиХ у члану 9. став 2. прописује да се може ограничити број заштићених назива лијекова само на основу стручних критерија, а нити један од прописаних разлога за ограничење броја лијекова није постојао за лијекове КРКА д.д., нити данас постоји;
  - Од укупно 176 лијекова КРКА д.д. који су се налазили на претходној Позитивној листи лијекова која се примјењивала до априла 2021. године, 93 лијека су изостављена, те је на Позитивној листи лијекова 2021 остало само 47 лијекова;
  - Са Позитивне листе лијекова из 2021., противно прописаним законским условима изостављена су укупно 93 лијека КРКА д.д., за које је већ постојала потпуна и исправна документација КРКА ФАРМА д.о.о., која је прихваћена, и који лијекови су били на Позитивној листи лијекова ХБЖ 2020.године;
  - Сва 93 лијека КРКА д.д., који су изостављени са Позитивне листе ХБЖ, имају све што је прописано: важећу дозволу, позитивне налазе о урађеној контроли квалитета, прихваћене цијене, искуство у терапијској примјени лијека, обезбијеђену сигурност снабдијевања, статус заштићеног назива лијека, етичко оглашавање лијекова;
  - Није постојао ни један законски разлог да се ограничи број лијекова КРКА д.д. на начин да се са Позитивне листе изоставе 93 лијека и остави само 47 лијекова;
  - Лијекови, производња лијекова, снабдијевање лијековима, регистрација лијекова, стављање у промет, итд. је у надлежности државе Босне и Херцеговине. На државном нивоу Политиком лијекова и медицинских средстава у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 55/11) је прописано да се домаћи произвођачи лијекова могу подржати само у погледу њихове припреме за конкуренцију на међународном нивоу, те је то законски оквир изван кога се не могу кретати ни ентитески, ни кантонални закони нити власти;
  - На основу ког закона или другог прописа је Влада сматрала да је надлежана да штити произвођаче лијекова из цијеле БиХ, зашто би уопште Влада штитила произвођаче лијекова из других кантона или из Републике Српске? Кога Влада заправо штити? Домаћи произвођачи лијекова су уствари веома мало или никако домаћи. Власници тих "домаћих" произвођача или највећи акционари су стране фирме: Хемофарм д.о.о. Бања Лука - оснивач и 100% власник ХЕМОФАРМ А.Д.

- Фармацеутско- хемијска индустрија Вршац, Београдски пут 66, Србија, Босналијек д.д. - власници су KBC EURO CREDIT CAPITAL, The Economic and Social Development Fund, FELICERTES COMMERCE AG, AS HOLDING d.o.o.; Sberbank BH d.d. Sarajevo, UniCredit Bank d.d. i Raiffeisen BANK d.d, "FARMAVITA" d.o.o. - оснивач и 100% власник БЕЛУПО лијекови и козметика, Хрватска,
- Уставом ХБЖ није предвиђено да је у надлежности кантона заштита произвођача било чега, па ни лијекова на нивоу Босне и Херцеговине, дакле доношењем Одлуке о Позитивној листи лијекова 2021 који се прописују на терет средстава Завода здравственог осигурања ХБЖ, Влада је прекорачила овласти о надлежностима из члана 41. Устава ХБЖ;
  - Министар здравља није поштовао одредбе чланова 21., 23., 24. и 25. Правилника о ближим критеријима јер прије подношења приједлога Влади на усвајање нове Позитивне листе лијекова, није објавио Јавни позив свим произвођачима лијекова за подношење захтјева за стављање лијекова на листу лијекова, није формирао комисију за лијекове нити је захтјеве произвођача лијекова или носиоца одобрења за стављање у промет доставио комисији за лијекове, Министарство здравства није доставило обавијест Крка Фарма д.о.о. који се лијек уврштава на листу, односно обавијест о одбијању захтјева за уврштавање лијека на листу лијекова;
  - Неосновано се тврди да Конкурenciјски савјет Босне и Херцеговине није надлежан за преиспитивање одлука Владе кантона и других органа јавне власти. Према члану 20. Закона о конкуренцији, орган надлежан за заштиту тржишне конкуренције у Босни и Херцеговини је Конкурenciјски савјет, а чланом 21. прописано је да је Конкурenciјски савјет самостално тијело које осигурава досљедну примјену Закона, на цијелој територији Босне и Херцеговине и има искључиву надлежност у одлучивању о постојању забрањеног конкурентског дјеловања на тржишту. Према томе Конкурenciјски савјет јесте надлежан;
  - Неосновани су наводи да се одредбе Закона о конкуренцији не могу примјенити на Одлуку Владе о изменама и допунама Одлуке о утврђивању листе лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода здравственог осигурања, јер то представља акт јавне власти;
  - На основу члана 2. став (1) тачка б) Закона, примјењују се одредбе истог на Владу када својим дјеловањем посредно или непосредно учествује или утиче на тржиште Босне и Херцеговине;
  - Ово је потврђено бројним одлукама Конкурenciјског савјета, те посебно Рјешењем број: 04-26-3-027-38-11/11 од 04.10.2012. године, Рјешењем број 04-26-3-027-65-ИТ/11 од 27.05.2015. године и Рјешењем број 02-26-3-014-22-11/15 од 08.03.2016. године;
  - Неспорно је да Влада побијаном Одлуком утиче на тржиште, јер је одредила ко може бити на Позитивној листи лијекова а ко не може, администрирањем, а не на основу прописаних законских и стручних критерија;
  - Одредбе Закона примјењују се и на побијану одлуку о Позитивној листи лијекова 2021, те су неосновани су наводи да доношење Побијане Одлуке не представља економску активност, те да не утиче на тржиште;
  - Небитна је тврдња да Влада није нудила те робе лијекова који се издају на терет Завода здравственог осигурања кантона, нити је из те активности остваривала профит;
  - Закон о конкуренцији термин "господарски/привредни субјект" користи као збирни термин, а не као законску дефиницију. У члану 2. став (1) је јасно наведено да се Закон примјењује на сва правна и физичка лица;
  - Правно неосновано се тврди да појам привредни субјект треба бити ограничен на начин да је испуњен и додатни услов; "да се исти посредно или непосредно баве производњом, продајом роба и пружањем услуга, да судјелују у промету роба итд.";
  - У члану 2. Закона наведено је више поступака и понашања која потпадају под оцјену забрањених конкурентских дјеловања, међутим ти поступци и радње нису прописани кумулативно, него је алтернативно наведено да се то лице бави производњом или продајом или пружањем услуга или судјелује у промету роба или специфично за органе државне управе да "утичу на тржиште";
  - Довољно је чињење само једног појединачног недопуштеног конкурентског дјеловања да би се могао примјенити Закон о конкуренцији;
  - Чињеница је да постоји специфично тржиште лијекова који се издају и продају на терет Фонда ЗЗО. Сви продати лијекови на овом тржишту се плаћају од стране Фонда ЗЗО. Битно је да се привредни субјекти који се сада налазе на позитивној Листи лијекова 2021 баве продајом лијекова, и да су на тај начин привилеговани у односу на КРКА д.д чiji се лијекови не налазе на Листи, без икаквих стручних и објективних разлога;
  - Побијана Одлука - Позитивна листа лијекова представља економску активност, а релевантно тржиште предметног поступка је уврштавање лијекова на Позитивну Листу лијекова који се издају и продају на рецепт;
  - На овом тржишту цијена лијекова је фиксно одређена за све учеснике на основу Одлуке о листи лијекова ФБиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 33/2019 и 56/19), те истом могу приступити само произвођачи којима је Влада "дала одобрење", односно уврстила их на Позитивну листу лијекова;
  - На овом тржишту произвођачи се не могу надметати за позицију цијеном, већ само квалитетом производа;
  - На овом тржишту купци пацијенти не могу слободно куповати робу, него само ако имају лeкарски рецепт;
  - На овом тржишту производи су међусобно замјењиви, али о избору производа одлуку не доноси крајњи потрошач-пацијент, него неовисна стручна особа-лекар, те робу увијек плаћа ЗЗО;
  - Дакле, предмет поступка је уврштавање лијекова на Позитивну листу лијекова 2021, који се издају на

- рецепт на основу субвенције од стране Завода здравственог осигурања;
- Основна битна карактеристика овог тржишта је да директни корисници (пацијенти) купљену робу не плаћају (или плаћају минималну партиципацију), што значи да ово тржиште привлачи велики број "купаца", јер робу добијају бесплатно;
  - Друга битна карактеристика овог тржишта је да робу плаћа ЗЗО, дакле буџетски корисник, што фактички значи да продавци имају гарантовану наплату;
  - Побијаном Одлуком - Позитивном Листом лијекова на специфичан начин се нуде робе на тржишту лијекова који се издају на терет Завода здравственог осигурања и Влада у име ЗЗО нуди лијекове крајњим корисницима - пацијентима које крајњи корисници добијају на рецепт, а чију цијену плаћа ЗЗО фармацеутским компанијама.
  - Влада је активни учесник на том тржишту лијекова јер утиче на то тржиште наметњем ограничења приступа овом тржишту. Привредна активност није само директна продаја или куповина од стране "јавне власти", него је и дјеловање којим се онемогућује приступ тржишту под једнаким условима;
  - Битно је да се Побијаном одлуком и Листом есенцијалних лијекова директно дјелује на тржиште и тржишну конкуренцију, јер се њом Подносиоцу захтјева (који има производе истих карактеристика, са истом цијеном, које потрошачи сматрају међусобно замјенљивим), онемогућава приступ тржишту, а омогућава само одређеним-изабраним привредним субјектима;
  - Додатно достављамо бројеве службених гласила за остале кантоне у ФБиХ, из који се види да се на позитивним Листама лијекова који се издају на терет средстава кантоналних Завода здравственог осигурања тим кантонима налазе лијекови свих производача (и страних и домаћих), те да су на све наведене Листе лијекова уврштени производи Крка д.д. (Докази: Одлука о листи лијекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања ЗЗО Зеничко-добојског кантона и начину прописивања и издавања лијекова ("Службене новине Зеничко-добојског кантона", бр.4/21 и 6/21) од 26.03.2021. године, Одлука о Листи лијекова обавезног здравственог осигурања Унско-санског кантона ("Службени гласник Унско-санског кантона", број 22/18) од 05.07.2018. године, Одлуке о позитивној листи лијекова Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона" бр. 14/2019, 1/2020, 3/2020, 11/2020, 12/2020, 13/2020, 2/2021, 10/2021, 13/2021 и 18/2021) од 13.10.2021. године, Одлука о позитивној листи лијекова Посавског кантона (Народне новине број 1/2020) од 07.02.2020. године, Одлука о утврђивању листе лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања ЗЗО Средњобосанског кантона ("Службене новине Средњобосанског кантона", број 5/2021) од 28.05.2021. године, Одлуци о листи есенцијалних лијекова неопходних за осигурање здравствене заштите у оквиру стандарда обавезног здравственог осигурања у Босанско-подрињском кантону Горажде ("Службене новине Босанско-подрињског кантона Горажде", број 1/2018) од 08.01.2018. године;
  - Неосновани су наводи да је Суд БиХ заузео становиште да одлуке органа јавне власти не потпадају под домет Закона о конкуренцији јер исти одлучује за сваки предмет појединачно, у зависности од околности сваког конкретног случаја;
  - Суд БиХ стоји на становишту да се Закон о конкуренцији примјењује и на органе државне управе и локалне самоуправе: У пресуди број С1 3 У 011496 12 У од 08.04.2015., одлучујући по тужби Владе Федерације против рјешцња Конкуренцијског савјета број 04-26-3-027-38-ИИ/11 од 4.10.2012. Суд је одлучио: " Прије свега ово судско Вијцће налази неоснованим приговор тужбе да је тужени погрешно примјенио Закон о конкуренцији па одлуке законодавних органа и извршних власти у конкретном случају Владе Федерације из ралога што се наведене одредбе примјењују и на органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утјечу на тржиште, у смислу одредбе члана 2. став 1 тачка б) Закона о конкуренцији. Слиједом наведеног, сви органи власти/институције на свим нивоима власти у БиХ, а који својим дјеловањем спречавају, ограничавају или нарушавају тржишну конкуренцију у БиХ, потпадају под примјену овог Закона јер сви правни акти који у суштини имају утицај на тржиште, спадају под одредбу члана 4. став 1. цитираног Закона, због чега се истакнути приговор тужбе у том правцу као неоснован одбија. ";
  - Идентично и у пресуди број С1 3 У 019262 15 У од 10.5.2017. године којом је потврђено рјешење Конкуренцијског савјета да тачка VIII посебних критерија Одлуке о листи есенцијалних лијекова неопходних за осигурање здравствене заштите у оквиру стандарда обавезног здравственог осигурања у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ", број 75/11) представља забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији. ";
  - У пресуди број С1 3 У 016103 14 У од 23.12.2015. године, одлучујући по тужби Федералног министарства Здравства против рјешења Конкуренцијског савјета број 04-26-3-007-72-ИИ/13 од 17.04.2014. године, Суд је одлучио: одредбом члана 10. Правилника о начину обављања здравствених прегледа особа под здравственим надзором и одредбом члана 7. став алинеја 5. Правилника о обиму и врсти јавно-здравствене дјелатности, која не може бити предметом приватне дјелатности, онемогућује слободан приступ осталим привредним субјектима приступ на релевантно тржиште. Наиме, наведени Правилници, са аспекта прописа о заштити тржишне конкуренције су правним и административним запрекама ограничили слободан улазак привредних субјеката, конкурената на релевантно тржиште.
  - Слиједом наведеног, сви органи власти/институције на свим нивоима власти у БиХ, који својим дјеловањем спречавају, ограничавају и/и нарушавају тржишну конкуренцију у Босни и

- Херцеговини, потпадају под примјену овог Закона."
- Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 025594 17 У од 27.03.2019. године је утврђено: "Прије свега, ово Судско вијеће налази, да је тужени погрешно примијенио Закон о конкуренцији, утврђујући да Влада Кантона Сарајево нема утицаја на тржишту, односно да не може имати утицаја на тржишту, те да њене одлуке не потпадају под примјену Закона о конкуренцији БиХ. Ово из разлога, што се одредбе Закона о конкуренцији примјењују и на органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утјечу на тржиште, у смислу одредбе члана 2. став 1. тачка б) Закона о конкуренцији.,,
  - Пресудом Суда БиХ број С1 3 У 032999 19 У од 03.11.2020. године утврђено је: Да је Конкурентијски савјет БиХ погрешно примијенио Закон о конкуренцији, утврђујући да Влада Кантона Сарајево није учесник на тржишту, односно није привредни субјект те њене одлуке не потпадају под примјену Закона о конкуренцији БиХ, те да се одредбе Закона о конкуренцији примјењују и на органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утичу на тржиште, у смислу одредбе члана 2. став 1. тачка б) Закона о конкуренцији, те да је Конкурентијски савјет БиХ погрешно закључио да Влада Кантона Сарајево не може, у смислу Закона о конкуренцији, бити учесник тржишне конкуренције;
  - Неосновано је позивање на одлуке Европског суда правде и Европске комисије јер Конкурентијски савјет мора да поступа под домаћем важећем закону о конкуренцији.
  - Чланом 43. став (7) јесте регулисано да се Конкурентијски савјет, у сврху оцјене датог случаја, може користити судском праксом Европског суда правде и одлукама Европске комисије;
  - Инструктивном одредбом Закона (члан. 43. ст (7) " може се користити") не могу искључити примјену обавезујућих одредби (члан 2. "Овај закон примјењује се на сва правна и....");
  - Основна сврха Закона је заштита тржишне конкуренције, те у оквиру те основне премисе је једино могуће тумачити све остале одредбе Закона;
  - Неосновано се тврди да је становиште Европског суда правде и Европске комисије да се правила о конкуренцији не примјенују на одлуке повезане са "вршењем јавне власти";
  - Европска комисија и Суд више пута су потврдили, да у праву тржишне конкуренције Заједнице активност која се састоји у одређивању услова или ограничења у пружању добара и услуга на одређеном тржишту, има обиљежје економске активности (предмет Ц-41/90 Хџфнер и Елсер [1991] ЕЦП 1-1979, параграф 21, и спојеним предметима Ц-264/01, Ц-306/01, Ц-354/01 и Ц-355/01 АОК-Савезна и остало 2004 ЕЦП 1-2493, параграф 46), (предмет Ц-35/96 Комисија против Италије (1998) ЕЦП 1-3851;
  - Европски суд правде и Европска комисија је у више поступака утврђивала о неусклађености одлука органа " јавне власти" са правилима о конкуренцији: (1) У предмету Commission of the

European Communities v. Italian Republic, бр. 118/85, од. 16.06.1987. и С-35/96 [1998] ЕЦП 1-3851, одлучено је управо против одлука државне власти. У пресуди од 18.6.1998. -предмет Ц-35/96 је сасвим јасно пресуђено да се Одлуке извршних органи власти, чак Владе појединих замаља чланица проглашавају да нарушавају конкуренцију. Захтјев у овом поступку је био за проглашење да усвајањем и задржавањем на снази закона који, при одобравању релативне моћи одлучивања, захтијева од Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali (Национално вијеће царинских агената) да доносе одлуке противно чланку 85. Уговора о ЕЗ-у, у смислу да одређује обвезну царину за све царинске агенте. Суд је пресудио: 1. Проглашава се да усвајањем и задржавањем на снази закона који при одобравању релативне моћи одлучивања, захтијева да Национално вијеће Царинских агента донесе одлуку удружења подузетника противно чланку 85. Уговора о ЕЗ-у, који се састоји од одређивања обвезне тарифе за све царинске заступнике. Талијанска Република није испунила своје обвезе према чланцима 5. и 85. Уговора, 2. Талијанској Републици налаже се сношење трошкова, (2) У случају Ц-67/96. Абаарц, ЕЦП (1999.) 1-5751 ЕСП је истакнуо како се допунски мировински фонд, без обзира па остваривање социјалних циљева, реализацију начела солидарности и непрофитни карактер дјелатности, има сматрати господарским субјектом, (3) У Пресудама у случајевима: Ц-219/97 Drijvende Bokken, ЕЦП (1999.) 1-6121; Ц-67/96, је одлучено у случају допунских мировинских фондова, под одређеним околностима могуће је говорити о господарској активности и господарским субјектима; (4) Слична је аргументација изнесена и у случају Француске удруге осигураватеља (ФФСА) Ц-244/94. ФФСА, ЕЦП (1995.) 1-4013; (5) У предмету Ц-475/99. Ambulanz Glockner, ЕЦП (2001.) 1-8089 одређене активности у здравству, као што су хитна служба, односно пријевоз пацијената, експлицитно су означене кцио господарске дјелатности;

- Да Подносиоци захтјева у цијелости остају код поднесеног Захтјева и предложене привремене мјере.

Напријед наведено изјашњење, достављено је Влади на увид поднеском број: УП-02-26-3-025-18/21 од 27.01.2022. године.

У даљем току поступка, Конкурентијски савјет је Влади упутио акте за захтјевом за доставу додатних података, и то акт број УП-02-26-3-025-25/21 од 24.02.2022. године и акт број: УП-02-26-3-025-39/21 од 19.04.2021. године, на које је одговорено поднеском број УП-02-26-3-025-42/21 од дана 06.05.2022. године.

4. Прикупљање података од трећих лица

У предметном поступку, ради утврђивања свих чињеница у поступку, релевантним органима/институцијама упућени су захтјеви за доставом података, и то: Заводу за здравствено осигурање Кантона 10, актом број: 01-26-3-025-26/21 од 24.02.2022. године, те по приједлогу за прибављање документације по службеној дужности Подносиоца захтјева, истом органу, са захтјевом за доставу информација упућен је акт број: 01-26-3-025-28/21 од 09.03.2022. године, те ресорном Министарству рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних упућен је акт број: 01-26-3-025-29/21 од 09.03.2022. године.

Подносцима запримљеним под бројем УП-01-26-3-025-30/21 дана 15.03.2022. године, бројем УП-01-26-3-025-32/21 дана 18.03.2022. године и бројем УП-01-26-3-025-33/21 дана 21.03.2022. године достављени су одговори Завода за здравствено осигурање, поднеском запримљеним под бројем: УП-01-26-3-025-31/21 дана 18.03.2022. године достављен је одговор Министарства рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних.

5. Усмена расправа

У даљем току поступка, будући да се ради о поступку са странкама са супротним интересима, Конкуренијски савјет је заказало усмену расправу, у складу са чланом 39. Закона, за дан 15.03.2022. године (позиви достављени пуномоћницима Подносиоца захтјева и Владе, и то актима бр.: 01-26-3-025-23/21 и 01-26-3-025-24/21 од дана 24.02.2022. године).

На усменој расправи одржаној у просторијама Конкуренијског савјета (Записник број: 01-26-3-025-30/21 од 15.03.2022. године), испред Подносиоца захтјева присуствовао је пуномоћник Емир Капиџић, адвокат, а испред Владе је присуствовао Џемал Сабрихафизовић, адвокат (пуномоћ на усменој расправи приложена у спис).

Подносилац захтјева је, уз краће излагање, навео да остаје код свих захтјева и навода изнесених у досадашњем поступку, као и пуномоћник Владе, који је, уз краће излагање, истакнуо и навод да је у цијелости неоснован приједлог Подносиоца захтјева да Конкуренијски савјет одреди привремену мјеру којом ће се дјелимично обуставити примјена Одлуке о листи лијекова који се могу прописивати на терет средстава обавезног здравственог осигурања, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године.

Додатна изјашњења странака на питања упућена од стране водитеља поступка током усмене расправе, странке су доставиле у остављеном року, и то: Подносилац захтјева поднеском број: УП-01-26-3-025-34/21 дана 25.03.2022. године, те пуномоћник Владе поднеском број: УП-01-26-3-025-36/21 дана 28.03.2022. године.

6. Наставак поступка након пресуде Суда Босне и Херцеговине

Пресудом Суда број: С1 3 У043090 22 У од 19.03.2024. године уважена је тужба привредних субјеката КРКА д.о.о. и КРКА д.д., поништено рјешење Конкуренијског савјета број: УП-01-26-3-025-43/21 од 19.05.2022. године, те предмет враћен Конкуренијском савјету на поновно рјешавање.

Наведеном Пресудом је наложено Конкуренијском савјету да у поновном поступку отклони недостатке који су утјецали на правилност и законитост оспореног рјешења, као и да се у поновљеном поступку одржи усмена расправа.

Поступајући по Пресуди, Конкуренијски савјет се дана 26.03.2024. године актом број: УП-01-26-3-025-57/21 обратио Подносиоцима захтјева са упитом о статусу предметног Захтјева, уз позив на писмено читавање на наводе из Пресуде.

Подносиоци захтјева су доставили своје читавање на Пресуду актом број: УП-01-26-3-025-59/21 од дана 02.04.2024. године, у којем се наводи да остају код поднесеног захтјева и свих навода из писмених поднесака и навода изнесених на усменој расправи, без обзира на протекли временски период, наводећи да постоји оправдан интерес да Конкуренијски савјет настави поступак и одлучи по поднесеном Захтјеву.

Влада је дана 29.04.2024. године поднеском запримљеним под бројем: УП-01-26-3-025-63/21 доставила своје читавање на наводе из Пресуде, у којем се, у најкраћем, наводи:

- Да се одредбе члана 2. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији примјењују на државне органе власти у случају када ти органи поступају као привредни субјекти, односно када учествују у тржишту, али ако државни орган поступа у оквиру својих законских овлашћења, вршећи власт која му је повјерена, односно ако су ти акти које доноси усвојени ауторитетом јавне власти у оквиру надлежности које су законом повјерене државном органу, у том случају се не може сматрати да орган власти поступа као привредни субјект;
- Овакво правно схватање је потврђено у бројним одлукама Европског суда и Европске комисије, а иста правна стајалишта су изражена и бројним одлукама Суда БиХ, по којима се акти које државни органи доносе вршећи јавну власт у оквиру прописаних надлежности, не сматрају уговорима односно споразумима на које би се могле примјењивати одредбе члана 4. Закона о конкуренцији;
- Пресудом Суда БиХ број С1 3 024742 18 У 2 од 05.04.2018. године, израженоје сљедеће становиште: "Када се јавна установа или органи власти појаве на тржишту, да би се могло цијенити да ли њихово поступање може доћи под опсег члана 4. Закона о конкуренцији, неопходно је, првенствено, испитати да ли се ради о извршавању јавног овлашћења, или о поступању које може имати смао привредни субјект". Имајући у виду напријед наведено, истиче се да Влада доносићи предметну листу лијекова није поступала као привредни субјект и ученик на тржишту, него је поступала у статусу државног органа, у оквиру својих уставом и законом утврђених надлежности, укључујући и изричито овлашћење и обавезу утврђену у члану 33. Закона о здравственом осигурању ФБиХ и члана 8. Закона о лијековима. Оспореном Одлуком Владе се утврђује обим права осигураних лица на кориштење лијекова, који се обезбеђују на терет средстава Завода здравствене заштите ХБЖ, на принципу пуне солидарности у здравственој заштити и при том се позитивна листа утврђује на темељу медицинске струке и науке. Одредбама члана 9. Закона о лијековима утврђен је изричити основ да владе кантона могу ограничити број заштићених лијекова на позитивној листи кантона, при чему је ноторно да нити један привредни субјект не може донијети позитивну листу лијекова него је то у искључивој компетенцији Владе, као државног органа. С тим у вези, истиче се да је у пракси Европског дуса заузет јасан став да се: "правила о конкуренцији не примјењују на активности које су повезане са вршењем јавне функције" (случај Woутерс, Ц – 309/99 параграф 57);
- Влада је облик организовања и дјеловања јавне власти и није привредно друштво, па је предметна одлука о листи лијекова општи акт, односно пропис који је донио орган власти у оквиру својих овлашћења и на основу закона – таква одлука представља општи акт јавне власти, она је дио националног законодавства и није продукт договора између два или више субјеката, управо из разлога, јер је донесена ауторитетом јавне власти и доношење исте не представља економску активност (овакво становиште потврђено је

- пресудама Суда БиХ број С1 3 У 021277 16 У од 10.11.2017. године и С1 3 У 022692 16 У од 10.11.2017. године, а наведена пресуда се позива и на правна становишта Европског суда у пресуди Т-513/93 од 30.3.2000. године;
- Позитивна листа не представља ни робу, ни услугу, није предмет таквог промета, односно таква одлука се на тржишту не купује и не продаје. То је општи акт јавне власти, који и по напрјед наведеном становиштву Суда БиХ представља дио националног законодавства, што искључује могућност да се сматра робом или услугом;
  - Одредбама члана 33. Закона о здравственом осигурању ФБиХ и члана 8. Закона о лијековима, утврђене су надлежности владе кантона у погледу доношења листе лијекова који се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, а нити један други субјект нема овлаштење за доношење такве листе, и не може се законито бавити истом активношћу, што значи да не може бити потенцијални конкурент у поступку доношења позитивне листе лијекова. Те чињенице указују на основаност примјене становишта релевантних европских институција: "Уколико не постоји могућност да приватна фирма врши исту активност, тада нема сврхе примјењивати правила конкуренције";
  - Доношењем позитивне листе лијекова Влада не остварује, нити може остварити било профит, било губитак, и с тим у вези не сноси ризик пословања на тржишту – такав положај Владе искључује примјену правила конкуренцијског права, у вези са доношењем позитивне листе лијекова;
  - Од битног значаја је и чињеница да се позитивна листа лијекова утврђује искључиво у сврху остваривања права осигураних особа из основа здравственог осигурања на кориштење лијекова на терет средстава здравственог осигурања која су уплатили осигураници и сврха тих средстава је остваривање права осигураника. Не ради се о средствима која су намијењена индустрији лијекова и њихова сврха није профит произвођача лијекова. С тим у вези, релевантна је одлука Европског суда правде у случају *Poucet & Pistre* (Ц-159/91 и 160/91), у којој је изражено становиште: "Здравствени фондови и организације укључене у управљање јавним системом социјалне заштите врше искључиво друштвену функцију. То се дјеловање темељи на начелу националне солидарности и потпуно је непрофитно." Једанко је релевантно и становиште Европског суда правде у случају *ФЕНИН* (Ц – 205/3) којим је утврђено да: "СНС управљачка тијела (26 јавних тијела, укључујући и три министра Шпањолске владе, која воде национални здравствени систем) не дјелују као предузећа (привредни субјекти у смислу права конкуренције) када учествују у менаџменту националних здравствених услуга, те д њихов капацитет као купаца не може бити раздвојен од употребе медицинских средстава и опреме након њихове куповине. Сходно томе та тијела не дјелују као предузећа у смислу права конкуренције Европске уније када купују медицинска добра и опрему и чланови 81. и 82. ЕЦ нису примјењиви на њих";
  - Европски суд правде је у спојеним случајевима Ц-262/18 П и Ц-271/18 П, пресуда од 11.06.2000. године констатовао: "Када је, посебице, ријеч о подручју социјалне сигурности, Суд је пресудио да право Уније начелно не утјече на надлежност држава чланица за уређење својих система социјалне сигурности лишене господарског карактера, он проводи општу оцјену предметног система и у ту сврху узима у обзир следеће елементе, то јесте остварује ли се системом социјални циљ, проводи ли се њиме начело солидарности, изостаје ли било какав профитни циљ обављане дјелатности и контролира ли ту надлежност држава". Надаље, Суд утврђује критерије за процјену да ли се конкретним системом социјалне сигурности проводи начело солидарности: "Системе социјалне сигурности којима се проводи начело солидарности посебице обилежавају обавезност чланства, како за осигуранике тако и за осигуратеље, чињеница да су доприноси одређени законом овисно о примањима осигураника, а не о ризику који они појединачно представљају, било због своје доби или због других разлога, правило према којем су обавезна давања утврђена законом једнака за све осигуранике, неовисно о износу доприноса који плаћа сваки од њих, као и механизам за пријебој трошкова и ризика, посредством којег системи који остварују добит судјелују у финансирању система који имају структуралне финансијске потешкоће";
  - Средства која се исплаћују из фонда здравствене заштите, ради остваривања права осигураника, не зависе од висине доприноса које осигураник уплаћује у фонд, него се у потпуности примјењује принцип солидарности. Према томе, таква активност није економска и она не подлијеже правилима конкуренције. У конкретном случају, грађани као осигураници, из својих средстава уплаћују доприносе на основу којих се формира фонд здравствене заштите;
  - Није разумно да било који произвођач лијекова може захтијевати од Конкуренцијског савјета да му јамчи да ће његови производи бити плаћани из средстава здравственог осигурања која се формирају на принципу солидарности и то уплатом доприноса из личних средстава сваког осигураника;
  - Имајући у виду да је одлуку о Позитивној листи лијекова припремала и донијела Влада у функцији државног органа, односно органа јавне власти, и коначно узимајући у обзир да је Одлука о Позитивној листи лијекова пропис који чини саставни дио националног законодавства, а не споразум који би могао бити проглашен забрањеним, очигледно је да нису постојали разлози да Конкуренцијски савјет утврди да се предметна одлука сматра забрањеним споразумом;
  - Нетачни су наводи Подносиоца захтјева да Влада доноси оспорену одлуку о позитивној листи лијекова спријечила или ограничила подносиоце захтјева да под једнаким условима учествују на тржишту лијекова. С обзиром да је Одлука о позитивној листи лијекова Влада одлучивала искључиво о начину остваривања права грађана из основа здравственог осигурања, нити један лијек, односно нити један произвођач, који је уредно

регистран, није искључен или онемогућен да своје производе пласира на тржиште, јер то уопште није био предмет Одлуке. Одлуком се не одређује који ће лијекови бити присутни на тржишту, него се одређује које лијекове са већ постојећег тржишта корисници обавезног здравственог осигурања могу дибити на терет средстава здравственог осигурања. Дакле, само лијекови који се већ налазе на тржишту могу се на терет средстава обавезног здравственог осигурања прописивати корисницима здравственог осигурања;

- За лијекове са Позитивне листе у 2019. години утрошено је укупно (...) са ПДВ-ом, од чега је Завод здравствене заштите из средстава обавезног осигурања финасирао износ од (...), а осигураници путем партиципације из личних средстава износ од (...) КМ;
- У 2020. години произвођач Крка је на подручју Кантона 10 пласирао лијекове у вриједности од (...) КМ што је представљало учешће од 9,65%. У 2021. години, када је усвојена нова позитивна листа у вези са којом се води овај поступак Крка је на подручју Кантона 10, КРКА је на тржишту лијекова у Кантону 10 пласирала лијекове у вриједности од (...) КМ што представља учешће од 8,63%;
- Разлика у вриједности пласмана лијекова КРКА прије и након доношења листе износи 0,58% од укупног тржишта Кантона 10, на коме се пласирају лијекови од (...). То значи да је КРКА на тржишту лијекова Кантона 10, након доношења нове позитивне листе остварила годишњи пласман мањи за (...), а подсећања ради КРКА је у Босни и Херцеговини у 2021. години остварила пласман од (...); од тога у Федерацији Босне и Херцеговине (...). При том, у 2021. години, КРКА је на тржишту Босне и Херцеговине пласирала (...) више од износа који је пласирала у 2020. години, што је 12 пута више од (...) за колико је смањен пласман у Кантону 10;
- У 2020. години на тржишту Босне и Херцеговине укупан пласман генеричких лијекова износио је (...), а од тога су домаћи лијекови учествовали са (...) или 35% док су ино-генерички лијекови учествовали са (...) или 65%.
- О положају Подносиоца захтјева на домаћем тржишту илустративно говори податак да је у 2021. години КРКА пласирала лијекове у вриједности од (...) и била по учешћу четврти произвођач, док је у истој години у Кантону 10 за лијекове на позитивној листи утрошено цца.(...).

Напријед наведено изјашњење је достављено Подносиоцима захтјева, који су дана 23.05.2024. године под бројем: УП-01-26-3-025-67/21 доставили поднесак у којем се наводи следеће:

- Пуномоћник Владе понавља наводе изнесене у току првостепеног поступка, а да су исти неосновани, о чему су се Подносиоци захтјева већ изјаснили у својим претходно достављеним писменим поднесцима;
- У овом поступку као релевантно тржиште одређено "тржиште лијекова који се издају на терет средстава Фонда здравственог осигурања ХБЖ";
- Велики број лијекова се не налази у Позитивним листама лијекова Завода здравствених осигурања.

Ту се налазе и најједноставнији као што су витамински додаци, али и најсложенији и најскупљи као што су цитостатици. Ове лијекове пацијенти сами плаћају и не иду на терет средстава Фонда ЗЗО. Дакле, није битно колико лијекова Подносиоци захтјева проају на слободном тржишту лијекова, поред лијекова који се продају на терет средстава Фонда ЗЗО ХБЖ;

- У Одлуку о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања није уврштен велики број лијекова страних произвођача лијекова, а противно прописаним условима Влада није уврстила 129 лијекова КРКА д.д., који испуњавају све прописане услове;
- КРКА д.д. је имала све уредне и потпуне апликације/захтјеве за 176 лијекова, а уврштено је само 47 лијекова, што представља смањење за 100 лијекова на релевантном тржишту или у процентима за 73%;
- У 2020. години је према раније важећој Позитивној листи продато лијекова КРКА на терет средстава ЗЗО у износу од (...);
- У 2021. години за период од 01.01.2021. године до 31.05.2021. године (док је у примјени била ранија Листа лијекова 2020.) продато је лијекова на терет ЗЗО у вриједности од (...) произвођача КРКА д.д.;
- У другој половини 2021. године, за период од 01.06.2021. до 31.08.2021. године (док је у примјени била побијана Позитивна листа лијекова 2021) продато је лијекова на терет ЗЗО у вриједности од (...) произвођача КРКА д.д. – само за пет мјесеци у 2021. години учешће КРКА д.д. на релевантном тржишту је 5,54 пута мање у 2021. години. Односно, за пет мјесеци примјене побијане Позитивне листе лијекова промет је смањен за око 80% на релевантном тржишту.
- У наредним годинама 2022. и 2023. години, учешћа страних произвођача и Подносиоца захтјева КРКА у укупном промету су на релевантном тржишту смањена у просјеку за око 67,6%.
- Потпуно су погрешни наводи Владе о учешћу страних и домаћих произвођача на релевантном тржишту јер статистичке показатеље погрешно анализира и погрешно приказује;
- Неспорна је чињеница да су на Позитивној листи лијекова за 2021. годину, налази само 6 домаћих произвођача (што је само око 9% од укупног броја произвођача) у односу на око стотину страних произвођача;
- Ако се узме у обзир чињеница да је на Позитивној листи лијекова за 2021. годину заступљено преко 1000 лијекова, произлази да просјечно сваки домаћи произвођач заузима око 9% тржишног удјела, а просјечно сваки поједини страни произвођач лијекова захвата само 0,8% тржишног удјела;
- Није битно колико лијекова Подносиоци захтјева укупно продају на тржишту БиХ или ФБиХ, јер то тржиште није предмет овог поступка;
- Подаци које наводи пуномоћник Владе су неауторизовани и односе се самона период од 5 мјесеци примјене побијане Позитивне листе лијекова у 2021. години;
- Завод здравственог осигурања има прецизне финализиране податке за године 2022. и 2023.

годину примјене Побижане листе и Подносиоци захтјева су поднијели захтјев за приступ тим информацијама.

Напријед наведени поднесак упућен је пуномоћнику Владе актом број: УП-02-26-3-025-68/21 од 24.05.2024. године.

Дана 01.07.2024. године под бројем: УП-02-26-3-025-77/21 донесен је Закључак којим се одбија захтјев привредних субјеката КРКА ФАРМА д.о.о. и КРКА д.д., за вјештачењем у предметном поступку уз образложење да је Конкурнцијски савјет закључно како provedба предметног вјештачења, као и чињенице који би се прибавиле истим, не представљају чињенице које би биле од значаја за рјешавање управне ствари у овом поступку, односно да прибављени подаци неће допријети рјешавању управне ствари, већ би евентуално могло бити предмет неког другог будућег поступка пред надлежним институцијама, као и да тражено неће дати одговор на одлучна правна питања.

7. Усмена расправа након доношења пресуде Суда БиХ број С1 3 У 043090 22 У од 19.03.2024. године

Пресудом Суда број С1 3 У 043090 22 У од 19.03.2024. године одређено да је Конкурнцијски савјет у поновном поступку обавезно одржати усмену расправу, иста је у поновљеном поступку одржана дана 10.06.2024. године (позиви достављени пуномоћницима Подносиоца захтјева и Владе, и то актима бр.: 01-26-3-025-70/21 и 01-26-3-025-71/21 од 30.05.2024. године).

Пуномоћник Подносилаца захтјева је на усменој расправи, поред изнесених навода и приложене документације, истакнуо захтјев за вјештачењем у предметном поступку на сљедеће околности:

- Колико је смањено тржишно учешће КРКА лијекова након доношења побижане Позитивне листе лијекова Кантона 10 из 2021. године, по броју издатих рецепата и по новчаном износу продатих лијекова; колико је повећано тржишно учешће домаћих произвођача лијекова након доношења побижане Позитивне листе лијекова Кантона ХБЖ из 2021. године, по броју издатих рецепата и по новчаном износу продатих лијекова, те колико је смањено тржишно учешће неколико најзаступљенијих страних генеричких произвођача лијекова (Алкалоид, Новартис, Плива, Сандоз, Виатрис, Viennapharm), након доношења побижане Позитивне листе лијекова Кантона ХБЖ, по броју издатих рецепата и по новчаном износу продатих лијекова.

Пуномоћник Владе се на наведени захтјев усмено изјаснио како сматра да нема потребе за вјештачењем, наводећи да подаци које би утврдио вјештак нису од значаја за одлучивање да ли је Позитивна листа лијекова забрањени споразум.

Додатна изјашњења, као и допуне навода са усмене расправе одржане дана 10.04.2024. године, достављени су поднесцима број: УП-01-26-3-025-74/21 од 18.06.2024. године и број: УП-01-26-3-025-76/21 од 19.06.2024. године, а који су надаље прослијеђени странкама у поступку.

8. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

Након сагледавања релевантних чињеница током поступка, чињеница изнесених на усменој расправи, података и документације релевантних институција, појединачно и заједно, те на основу изведених доказа, Конкурнцијски савјет је утврдио сљедеће:

- Чланом 82. Закона о лијековима БиХ и Политика лијекова и медицинских средстава у Босни и

Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 58/08) прописано је да: "С циљем омогућавања основне заштите здравља становништва у области лијекова, произвођачи и правна лица која обављају промет лијекова на велико дужна су да, с циљем што боље доступности лијекова грађанима, стално имају на располагању утврђене количине есенцијалних лијекова." Надаље чланом 83. истог Закона је прописана обавеза Савјета министара да сваке двије године на приједлог Стручног савјета Агенције за лијекова и медицинска средства БиХ, уз претходно прибављању сагласност надлежних ентитетских министарстава и Одјела за здравство Брчко Дистрикта, утврди листу есенцијалних лијекова у БиХ, те да та листа есенцијалних лијекова у БиХ представља минимум лијекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, као и минимум лијекова у болничкој здравственој заштити. Према сазнањима Конкурнцијског савјета ове одредбе никада нису имплементиране у пракси.

- У Федерацији Босне и Херцеговине систем позитивних листи конципиран је на начин да се у складу са одредбама члана 5. Закона о лијековима ФБиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 109/12) снабдијевање лијековима у примарној и болничкој здравственој заштити који се користе на терет средстава обавезног здравственог осигурања у Федерацији обавља се у складу са Листом лијекова обавезног здравственог осигурања Федерације БиХ и Листом лијекова у болничкој здравственој заштити Федерације БиХ. Листе из става 1. овог члана на приједлог федералног министра здравства утврђује Влада ФБиХ, те се објављују у "Службеним новинама Федерације БиХ".
- Чланом 8. Закона о лијековима ФБиХ је прописано да листу лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања кантона (позитивна листа лијекова кантона), као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона доноси влада кантона на приједлог кантоналног министра здравства, у складу са одредбом. Лијекови са Листе лијекова обавезног здравственог осигурања Федерације БиХ и Листе лијекова у болничкој здравственој заштити Федерације БиХ, обавезно улазе у састав листи из става 1. овог члана. Није дозвољено проширење листе лијекова из става 1. овог члана уколико кантон није у могућности покрити трошкове позитивне листе лијекова кантона која се финансира на терет средстава обавезног здравственог осигурања.
- Сходно одредбама члана 9. Закона о лијековима ФБиХ на позитивну листу лијекова кантона, као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона, уврштавају се само они заштићени називи лијекова који испуњавају увјете прописане Државним законом и прописима донесеним на основу тог закона, посебно посједовање важеће дозволе за стављање лијека у промет у БиХ издате од Агенције, те позитивних налаза о урађеној контроли квалитета лијека од Контролног лабораторија Агенције. Критерији и увјети за могуће ограничење броја заштићених

- назива лијекова из ст. 1. и 2. овог члана ближе се утврђују правилником федералног министра.
- Федерални министар здравства је у складу са чланом 5. став 5. Закона о лијековима ФБиХ донио Правилника о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обавезама министарства здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова (у даљем тексту: Правилник).
  - Чланом 5. Правилника прописано је да "Позитивна листа лијекова кантона, као и листа лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона садржи интернационалне незаштићене називе лијека - ИНН (генеричке називе) и заштићене називе лијекова".
  - Чланом 6. Правилника прописано је да лијекови са листи из става 1. овог члана (Листа лијекова обавезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине) обавезно улазе у састав позитивне листе лијекова кантона, као и листе лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона (кантоналне листе лијекова) које доноси влада кантона на приједлог кантоналног министра здравства. Није дозвољено проширење листи лијекова кантона, уколико кантон није у могућности покрити трошкове позитивне листе лијекова кантона која се финансира на терет средстава обавезног здравственог осигурања.
  - Чланом 7. Правилника прописано је да "Листа лијекова обавезног здравственог осигурања Федерације Босне и Херцеговине садржи и цијене лијекова, те да није дозвољено да надлежна тијела власти кантона преговарају са произвођачима лијекова, односно носитељима одобрења за стављање лијека у промет, о цијенама лијекова;
  - Према члану 9. Правилника постоји седам критерија за стављање заштићених назива лијекова на кантоналне листе лијекова;
  - Критерији за скидање лијекова са федералних листи лијекова, као и критерији за скидање заштићених назива лијекова са кантоналних листи лијекова су прописани чланом 10. Правилника;
  - Влада ХБЖ је доносилац Одлуке којом се утврђује Листа лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања ХБЖ, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године – Позитивна листа лијекова ХБЖ, по приједлогу који је претходно сачинила Комисија за стављање и скидање лијекова на листу лијекова Херцегбосанске жупаније формирано рјешењем задуженог Министарства рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних ХБЖ;
  - Привредни субјект Крка Фарма д.о.о. је у вријеме подношења Захтјева носилац одобрења за стављање у промет на тржиште Босне и Херцеговине 489 лијекова произвођача Крка д.д., које је регистровала, те за које је издала рјешења Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине, док се на Федералној листи лијекова налазило укупно 181 лијекова произвођача КРКА д.д. Ново место, за које је носилац одобрења Крка Фарма д.о.о.
- Даном ступања на снагу напријед наведене Одлуке, престала је важити претходно важећа: "Одлука о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања ХБЖ – Позитивна листа лијекова ХБЖ ("Народне новине ХБЖ", број 4/20)", приликом чега је одређено да се предметна Одлука примјењује почев од 01.06.2021. године.
- Постављеним Захтјевом привредних субјеката Крка Фарма д.о.о. и Крка товарна здравил д.д. наводи се како постоји забрањени споразум из члана 4. став (1) тач. а) и б) Закона, а који је настао доношењем Одлуке о Листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања Херцегбосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године ("Народне новине ХБЖ", број 4/21), из разлога јер 47 лијекова произвођача лијекова КРКА, као страног произвођача, није уврштено у Листу лијекова, а у односу претходно важећу.
- У својим одговорима на поднесени Захтјев, Влада наводи како је предметна Листа лијекова донесена у складу са Законом о лијековима ("Службене новине Федерације БиХ", број 109/12) и Правилнику о ближим критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обавезама министарства здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 45/13 и 7/19), јер наведени прописи предвиђају могућност неуврштавања на листу лијекове страних произвођача лијекова, те да се на Владу у конкретном случају не примјењује Закон о конкуренцији.
- У овом поступку Конкуренцијски савјет је утврдио како Влада, као извршни орган власти, није привредни субјект, те се у смислу члана 2. Закона о конкуренцији, исти не примјењује на одлуке влада које се доносе у складу са прописаним надлежностима, из сљедећих разлога:
- Према Уставу Федерације БиХ, Влада Федерације, владе кантона, општински начелник и градоначелник су основни извршни органи власти и они обезбјеђују вршење свих функција које спадају у извршну власт.
- Закон о Влади Херцегбосанске жупаније ("Народне новине ХБЖ", број 2/1996) у члану 1. наводи: "Влада Херцегбосанске жупаније извршно тијело Херцегбосанске жупаније, које обавља извршну власт у жупанији."
- Такођер, Влада није тијело управе због чега не може бити ни учесник у овом поступку из сљедећих разлога:
- Чланом 7. Закона о организацији тијела управе Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/05), који се сматра темељним законом за организовање и дјеловање тијела управе на свим разинама власти у Федерацији БиХ, прописано је да владе врше координацију, усклађивање и усмјеравање рада тијела управе и управних организација, као и надзор над њиховим радом у складу са уставима и законима.
- Одредбом члана 47. Закона о организацији тијела управе у Федерацији БиХ, прописано је да су кантонална тијела управе - кантонална министарства и кантоналне управе. Оснивају се за вршење управних и стручних послова из надлежности кантона, из једне или више сродних области у којима тијела управе, у цјелини или у већем опсегу, непосредно извршавају или осигуравају извршавање закона и других прописа и одговарају за њихово извршење. У складу са чланом 56. овог закона, њима "руководи федерални, односно кантонални министар".

Кантонална тијела управе и управне организације у Кантону 10 утемељене су Законом о устројству и дјелокругу жупанијске управе ("Народне новине Херцегбосанске жупаније" број 15/99, - прочишћени текст), а чланом 6. између осталог је прописано да "Министарство рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних Херцегбосанске жупаније обавља управне и стручне послове који се односе на: .... – обављање стручних и других послова који се односе на здравство, ..."

Према одредби члана 20. Закона о организацији тијела управе у Федерацији БиХ, тијела управе су дужна у пословима из своје надлежности да припремају законе и друге прописе када о томе одлучи тијело законодавне или извршне власти, што је била обвеза Министарства у конкретном случају. Свако тијело управе у својој надлежности мора имати одређене управне послове, јер ти послови дају карактер одређеном тијелу да спада у категорију тијела управе; под појмом надлежности подразумева се овлаштење и дјелокруг тијела управе да обавља тачно одређене управне, стручне и друге послове у односу на питања која су стављена у дјелокруг тог тијела. То истовремено значи да тијело управе не може одбити извршење одређеног задатка који је стављен у надлежност тог тијела управе, јер је само то тијело овлаштено за његово извршење, а не неки друго тијело.

Карактеристика надлежности огледа се у чињеници што она није утврђена законом којим је утврђен дјелокруг тијела управе, већ се она утврђује материјалним законом којим се регулише одређена управна област која спада у дјелокруг тијела управе.

Владе као тијела извршне власти утврђују ставове и смјернице за даљњи рад тијела управе и управних организација и дају смјернице у којем правцу треба усмјеравати активности на вршење законом утврђених послова и на који начин треба рјешавати проблеме који постоје.

Влада као тијело извршне власти надаље осигурава да се тијела управе и управне организације баве оним пословима који су актуелни и који су законом и другим прописима стављени у њихову надлежност.

Тијела управе су дужна у пословима из своје надлежности да припремају законе и друге прописе када о томе одлучи тијело законодавне или извршне власти, што је била обвеза Министарства рада, здравства, социјалне скрби и прогнаних ХБЖ у конкретном случају.

Тијела управе одговорна су у оквиру своје надлежности и у њиховој надлежности се налазе послови у којима се најнепосредније остварују послови из надлежности тијела извршне власти.

Одговорност за вршење тих послова Влада остварује путем руководиоца (министра) министарства који су чланови Владе. На тај начин владе путем министара остварују своју функцију извршне власти.

Када се тиче одлучивања о статусу субјекта, то питање се рјешава у закону, односно другом пропису којима се врши оснивање тог субјекта. Законом се изричито наводи врста субјекта који се оснива. Стога нити један сегмент власти (законодавне, извршне и/или судске) не може преузети овлаштења која су Уставом, као највишим правним актом једне државе прописана.

Како Устав прописује функционисање власти на принципима подјеле власти на законодавну, извршну и судску, ти принципи подразумевају вођење одговорне политике и обављања надлежности све три власти на уставан, законит и ефикасан начин. Сходно свему наведеном, орган управе оснива Парламент, односно скупштине кантона на приједлог владе и то доношењем закона, у складу са

надлежностима утврђеним Уставом Федерације Босне и Херцеговине, односно уставима кантона.

Даље, члан 2. став (1) Закона о конкуренцији (Примјена) гласи:

(1) Овај закон примјењује се на све правне и физичке особе које се посредно или непосредно баве производњом, продајом роба и пружањем услуга судјелују у промету роба и услуга и која могу својим дјеловањем спрјечавати, ограничавати или нарушавати тржишну конкуренцију на цијелом територију Босне и Херцеговине или значајнијем дијелу тржишта (у даљем тексту: привредни субјекти), и то на:

- a) привредна друштва, предузећа и предузетнике и њихова удружења без обзира на облик власништва, сједиште или пребивалиште;
- b) органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно судјелују или утјечу на тржиште;
- c) остале физичке или правне особе које непосредно или посредно, стално повремено или једнократно судјелују на тржишту, без обзира на правни статус, облик власништва, сједиште или пребивалиште, као што су спортске организације, установе, задруге, носитељи права интелектуалног власништва.

Из наведеног је видљиво да је чланом 2. Закона о конкуренцији прописано да се Закон примјењује на врло широки број правних или физичких особа, било да су то привредна друштва, предузећа, предузетници, удружења, без обзира на облик власништва, сједиште или пребивалиште, затим на тијела државне управе и локалне самоуправе, те све остале физичке или правне особе без обзира на правни статус, облик власништва, сједиште или пребивалиште, као што су удружења, спортске организације, установе, задруге, носитељи права интелектуалног власништва, а у смислу одредбе овог члана, Закон о конкуренцији све субјекте на које се исти односи и примјењује назива заједничким именом привредни субјекти. Овако широко дефинисан појам привредног субјекта ограничен је на начин да се тражи испуњење и још једног додатног услова, а то је да се исти "посредно или непосредно баве производњом, продајом роба и пружањем услуга, да судјелују у промету роба и услуга и која могу својим дјеловањем спрјечавати, ограничавати или нарушавати тржишну конкуренцију", те да исти "судјелују или утичу на тржиште".

Својим дјеловањем, у складу са својим надлежностима Влада доношењем предметне Одлуке ни на који начин се није понашала као привредни субјект који дјелује на тржишту.

Према најкраћој дефиницији тржишта, тржиште је мјесто гдје се сусрећу понуда и потражња, а савршено конкурентно тржиште је оно које се састоји од великог броја малих неовисних субјеката од којих нити једно не може утјецати на тржишне цијене.

Задаћа Конкуренцијског савјета је да прати и надгледа тржиште, те уколико дође до злоупотреба на тржишту у виду договора привредних субјеката кроз забрањене споразуме, или пак уколико неки привредни субјект толико ојача на тржишту па се може понашати у значајној мјери независно од осталих, те се у том смислу утврди злоупотреба доминантног положаја, наведене привредне субјекте има могућност казнити.

Конкуренцијски савјет је неспорно утврдио како Влада доношењем Одлуке о листи лијекова не обавља привредну дјелатност, не судјелује у производњи и/или промету роба, односно пружању услуга, тиме ни посредно ни непосредно не судјелује на тржишту, те се и због тог разлога не може

сматрати "привредним субјектом", у смислу Закона о конкуренцији, те се поднесени Захтјев односи на извршавање јавних, законом регулисаних овлаштења који на које се Закон о конкуренцији не односи.

Одлука о листи лијекова који које се могу прописивати и издавати на терет средстава обвезног здравственог осигурања ХБЖ број: 01-02-26-2/21 од 22. априла 2021. године представља поступање Владе управо у складу са својим изричитим законским надлежностима, а не поступање на тржишту, које би имало за циљ спријечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције. Наиме, Влада је била обавезна донијети Одлуку о листи лијекова који се издају на рецепт, јер та обавеза произилази из Закона о лијековима ФБиХ.

Како би даље образложио напријед наведено, Конкуренцијски савјет наглашава, како је потребно разликовати тржишну активност од активности које се обављају provedбом законских надлежности, те да се Закон о конкуренцији односи на субјекте који дјелују на тржишту (супротно од јавног), на којем се врши размјена роба и услуга, који носе одређене ризике економске или финансијске, или пак имају могућност остваривања профита.

А дјелатности за које је држава/законодавац одредила да су од посебног интереса, подвео из је под јавне услуге, те у том смислу и искључио конкуренцију, или пак дао овласти да одређено државно тијело, одређује и управља таквим дјелатностима (посебнице имајући у виду здравствени систем).

Као илустрацију за разликовање "јавних услуга" и тржишног понашања, може послужити и чињеница да на одређеним тржиштима, гдје су законима основани регулаторни тржишта, који у својим надлежностима често имају, нпр. утврђивање цијена одређеним услугама, или могућност да одређеним субјектима дају повлаштени положај на тржишту у односу на постојеће, или одређене повластице, а с циљем увођења нових субјеката на тржиште, или пак ради остваривања тзв. регулаторних циљева.

С обзиром да Конкуренцијски савјет у сврху оцјене датог случаја, а према члану 43. став (7) Закона може користити судском праксом Европског суда правде и одлукама Европске комисије, овакав став су заузела и наведена тијела. Тако је, што није спорно, пракса институција Европске Уније утврдила у својим одлукама, да готово све физичке или правне особе могу потпадати под оцјену о постојању злоупотребе из Закона, односно постојања забрањеног споразума.

Тако, у пракси европских институција, као привредни субјект сматрани су, како појединци (нпр. проналазач који даје лиценцу за кориштење патентираног изума – Одлука 76/29/ЕЕЦ, случај АОИП/Беуард, ОЈ Л 6/8/76), и инвеститори (нпр. случај Реутер/БАСФ (1976) ОЈ Л 254/40), тако и мултинационалне компаније, оперски пјевачи (нпр. случај RAI/United, ОЈ Л 157/939/78), адвокати (нпр. случај Wouters Ц-309/99), доктори (нпр. случај Павлов Ц-180/98 и Ц-184/98), спортска удружења (нпр. случај World Cup 1990 Package Tours, Одлука 92/52/ЕЕЦ, ОЈ Л326/31/92), државне агенције (нпр. случај British Telecom Ц-392/93), јавне корпорације, али и "све између".

Како се поставити према "јавним тијелима" у којима се недвосмислено подразумева и Влада, према Мишљењу независног адвоката Јакобса у предмету Ц-67/96, етц. Albany International BV против СБТ (1999) ЗСП И-5751 које гласи:

"Када је ријеч о привредном субјекту као субјекту права тржишне конкуренције, користи се тзв. функционални приступ. Наиме, одређени субјект може у једној ситуацији поступати као привредни субјект, обављати неку привредну дјелатност, а у другој ситуацији може извршавати своје јавне

овласти. У сваком конкретном случају потребно је размотрити какву функцију обавља одређено тијело како би се могло оцијенити може ли га се сматрати привредним субјектом у смислу права конкуренције."

Овдје је неспорно утврђено, да "јавно тијело" када обавља своје "јавне власти", односно проводи активности из своје надлежности, у таквим случајевима нема мјеста тржишном натјецању.

За оцјену примјене правила конкуренције примјењује се функционални приступ, па тако су за оцјену примјене издвојени и одређени критерији, а то су:

- привредни субјект мора нудити добра и услуге на тржишту,
- сносити економски или финансијски ризик пословања, те
- имати могућност остваривања профита;

Правила конкуренције настоје промовисати дјелотворну тржишну конкуренцију. Ипак, у слободној тржишној економији, потребно је задржати и одређене секторе који би били предмет државне интервенције или државне контроле, тако нпр. здравствене услуге, или пружање основних комуналних услуга су још увијек предмет државне контроле. Такођер, у Европској унији пољопривредна политика је контролирана и предмет је додјеле државних потицаја што представља и један вид антиконкуренцијских дјеловања (изван контроле правила о тржишној конкуренцији).

Странке у овом поступку су се позивале на случајеве Европског суда правде, па тако: Poucet & Pistre (C-159/91 и 160/91), Bayer (T-41/96), Fenin (C-205/3), Wouters (C-309/99), Ambulanz Glöckner (C-475/99) ... и др., у којима су навели случајеви када је Европски суд правде искључио конкуренцију ради тога што странка у поступку није сматрана привредним субјектом, или пак утврдио нарушавање конкуренције, гдје је оцијенио као привредним субјектом неко тијело јавне власти.

Конкуренцијски савјет указује на члан 9. Закона о лијековима ФБиХ, који гласи:

- (1) На позитивну листу лијекова кантона, као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона уврштавају се само они заштићени називи лијекова који испуњавају увјете прописане Државним законом и прописима донесеним на основу тог закона, посебно посједовање важеће дозволе за стављање лијека у промет у БиХ издате од Агенције, те позитивних налаза о урађеној контроли квалитета лијека од Контролног лабораторија Агенције.
- (2) На позитивној листи лијекова кантона, као и листи лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона може се ограничити број заштићених назива лијекова који испуњавају увјете из става 1. овог члана у складу са утврђеним доктринарним приступима у кориштењу лијекова за обољења за која се користе лијекови са листи лијекова у Федерацији; искуству у терапијској примјени код пацијената за дати заштићени назив лијека; сигурности снабдијевања лијековима, узимајући у обзир историјске податке у смислу (не)редовног снабдијевања лијековима у Федерацији; постојање евидентираних нуспојава за специфичан заштићени назив лијека; квалитет и вјеродостојност података о заштићеном називу лијека из референтних извора; статус заштићеног назива лијека у здравственим системима држава Европске уније и сл.
- (3) Са циљем подржавања развоја домаће фармацеутске индустрије на позитивну листу лијекова кантона, као и листу лијекова у болничкој здравственој заштити на подручју кантона обавезно се уврштавају и лијекови

домаће фармацеутске индустрије који испуњавају увјете из става 1. овог члана и то поред лијекова - оргинатора као и лијекова иноземне фармацеутске индустрије.

- (4) Критерији и увјети за могуће ограничење броја заштићених назива лијекова из ст. 1. и 2. овог члана ближе се утврђују правилником федералног министра из члана 5. став 5. овог закона.

У овом поступку Конкурнцијски савјет је неспорно утврдио и како Закон о лијековима омогућава "ограничавање броја заштићених назива лијекова" на листама, међутим, Конкурнцијски савјет није надлежно да прати и оцјењује увјете и критерије ради којих су лијекови изостављени са листе, као и увјете и критерије, ради којих су одређени лијекови стављени на листу.

Наиме, Закон о лијековима је прописао које су стручне особе надлежне за листу лијекова, те њихову хијерархију приликом доношења одлуке.

Конкурнцијски савјет указује да је у посљедњем Извјештају о БиХ за 2023. годину, као документу у којем Европска комисија објављује информације о напретку Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција, између осталог, наведено да Босна и Херцеговина треба да предузме мјере како би престала пракса појединих кантона да одређене увезене лијекове искључују са листа лијекова који се могу издавати на рецепт на терет обавезног здравственог осигурања.

Из наведеног је јасно да је доношење листи лијекова који се могу издавати на рецепт на терет обавезног здравственог осигурања, од стране извршних органа власти појединих кантона, препознато искључиво као једнострана трговинска мјера Босне и Херцеговине у оквиру закљученог ССП-а, те Европска комисија надаље даје препоруку искључиво владама кантона да се прекине са оваквом праксом уређења трговине.

Слиједом чега, Конкурнцијски савјет даје препоруку Влади да путем надлежног министарства, осигура заступљеност свих лијекова на листи лијекова који се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, а који имају дозволу за стављање у промет, издату од стране Агенције за лијекове и медицинска средства БиХ, односно листа би требала да садржи све интернационалне називе незаштићених лијекова – ИНН (генеричке називе) и заштићене називе лијекова како је то разрађено чланом 5. ставом (2) Правилника о ближним критеријима за избор лијекова, поступку и начину израде листи лијекова у Федерацији Босне и Херцеговине, начину стављања и скидања лијекова са листи лијекова, обавезама министарства здравства, завода здравственог осигурања, те произвођача и прометника лијекова уврштених на листе лијекова, као и кориштење лијекова ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 45/13 и 7/19) који испуњавају услове из члана 9. истог Правилника чији генерички називе се налазе на федералној листи. Такође, подсјећамо да ни Директива Савјета 89/105/ЕЕЗ од 21.12.1988. о транспарентним мјерилима којима се утврђује одређивање цијена лијекова за људску употребу и њихово уврштење у националне системе здравственог осигурања (СЛ Л 40, 11. 2. 1989.), у којој се утврђују мјерила за стављање лијекова на листу лијекова Завода здравственог осигурања, не предвиђа било какво ограничавање броја произвођача на листи лијекова, а посебно не на темељу географског поријекла произвођача.

На темељу свега наведеног Конкурнцијски савјет је одлучио као у тачки 1. изреке овога Рјешења.

9. Привремена мјера

Анализирајући истакнуте наводе и понуђене доказе Подносиоца захтјева везано за затражену привремену мјеру, имајућу у виду одредбе члана 36. Закона према којим је терет доказивања на странци која је поднијела захтјев за покретање поступка, Конкурнцијски савјет на темељу истих није у вријеме подношење захтјева могао утврдити прелиминарну повреду у смислу чланка 40. став (1) Закона која би могла краткорочно штетно утјецати на поједине господарске субјекте, па самим тиме није могао правовремено одредити привремену мјеру.

На основу горе наведеног Конкурнцијски савјет је одлучио као у тачки 2. диспозитива овога Рјешења.

10. Трошкови поступка

Конкурнцијски савјет је приликом одређивања трошкова поступка узео у обзир одредбе Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04 и 88/07 и 93/09), и то члан 105. став (2) Закона о управном поступку када у поступку учествују двије или више странака са супротним интересима, странка која је изазвала поступак, а на чију је штету поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су тој странци настали учешћем у поступку.

Према члану 105. став (3) Закона о управном поступку трошкови за правно заступање надокнађују се само у случајевима кад је такво заступање било нужно и оправдано.

Конкурнцијски савјет је приликом израчунавања укупних трошкова поступка, узео у обзир одредбе Закона о управном поступку, Закона о адвокатури ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 40/02, 29/03, 18/05 и 68/05) и Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 22/04 и 24/04) (у даљем тексту: Тарифа).

На основу наведеног, пуномоћник Подносиоца захтјева је тражио трошкове поступка у укупном износу од 9.864 КМ, и то за Захтјев за покретање поступка - 1.045,00 КМ, одговор на изјашњење Владе од 21.01.2022. године - 1.045,00 КМ, присуство на усменој расправи одржаној дана 15.03.2022. године - 1.045,00 КМ, поднесак којим се захтјева поновно вођење поступка након доношења пресуде Суда БиХ од 02.04.2024. године - 1.338,00 КМ, одговор на изјашњење Владе од 22.05.2024. године - 1.338,00 КМ, присуство на усменој расправи дана 10.06.2024. године - 1.338,00 КМ, обрачунати ПДВ од 17% - 1.215,33 КМ и плаћену таксу Конкурнцијском савјету - 1.500,00 КМ.

Конкурнцијски савјет одбија захтјев пуномоћника Подносиоца захтјева за надокнаду трошкова поступка, будући да су наведени поступак изазвали Подносиоци захтјева својим поступањем и дјеловањем, те с обзиром да нису успјели у поступку, немају право на надокнаду трошкова поступка, у смислу Закона о управном поступку.

Пуномоћник Владе је дана 16.07.2024 године поднеском број: УП-02-26-3-025-82/2 доставио Трошковник, са укупним износом трошкова заступања од 2.316,00 КМ (укључујући обрачунати ПДВ), и то за поднесак са изјашњењем од 29.04.2024. године – 990,00 КМ, те присуство на усменој расправи дана 10.06.2024. године - 990,00 КМ. Како је исти успио у поступку, у складу са чланом 105. став (3) ЗУП-а, пуномоћнику Владе припада накнада за нужне и оправдане трошкове, и то за присуство на усменој расправи одржаној дана 10.06.2023. године, у износу од 240,00 КМ, те поднеска са изјашњењем од дана 29.04.2024. године, у износу од 240,00 КМ, што уз припадајући ПДВ укупно износи 561,60 КМ.

На основу горе наведеног, Конкурнцијски савјет је одлучио као у тач. 3 и 4. диспозитива овога Рјешења.

11. Административна такса

У складу са чланом 2. тарифни број 107. став (1) тачка ф) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06, 18/11 и 75/18) Подносилац захтјева је на ово Рјешење обавезан платити административну таксу у укупном износу од 1.500,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

Административна такса у износу од 1.500,00 КМ је у овом поступку уплаћена 26.05.2022. године на Рјешење Конкуренијског савјета број: УП-02-26-3-025-45/21 од 19.05.2022. године.

12. Поука о правном лијеку

Против овога Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна странка може покренути Управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овога Рјешења.

Број 02-26-3-025-83/21

23. октобра 2024. године
Сарајево

Предсједник
Иво Јеркић, с. р.

Конкуренијско вјеће Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1), а у вези с чланом 4. став (1) таč. а) и б) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), члана 105. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка од стране привредних субјеката Krka Farma d.o.o. Сарајево, Дземала Биједица 125-А, 71 000 Сарајево и Krka, товарна здравил, d.d., Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo Mesto, Republika Slovenija, заступани по пуномоћнику адвокату Emiru Kapidžiću, Маршала Тита 60., 71 000 Сарајево, против Владе Херцегобосанске жупаније, Стјепана II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, заступаној по пуномоћнику адвокату Džemilu Sabrihafizoviću, Koste Hermana 11, 71 000 Сарајево ради утврђивања постојања забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) таč. а) и б) Закона о конкуренцији, а поступајући по пресуди Суда Босне и Херцеговине број S1 3 U043090 22 U од 19.03.2024. године на 15. (петнаестог) сједници одржаној дана 23.10.2024. године је донијело

RJEŠENJE

1. Odbija se zahtjev privrednih subjekata Krka Farma d.o.o. Сарајево и Krka, товарна здравил, d.d., поднесен против Владе Херцегобосанске жупаније ради доношења Одлуке о Listи лијекова који се могу прописивати и издати на терет средстава обавезног здравственог осигурања Херцегобосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године ("Народне новине HBŽ", број 4/21) у смислу одредби члана 4. став (1) таč. а) и б) Закона о конкуренцији, као неоснован.
2. Odbija se prijedlog za donošenje rješenja o privremenoj mjeri, podnesen od privrednih subjekata Krka Farma d.o.o. Сарајево и Krka, товарна здравил, d.d., против Владе Херцегобосанске жупаније, Стјепана II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, као неоснован.
3. Odbija se zahtjev privrednih subjekata Krka Farma d.o.o. Сарајево и Krka, товарна здравил, d.d., за накнадом трошкова поступка.
4. Nalaže se privrednim subjektima Krka Farma d.o.o. Сарајево и Krka, товарна здравил, d.d., да на име трошкова поступка пуномоћнику Владе Херцегобосанске жупаније, Стјепана II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, плати износ од 561,60 КМ, у року од 8 дана од дана пријема овог Рјешења.

5. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима entiteta и Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Ovim rješenjem se izvršava presuda Suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud) број: S1 3 U043090 22 U од 19.03.2024. године (u daljem tekstu: Presuda), којом је Суд Босне и Херцеговине уважио тузбу привредних субјеката KRKA FARMA друштво са ограниченом одговорношћу за посредовање, пружање услуга и заступање страних фирми Сарајево, Дземала Биједица број 125-А, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина и KRKA, товарна здравил, d.d., са сједиштем у Šmarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija и поништио рјешење Конкуренијског вјећа број: 02-26-3-025-43/21 од 19.05.2024. године, те предмет вратио на поновно рјешавање.

Конкуренијско вјеће Босне и Херцеговине (u daljem tekstu: Конкуренијско вјеће) је напријед наведену пресуду заприлило дана 21.03.2024. године под бројем: 02-26-3-025-56/21. Према члану 62. Закона о управним споровима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 12/04, 88/07, 83/08 и 74/10), када је суд поништио акт против којег је био покренут управни спор, предмет се враћа у стање у којем се налазио прије него што је поништен акт донесен, те је при доношењу новог рјешења везан правним швацањима и примједбама суда у вези с поступком.

Конкуренијско вјеће је дана 09.07.2021. године под бројем: UP-02-26-3-025-1/21, заприлило Захтјев привредних субјеката KRKA FARMA друштво са ограниченом одговорношћу за посредовање, пружање услуга и заступање страних фирми Сарајево, Дземала Биједица број 125-А, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина и KRKA, товарна здравил, d.d., са сједиштем у Šmarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija (u daljem tekstu: Подносиоци захтјева), заступаних путем пуномоћника Emira Kapidžića - адвоката из Сарајева, за утврђивањем забрањеног конкуренијског djelovanja (u daljem tekstu: Захтјев) у смислу постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) таč. а) и б) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09)-(u daljem tekstu: Закон) насталог доношењем Одлуке о Listи лијекова који се могу прописивати и издати на терет средстава обавезног здравственог осигурања Херцегобосанске жупаније, број: 01-02-26-2/21 од 22.04.2021. године - Позитивна листа лијекова Херцегобосанске жупаније ("Народне новине HBŽ", број 4/2021), донесеној од стране Владе Херцегобосанске жупаније, Стјепана II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovine (u daljem tekstu: Влада). Истим Захтјевом, подноси се и приједлог, у смислу одредбе члана 40. став (2) Закона, за одређивањем привремене мјере.

Увидом у запримљени Захтјев, утврђено је да је исти потребно допунити, односно прецизирати те је Подносиоцу захтјева упућен акт број: UP-02-26-3-025-3/21 од дана 16.08.2021. године и акт број: UP-02-26-3-025-3/21 од дана 11.10.2021. године, а на који је исти доставио тражене податке и документацију поднеском број: UP-02-26-3-025-4/21 од 19.08.2021. године и број: UP-02-26-3-025-6/21 од 18.10.2021. године.

Након достављања додатне документације и прецизирања Захтјева, Конкуренијско вјеће је утврдило да је исти комплетан и уредан, у смислу члана 28. став (1) Закона, те је Подносиоцима захтјева, дана 18.11.2021. године под бројем: UP-02-26-3-025-7/21, издало потврду о пријему комплетног и уредног захтјева, у складу са чланом 28. став (3) Закона.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекти Krka Farma d.o.o. Сарајево, Дземала Биједица 125-А, 71 000 Сарајево, Krka, товарна здравил, d.d., Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo Mesto,

Republika Slovenija i Vlada Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina.

1.1. Privredni subjekt KRKA FARMA društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih tvrtki Sarajevo

Privredni subjekt "Krka Farma" društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih tvrtki Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (skraćeno: Krka Farma d.o.o.), je registriran u Općinskom sudu Sarajevo pod matičnim brojem: MBS-65-01-0082-09, i sa upisanim kapitalom od 20.000 KM, te jednim subjektom osnivačem u 100% vlasništvu Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto.

Osnovna djelatnost je registracija i stavljanje u promet lijekova i medicinskih sredstava proizvođača KRKA d.d.

1.2. Privredni subjekt KRKA tovarna zdravil, d.d., Novo mesto

Privredni subjekt Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo Mesto, Šmarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija (skraćeno: Krka d.d.), je upisan u nadležni sudski registar pod matičnim brojem: 5043611000. Osnovni kapital je podijeljen na (...) * ¹ dionica.

Osnovna djelatnost je proizvodnja lijekova.

1.3. Vlada

Vlada Hercegbosanske županije, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, kao donosilac Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine - Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije, čije utvrđivanje ništavosti se traži u pokrenutom postupku.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u toku postupka primijenilo odredbe Zakona i odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu člana 26. Zakona.

Također, Konkurencijsko vijeće je izvršilo i uvid u odredbe Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 58/08), Zakona o lijekovima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) i Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade liste lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa liste lijekova, obavezama Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19).

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

U svom Zahtjevu, Podnosioci zahtjeva, opisuju činjenično stanje i okolnosti koje su razlog za podnošenje Zahtjeva te ukratko navode slijedeće:

- Da su podnosioci zahtjeva privredni subjekt Krka Farma d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i privredni subjekt Krka, tovama zdravil, d.d., Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo mesto, Republika Slovenija;
- Privredni subjekt "Krka Farma" društvo sa ograničenom odgovornošću za posredovanje, pružanje usluga i zastupanje stranih firmi Sarajevo, Džemala Bijedića 125-A, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, je registriran u Općinskom sudu Sarajevo pod matičnim brojem: MBS-65-01-0082-09, sa upisanim

kapitalom od 20.000 KM, te jednim subjektom osnivačem u 100% vlasništvu - privrednim subjektom Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Republika Slovenija. Osnovna djelatnost privrednog subjekta Krka Farma d.o.o. je registracija i stavljanje u promet lijekova i medicinskih sredstava proizvođača KRKA d.d.;

- Privredni subjekt Krka, tovarna zdravil, d.d., Novo mesto, Šmarješka cesta 6, 8 000 Novo mesto, Republika Slovenija, je upisan u nadležni sudski registar pod matičnim brojem: 5043611000. Temeljni kapital je podijeljen na (...) dionica. Osnovna djelatnost ovog privrednog subjekta je proizvodnja lijekova;
- Zahtjev za pokretanje postupka se podnosi protiv Vlade, Stjepana II. Kotromanića bb, 80101 Livno, Bosna i Hercegovina, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav (1) tač. a) i b) Zakona, zbog donošenja Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine - Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije;
- Pravni okvir podnesenog zahtjeva predstavljaju Zakon o konkurenciji, Odluka o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10), Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 58/2008), Pravilnik o postupku i načinu izdavanja dozvole za stavljanje lijeka u promet ("Službeni glasnik BiH", br. 75/2011), Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 55/11), Zakon o lijekovima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 109/2012)-(u daljem tekstu: Zakon o lijekovima FBiH), Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade liste lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa liste lijekova, obavezama Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/2013), Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/2019)-(u daljem tekstu: Pravilnik o bližim kriterijima), Odluka o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine čiji sastavni dio je Lista esencijalnih lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/2019) i Odluka o izmjeni i dopuni odluke o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", 56/19)(u daljem tekstu: Odluka o listi lijekova);
- Odredbom člana 5. Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, propisano je da: "snabdijevanje lijekovima u primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti koji se koriste na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji obavlja u skladu

¹ (...) * - Podatak predstavlja poslovnu tajnu

- sa Listom lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH, te da bliži postupak za izbor lijekova, postupak i način izrade liste lijekova u Federaciji, način stavljanja i skidanja lijekova s liste lijekova, obaveze Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometa lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova, utvrđuje se propisima Federalnog ministra";
- Odbrom člana 9. Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, utvrđeno je da na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj i zdravstvenoj zaštiti na području kantona može biti ograničen broj zaštićenih naziva lijekova;
  - Radi provođenja Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo zdravstva je donijelo Pravilnik o bližim kriterijima;
  - Odlukom o listi lijekova utvrđen je spisak lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju, na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja (u daljem tekstu: Federalna lista lijekova);
  - Na Federalnoj listi lijekova lijekovi se označavaju sa sljedećim podacima: ATC- anatomsko-terapijsko-hemijske karakteristike, INN- internacionalno nezaštićeno ime lijeka - Generički naziv lijeka, farmaceutski oblik lijeka, jačina lijeka, medicinske indikacije, režim propisivanja i veleprodajna cijena;
  - Vlade kantona, na osnovu člana 8. Zakona o lijekovima, imaju ovlaštenje da donose "Listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona - Pozitivna lista lijekova";
  - Pozitivna lista lijekova kantona se donosi i utvrđuje na osnovu Pravilnika o bližim kriterijima;
  - U Pozitivnu listu lijekova obavezno ulaze i lijekovi koji su uvršteni na Federalnoj listi lijekova, a kantonarne vlade mogu uvrstiti još neke lijekove ukoliko postoji specifična potreba u pojedinim kantonima;
  - Ministar zdravlja kantona prema Pravilnikom o bližim kriterijima mora javnim oglasom uputiti poziv za podnošenje prijave za uvrštavanje na Listu lijekova (prijave mora pregledati i ocijeniti Komisija za lijekove), obavijestiti koje su prijave prihvaćene, odnosno koje nisu, te na osnovu prihvaćenih prijava napraviti prijedlog Liste lijekova koja se dostavlja Vladi na usvajanje;
  - Pravilnikom o bližim kriterijima propisani su uslovi za stavljanje i skidanje lijekova na Federalnu listu esencijalnih lijekova;
  - Član 9. Zakona o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine i članak 11. Pravilnika o bližim kriterijima definiše mogućnost ograničavanja proizvođača lijekova i obavezu uvrštavanja domaćih, ali pored i originalnih i stranih proizvođača lijekova;
  - Vlada je dana 22.04.2021. godine donijela Odluku kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 (u daljem tekstu: Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu);
  - Vlada Pozitivnom listom lijekova za 2021. godinu, sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu izdavanja lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, ograničavanjem i kontrolom tržišta, što predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji;
  - Relevantno tržište, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 33/10) čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu. Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne karakteristike, kvalitet, namjenu, cijenu ili način upotrebe. Prema odredbi člana 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno geografsko tržište obuhvaća cjelokupnu ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantne usluge podjednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima. Relevantno tržište proizvoda predmetnog postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu Listu lijekova za 2021. godinu koji se izdaju na recept, u skladu sa Odlukom kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 donesenoj od strane Vlade. Relevantno geografsko tržište je teritorija Hercegbosanske županije;
  - Predmet postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu listu lijekova za 2021. godinu, koji se izdaju na recept na osnovu subvencije od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ, na teritoriji Hercegbosanske županije;
  - Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine je registrovala, te izdala rješenje za ukupno 489 lijekova, čiji je proizvođač KRKA, d.d., Novo mesto, a nosilac dozvole za stavljanje u promet ovih lijekova na tržište Bosne i Hercegovine je KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo, kao generalni i ekskluzivni zastupnik;
  - Na Federalnoj listi lijekova nalaze se ukupno 162 lijeka, čiji je proizvođač KRKA, d.d., Novo mesto, a nosilac odobrenja za stavljanje u promet lijekova je KRKA FARMA d.o.o.;
  - Vlada je do sada primjenjivala sljedeće Odluke o listi lijekova: Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ (Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije), objavljena u Narodnim novinama HBŽ, broj 5/2014, Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije (Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije), objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj: 4/2015, Odluku o izmjeni i dopuni Odluke - Pozitivna lista lijekova HBŽ, objavljena u Narodnim novinama HBŽ br. 3/2016, 6/2016, 13/2017, 3/2018, 2/2019, 3/2019, 5/2019 i 3/2019 i Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ (Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije), objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj: 4/2020;
  - Tokom primjene svih gore navedenih odluka, privredni subjekt KRKA FARMA d.o.o. kao nosilac dozvole za stavljanje u promet lijekova proizvođača KRKA d.d.,

- aplicirao je za uvrštavanje i za dopune na Pozitivne liste HBŽ;
- Tokom primjene navednih odluka, broj lijekova KRKA d.d. se postupno povećavao, tako da kada je usvojena Pozitivna lista lijekova, objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj: 4/2020, na Pozitivnoj listi lijekova za 2020. godinu, nalazilo se ukupno 176 lijekova KRKA d.d.;
  - Novom Odlukom o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu), objavljenom u Narodnim novinama HBŽ broj: 04/2021, bez ikavog razloga i objašnjenja većina lijekova, koji su bili na Pozitivnoj listi lijekova iz 2020. godine, je izbačena;
  - Na Pozitivnoj listi lijekova za 2020. godinu je bilo registrovano ukupno 176 lijekova KRKA d.d., dok su na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu ostala samo 47 lijeka KRKA d.d., odnosno sa Pozitivne liste Hercegbosanske županije iz 2021. godine isključeno je ukupno 129 lijekova KRKA d.d.;
  - Procentualno izraženo, prisustvo lijekova KRKA, d.d., na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu, smanjeno je za oko 73,00%;
  - Prilikom predlaganja, donošenja i usvajanja Odluke kojom se utvrđuje lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu), nisu poštovane zakonske procedure i propisani uslovi;
  - Ministar zdravstva nije poštovao odredbe članova 21.,23.,24. i 25. Pravilnika o bližim kriterijima jer je prije podnošenja prijedloga Vladi na usvajanje nove Pozitivne liste lijekova za 2021.godinu bio obavezan: da objavi Javni poziv svim proizvođačima lijekova za podnošenje zahtjeva za stavljanje lijekova na listu lijekova, da sve zahtjeve proizvođača lijekova ili nosioca odobrenja za stavljanje u promet dostavi Komisiji za lijekove i da je na osnovu prijedloga Komisije za lijekove nadležno Ministarstvo zdravstva bilo obavezno dostaviti obavijest svakom podnosiocu zahtjeva da se lijek uvrštava na listu, odnosno obavijest o odbijanju zahtjeva za uvrštavanje lijeka na listu lijekova;
  - Obzirom da nije bilo poziva/oglasa za prijavljivanje na Pozitivnu listu lijekova za 2021. godinu, Ministarstvo je moralo da odlučuje na osnovu već postojećih i potpunih zahtjeva KRKA FARMA d.o.o., koje su dostavljene za raniju Pozitivnu listu lijekova i koji su bili prihvaćeni i odobreni za ukupno 176 lijekova;
  - Ministar zdravstva je dostavio Vladi prijedlog Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu, koji je kreirao protivno propisanoj proceduri, te dao pogrešnu interpretaciju zakonskih propisa i faktički članove Vlade doveo u zabludu;
  - Vlada je, na sjednici održanoj dana 22.04.2021. godine, na prijedlog ministra zdravlja, usvojila Odluku broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine, te je članom III iste ograničila broj zaštićenih naziva lijekova;
  - U članu III navedene Odluke se pogrešno interpretira i pogrešno primjenjuju zakonski propisi, prilikom čega član III iste glasi: "Pozitivna lista lijekova Hercegbosanske županije sačinjena je u skladu s odredbama članka 9. stavka 2. Zakona o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12), tako da se ograničava broj zaštićenih naziva lijekova, poštujući pravilo utvrđeno člankom 9. stavkom 3. istog Zakona, kojim je utvrđeno da se na listu lijekova obavezno uvrštavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije, u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obvezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometa lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13 i 7/19) i u skladu s Zaključkom Vlade Hercegbosanske županije broj: 09-02-26-1/21 od 4.2.2021. godine";
  - Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine u članu 9. stav 2. propisuje: „Na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, može se ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka suglasno utvrđenim doktrinarnim pristupima u korištenju lijekova za oboljenja za koja se koriste lijekovi s lista lijekova u Federaciji; iskustvu u terapijskoj primjeni kod pacijenata za dati zaštićeni naziv lijeka; sigurnosti opskrbe lijekovima, uzimajući u obzir povijesne podatke u smislu (ne)redovite opskrbe lijekovima u Federaciji; postojanje evidentiranih nuspojava za specifičan zaštićeni naziv lijek; kvaliteta i vjerodostojnost podataka o zaštićenom nazivu lijeka iz referentnih izvora; status zaštićenosti naziva lijeka u zdravstvenim sustavima država Europske Unije i sl."
  - Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine propisuje da se može se ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na osnovu stručnih kriterija i razloga u terapijskoj primjeni, kvalitetu i vjerodostojnosti podataka, ili iz razloga sigurnosti snabdijevanja;
  - Niti jedan od propisanih razloga za ograničenje broja lijekova KRKA d.d. nije postojao, niti je obrazložen, niti danas postoji. Svi lijekovi KRKA d.d. imaju: važeću dozvolu za stavljanje lijeka u promet Agencije za lijekove, pozitivne nalaze o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije; prihvaćene cijene utvrđene Listom lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, iskustvo u terapijskoj primjeni lijeka u Federaciji BiH, obezbijedenu sigurnost snabdijevanja lijekovima uzimajući u obzir historijske podatke u smislu dugogodišnjeg redovnog snabdijevanja lijekovima u Federaciji BiH, status zaštićenog naziva lijeka u zdravstvenom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine/BiH, zemljama okruženja, te zdravstvenim sistemima država EU, etičko oglašavanje lijekova koje se obavlja u skladu sa Državnim zakonom i propisom donijetim na osnovu tog zakona, te nije postojao ni jedan zakonski razlog da se ograniči broj lijekova KRKA d.d.;
  - Vlada je prilikom usvajanja Odluke broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine, kojom je članom III ograničila broj zaštićenih naziva lijekova, pogrešno primijenila Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, koji u članku 9. stavak 3. propisuje: „S ciljem podržavanja razvitka domaće farmaceutske

- industrije, na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, obvezatno se uvrštavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka, i to pored lijekova originatora, kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije". Stavom trećim jeste predviđeno uvrštavanje lijekova domaće industrije, ali pored lijekova inozemne farmaceutske industrije;
- Zakon o lijekovima Federacije Bosne i Hercegovine, niti Pravilnik o bližim kriterijima ne predviđaju i ne propisuju ograničenje broja lijekova po osnovu porijekla proizvođača (da li je domaći ili strani);
  - Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 55/11) definira: "Podržati razvoj domaće proizvodnje u smislu pripreme istih za konkurenciju na međunarodnom nivou u pogledu kvaliteta ...", a ne radi privilegovanog statusa u prodaji lijekova na domaćem tržištu.
  - Ne postoji pravni propis koji omogućava Vladi da na Pozitivnu listu lijekova za 2021. godinu, proizvodljivo bez provednog konkursa i ocjene komisije za lijekove ograniči broj lijekova KRKA d.d., a koji su 2020. godine ispunjavali sve zakonske uslove i bili na prethodnoj Pozitivnoj listi 2020. godine;
  - Ograničenje broja lijekova KRKA d.d. moguće je samo na osnovu objektivnih, stručnih, transparentnih, zakonskih kriterija, te se o tome mora dobiti obrazloženo obavještenje;
  - Podnosilac zahtjeva KRKA FARMA d.o.o. je odmah reagirao te je direktor uputio prigovor Ministarstvu zdravstva i Vladi, odnosno direktor KRKA FARMA je dana 14.05.2021. godine uputio prigovor povodom Pozitivne liste za 2021. godinu. U dopisu je obrazloženo: da je svrha usvajanja kantonalnih/županijskih Lista lijekova što bolja dostupnost lijekova pacijentima, što veći izbor mogućnosti liječenja, te da se isključivanjem stranih (generičkih) proizvođača lijekova sa Pozitivne liste lijekova radi na štetu zdravlja stanovništva, krše propisi o zaštiti neometane konkurencije, te da je ograničenje broja lijekova KRKA d.d. učinjeno potpuno netransparentno i proizvodljivo;
  - Punomoćnik KRKA FARMA je dana 25.05.2021. godine uputio prigovor povodom Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu. U dopisu je obrazloženo: da Pozitivna lista HBŽ 2021. godine nije donesena u skladu sa zakonskim normama, da je zbog sličnih odluka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i nekih drugih kantona kod Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine bilo pokrenuto više postupaka u kojima je utvrđena povreda Zakona o konkurenciji, da predlaže da se Pozitivna lista izmjeni;
  - Iz naprijed opisanog činjeničnog stanja i povrede zakonskih propisa o načinu i postupku formiranja i odlučivanja o uvrštavanju lijekova na Pozitivne liste kantona smatra se da postoji povreda člana 4. Zakona o konkurenciji, te da Odluka kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od dana 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu) - ("Narodne novine HBŽ", broj 4/2021), predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tač. a) i b) Zakona;
  - Osnovna svrha Zakona o konkurenciji iz člana 1. jeste zaštita tržišne konkurencije, te je u okviru te osnovne premise jedino moguće tumačiti sve ostale odredbe Zakona;
  - Relevantna odredba člana 2. stav (1) Zakona o konkurenciji glasi: (1) Ovaj zakon primjenjuje se na sva pravna i fizička lica koja se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga učestvuju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine ili značajnijem dijelu tržišta (u daljnjem tekstu: gospodarski/privredni subjekti), i to na: a) privredna društva, preduzeća i preduzetnike i njihova udruženja bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, b)organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utječu na tržište, c) ostala fizička i pravna lica koja neposredno ili posredno, stalno, povremeno ili jednokratno učestvuju na tržištu, bez obzira na pravni status, na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su udruženja, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nosioci prava intelektualne svojine;
  - Jasno je propisano da se Zakon o konkurenciji primjenjuje na sva pravna i fizička lica bez obzira na status, organizacioni oblik, pravni položaj, funkciju i slično. Dakle, Zakon o konkurenciji pod gospodarske/privredne subjekte obuhvata ne samo privredna društva, nego i organe državne uprave, zatim fizička lica, udruženja, ustanove, zadruge, itd;
  - Sljedeći uslov za primjenu Zakona konkurenciji je da se ti gospodarski/privredni subjekti posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati ili narušavati tržišnu konkurenciju;
  - Decidno je određeno članom 2. tačka b) da se Zakon primjenjuje na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utječu na tržište;
  - Odredba člana 2. Zakona o konkurenciji je eksplicitna i obavezujuća te slijedom navedenog, svi organi vlasti/institucije na svim nivoima vlasti u BiH, bez obzira na njihov pravni status, osnivače (grad, općina, kanton, entitet ili država), a koji svojim djelovanjem utiču na tržište, te tako sprječavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju u Bosni i Hercegovini (odnosno na relevantnom tržištu), potpadaju pod primjenu Zakona o konkurenciji;
  - Iz gore navednog činjeničnog stanja jasno proizilazi da je Vlada, donošenjem Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu, utjecala na ravnopravno učešće KRKA d.d. na relevantnom tržištu jer: od ukupno 176 lijekova KRKA d.d. koji su se nalazili na prethodnoj Pozitivnoj listi lijekova do aprila ove godine, 93 lijeka su isključena, te je na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu ostalo samo 47 lijekova, procentualno izraženo prisustvo lijekova KRKA, d.d. na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu smanjeno je za oko 73,00 % i Vlada HBŽ je, protivno zakonskim propisima, ograničila broj lijekova KRKA d.d.;
  - Članom 4. stav (1) Zakona o konkurenciji propisano je da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja i prešutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje

- konkurencije na tržištu. Član 4. Zakona jasno propisuje da su zabranjeni su sporazumi, i odluke i drugi akti privrednih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu. Dakle nije potrebno nikakvo sporazumijevanje niti ugovaranje niti učešće dva ili više subjekata da bi postojao "sporazum". Zakon jasno propisuje da to može biti i jednostrana odluka ili drugi akt jednog subjekta;
- Član 4. Zakona o konkurenciji koristi termin "privredni subjekt". Privredni subjekt ne znači paralelu sa terminom privredno društvo. Tumačenje termina iz člana 4. Zakona o konkurenciji mora se dovesti u vezu sa odredbom člana 2. Zakona o konkurenciji, koja propisuje da se Zakon primjenjuje na sva pravna i fizička lica, te da termin gospodarski/privredni subjekti obuhvata ne samo privredna društva, nego i organe državne uprave, zatim fizička lica, udruženja ustanove zadruge, itd;
  - Član 2. tačka b) eksplicitno obuhvata i organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utječu na tržište, odnosno nije bitno da li se konkretno Vlada Hercegbosanske županije bavi posredno ili neposredno proizvodnjom ili prodajom, nego je bitno da svojim djelovanjem utječe na tržište;
  - Članom 4. stav (1) tačka b) Zakona, propisano je da se zabranjeni sporazumi posebno odnose na: a) direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovinskih uslova i b) ograničavanje i kontrolu proizvodnje, tržišta, tehničkog razvoja ili ulaganja;
  - Da postoji specifično tržište lijekova koji se izdaju i prodaju na teret Fonda za zdravstveno osiguranje HBŽ. Svi prodati lijekovi na ovom tržištu se plaćaju od strane Fonda za zdravstveno osiguranje. Posebna karakteristika ovog tržišta je da direktni korisnici (pacijenti) robu ne plaćaju (ili plaćaju minimalnu participaciju), što znači da ovo tržište privlači veliki broj korisnika, jer robu dobijaju uglavnom bez naknade;
  - KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d. kao privredni subjekti do sada su na tom mjerodavnom tržištu lijekova koji se izdaju i prodaju na teret Fonda za zdravstveno osiguranje HBŽ učestvovali sa 176 lijekova;
  - Iz zvaničnog izvještaja Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-37-14-1419/21 od 29.06.2021.godine, se vidi da je na teritoriji Hercegbosanske županije na teret ZO HBŽ izdato - prodato u 2020. godini ukupno 59.725 lijekova, čiji je proizvođač KRKA, tovarna zdravil, d.d., Novo Mesto;
  - Donošenjem sporne Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna liste lijekova za 2021.godinu) KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d. su ograničeni da na relevantnom tržištu mogu učestvovati samo sa 47 lijekova, mada svi njihovi lijekovi ispunjavaju zakonske uslove;
  - Vlada je aktivni učesnik na relevantnom tržištu lijekova, jer je ista administrativnim mjerama nametnula ograničenje KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d. pristupu ovom tržištu. Privredna aktivnost nije samo izravna prodaja ili kupovina nego i djelovanje kojim se utiče na tržište, te sprječava, ograničava ili narušava tržišnu konkurenciju;
  - Vlada je Podnosiocima zahtjeva, koji imaju proizvode istih karakteristika, sa istom cijenom, koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim, ograničila pristup relevantnom tržištu pod jednakim uslovima, te je usvajanjem sporne Odluke, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine i Pozitivne liste lijekova za 2021. godinu, sa stanovišta prava konkurencije kao i prava međunarodne trgovine, Podnosiocima zahtjeva administrativnim mjerama ograničila mogućnost dostupa do tržišta, odnosno onemogućeno im je da uopće uđu u tržišnu utakmicu;
  - Da je predmetnom Odlukom – Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu, Vlada pogrešno primijenila zakonske propise u cilju ograničenja broja lijekova na Pozitivnoj listi za 2021. godinu;
  - Da lijekovi, proizvodnja lijekova, snabdijevanje lijekovima, registracija lijekova, stavljanje u promet itd je u nadležnosti države Bosne i Hercegovine – Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", br. 58/2008);
  - Da Politika lijekova i medicinskih sredstava u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 55/11) propisuje: "Podržati razvoj domaće proizvodnje u smislu pripreme istih za konkurenciju na međunarodnom nivou u pogledu kvaliteta..."; Dakle domaći proizvođači lijekova se mogu podržavati samo radi osposobljavanja za konkurentsko djelovanje nameđunarodnom nivou, a ne radi privilegiranog statusa u prodaji lijekova i izbjegavanje konkurencije u Kantonu;
  - Ustavom HBŽ nije predviđeno da je u nadležnosti kantona zaštita proizvođača lijekova na nivou Bosne i Hercegovine, dakle donošenjem Odluke o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO HBŽ, Vlada je prekoračila ovlasti o nadležnostima iz Ustava HBŽ ("Narodne novine HBŽ", broj 3/96);
  - Vlada je prilikom usvajanja Odluke o listi lijekova 2021 proizvoljno bez ikavog zakonskog osnova isključila je ukupno 129 lijekova (ograničila broj lijekova) KRKA d.d., a koji su se ranije nalazili na Pozitivnoj listi 2020. godine;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članu 9. stav 2. propisuje da se može ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na osnovu stručnih kriterija i razloga u terapijskoj primjeni, kvalitetu i vjerodostojnosti podataka, ili iz razloga sigurnosti snabdijevanja;
  - Ni jedan od propisanih razloga za ograničenje broja lijekova nije postojao za lijekove KRKA d.d., niti danas postoji;
  - Svih 129 lijekova KRKA d.d. koji su isključeni sa Pozitivne liste 2021 imaju: važeću dozvolu za stavljanje lijeka u promet Agencije za lijekove, pozitivne nalaze o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije, prihvaćene cijene utvrđene Listom lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, iskustvo u terapijskoj primjeni lijeka u Federaciji BiH; obezbjeđenu sigurnost snabdijevanja lijekovima, uzimajući u obzir historijske podatke u smislu dugogodišnjeg redovnog snabdijevanja lijekovima u Federaciji BiH, status zaštićenog naziva lijeka u zdravstvenom sistemu Federacije BiH/BiH, zemljama okruženja, te zdravstvenim sistemima država EU, etičko oglašavanje lijekova koje se obavlja u skladu sa

- Državnim zakonom i propisom donesenim na osnovu tog zakona.
- Dakle nije postojao ni jedan zakonski razlog da se ograniči broj lijekova KRKA d.d. da se isključi 129 lijekova i ostavi samo 47 lijekova;
- Zakon o lijekovima FBiH u članu 9. stav 3 propisuje: "S ciljem podržavanja razvitka domaće farmaceutske industrije, na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, obavezno se uvrštavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uslove iz stava 1. ovoga člana, i to pored lijekova originatora, kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije." Stavom trećim jeste predviđeno uvrštavanje lijekova domaće industrije, ali pored lijekova inozemne farmaceutske industrije;
- Dakle, Zakon o lijekovima, niti Pravilnik o bližim kriterijima ne predviđa i ne propisuje ograničenje broja lijekova po osnovu porijekla proizvođača (da li je domaći ili strani);
- Podnosilac zahtjeva KRKA FARMA d.o.o. je odmah reagovao te je direktor uputio prigovor Ministarstvu zdravstva i Vladi;
- Zakon o lijekovima BiH i Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini jedino se u provodi u entitetu Republika Srpska;
- U Republici Srpskoj je na snazi i primjenjuje se Odluka o usvajanju liste lijekova koji se izdaju na recept na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja RS ("Službeni glasnik RS", br. 73/2020) kojom je propisano da Lista lijekova Republike Srpske sadrži sljedeće podatke o lijeku : 1) ATC - anatomsko-terapijsko-hemijsku klasifikaciju, 2) TNN-internacionalno nezaštićeno ime lijeka - Generički naziv lijeka; 3) farmaceutski oblik lijeka, 4) dozujačinu lijeka, 5) medicinsku indikaciju. Dakle na Listi lijekova RS ne postoji ni ime proizvođača lijeka niti komercijalni naziv lijeka;
- Dalje je propisano da se Lista lijekova Republike Srpske automatski dopunjava novoregistrovanim lijekovima (svakog proizvođača), koji od Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH dobiju dozvolu za stavljanje u promet, za lijekove, čiji INN, oblik i doza su već na Listi;
- Nasuprot tome u Federaciji BiH uvrštavanje na Listu lijekova koji se izdaju na teret ZZO prepušteno je u nadležnost kantonima;
- U Federaciji BiH postoji dugogodišnja politika ograničavanja konkurencije na tržištu lijekova koji se izdaju nateret ZZO;
- Vlada Kantona Sarajevo Odlukom o listi lijekova ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 02/08) je propisala da će se svaka tri mjeseca vršiti zamjena lijekova inostranog proizvođača koji se nalaze na Listi lijekova sa lijekom domaćeg proizvođača identičnog generičnog sastava;
- Odlukom o listi esencijalnih lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/11) određeno da se "mogu uvrstiti maksimalno 5 (pet) zaštićenih naziva lijeka uključujući obavezno i lijekove domaće farmaceutske industrije"....;
- Vlada Tuzlanskog kantona Odlukom o Pozitivnoj listi lijekova broj: 02/1-37-003419 od 03.03.2015. godine i 02/1-37-23485/15 od 29.10.2015. godine takođe je na listu lijekova uvrstila gotovo isključivo domaće proizvođače;
- Vlada Kantona Sarajevo Odlukom o listi lijekova 01. jula 2016. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 27/2016) kojom je bilo propisano da će se na listu obavezno uvrštavaju domaći proizvođači lijekova, te od stranih originatori;
- Za mnoge od navednih odluka Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predstavljaju zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tačke a) i b) Zakona o konkurenciji, jer sprečavaju, ograničavaju i narušavaju tržišnu konkurenciju na tržištu;
- Na osnovu svega naprijed navedenog, Podnosioci zahtjeva predlažu Konkurencijskom vijeću da donese rješenje kojim se utvrđuje se da Vlada Odlukom o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021.godinu)-("Narodne novine HBŽ", broj 4/2021), sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu uvrštavanja lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, ograničavanjem i kontrolom tržišta, što predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tač. (a) i (b) Zakona o konkurenciji, odnosno da Konkurencijsko vijeće donese rješenje kojim određuje da je Odluka o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01- 02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021. godinu)-("Narodne novine HBŽ", broj 4/2021) ništavna u smislu člana 4. stav (2) Zakona i kojim nalaže Vladi HBŽ da ubuduće omogućiti da lijekovi privrednog subjekta KRKA, tovarna zdravl, d.d., Novo mesto, Smarješka cesta 6, 8000 Novo Mesto, Republika Slovenija budu uvršteni na Pozitivnu listu lijekova Hercegbosanske županije pod jednakim uslovima kao i svim ostalim učesnicima na relevantnom tržištu koji se propisuju i izdaju osiguranim osobama na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, te da se naloži Vladi HBŽ da nadoknadi troškove postupka Podnosiocima zahtjeva;
- Nadalje, podnesenim Zahtjevom, u smislu odredbe člana 40. stav (2) Zakona o konkurenciji, predlaže se određivanje privremene mjere, iz sljedećih razloga: nesporno je da će primjena sporne Odluke, broj: 01-02-26-2/21, od 22.04.2021. godine Vlade, svakako dovesti do direktnog štetnog utjecaja na KRKA, tovarna zdravl, d.d., Novo mesto i KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo, koji nisu uvršteni na Listu lijekova koji se izdaju na teret Zdravstvenog osiguranja kantona, iako za to ispunjavaju sve zakonske uslove, nije postojao ni jedan od zakonski propisanih uslova za ograničavanje broja lijekova Podnosioca zahtjeva na Pozitivnu listu lijekova HBŽ za 2021. godinu; KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo ima važeće dozvole za stavljanje lijekova u promet, svih 176 lijekova koji su bili uvršteni na Pozitivnu listu lijekova HBŽ za 2020. godinu, svi navedni lijekovi se već nalaze na Federalnoj listi lijekova, a Podnosioci zahtjeva su prihvatili da je cijena tih lijekova ista kao i za sve ostale učesnike na Pozitivnoj listi; podnosioci zahtjeva nisu prestali sa proizvodnjom tih lijekova, te su vršili snabdijevanje tržišta tim lijekovima kontinuirano dugi niz godina, sve podnesene aplikacije za te lijekove su potpune i

ispravno sastavljene i već prihvaćene od ministarstva zdravlja HBŽ; istaknuto je da je većina Krkinih lijekova bila na Pozitivnoj listi već dugi niz godina, i pacijenti koji su koristili terapiju su bili zadovoljni sa kvalitetom, efikasnošću i sigurnošću Krkinih lijekova. Skidanje lijekova sa Pozitivne liste lijekova u praksi faktički znači promjenu terapije za pacijente, koji su dugi niz godina koristili jedan lijek i koji se pokazao kao djelotvoran u liječenju određene vrste bolesti;

- Imajući u vidu izneseno, Podnosioci zahtjeva smatraju opravdanim da Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, u što kraćem roku, pokrene postupak po ovom zahtjevu, te da donese Rješenje o privremenoj mjeri kojim će djelimično suspendovati primjenu Odluke do okončanja postupka, a sve u cilju zaštite i promocije tržišne konkurencije u Bosni i Hercegovini i sprječavanja nastanka štetnih posljedica, kako za pojedine privredne subjekte, za pacijente, tako i za društvenu zajednicu uopće. Privremena mjera se predlaže na način koji neće ni na koji način štetiti potrošačima - pacijentima, te koji neće poremetiti ili ometati snabdjevenost tržišta sa potrebnim lijekovima, odnosno da se do okončanja ovog postupka za one lijekove Podnosioca zahtjeva koji su skinuti sa Liste lijekova koji se izdaju i obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ, primjenjuje prethodno važeća Lista lijekova HBŽ, odnosno da se donese rješenje kojim se djelimično obustavlja primjena Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova za 2021.godinu)-("Narodne novine HBŽ", br. 4/2021), na način da se u odnosu na lijekove proizvođača KRKA d.d. Novo mesto, Republika Slovenija i nosioca dozvole za stavljanje u promet KRKA FARMA d.o.o. Sarajevo, primjenjuje Odluka o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ broj: 01-02-64-1/20 (Pozitivna lista lijekova za 2020. godinu), objavljena u Narodnim novinama HBŽ broj: 4/2020, do okončanja ovog postupka.

Na osnovu naprijed navedenog, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da povrede Zakona, na koje Podnosioci zahtjeva ukazuju, nije moguće utvrditi bez provedbe postupka, te je u skladu sa članom 32. stav (2) Zakona, na 96. (devedesetšestoj) sjednici održanoj dana 22.11.2021. godine, donijelo Zaključak o pokretanju postupka, broj: UP-02-26-3-025-9/21 (u daljem tekstu: Zaključak), radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu člana 4. stav (1) tač. a) i b) Zakona.

Konkurencijsko vijeće je dana 22.11.2021 godine, u skladu sa članom 33. stav (1) Zakona, dostavilo Zahtjev i Zaključak Vladi aktom broj: UP-02-26-3-025-14/21, kako bi ista dostavila odgovor na navode iz istih.

Vlada je u ostavljenom roku, podneskom broj: UP-02-26-3-025-15/21 od dana 16.12.2021 godine, dostavila odgovor na Zahtjev i Zaključak, u smislu člana 33. stav (3) Zakona, a koji je sačinilo resorno kantonalno Ministarstvo rada, zdravstva i socijalne skrbi i prognanih, i u kojem se u vezi sa pojedinačnim navodima Podnosioca zahtjeva, u bitnom navodi sljedeće:

- Članom 19. stava 1. Zakona o Vladi je propisano da Vlada u ostvarivanju svojih ovlasti između ostalih akata donosi i zaključke;
- Članom 20. stav 4. istog Zakona zaključkom se utvrđuju stavovi od značaja za provođenje politike,

uređuju unutarnji odnosi u Vladi i određuju zadaci tijelima kantonalne uprave i službama Vlade;

- Vlada svojim Zaključkom broj: 01-02-26-1/21 od 04.02.2021. godine obavezala je Komisiju za stavljanje i skidanje lijekova na listu lijekova, kao i Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih, da s ciljem podržavanja razvoja domaće industrije, a osnovom Zakona o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) izradi prijedlog Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda za zdravstveno osiguranje (Pozitivna lista lijekova) tom prilikom, u skladu sa odredbama člana 9. stava 2. Zakona, na listi ograniči broj zaštićenih naziva lijekova, poštujući pravilo utvrđeno članom 9. stavom 3. istog Zakona, kojim je utvrđeno da se na listu lijekova obavezno uvrštavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim, po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije;
- Navedeno podrazumijeva primjenu Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08) i Zakon o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12), kao i propisa donijeti na osnovu ovih zakona;
- Parlamentarna skupština je u 2008. godini donijela Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08)-(u daljem tekstu: Državni zakon o lijekovima) kojim je osnovana Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH (u daljem tekstu: Agencija) kao regulatorno tijelo na razini BiH iz oblasti farmaceutike;
- Jedna od važniji funkcija Agencije je priprema Esencijalne liste lijekova BiH, koja, kao i minimum lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti još uvijek nisu utvrđeni od strane Vijeća ministara BiH, a u smislu Državnog zakona o lijekovima. Naime, u skladu sa Zakonom, Vijeće ministara BiH, najmanje svake dvije godine, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije, a uz prethodno pribavljenu saglasnost entitetskih ministarstava zdravstva i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta, utvrđuje Esencijalnu listu lijekova u BiH. Ista predstavlja minimum lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. Kada Esencijalna lista lijekova BiH bude donijeta, obavezan je istu implementirati u federalne liste lijekova, a u skladu sa federalnim propisima o lijekovima;
- Iz izloženog slijedi da se Esencijalna lista lijekova u BiH donosi na državnom nivou, a sredstva za njeno implementiranje osiguravaju na entitetskom nivou, a u Federaciji BiH i na kantonalnom nivou;
- U skladu sa članom 6. federalnog Zakona o lijekovima predviđeno je da se cijene lijekova na Listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH usklade sa maksimalnim državnim cijenama lijekova;
- Obaveza kantona je da cijene lijekova na kantonalnim pozitivnim listama usklade s novoobjavljenim federalnim cijenama. U skladu s tačkom II Odluke, cijene lijekova sa Federalne esencijalne liste, uskladene s maksimalnim državnim cijenama, automatski su obavezujuće i za lijekove na pozitivnim listama lijekova kantona;
- Parlament Federacije BiH je u 2012. godini, s ciljem usklađivanja tadašnjeg federalnog Zakona o lijekovima odnosno realizacije zakonske obaveze koja proističe iz člana 141. Državnog zakona o lijekovima, donio Zakon o lijekovima (u daljem tekstu: Federalni zakon o

- lijekovima), koji je objavljen u "Službenim novinama Federacije BiH", broj 109/12;
- U skladu sa odredbama člana 5. stava 2. citiranog Zakona, federalni ministar zdravstva je donio Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometa lijeka uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova, a koji je osnov za kreiranje listi lijekova u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19). Revizija listi lijekova, u skladu sa članom 17. Pravilnika, obavlja se jednom godišnje, i to se, prvo, obavi revizija federalne liste lijekova, a nakon objavljenih federalnih listi lijekova, kantonalna ministarstva zdravstva obavljaju postupak sačinjavanja i predlaganja novih kantonalnih listi u skladu sa federalnim zakonom o lijekovima i citiranim pravilnikom;
  - Članom 5. Zakona o lijekovima utvrđena je obaveza Vlade Federacije BiH da, na prijedlog federalnog ministra zdravstva, donosi Listu lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine i Listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine, uz primjenu naprijed navedenog Pravilnika;
  - Cijene lijekova utvrđene na Listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ne mogu biti više od maksimalnih veleprodajnih cijena lijekova u BiH, te se redovno usaglašavaju sa maksimalnim veleprodajnim cijenama lijekova u BiH, a u skladu sa članom 6. Zakona o lijekovima, kao i odredbama ovog pravilnika. Cijene lijekova utvrđene Listom lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH obavezujuće su i za pozitivne liste lijekova kantona;
  - Članom 8. Zakona je utvrđeno da Listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona (Pozitivna lista lijekova), kao i bolničku listu lijekova kantona donosi Vlada kantona na prijedlog ministra zdravstva. Lijekovi sa Federalne liste lijekova obavezno ulaze u sastav kantonalnih listi lijekova. Nije dozvoljeno proširivanje kantonalnih listi lijekova ukoliko kanton nije u mogućnosti potpuno pokriti troškove finansiranja svih lijekova sa Federalne liste lijekova;
  - Članom 9. Zakona utvrđeno je da se na kantonalne liste lijekova mogu uvrstiti samo oni zaštićeni nazivi lijekova koji ispunjavaju uslove propisane Državnim zakonom o lijekovima i propisima donesenim na osnovu tog Zakona. Istim članom je predviđena mogućnost ograničenja broja zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju propisane uslove, a prema iskustvu u terapijskoj primjeni, sigurnosti u snabdijevanju i sl. S ciljem održavanja razvoja domaće industrije Zakonom je utvrđeno obavezno uvrštavanje lijekova domaće industrije na kantonalne liste, uz uslov da ispunjavaju uslove propisane Zakonom (registracija, nalaz prve serije nakon registracije, i sl);
  - Pravilnikom je utvrđeno da se Federalna lista lijekova sačinjava prema generičkim nazivima lijekova i da obavezno sadrži cijene lijekova. Pozitivne liste lijekova kantona pored podataka koji su sadržani u federalnoj listi obavezno sadrže i sljedeće podatke: zaštićeni naziv lijeka, naziv proizvođača lijeka i procentualno sudjelovanje ZZO u cijeni lijeka;
  - Članom 11. Pravilnika predviđeno je da se kod ograničavanja broja zaštićenih naziva lijekova na kantonalnim listama lijekova prilikom uvrštavanja zaštićenih naziva imaju primjenjivati, pored kriterija iz člana 9. ovog Pravilnika, i kriteriji utvrđeni članom 9. stavom 2. Federalnog zakona, kao i redosljed proizvođača lijekova odnosno nosioca dozvole za stavljanje lijeka u promet utvrđen u članu 9. stavu 3. istog Zakona. Ovo podrazumijeva da se s ciljem održavanja razvoja domaće farmaceutske industrije na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona obavezno uvrštavaju lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uslove iz stava 1. istog člana, zatim lijekovi originatora, a nakon toga po potrebi i lijekovi inozemne farmaceutske industrije;
  - Članom 17. Pravilnika je utvrđeno da se revizija listi lijekova u FBiH obavlja jednom godišnje, tako što federalno ministarstvo zdravstva sačinjava i predlaže liste lijekova iz svoje nadležnosti, kao i cijene lijekova u postupku pregovaranja sa proizvođačima lijekova, a nakon objavljivanja federalne liste lijekova i njenog stupanja na snagu, kantonalna ministarstva, u roku koji je predviđen Odlukom, sačinjavaju i predlažu kantonalne liste lijekova u skladu s federalnim zakonom i Pravilnikom;
  - Članom 8. Federalnog zakona o lijekovima utvrđena je obaveza da federalna lista lijekova bude inkorporirana u pozitivnu listu lijekova kantona i bolničku listu lijekova kantona. Prilikom implementacije člana 8. Federalnog zakona o lijekovima, kantoni moraju primijeniti sve parametre koji su navedeni u Federalnoj listi lijekova, što se svakako odnosi i na veleprodajnu cijenu lijekova;
  - U Pozitivnoj listi lijekova revizija od 9.4.2020. godine - Pozitivna lista lijekova sadrži 270 INN-ova, (brojano analogno numeraciji važeće Federalne liste lijekova), od čega: 180 sa A liste Federalne liste lijekova, 56 sa B, 2 sa liste preporučenog sadržaja prioritetnih programa i 32 neesencijalnih lijekova (nisu dio Federalne liste lijekova). Za 21 INN sa Liste nema ponude od strane proizvođača (3 sa A liste, 6 sa B liste i 12 neesencijalnih);
  - U odnosu na važeću A Federalnu listu lijekova (185 INN-ova) nedostaje 5 INN-ova, dok su istovremeno na listu uvršteni lijekovi sa B Federalne liste, liste preporučenog sadržaja i lijekovi koji nisu dio Federalne liste lijekova tj. neesencijalni lijekovi;
  - Ukupan broj zaštićenih naziva, oblika i jačina i pakovanja je 1,506;
  - U 2019. godini propisivano je 170 lijekova sa A liste, uz postotak učešća: 100%- 98; 75%-8; 50%-63; 25%-1.
  - U 2019. godini propisivano je 47 lijekova sa B liste, uz postotak učešća: 100%- 19; 50%-20; 30%-4; 25%-3; 20%-1.
  - U 2019. godini propisivano je 12 neesencijalnih lijekova, uz postotak učešća: 100%-4; 50%-8.
  - U 2019. godini propisivan je 1 lijek sa liste preporučenog sadržaja, uz postotak učešća od 100%.
  - Potrošnja za lijekove sa pozitivne liste u 2019. je ukupno iznosila (..) KM sa PDV-om, od čega je ZZO finansirao iznos od (..) KM, a pacijenti (..) KM. Za

- lijekove sa A federalne liste pacijenti su izdvojili (..) KM sa PDV-om, dok je istovremeno ZZO za lijekova sa B fed. liste izdvojio (..) sa PDV-om, za lijekove sa liste preporučenog sadržaja (..) sa PDV-om i za neesencijalne lijekove (..) sa PDV-om. Potrošnja lijekova u 2019. godini prikazana je u dostavljenim tabelama.
- Članom 9. Zakona o lijekovima FBiH predviđena je mogućnost ograničenja broja zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju propisane uslove, a prema iskustvu u terapijskoj primjeni, sigurnosti u snabdijevanju itd. S ciljem podržavanja razvoja domaće industrije, Zakonom je utvrđeno obavezno uvrštavanje lijekova domaće industrije na kantonalne liste, uz ispunjavanje zakonskih uslova;
  - U zemljama Evropske Unije je praksa da se kroz različite vidove podrške daje poticaj domicilnoj generičkoj industriji. Takva praksa je bila prepoznata i uspješno implementirana u nekim kantonima. Pozicioniranje domaće proizvodnje i davanje adekvatnog mjesta na tržištu domaćim proizvodima donosi niz benefita široj društvenoj zajednici, pri tome uvijek stavljajući u prvi plan interes pacijenata i nikada ne dovodeći u pitanje vrhunski kvaliteta i djelotvornost generičkih lijekova koje proizvodimo;
  - S druge strane, ničim opravdano pogodovanje daljnjem povećanju uvoza lijekova kakvo imamo sada, znači još veći izvoz finansijskih sredstava iz BiH, a time i niz indirektnih posljedica izvan zdravstvenog sistema. Strane generičke kompanije putem svojih predstavništava posluju isključivo komercijalno, zapošljavaju minimalan broj zaposlenika, dok sav ostvareni prihod povlače u svoje matične zemlje i time doprinose rastu ekonomija tih zemalja. Za razliku od njih, domaći proizvođači kontinuirano ulažu u razvoj, investicije i zapošljavanje, uz snažnu društvenu i socijalnu odgovornost, te aktivan doprinos izgradnji održivog zdravstvenog sistema.
  - Prema službenom Izvještaju o prometu lijekova u BiH za 2018. godinu, koji godišnje sačinjava Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH i publicira svakog juna tekuće godine za prethodnu godinu, ukupno tržište lijekova u BiH iznosilo je (..) miliona KM, od čega se na promet pet domaćih proizvođača odnosi (..), a na uvoz lijekova stranih proizvođača (..)%.
 - Prema službeno dostupnim podacima veleprometnika koji su objedinjeni u IMS izvještaju za 2018. godinu (IQVIA- IMS Health and Quintiles) ukupno tržište lijekova u BiH u 2018. godini (izvor: IMS 2018) je iznosilo cca (..) po proizvođačkim cijenama (u maloprodaji cca 1 milijarda KM), od čega: FBiH (..), BD (..) KM (2%).
  - Finansijski udio domaćih i ino proizvođača lijekova u BiH/FBiH za 2018. godinu prema IMS izvještaju (IQVIA- IMS Health and Quintiles) iznosi 20:80%, odnosno 17:83%, odnosno iz izvještaja je vidljivo da se od ukupnog prometa lijekovima u BiH, 20% odnosi na lijekove domaće industrije, dok inozemna farmaceutska industrija pokriva 80% ukupnog prometa lijekovima u BiH, a kada je u pitanju tržište lijekovima u Federaciji BiH situacija je još više nepovoljna za domaću industriju. Odnos je sljedeći: 17% prometuje domaća, a 83% inozemna industrija;
  - Uporedbe radi, u nastavku navodimo podatke iz Hrvatske i Slovenije kada je u pitanju promet generičkih lijekova. Ukupno tržište generičkih lijekova u Hrvatskoj u 2018. g (izvor: IMS 2018) je iznosilo (..), od čega su gotovo 50% prometovala četiri domaća proizvođača lijekova (Pliva, Belupo, JGL, PharmaS). Ukupno tržište generičkih lijekova u Sloveniji u 2018. g (izvor: IMS 2018) je (..) prometovala dva domaća proizvođača lijekova (Krka, Lek);
  - Pred Konkurencijskim vijećem su tokom 2017. godine okončana dva postupka koja su pokrenuta na zahtjev kompanije "Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo Mesto, Slovenija" kao i "Udruženja predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH" a protiv Odluke o listi lijekova koju je donijela Vlada KS ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 27/16);
  - Konkurencijsko vijeće je tokom 2017. godine odbilo oba zahtjeva protiv Odluke o listi lijekova koju je donijela Vlada KS kao neosnovana, te naložilo podnosiocima zahtjeva da pokriju cjelokupne troškove postupka (obrazloženo na strani 29. i 30. priloženog Rješenja br. 01-26-3-027-50-11/16, od 30.05.2017. godine i str. 22. 23. i 24. Rješenja br. 02-37-36079-3/16 od 12.06.2017. godine - Rješenja dostupna na zvaničnoj web stranici Konkurencijskog vijeća BiH www.bihkonk.gov.ba/);
  - Nakon što nisu uspjeli u namjeri da ospore Odluku o listi lijekova Vlade KS, predstavnici inostranih generičkih proizvođača lijekova, ovaj put preko "Novartis BA d.o.o. Sarajevo" u svojstvu predstavnika "Lek d.d. Ljubljana" (koja je inače i članica "Udruženja predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH") su pred Konkurencijskim vijećem pokušali osporiti član 11. federalnog Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i promotivna lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13),. podnošenjem zahtjeva Konkurencijskom vijeću da utvrdi član 11. spomenutog pravilnika predstavlja zabranjeni sporazum iz člana 4. Zakona o konkurenciji;
  - I ovaj postupak pred Konkurencijskim vijećem je okončan krajem 2018. godine na način da je Konkurencijsko vijeće BiH donijelo rješenje kojim je odbilo zahtjev privrednog subjekta "Novartis BA d.o.o. Sarajevo" podnesen protiv Federalnog ministarstva zdravstva, kao neosnovan. (Rješenje dostupno na zvaničnoj web stranici Konkurencijskog vijeća www.bihkonk.gov.ba/);
  - Konkurencijsko vijeće je navedena Rješenja donijelo na osnovu važeće zakonske regulative, odnosno odredbi relevantnog "Zakona o lijekovima" ("Službene novine Federacije BiH", br. 109/12) kojim je jasno utvrđena nadležnost Vlade FBiH, te Vlada kantona, da donose liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava ZZO. Isti zakon je članom 9. stavom 2. ovlastio kantonalne Vlade da mogu ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova i nametnuo obavezu da se na kantonalne liste lijekova obavezno uvrštavaju lijekovi domaćih proizvođača (član 9. stav 3.).
  - U nastavku radi boljeg razumijevanja ove problematike dajemo pojašnjenje pojedinih odredbi Zakona o konkurenciji i pregled prakse Evropske komisije i Evropskog suda pravde iz oblasti zaštite tržišne konkurencije;
  - Članom 2. Zakona o konkurenciji je propisano na koga se sve zakon primjenjuje i nesporno je da je ranija

- praksa Konkurencijskog vijeća u nekoliko slučajeva obuhvaćala i organe izvršne vlasti;
- Zakon o konkurenciji u članu 2. definiše na koga se sve primjenjuje Zakon o konkurenciji, koristeći pojam "privredni subjekt" i taksativno nabraja koji sve subjekti potpadaju pod taj pojam, te uključuje i organe državne uprave i lokalne samouprave. Pravila i praksa EU imaju drugačiji pristup. Koristi se pojam preduzetnik ("undertaking"), koji nije definisan Sporazumom o funkcionisanju EU (TFEU) kao što je slučaj sa pojmom "privredni subjekt" u Zakonu o konkurenciji, ali svoje značenje je dobio kroz sudsku praksu u vidu vrlo široke definicije koja podrazumijeva da pojam preduzetnik "obuhvata svaki subjekt angažiran u nekoj ekonomskoj aktivnosti, bez obzira od njegov pravni status i način finansiranja";
  - Subjekti angažovani u ekonomskim aktivnostima moraju poštovati principe konkurencije, dok subjekti koji obavljaju zadatke u javnom interesu ne potpadaju pod primjenu ovih pravila;
  - Prema članu 43. stavu (7) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće može koristiti sudsku praksu Evropskog suda i odluke Evropske komisije, a prema članu 71. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između EU i Bosne i Hercegovine (koji je stupio na snagu 01.06.2015. godine) nastupila je obaveza da se svaka praksa ocjenjuje "na osnovu kriterija koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81., 82., 86. i 87. Ugovora o EZ i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice";
  - Nadalje, kako po hijerarhiji pravnih akata međunarodni sporazumi (a SSP to jeste) imaju veću pravnu snagu od zakona, prilikom ocjene konkretnog slučaja se imaju uzeti u obzir i primijeniti i odredbe SSP, a ne samo odredbe Zakona o konkurenciji BiH;
  - Iz navedenog nesumnjivo proizlazi da je za pravilnu primjenu Zakona o konkurenciji neophodno uzeti u obzir i primijeniti i stajališta koja zauzima Evropski sud pravde i Evropska komisija u primjeni propisa koji se odnose na zaštitu konkurencije.;
  - Dugogodišnja praksa Evropskog suda i Evropske komisije je da se pravila konkurencije ne primjenjuju u situacijama kada država (vlade) provode svoja suverena ovlaštenja i obavljaju zadatke u javnom interesu, kao što je socijalna funkcija koju obavljaju zdravstveni fondovi i druge organizacije zasnovane isključivo na društvenoj solidarnosti. Na osnovu svega navedenog Konkurencijsko vijeće je zaključilo da izvršavanje javnih zakonom reguliranih ovlasti (kao što je i donošenje listi lijekova) izvan dometa Zakona o konkurenciji i zahtjeve odbilo kao neosnovane. Ovakav stav Konkurencijskog vijeća je potvrđen i nizom presuda Suda Bosne i Hercegovine;
  - Vezano za ranije stavove Vijeća, kada je isto primjenjivalo odredbe Zakona o konkurenciji na organe izvršne vlasti i npr. ulazilo u ocjenu da li pravilnik predstavlja zabranjeni sporazum, Sud Bosne i Hercegovine je zauzeo potpuno suprotan stav. Tako je npr. Konkurencijsko vijeće rješenjem broj 06-26-3-007-36-11716 od 14.07.2016. godine utvrdilo da Federalno ministarstvo okoliša i turizma Pravilnikom o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom ograničilo i narušilo tržišnu konkurenciju u smislu člana 4. stav (1) tačka b) Zakona. U upravnom sporu protiv navedenog rješenja Sud Bosne i Hercegovine je donio presudu broj S1 3 U 022692 16 U od 10.11.2017. godine kojom je poništio rješenje Konkurencijskog vijeća i vratio na ponovno rješavanje;
  - Ispitujući zakonitost rješenja, kao osnovno pitanje koje se postavilo pred sud jeste upravo pitanje da li pravilnik, kao akt javne vlasti, dolazi u obim člana 4. Zakona tj. da li može predstavljati Zabranjeni sporazum. U tom smislu Sud BiH zauzima slijedeći stav: "Pravilnik donosi, na osnovu ovlaštenja iz zakona, nadležno ministarstvo, kao segment izvršne vlasti. Imajući u vidu način osnivanja ministarstva, njegovu prirodu, ciljeve i osnovu nastanka, radi se o organu državne vlasti koji donošenjem predmetnog općeg akta vrši vlast koja mu je povjerena. Ministarstvo je, dakle, oblik organiziranja i djelovanja javne vlasti i nije privredno poduzeće, pa je predmetni pravilnik, opći akt, donio organ vlasti, u okviru svojih ovlaštenja i na osnovu zakona. Pravilnik je, stoga, po shvaćanju ovog vijeća, opći akt javne vlasti i dio nacionalnog zakonodavstva, koji ne predstavlja produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga jer je donesen autoritetom javne vlasti.";
  - Koristeći se praksom Evropskog suda pravde Sud BiH dalje zaključuje da "Sve iznesene činjenice, a i praksa Evropskog suda upućuje na zaključak da pravilnik ministarstva ne može po svojoj prirodi imati elemente ugovora, ni biti smatran ugovorom, kao što ni ministarstvo nije preduzeće, odnosno, privredni subjekt, da bi moglo, u konkretnoj situaciji, doći pod opseg člana 4. Zakona o konkurenciji.";
  - Također, stav da subjekti angažirani u ekonomskim aktivnostima moraju poštovati principe konkurencije, dok subjekti koji obavljaju zadatke u javnom interesu ne potpadaju pod primjenu ovih pravila, potvrđen je i presudom Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 024742 18 U 2 od 05.04.2018. godine u kojoj je Sud jasno izrazio slijedeće stajalište: "Kada se javna ustanova ili organi vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeniti da li njihovo postupanje može doći pod opseg člana 4. Zakona o konkurenciji, neophodno je, prvenstveno, ispitati da li se radi o izvršavanju javnog ovlaštenja, ili o postupanju koje može imati samo privredni subjekt.";
  - Imajući u vidu stavove Konkurencijskog vijeća i Suda Bosne i Hercegovine iznesene u citiranim odlukama, koji su potpuno usaglašeni sa praksom Evropske komisije i Evropskog suda pravde, neočekivane su i vrlo iznenađujuće presude Suda BiH kojim je isti poništio rješenja Konkurencijskog vijeća kojim je ovo odbilo zahtjeve kompanija "Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo Mesto, Slovenija" kao i "Udruženja predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH" podnesene protiv Odluke o listi lijekova koju je donijela Vlada KS ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 27/16). Ovakav pristup Suda BiH, koji je potpuno suprotan stavovima Suda BiH zauzetim u ranijim presudama, na izvjestan način budi sumnju u postojanje aktivnosti lobija inostranih proizvođača lijekova;
  - U dosadašnjoj praksi Konkurencijskog vijeća u situacijama kada Sud BiH iz bilo kog razloga poništi rješenje i predmet vrati na ponovno rješavanje, Konkurencijsko vijeće je u svim slučajevima i u ponovljenom postupku donosilo istu meritornu odluku kao i u prethodnom postupku, uz dodatna i/ili adekvatnija obrazloženja istih. Tako je bilo i ovaj put.

- U ponovljenom postupku koji se vodio na zahtjev Udruženja predstavnika stranih proizvođača lijekova u BiH protiv Vlade KS, Konkurencijsko vijeće BiH je donijelo istu odluku kao i u prethodnom postupku, odnosno potvrdilo prethodno Rješenje kojim je odbijen zahtjev Udruženja stranih proizvođača lijekova u BiH u korist Vlade KS;
- Isto se dogodilo i u drugom ponovljenom postupku koji se vodio na zahtjev Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo Mesto, Slovenija protiv Vlade Kantona Sarajevo. Naime, Konkurencijsko vijeće BiH je na sjednici održanoj 23.05.2019. godine donijelo Rješenje kojim se odbija zahtjev Krka Farma d.o.o. Sarajevo" i "Krka d.d. Novo mesto, Slovenija protiv Vlade Kantona Sarajevo radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu člana 4. stav (1) tačke b) Zakona o konkurenciji, kao neosnovan.
  - Pravila i praksa institucija EU, u oblasti konkurencijskog prava, već duže vrijeme smatraju da državni organi, odnosno odluke koje donose u okviru svoje nadležnosti, ne mogu biti procesuirani pred Konkurencijskim vijećem, osim kada državni organ učestvuje kao privredni subjekt na tržištu (kupuje ili prodaje robu i usluge).
  - Sve one aktivnosti koje određeni subjekt, odnosno "tijelo javne vlasti" obavlja u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, odnosno aktivnosti koje obavlja na osnovu posebnog propisa, u ovom slučaju Zakona o lijekovima FBiH i Pravilnika o bližim kriterijima, ne mogu se primjenjivati propisi o zaštiti tržišne konkurencije, budući da se u konkretnim slučajevima Vlada KS i Federalno ministarstvo zdravstva ne mogu smatrati privrednim subjektom u smislu čl. 2. Zakona.
  - Konkurencijsko vijeće ima zakonsku osnovu da obavezno primjeni prava pravila i pravna stanovišta EU, u oblasti konkurencijskog prava. Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, postaje obavezno usklađivanje pravila i prakse BiH sa konkurencijskim pravom EU. Ovakav stav je u skladu sa praksom institucija EU, Evropske komisije i Evropskog suda pravde u postupcima, koji su se vodili protiv državnih organa u pojedinim zemljama članicama EU, u vezi sa primjenom konkurencijskog prava. Značajno je napomenuti da je na ovaj način postupao i Sud BiH u činjenično i pravno sličnim slučajevima i tom prilikom zauzeo jasan stav da "Kada se javna ustanova ili tijela vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeniti da li njihovo postupanje može doći pod obim člana 4. Zakona o konkurenciji, nužno je, prvenstveno, ispitati radi li se o izvršavanju javne ovlasti ili o postupanju koje može imati samo gospodarski subjekt."
  - Imajući u vidu način uspostavljanja vlade, njenu prirodu, ciljeve i osnove nastanka, nesumnjivo je da se radi o organu državne vlasti koji donošenjem predmetne odluke - odnosno liste lijekova, vrši vlast koja mu je povjerena. U tom smislu, Vlada je, dakle, oblik organizovanja i djelovanja javne vlasti i nije privredno društvo, pa je predmetna odluka o listi lijekova, opći akt, odnosno propis koji je donijelo tijelo vlasti, u okviru svojih ovlasti i na osnovu zakona. Takva odluka, predstavlja opći akt javne vlasti, ona je dio nacionalnog zakonodavstva i nije produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga, jer je donesena autoritetom javne vlasti. Prema tome,
- donošenje odluke o pozitivnoj listi lijekova očigledno ne predstavlja ekonomsku aktivnost.
- Odbredbama člana 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH i člana 8. Zakona o lijekovima, utvrđene su nadležnosti vlade kantona u pogledu donošenja liste lijekova, koji se izdaju na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. Niti jedan drugi subjekt nema nadležnost za donošenje takve liste, i ne može se zakonito baviti istom aktivnošću, što znači da ne može biti ni potencijalni konkurent u postupku donošenja pozitivne liste lijekova. Naprijed navedene činjenice, ukazuju na osnovanost primjene stajališta relevantnih evropskih institucija koje glasi: "Ukoliko ne postoji mogućnost da privatna tvrtka vrši istu aktivnost, tada nema svrhe primjenjivati pravila konkurencije."
- Konkurencijsko vijeće je naprijed navedeni odgovor dostavilo Podnosiocima zahtjeva, aktom broj: UP-02-26-3-025-16/21 od dana 14.01.2022. godine.
- Dana 21.01.2022. godine, Konkurencijsko vijeće je pod brojem: UP-02-26-3-025-17/21 zaprimilo odgovor Podnosilaca zahtjeva na prethodno zaprimljeni odgovor Vlade. U svom izjašnjenju Podnosioci zahtjeva u kratkim crtama navode sljedeće:
- Da Vlada/ministar zdravlja u prvom dijelu Odgovora citira i tumači zakonske odredbe, na nivou BiH, FBiH i kantone iz oblasti lijekova relevantnih za ovaj postupak, ali ne odgovara zašto nije postupao po tim propisima;
  - Da sve Zakone, te podzakonske akte koje navode u Odgovoru, Podnosilac je već istakao u svom Zahtjevu, te izdvojio relevantne članove i dao svoje mišljenje o tim odredbama;
  - Podnosilac zahtjeva nije niti sporio da je u nadležnosti Kantona da donosi Odluku o Listi lijekova koji se izdaju na teret sredstava ZZO tog Kantona;
  - Prilikom usvajanja Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine (Pozitivna lista lijekova HBŽ), nisu pravilno primijenili relevantne propise, te su postupali preko svojih ovlasti;
  - Da je na osnovu istih zakonskih odredbi Vlada različito postupala u prethodnim listama i na osnovu istih propisa na koje se poziva donosila Pozitivne liste lijekova na kojima nije ograničavala broj zaštićenih naziva lijekova, niti je ograničavala broj lijekova KRKA d.d.;
  - Da je 2014. godine Vlada usvojila Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja. U članu III Vlada je odlučila: Pozitivna lista lijekova sastavljena je u skladu s Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa liste lijekova, obvezama Ministarstava zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i promotnika lijekova uvrštenih na listi lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13);
  - Da je 2020. godine Vlada usvojila Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ ("Narodne novine HBŽ", broj 4/2020). Ponovo, u članu III Vlada je odlučila: Pozitivna lista lijekova HBŽ sačinjena je u skladu sa Pravilnikom o bližim

- kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometa lijeka uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13 i /19);
- Da je 2021. godine Vlada usvojila pobijanu Pozitivnu listu lijekova iz 2021., te je u članu III Vlada odlučila: Pozitivna lista lijekova HBŽ sačinjena je u skladu s odredbama člana 9. stava 2. Zakona o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12), tako da se ograničava broj zaštićenih naziva lijekova, poštujući pravilo utvrđeno člankom 9. stav 3. istog Zakona, kojim je utvrđeno da se na listu lijekova obavezno uvrštavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim, po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije, u skladu sa Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometa lijeka uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19) i u skladu s Zaključkom Vlade HBŽ broj: 09-02- 26-1/21 od 4.2.2021. godine;
  - Dakle kod usvajanja svih navedenih pozitivnih lista Vlada je navela da odlučuje „u skladu sa Pravilnikom“;
  - U spornoj pobijanoj odluci o Pozitivnoj listi lijekova iz 2021. dodali su da postupaju u skladu sa članom 9. stav 2. Zakona o lijekovima FBiH, te da se ograničava broj zaštićenih naziva lijekova, te se postavlja pitanje kako je moguće da Zakon o lijekovima FBiH ima drugačije kriterije od Pravilnika o bližim kriterijima, s obzirom da je Pravilnik o bližim kriterijima upravo i donijet na osnovu tog Zakona što znači da zakon ne može imati različite kriterije od Pravilnika, te da je Zakon o lijekovima FBiH sa istom odredbom člana 9. je važio u vrijeme usvajanja sve tri nabrojane Pozitivne liste lijekova, odnosno da su kod usvajanja sve tri liste važili su isti zakonski i podzakonski propisi;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članu 9. stav 2 propisuje da se na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, može ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na osnovu stručnih kriterija i razloga u terapijskoj primjeni, kvaliteti i vjerodostojnosti podataka, ili iz razloga sigurnosti snabdijevanja i sl;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članu 9. stav 3 propisuje: "S ciljem održavanja razvoja domaće farmaceutske industrije, na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, obavezno se uvrštavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uslove iz stava 1. ovoga člana, i to pored lijekova originatora, kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije."
  - U Zaključku Vlade od 04.02.2021. godine, i u pobijanoj Odluci o Pozitivnoj listi lijekova Vlada suprotno propisanom kriterijima iz člana 9. tumači da se na listu lijekova obavezno uvrštavaju lijekovi domaće industrije, kao i lijekovi originatora, a zatim, po potrebi lijekovi inozemne farmaceutske industrije;
  - Vlada proizvoljno tumači i primjenjuje Zakon o lijekovima FBiH, jer nije nigdje propisano da se lijekovi strane farmaceutske industrije uvrštavaju samo po potrebi i posebno jer nije postojao ni jedan od navedenih zakonskih kriterija da se ograniči broj zaštićenih naziva lijekova KRKA d.d.;
  - Zakon o lijekovima FBiH u članu 9. stav 2. propisuje da se može ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova samo na osnovu stručnih kriterija, a niti jedan od propisanih razloga za ograničenje broja lijekova nije postojao za lijekove KRKA d.d., niti danas postoji;
  - Od ukupno 176 lijekova KRKA d.d. koji su se nalazili na prethodnoj Pozitivnoj listi lijekova koja se primjenjivala do aprila 2021. godine, 93 lijeka su izostavljena, te je na Pozitivnoj listi lijekova 2021 ostalo samo 47 lijekova;
  - Sa Pozitivne liste lijekova iz 2021., protivno propisanim zakonskim uslovima izostavljena su ukupno 93 lijeka KRKA d.d., za koje je već postojala potpuna i ispravna dokumentacija KRKA FARMA d.o.o., koja je prihvaćena, i koji lijekovi su bili na Pozitivnoj listi lijekova HBŽ 2020.godine;
  - Sva 93 lijeka KRKA d.d., koji su izostavljeni sa Pozitivne liste HBŽ, imaju sve što je propisano: važeću dozvolu, pozitivne nalaze o urađenoj kontroli kvaliteta, prihvaćene cijene, iskustvo u terapijskoj primjeni lijeka, obezbijedenu sigurnost snabdijevanja, status zaštićenog naziva lijeka, etičko oglašavanje lijekova;
  - Nije postojao ni jedan zakonski razlog da se ograniči broj lijekova KRKA d.d. na način da se sa Pozitivne liste izostave 93 lijeka i ostavi samo 47 lijekova;
  - Lijekovi, proizvodnja lijekova, snabdijevanje lijekovima, registracija lijekova, stavljanje u promet, itd. je u nadležnosti države Bosne i Hercegovine. Na državnom nivou Politikom lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 55/11) je propisano da se domaći proizvođači lijekova mogu podržati samo u pogledu njihove pripreme za konkurenciju na međunarodnom nivou, te je to zakonski okvir izvan koga se ne mogu kretati ni entitetski, ni kantonalni zakoni niti vlasti;
  - Na osnovu kog zakona ili drugog propisa je Vlada smatrala da je nadležana da štiti proizvođače lijekova iz cijele BiH, zašto bi uopće Vlada štitila proizvođače lijekova iz drugih kantona ili iz Republike Srpske? Koga Vlada zapravo štiti? Domaći proizvođači lijekova su ustvari veoma malo ili nikako domaći. Vlasnici tih "domaćih" proizvođača ili najveći dioničari su strane firme: Hemofarm d.o.o. Banja Luka - osnivač i 100% vlasnik HEMOFARM A.D. Farmaceutsko- hemijska industrija Vršac, Beogradski put bb, Srbija, Bosnalijek d.d. - vlasnici su KBC EURO CREDIT CAPITAL, The Economic and Social Development Fund, FELICERTES COMMERCE AG, AS HOLDING d.o.o; Sberbank BH d.d. Sarajevo, UniCredit Bank d.d. i Raiffeisen BANK d.d, "FARMAVITA" d.o.o. - osnivač i 100% vlasnik BELUPO lijekovi i kozmetika, Hrvatska,
  - Ustavom HBŽ nije predviđeno da je u nadležnosti kantona zaštita proizvođača bilo čega, pa ni lijekova na nivou Bosne i Hercegovine, dakle donošenjem Odluke o Pozitivnoj listi lijekova 2021 koji se propisuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja HBŽ, Vlada je prekoračila ovlasti o nadležnostima iz člana 41. Ustava HBŽ;

- Ministar zdravlja nije poštovao odredbe članova 21., 23., 24. i 25. Pravilnika o bližim kriterijima jer prije podnošenja prijedloga Vladi na usvajanje nove Pozitivne liste lijekova, nije objavio Javni poziv svim proizvođačima lijekova za podnošenje zahtjeva za stavljanje lijekova na listu lijekova, nije formirao komisiju za lijekove niti je zahtjeve proizvođača lijekova ili nosioca odobrenja za stavljanje u promet dostavio komisiji za lijekove, Ministarstvo zdravstva nije dostavilo obavijest Krka Farma d.o.o. koji se lijek uvrštava na listu, odnosno obavijest o odbijanju zahtjeva za uvrštavanje lijeka na listu lijekova;
- Neosnovano se tvrdi da Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine nije nadležno za preispitivanje odluka Vlade kantona i drugih organa javne vlasti. Prema članu 20. Zakona o konkurenciji, organ nadležan za zaštitu tržišne konkurencije u Bosni i Hercegovini je Konkurencijsko vijeće, a članom 21. propisano je da je Konkurencijsko vijeće samostalno tijelo koje osigurava dosljednu primjenu Zakona, na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i ima isključivu nadležnost u odlučivanju o postojanju zabranjenog konkurentskog djelovanja na tržištu. Prema tome Konkurencijsko vijeće jeste nadležno;
- Neosnovani su navodi da se odredbe Zakona o konkurenciji ne mogu primijeniti na Odluku Vlade o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja, jer to predstavlja akt javne vlasti;
- Na osnovu člana 2. stav (1) tačka b) Zakona, primjenjuju se odredbe istog na Vladu kada svojim djelovanjem posredno ili neposredno učestvuje ili utiče na tržište Bosne i Hercegovine;
- Ovo je potvrđeno brojnim odlukama Konkurencijskog vijeća, te posebno Rješenjem broj: 04-26-3-027-38-11/11 od 04.10.2012. godine, Rješenjem broj 04-26-3-027-65-IT/11 od 27.05.2015. godine i Rješenjem broj 02-26-3-014-22-11/15 od 08.03.2016.godine;
- Nesporno je da Vlada pobijanom Odlukom utiče na tržište, jer je odredila ko može biti na Pozitivnoj listi lijekova a ko ne može, administriranjem, a ne na osnovu propisanih zakonskih i stručnih kriterija;
- Odredbe Zakona primjenjuju se i na pobijanu odluku o Pozitivnoj listi lijekova 2021, te su neosnovani navodi da donošenje Pobijane Odluke ne predstavlja ekonomsku aktivnost, te da ne utiče na tržište;
- Nebitna je tvrdnja da Vlada nije nudila te robe lijekova koji se izdaju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona, niti je iz te aktivnosti ostvarivala profit;
- Zakon o konkurenciji termin "gospodarski/privredni subjekt" koristi kao zbirni termin, a ne kao zakonsku definiciju. U članu 2. stav (1) je jasno navedeno da se Zakon primjenjuje na sva pravna i fizička lica;
- Pravno neosnovano se tvrdi da pojam privredni subjekt treba biti ograničen na način da je ispunjen i dodatni uslov; "da se isti posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga, da sudjeluju u prometu roba itd.";
- U članu 2. Zakona navedeno je više postupaka i ponašanja koja potpadaju pod ocjenu zabranjenih konkurentskih djelovanja, međutim ti postupci i radnje nisu propisani kumulativno, nego je alternativno navedeno da se to lice bavi proizvodnjom ili prodajom ili pružanjem usluga ili sudjeluje u prometu roba ili specifično za organe državne uprave da "utječu na tržište";
- Dovoljno je činjenje samo jednog pojedinačnog nedopuštenog konkurentskog djelovanja da bi se mogao primijeniti Zakon o konkurenciji;
- Činjenica je da postoji specifično tržište lijekova koji se izdaju i prodaju na teret Fonda ZZO. Svi prodati lijekovi na ovom tržištu se plaćaju od strane Fonda ZZO. Bitno je da se privredni subjekti koji se sada nalaze na pozitivnoj Listi lijekova 2021 bave prodajom lijekova, i da su na taj način privilegovani u odnosu na KRKA d.d. čiji se lijekovi ne nalaze na Listi, bez ikakvih stručnih i objektivnih razloga;
- Pobijana Odluka - Pozitivna lista lijekova predstavlja ekonomsku aktivnost, a relevantno tržište predmetnog postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu Listu lijekova koji se izdaju i prodaju na recept;
- Na ovom tržištu cijena lijekova je fiksno određena za sve učesnike na osnovu Odluke o listi lijekova FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/2019 i 56/19), te istom mogu pristupiti samo proizvođači kojima je Vlada "dala odobrenje", odnosno uvrstila ih na Pozitivnu listu lijekova;
- Na ovom tržištu proizvođači se ne mogu nadmetati za poziciju cijenom, već samo kvalitetom proizvoda;
- Na ovom tržištu kupci pacijenti ne mogu slobodno kupovati robu, nego samo ako imaju ljekarski recept;
- Na ovom tržištu proizvodi su međusobno zamjenjivi, ali o izboru proizvoda odluku ne donosi krajnji potrošač-pacijent, nego neovisna stručna osoba-ljekar, te robu uvijek plaća ZZO;
- Dakle, predmet postupka je uvrštavanje lijekova na Pozitivnu listu lijekova 2021, koji se izdaju na recept na osnovu subvencije od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja;
- Osnovna bitna karakteristika ovog tržišta je da direktni korisnici (pacijenti) kupljenu robu ne plaćaju (ili plaćaju minimalnu participaciju), što znači da ovo tržište privlači veliki broj "kupaca", jer robu dobijaju besplatno;
- Druga bitna karakteristika ovog tržišta je da robu plaća ZZO, dakle budžetski korisnik, što faktički znači da prodavci imaju garantovanu naplatu;
- Pobijanom Odlukom - Pozitivnom Listom lijekova na specifičan način se nude robe na tržištu lijekova koji se izdaju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja i Vlada u ime ZZO nudi lijekove krajnjim korisnicima - pacijentima koje krajnji korisnici dobijaju na recept, a čiju cijenu plaća ZZO farmaceutskim kompanijama.
- Vlada je aktivni učesnik na tom tržištu lijekova jer utječe na to tržište nametanjem ograničenja pristupa ovom tržištu. Privredna aktivnost nije samo direktna prodaja ili kupovina od strane "javne vlasti", nego je i djelovanje kojim se onemogućuje pristup tržištu pod jednakim uslovima;
- Bitno je da se Pobijanom odlukom i Listom esencijalnih lijekova direktno djeluje na tržište i tržišnu konkurenciju, jer se njom Podnosiocu zahtjeva (koji ima proizvode istih karakteristika, sa istom cijenom, koje potrošači smatraju međusobno zamjenljivim), onemogućava pristup tržištu, a omogućava samo određenim-izabranim privrednim subjektima;
- Dodatno dostavljamo brojeve službenih glasila za ostale kantone u FBiH, iz koji se vidi da se na pozitivnim Listama lijekova koji se izdaju na teret sredstava kantonalnih Zavoda zdravstvenog osiguranja

- tim kantonima nalaze lijekovi svih proizvođača (i stranih i domaćih), te da su na sve navedene Liste lijekova uvršteni proizvodi Krka d.d. (Dokazi: Odluka o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ZZO Zeničko-dobojskog kantona i načinu propisivanja i izdavanja lijekova ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", br. 4/21 i 6/21) od 26.03.2021. godine, Odluka o Listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 22/18) od 05.07.2018.godine, Odluke o pozitivnoj listi lijekova Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 14/2019, 1/2020, 3/2020, 11/2020, 12/2020, 13/2020, 2/2021, 10/2021, 13/2021 i 18/2021) od 13.10.2021. godine, Odluka o pozitivnoj listi lijekova Posavskog kantona (Narodne novine broj 1/2020) od 07.02.2020. godine, Odluka o utvrđivanju liste lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ZZO Srednjobosanskog kantona ("Službene novine Srednjobosanskog kantona", broj 5/2021) od 28.05.2021 godine, Odluci o listi esencijalnih lijekova neophodnih za osiguranje zdravstvene zaštite u okviru standarda obaveznog zdravstvenog osiguranja u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", broj 1/2018) od 08.01.2018. godine;
- Neosnovani su navodi da je Sud BiH zauzeo stanovište da odluke organa javne vlasti ne potpadaju pod domet Zakona o konkurenciji jer isti odlučuje za svaki predmet pojedinačno, u zavisnosti od okolnosti svakog konkretnog slučaja;
  - Sud BiH stoji na stanovištu da se Zakon o konkurenciji primjenjuje i na organe državne uprave i lokalne samouprave: U presudi broj S1 3 U 011496 12 U od 08.04.2015. godine, odlučujući po tužbi Vlade Federacije protiv rješenja Konkurencijskog vijeća broj 04-26-3-027-38-II/11 od 4.10.2012. Sud je odlučio: "Prije svega ovo sudsko Vijeće nalazi neosnovanim prigovor tužbe da je tuženi pogrešno primijenio Zakon o konkurenciji na odluke zakonodavnih organa i izvršnih vlasti u konkretnom slučaju Vlade Federacije iz raloga što se navedene odredbe primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utječu na tržište, u smislu odredbe člana 2. stav 1 tačka b) Zakona o konkurenciji. Slijedom navedenog, svi organi vlasti/institucije na svim nivoima vlasti u BiH, a koji svojim djelovanjem sprječavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju u BiH, potpadaju pod primjenu ovog Zakona jer svi pravni akti koji u suštini imaju uticaj na tržište, spadaju pod odredbu člana 4. stav 1. citiranog Zakona, zbog čega se istaknuti prigovor tužbe u tom pravcu kao neosnovan odbija.";
  - Identično i u presudi broj S1 3 U 019262 15 U od 10.5.2017. godine kojom je potvrđeno rješenje Konkurencijskog vijeća da tačka VIII posebnih kriterija Odluke o listi esencijalnih lijekova neophodnih za osiguranje zdravstvene zaštite u okviru standarda obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/11) predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji.";
  - U presudi broj S1 3 U 016103 14 U od 23.12.2015. godine, odlučujući po tužbi Federalnog ministarstva Zdravstva protiv rješenja Konkurencijskog vijeća broj 04-26-3-007-72-II/13 od 17.04.2014. godine, Sud je odlučio: odredbom člana 10. Pravilnika o načinu obavljanja zdravstvenih pregleda osoba pod zdravstvenim nadzorom i odredbom člana 7. stav alineja 5. Pravilnika o obimu i vrsti javno- zdravstvene djelatnosti, koja ne može biti predmetom privatne djelatnosti, onemogućio slobodan pristup ostalim privrednim subjektima pristup na relevantno tržište. Naime, navedeni Pravilnici, sa aspekta propisa o zaštiti tržišne konkurencije su pravnim i administrativnim zaprekama ograničili slobodan ulazak privrednih subjekata, konkurenata na relevantno tržište.
  - Slijedom navedenog, svi organi vlasti/institucije na svim nivoima vlasti u BiH, koji svojim djelovanjem sprječavaju, ograničavaju i/ i narušavaju tržišnu konkurenciju u Bosni i Hercegovini, potpadaju pod primjenu ovog Zakona."
  - Presudom Suda BiH broj S1 3 U 025594 17 U od 27.03.2019. godine je utvrđeno: "Prije svega, ovo Sudsko vijeće nalazi, da je tuženi pogrešno primijenio Zakon o konkurenciji, utvrđujući da Vlada Kantona Sarajevo nema utjecaja na tržištu, odnosno da ne može imati utjecaja na tržištu, te da njene odluke ne potpadaju pod primjenu Zakona o konkurenciji BiH. Ovo iz razloga, što se odredbe Zakona o konkurenciji primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utječu na tržište, u smislu odredbe člana 2. stav 1. tačka b) Zakona o konkurenciji."
  - Presudom Suda BiH broj S1 3 U 032999 19 U od 03.11.2020. godine utvrđeno je: Da je Konkurencijsko vijeće BiH pogrešno primijenilo Zakon o konkurenciji, utvrđujući da Vlada Kantona Sarajevo nije učesnik na tržištu, odnosno nije privredni subjekt te njene odluke ne potpadaju pod primjenu Zakona o konkurenciji BiH, te da se odredbe Zakona o konkurenciji primjenjuju i na organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno učestvuju ili utječu na tržište, u smislu odredbe člana 2. stav 1. tačka b) Zakona o konkurenciji, te da je Konkurencijsko vijeće BiH pogrešno zaključilo da Vlada Kantona Sarajevo ne može, u smislu Zakona o konkurenciji, biti učesnik tržišne konkurencije;
  - Neosnovano je pozivanje na odluke Evropskog suda pravde i Evropske komisije jer Konkurencijsko vijeće mora da postupa pod domaćem važećem zakonu o konkurenciji.
  - Članom 43. stav (7) jeste regulisano da se Konkurencijsko vijeće, u svrhu ocjene datog slučaja, može koristiti sudskom praksom Evropskog suda pravde i odlukama Evropske komisije;
  - Instruktivnom odredbom Zakona (član. 43. st (7) " može se koristiti") ne mogu isključiti primjenu obavezujućih odredbi (član 2. "Ovaj zakon primjenjuje se na sva pravna i.....");
  - Osnovna svrha Zakona je zaštita tržišne konkurencije, te u okviru te osnovne premise je jedino moguće tumačiti sve ostale odredbe Zakona;
  - Neosnovano se tvrdi da je stanovište Evropskog suda pravde i Evropske komisije da se pravila o konkurenciji ne primjenjuju na odluke povezane sa "vršenjem javne vlasti";

- Evropska komisija i Sud više puta su potvrdili, da u pravu tržišne konkurencije Zajednice aktivnost koja se sastoji u određivanju uslova ili ograničenja u pružanju dobara i usluga na određenom tržištu, ima obilježje ekonomske aktivnosti (predmet C-41/90 Höfner i Elser [1991] ECR I-1979, paragraf 21, i spojenim predmetima C-264/01, C-306/01, C-354/01 i C- 355/01 AOK-Savezna i ostalo 2004 ECR I-2493, paragraf 46),(predmet C-35/96 Komisija protiv Italije (1998) ECR I-3851;
- Evropski sud pravde i Evropska komisija je u više postupaka utvrđivala o neusklađenosti odluka organa " javne vlasti" sa pravilima o konkurenciji: (1) U predmetu Commission of the European Communities v. Italian Republic, br. 118/85, od. 16.06.1987. i C- 35/96 [1998] ECR I-3851, odlučeno je upravo protiv odluka državne vlasti. U presudi od 18. 6. 1998. - predmet C-35/96 je sasvim jasno presuđeno da se Odluke izvršnih organi vlasti, čak Vlade pojedinih zemalja članica proglašavaju da narušavaju konkurenciju. Zahtjev u ovom postupku je bio za proglašenje da usvajanjem i zadržavanjem na snazi zakona koji, pri odobravanju relativne moći odlučivanja, zahtijeva od Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali (Nacionalno vijeće carinskih agenata) da donose odluke protivno članku 85. Ugovora o EZ-u, u smislu da određuje obveznu carinu za sve carinske agente. Sud je presudio: 1. Proglašava se da usvajanjem i zadržavanjem na snazi zakona koji pri odobravanju relativne moći odlučivanja, zahtijeva da Nacionalno vijeće Carinskih agenta donese odluku udruženja poduzetnika protivno članku 85. Ugovora o EZ-u, koji se sastoji od određivanja obvezne tarife za sve carinske zastupnike. Talijanska Republika nije ispunila svoje obveze prema člancima 5. i 85. Ugovora, 2. Talijanskoj Republici nalaže se snošenje troškova, (2) U slučaju C-67/96. Abaany, ECR (1999.) I-5751 ESP je istaknuo kako se dopunski mirovinski fond, bez obzira na ostvarivanje socijalnih ciljeva, realizaciju načela solidarnosti i neprofitni karakter djelatnosti, ima smatrati gospodarskim subjektom, (3) U Presudama u slučajevima: C-219/97 Drijvende Bokken, ECR (1999.) I-6121; C- 67/96, je odlučeno u slučaju dopunskih mirovinskih fondova, pod određenim okolnostima moguće je govoriti o gospodarskoj aktivnosti i gospodarskim subjektima; (4) Slična je argumentacija iznesena i u slučaju Francuske udruge osiguravatelja (FFSA) C-244/94. FFSA, ECR (1995.) I-4013; (5) U predmetu C-475/99. Ambulanz Glockner, ECR (2001.) I-8089 određene aktivnosti u zdravstvu, kao što su hitna služba, odnosno prijevoz pacijenata, eksplicitno su označene kao gospodarske djelatnosti;
- Da Podnosioci zahtjeva u cijelosti ostaju kod podnesenog Zahtjeva i predložene privremene mjere.

Naprijed navedeno izjašnjenje, dostavljeno je Vladi na uvid podneskom broj: UP-02-26-3-025-18/21 od 27.01.2022. godine.

U daljem toku postupka, Konkurencijsko vijeće je Vladi uputilo akte za zahtjevom za dostavu dodatnih podataka, i to akt broj UP-02-26-3-025-25/21 od 24.02.2022. godine i akt broj: UP-02-26-3-025-39/21 od 19.04.2021. godine, na koje je odgovoreno podneskom broj UP-02-26-3-025-42/21 od dana 06.05.2022. godine.

4. Prikupljanje podataka od trećih lica

U predmetnom postupku, radi utvrđivanja svih činjenica u postupku, relevantnim organima/institucijama upućeni su zahtjevi

za dostavom podataka, i to: Zavodu za zdravstveno osiguranje Kantona 10, aktom broj: 01-26-3-025-26/21 od 24.02.2022. godine, te po prijedlogu za pribavljanje dokumentacije po službenoj dužnosti Podnosioca zahtjeva, istom organu, sa zahtjevom za dostavu informacija upućen je akt broj: 01-26-3-025-28/21 od 09.03.2022. godine, te resornom Ministarstvu rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih upućen je akt broj: 01-26-3-025-29/21 od 09.03.2022. godine.

Podnescima zaprimljenim pod brojem UP-01-26-3-025-30/21 dana 15.03.2022. godine, brojem UP-01-26-3-025-32/21 dana 18.03.2022. godine i brojem UP-01-26-3-025-33/21 dana 21.03.2022. godine dostavljeni su odgovori Zavoda za zdravstveno osiguranje, podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-01-26-3-025-31/21 dana 18.03.2022. godine dostavljen je odgovor Ministarstva rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih.

5. Usmena rasprava

U daljem toku postupka, budući da se radi o postupku sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo usmenu raspravu, u skladu sa članom 39. Zakona, za dan 15.03.2022. godine (pozivi dostavljeni punomoćnicima Podnosioca zahtjeva i Vlade, i to aktima br.: 01-26-3-025-23/21 i 01-26-3-025-24/21 od dana 24.02.2022. godine).

Na usmenoj raspravi održanoj u prostorijama Konkurencijskog vijeća (Zapisnik broj: 01-26-3-025- 30/21 od 15.03.2022. godine), ispred Podnosioca zahtjeva prisustvovao je punomoćnik Emir Kapidžić, odvjetnik, a ispred Vlade je prisustvovao Džemal Sabrihafizović, advokat (punomoć na usmenoj raspravi priložena u spis).

Podnosilac zahtjeva je, uz kraće izlaganje, naveo da ostaje kod svih zahtjeva i navoda iznesenih u dosadašnjem postupku, kao i punomoćnik Vlade, koji je, uz kraće izlaganje, istaknuo i navod da je u cijelosti neosnovan prijedlog Podnosioca zahtjeva da Konkurencijsko vijeće odredi privremenu rješenja kojom će se djelimično obustaviti primjena Odluke o listi lijekova koji se mogu propisivati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine.

Dotatna izjašnjenja stranaka na pitanja upućena od strane voditelja postupka tokom usmene rasprave, stranke su dostavile u ostavljenom roku, i to: Podnosilac zahtjeva podneskom broj: UP-01-26-3-025-34/21 dana 25.03.2022. godine, te punomoćnik Vlade podneskom broj: UP-01-26-3-025-36/21 dana 28.03.2022. godine.

6. Nastavak postupka nakon presude Suda Bosne i Hercegovine

Presudom Suda broj: S1 3 U043090 22 U od 19.03.2024. godine uvažena je tužba privrednih subjekata KRKA d.o.o. i KRKA d.d., poništeno rješenje Konkurencijskog vijeća broj: UP-01-26-3-025-43/21 od 19.05.2022. godine, te predmet vraćen Konkurencijskom vijeću na ponovno rješavanje.

Navedenom Presudom je naloženo Konkurencijskom vijećem da u ponovnom postupku otkloni nedostatke koji su utjecali na pravilnost i zakonitost osporenog rješenja, kao i da se u ponovljenom postupku održi usmena rasprava.

Postupajući po Presudi, Konkurencijsko vijeće se dana 26.03.2024. godine aktom broj: UP-01-26-3-025-57/21 obratilo Podnosiocima zahtjeva sa upitom o statusu predmetnog Zahtjeva, uz poziv na pismeno očitovanje na navode iz Presude.

Podnosioci zahtjeva su dostavili svoje očitovanje na Presudu aktom broj: UP-01-26-3-025-59/21 od dana 02.04.2024. godine, u kojem se navodi da ostaju kod podnesenog zahtjeva i svih navoda iz pismenih podnesaka i navoda iznesenih na usmenoj raspravi, bez obzira na protekli vremenski period, navodeći da postoji opravdan interes da Konkurencijsko vijeće nastavi postupak i odluči po podnesenom Zahtjevu.

Vlada je dana 29.04.2024. godine podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-01-26-3-025-63/21 dostavila svoje očitovanje na navode iz Presude, u kojem se, u najkraćem, navodi:

- Da se odredbe člana 2. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji primjenjuju na državne organe vlasti u slučaju kada ti organi postupaju kao privredni subjekti, odnosno kada učestvuju u tržištu, ali ako državni organ postupa u okviru svojih zakonskih ovlaštenja, vršeći vlast koja mu je povjerena, odnosno ako su ti akti koje donosi usvojeni autoritetom javne vlasti u okviru nadležnosti koje su zakonom povjerene državnom organu, u tom slučaju se ne može smatrati da organ vlasti postupa kao privredni subjekt;
- Ovakvo pravno shvatanje je potvrđeno u brojnim odlukama Evropskog suda i Evropske komisije, a ista pravna stajališta su izražena i brojnim odlukama Suda BiH, po kojima se akti koje državni organi donose vršeći javnu vlast u okviru propisanih nadležnosti, ne smatraju ugovorima odnosno sporazumima na koje bi se mogle primjenjivati odredbe člana 4. Zakona o konkurenciji;
- Presudom Suda BiH broj S1 3 024742 18 U 2 od 05.04.2018. godine, izraženo je sljedeće stanovište: "Kada se javna ustanova ili organi vlasti pojave na tržištu, da bi se moglo cijeniti da li njihovo postupanje može doći pod opseg člana 4. Zakona o konkurenciji, neophodno je, prvenstveno, ispitati da li se radi o izvršavanju javnog ovlaštenja, ili o postupanju koje može imati smao privredni subjekt". Imajući u vidu naprijed navedeno, ističe se da Vlada donoseći predmetnu listu lijekova nije postupala kao privredni subjekt i učenik na tržištu, nego je postupala u statusu državnog organa, u okviru svojih ustavom i zakonom utvrđenih nadležnosti, uključujući i izričito ovlaštenje i obavezu utvrđenu u članu 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH i člana 8. Zakona o lijekovima. Osporenom Odlukom Vlade se utvrđuje obim prava osiguranih lica na korištenje lijekova, koji se obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvene zaštite HBŽ, na principu pune solidarnosti u zdravstvenoj zaštiti i pri tom se pozitivna lista utvrđuje na temelju medicinske struke i nauke. Odredbama člana 9. Zakona o lijekovima utvrđen je izričiti osnov da vlade kantona mogu ograničiti broj zaštićenih lijekova na pozitivnoj listi kantona, pri čemu je notorno da niti jedan privredni subjekt ne može donijeti pozitivnu listu lijekova nego je to u isključivoj kompetenciji Vlade, kao državnog organa. S tim u vezi, ističe se da je u praksi Evropskog suda zauzet jasan stav da se: "pravila o konkurenciji ne primjenjuju na aktivnosti koje su povezane sa vršenjem javne funkcije" (slučaj Wouters, C – 309/99 paragraf 57);
- Vlada je oblik organizovanja i djelovanja javne vlasti i nije privredno društvo, pa je predmetna odluka o listi lijekova opći akt, odnosno propis koji je donio organ vlasti u okviru svojih ovlaštenja i na osnovu zakona – takva odluka predstavlja opšti akt javne vlasti, ona je dio nacionalnog zakonodavstva i nije produkt dogovora između dva ili više subjekata, upravo iz razloga, jer je donesena autoritetom javne vlasti i donošenje iste ne predstavlja ekonomsku aktivnost (ovakvo stanovište potvrđeno je presudama Suda BiH broj S1 3 U 021277 16 U od 10.11.2017. godine i S1 3 U 022692 16 U od 10.11.2017. godine, a navedena presuda se poziva i na pravna stanovišta Evropskog suda u presudi T-513/93 od 30.3.2000. godine;

- Pozitivna lista ne predstavlja ni robu, ni uslugu, nije predmet takvog prometa, odnosno takva odluka se na tržištu ne kupuje i ne prodaje. To je opći akt javne vlasti, koji i po naprijed navedenom stanovištu Suda BiH predstavlja dio nacionalnog zakonodavstva, što isključuje mogućnost da se smatra robom ili uslugom;
- Odredbama člana 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH i člana 8. Zakona o lijekovima, utvrđene su nadležnosti Vlade Kantona u pogledu donošenja liste lijekova koji se izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a niti jedan drugi subjekt nema ovlaštenje za donošenje takve liste, i ne može se zakonito baviti istom aktivnošću, što znači da ne može biti potencijalni konkurent u postupku donošenja pozitivne liste lijekova. Te činjenice ukazuju na osnovanost primjene stanovišta relevantnih evropskih institucija: "Ukoliko ne postoji mogućnost da privatna firma vrši istu aktivnost, tada nema svrhe primjenjivati pravila konkurencije";
- Donošenjem pozitivne liste lijekova Vlada ne ostvaruje, niti može ostvariti bilo profit, bilo gubitak, i s tim u vezi ne snosi rizik poslovanja na tržištu – takav položaj Vlade isključuje primjenu pravila konkurencijskog prava, u vezi sa donošenjem pozitivne liste lijekova;
- Od bitnog značaja je i činjenica da se pozitivna lista lijekova utvrđuje isključivo u svrhu ostvarivanja prava osiguranih osoba iz osnova zdravstvenog osiguranja na korištenje lijekova na teret sredstava zdravstvenog osiguranja koja su uplatili osiguranci i svrha tih sredstava je ostvarivanje prava osiguranika. Ne radi se o sredstvima koja su namijenjena industriji lijekova i njihova svrha nije profit proizvođača lijekova. S tim u vezi, relevantna je odluka Evropskog suda pravde u slučaju Poucet & Pistre (C-159/91 i 160/91), u kojoj je izraženo stanovište: "Zdravstveni fondovi i organizacije uključene u upravljanje javnim sistemom socijalne zaštite vrše isključivo društvenu funkciju. To se djelovanje temelji na načelu nacionalne solidarnosti i potpuno je neprofitno." Jednako je relevantno i stanovište Evropskog suda pravde u slučaju FENIN (C – 205/3) kojim je utvrđeno da: "SNS upravljačka tijela (26 javnih tijela, uključujući i tri ministra Španjolske vlade, koja vode nacionalni zdravstveni sistem) ne djeluju kao preduzeća (privredni subjekti u smislu prava konkurencije) kada učestvuju u menadžmentu nacionalnih zdravstvenih usluga, te da njihov kapacitet kao kupaca ne može biti razdvojen od upotrebe medicinskih sredstava i opreme nakon njihove kupovine. Shodno tome ta tijela ne djeluju kao preduzeća u smislu prava konkurencije Evropske unije kada kupuju medicinska dobra i opremu i članovi 81. i 82. EC nisu primjenjivi na njih";
- Evropski sud pravde je u spojenim slučajevima C-262/18 P i C-271/18 P, presuda od 11.06.2000. godine konstatovao: "Kada je, posebice, riječ o području socijalne sigurnosti, Sud je presudio da pravo Unije načelno ne utječe na nadležnost država članica za uređenje svojih sistema socijalne sigurnosti lišene gospodarskog karaktera, on provodi opću ocjenu predmetnog sistema i u tu svrhu uzima u obzir sljedeće elemente, to jeste ostvaruje li se sistemom socijalni cilj, provodi li se njime načelo solidarnosti, izostaje li bilo kakav profitni cilj obavljane djelatnosti i kontrolira li tu nadležnost država". Nadalje, Sud utvrđuje kriterije za procjenu da li se konkretnim sistemom socijalne

- sigurnosti provodi načelo solidarnosti: "Sisteme socijalne sigurnosti kojima se provodi načelo solidarnosti posebice obilježavaju obaveznost članstva, kako za osiguranike tako i za osiguravatelje, činjenica da su doprinosi određeni zakonom ovisno o primanjima osiguranika, a ne o riziku koji oni pojedinačno predstavljaju, bilo zbog svoje dobi ili zbog drugih razloga, pravilo prema kojem su obavezna davanja utvrđena zakonom jednaka za sve osiguranike, neovisno o iznosu doprinosa koji plaća svaki od njih, kao i mehanizam za prijeboj troškova i rizika, posredstvom kojeg sistemi koji ostvaruju dobit sudjeluju u finansiranju sistema koji imaju strukturalne finansijske poteškoće";
- Sredstva koja se isplaćuju iz fonda zdravstvene zaštite, radi ostvarivanja prava osiguranika, ne zavise od visine doprinosa koje osiguranik uplaćuje u fond, nego se u potpunosti primjenjuje princip solidarnosti. Prema tome, takva aktivnost nije ekonomska i ona ne podliježe pravilima konkurencije. U konkretnom slučaju, građani kao osiguranici, iz svojih sredstava uplaćuju doprinose na osnovu kojih se formira fond zdravstvene zaštite;
  - Nije razumno da bilo koji proizvođač lijekova može zahtijevati od Konkurencijskog vijeća da mu jamči da će njegovi proizvodi biti plaćani iz sredstava zdravstvenog osiguranja koja se formiraju na principu solidarnosti i to uplatom doprinosa iz ličnih sredstava svakog osiguranika;
  - Imajući u vidu da je odluku o Pozitivnoj listi lijekova pripremala i donijela Vlada u funkciji državnog organa, odnosno organa javne vlasti, i konačno uzimajući u obzir da je Odluka o Pozitivnoj listi lijekova propis koji čini sastavni dio nacionalnog zakonodavstva, a ne sporazum koji bi mogao biti proglašen zabranjenim, očigledno je da nisu postojali razlozi da Konkurencijsko vijeće utvrdi da se predmetna odluka smatra zabranjenim sporazumom;
  - Netačni su navodi Podnosioca zahtjeva da Vlada donoseći osporenu odluku o pozitivnoj listi lijekova spriječila ili ograničila podnosioca zahtjeva da pod jednakim uslovima učestvuju na tržištu lijekova. S obzirom da je Odlukom o pozitivnoj listi lijekova Vlada odlučivala isključivo o načinu ostvarivanja prava građana iz osnovna zdravstvenog osiguranja, niti jedan lijek, odnosno niti jedan proizvođač, koji je uredno registriran, nije isključen ili onemogućen da svoje proizvode plasira na tržište, jer to uopće nije bio predmet Odluke. Odlukom se ne određuje koji će lijekovi biti prisutni na tržištu, nego se određuje koje lijekove sa već postojećeg tržišta korisnici obaveznog zdravstvenog osiguranja mogu dobiti na teret sredstava zdravstvenog osiguranja. Dakle, samo lijekovi koji se već nalaze na tržištu mogu se na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja propisivati korisnicima zdravstvenog osiguranja;
  - Za lijekove sa Pozitivne liste u 2019. godini utrošeno je ukupno (..) sa PDV-om, od čega je Zavod zdravstvene zaštite iz sredstava obaveznog osiguranja finansirao iznos od (..) KM, a osiguranici putem participacije iz ličnih sredstava iznos od (..) KM;
  - U 2020. godini proizvođač Krka je na području Kantona 10 plasirao lijekove u vrijednosti od (..) KM što je predstavljalo učešće od 9,65%. U 2021. godini, kada je usvojena nova pozitivna lista u vezi sa kojom se vodi ovaj postupak Krka je na području Kantona 10, KRKA je na tržištu lijekova u Kantonu 10 plasirala lijekove u vrijednosti od (..) KM što predstavlja učešće od 8,63%;
  - Razlika u vrijednosti plasmana lijekova KRKA prije i nakon donošenja liste iznosi 0,58% od ukupnog tržišta Kantona 10, na kome se plasiraju lijekovi od (..). To znači da je KRKA na tržištu lijekova Kantona 10, nakon donošenja nove pozitivne liste ostvarila godišnji plasman manji za (..), a podsjećanja radi KRKA je u Bosni i Hercegovini u 2021. godini ostvarila plasman od (..); od toga u Federaciji Bosne i Hercegovine (..). Pri tom, u 2021. godini, KRKA je na tržištu Bosne i Hercegovine plasirala (..) više od iznosa koji je plasirala u 2020. godini, što je 12 puta više od (..) za koliko je smanjen plasman u Kantonu 10;
  - U 2020. godini na tržištu Bosne i Hercegovine ukupan plasman generičkih lijekova iznosio je (..), a od toga su domaći lijekovi učestvovali sa (..) ili 35% dok su ino-generički lijekovi učestvovali sa (..) ili 65%.
  - O položaju Podnosioca zahtjeva na domaćem tržištu ilustrativno govori podatak da je u 202. godini KRKA plasirala lijekove u vrijednosti od (..) i bila po učešću četvrti proizvođač, dok je u istoj godini u Kantonu 10 za lijekove na pozitivnoj listi utrošeno cca.(..).
- Naprijed navedeno izjašnjenje je dostavljeno Podnosiocima zahtjeva, koji su dana 23.05.2024. godine pod brojem: UP-01-26-3-025-67/21 dostavili podnesak u kojem se navodi sljedeće:
- Punomoćnik Vlade ponavlja navode iznesene u toku prvostepenog postupka, a da su isti neosnovani, o čemu su se Podnosioci zahtjeva već izjasnili u svojim prethodno dostavljenim pismenim podnescima;
  - U ovom postupku kao relevantno tržište određeno "tržište lijekova koji se izdaju na teret sredstava Fonda zdravstvenog osiguranja HBŽ";
  - Veliki broj lijekova se ne nalazi u Pozitivnim listama lijekova Zavoda zdravstvenih osiguranja. Tu se nalaze i najjednostavniji kao što su vitaminski dodaci, ali i najsloženiji i najskuplji kao što su citostatici. Ove lijekove pacijenti sami plaćaju i ne idu na teret sredstava Fonda ZZO. Dakle, nije bitno koliko lijekova Podnosioci zahtjeva prodaju na slobodnom tržištu lijekova, pored lijekova koji se prodaju na teret sredstava Fonda ZZO HBŽ;
  - U Odluku o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja nije uvršten veliki broj lijekova stranih proizvođača lijekova, a protivno propisanim uslovima Vlada nije uvrstila 129 lijekova KRKA d.d., koji ispunjavaju sve propisane uslove;
  - KRKA d.d. je imala sve uredne i potpune aplikacije/zahtjeve za 176 lijekova, a uvršteno je samo 47 lijekova, što predstavlja smanjenje za 100 lijekova na relevantnom tržištu ili u procentima za 73%;
  - U 2020. godini je prema ranije važećoj Pozitivnoj listi prodato lijekova KRKA na teret sredstava ZZO u iznosu od (..);
  - U 2021. godini za period od 01.01.2021. godine do 31.05.2021. godine (dok je u primjeni bila ranija Lista lijekova 2020.) prodato je lijekova na teret ZZO u vrijednosti od (..) proizvođača KRKA d.d.;
  - U drugoj polovini 2021. godine, za period od 01.06.2021. do 31.08.2021. godine (dok je u primjeni bila pobijana Pozitivna lista lijekova 2021) prodato je lijekova na teret ZZO u vrijednosti od (..) proizvođača KRKA d.d. – samo za pet mjeseci u 2021. godini učešće KRKA d.d. na relevantnom tržištu je 5,54 puta

manje u 2021. godini. Odnosno, za pet mjeseci primjene pobijane Pozitivne liste lijekova promet je smanjen za oko 80% na relevantnom tržištu.

- U narednim godinama 2022. i 2023. godini, učešća stranih proizvođača i Podnosioca zahtjeva KRKA u ukupnom prometu su na relevantnom tržištu smanjena u prosjeku za oko 67,6%.
- Potpuno su pogrešni navodi Vlade o učešću stranih i domaćih proizvođača na relevantnom tržištu jer statističke pokazatelje pogrešno analizira i pogrešno prikazuje;
- Nesporna je činjenica da su na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu, nalazi samo 6 domaćih proizvođača (što je samo oko 9% od ukupnog broja proizvođača) u odnosu na oko stotinu stranih proizvođača;
- Ako se uzme u obzir činjenica da je na Pozitivnoj listi lijekova za 2021. godinu zastupljeno preko 1000 lijekova, proizilazi da prosječno svaki domaći proizvođač zauzima oko 9% tržišnog udjela, a prosječno svaki pojedini strani proizvođač lijekova zahvata samo 0,8% tržišnog udjela;
- Nije bitno koliko lijekova Podnosioci zahtjeva ukupno prodaju na tržištu BiH ili FBiH, jer to tržište nije predmet ovog postupka;
- Podaci koje navodi punomoćnik Vlade su neautorizivani i odnose se samo na period od 5 mjeseci primjene pobijane Pozitivne liste lijekova u 2021. godini;
- Zavod zdravstvenog osiguranja ima precizne finalizirane podatke za godine 2022. i 2023. godinu primjene Pobijane liste i Podnosioci zahtjeva su podnijeli zahtjev za pristup tim informacijama.

Naprijed navedeni podnesak upućen je punomoćniku Vlade aktom broj: UP-02-26-3-025-68/21 od 24.05.2024. godine.

Dana 01.07.2024. godine pod brojem: UP-02-26-3-025-77/21 donesen je Zaključak kojim se odbija zahtjev privrednih subjekata KRKA FARMA d.o.o. i KRKA d.d., za vještačenjem u predmetnom postupku uz obrazloženje da je Konkurencijsko vijeće zaključilo kako provedba predmetnog vještačenja, kao i činjenice koji bi se pribavile istim, ne predstavljaju činjenice koje bi bile od značaja za rješavanje upravne stvari u ovom postupku, odnosno da pribavljeni podaci neće doprinijeti rješavanju upravne stvari, već bi eventualno moglo biti predmet nekog drugog budućeg postupka pred nadležnim institucijama, kao i da traženo neće dati odgovor na odlučna pravna pitanja.

7. Usmena rasprava nakon donošenja presude Suda BiH broj S1 3 U 043090 22 U od 19.03.2024. godine

Presudom Suda broj S1 3 U 043090 22 U od 19.03.2024. godine određeno da je Konkurencijsko vijeće u ponovnom postupku obavezno održati usmenu raspravu, ista je u ponovljenom postupku održana dana 10.06.2024. godine (pozivi dostavljeni punomoćnicima Podnosioca zahtjeva i Vlade, i to aktima br.: 01-26-3-025-70/21 i 01-26-3-025-71/21 od 30.05.2024. godine).

Punomoćnik Podnosilaca zahtjeva je na usmenoj raspravi, pored iznesenih navoda i priložene dokumentacije, istaknuo zahtjev za vještačenjem u predmetnom postupku na sljedeće okolnosti:

- Koliko je smanjeno tržišno učešće KRKA lijekova nakon donošenja pobijane Pozitivne liste lijekova Kantona 10 iz 2021. godine, po broju izdatih recepata i po novčanom iznosu prodatih lijekova; koliko je povećano tržišno učešće domaćih proizvođača lijekova nakon donošenja pobijane Pozitivne liste lijekova Kantona HBŽ iz 2021. godine, po broju izdatih

receptata i po novčanom iznosu prodatih lijekova, te koliko je smanjeno tržišno učešće nekoliko najzastupljenijih stranih generičkih proizvođača lijekova (Alkaloid, Novartis, Pliva, Sandoz, Viatrix, Viennapharm), nakon donošenja pobijane Pozitivne liste lijekova Kantona HBŽ, po broju izdatih recepata i po novčanom iznosu prodatih lijekova.

Punomoćnik Vlade se na navedeni zahtjev usmeno izjasnio kako smatra da nema potrebe za vještačenjem, navodeći da podaci koje bi utvrdio vještak nisu od značaja za odlučivanje da li je Pozitivna lista lijekova zabranjeni sporazum.

Dotadna izjašnjenja, kao i dopune navoda sa usmene rasprave održane dana 10.04.2024. godine, dostavljeni su podnescima broj: UP-01-26-3-025-74/21 od 18.06.2024. godine i broj: UP-01-26-3-025-76/21 od 19.06.2024. godine, a koji su nadalje proslijeđeni strankama u postupku.

8. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja relevantnih činjenica tokom postupka, činjenica iznesenih na usmenoj raspravi, podataka i dokumentacije relevantnih institucija, pojedinačno i zajedno, te na osnovu izvedenih dokaza, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće:

- Članom 82. Zakona o lijekovima BiH i Politika lijekova i medicinskih sredstava u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08) propisano je da: "S ciljem omogućavanja osnovne zaštite zdravlja stanovništva u oblasti lijekova, proizvođači i pravna lica koja obavljaju promet lijekova na veliko dužna su da, s ciljem što bolje dostupnosti lijekova građanima, stalno imaju na raspolaganju utvrđene količine esencijalnih lijekova." Nadalje članom 83. istog Zakona je propisana obaveza Vijeća ministara da svake dvije godine na prijedlog Stručnog vijeća Agencije za lijekova i medicinska sredstva BiH, uz prethodno pribavljanju saglasnost nadležnih entitetskih ministarstava i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta, utvrdi listu esencijalnih lijekova u BiH, te da ta lista esencijalnih lijekova u BiH predstavlja minimum lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i minimum lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti. Prema saznanjima Konkurencijskog vijeća ove odredbe nikada nisu implementirane u praksi.
- U Federaciji Bosne i Hercegovine sistem pozitivnih listi koncipiran je na način da se u skladu sa odredbama člana 5. Zakona o lijekovima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) snabdijevanje lijekovima u primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti koji se koriste na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji obavlja se u skladu sa Listom lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH i Listom lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH. Liste iz stava 1. ovog člana na prijedlog federalnog ministra zdravstva utvrđuje Vlada FBiH, te se objavljuju u "Službenim novinama Federacije BiH".
- Članom 8. Zakona o lijekovima FBiH je propisano da listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona (pozitivna lista lijekova kantona), kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona donosi vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva, u skladu sa odredbom. Lijekovi sa Liste lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije BiH i Liste lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH, obavezno ulaze u

- sastav listi iz stava 1. ovog člana. Nije dozvoljeno proširenje liste lijekova iz stava 1. ovog člana ukoliko kanton nije u mogućnosti pokriti troškove pozitivne liste lijekova kantona koja se financira na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.
- Shodno odredbama člana 9. Zakona o lijekovima FBiH na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona, uvrštavaju se samo oni zaštićeni nazivi lijekova koji ispunjavaju uvjete propisane Državnim zakonom i propisima donesenim na osnovu tog zakona, posebno posjedovanje važeće dozvole za stavljanje lijeka u promet u BiH izdate od Agencije, te pozitivnih nalaza o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije. Kriteriji i uvjeti za moguće ograničenje broja zaštićenih naziva lijekova iz st. 1. i 2. ovog člana bliže se utvrđuju pravilnikom federalnog ministra.
  - Federalni ministar zdravstva je u skladu sa članom 5. stav 5. Zakona o lijekovima FBiH donio Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstva zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova (u daljem tekstu: Pravilnik).
  - Članom 5. Pravilnika propisano je da "Pozitivna lista lijekova kantona, kao i lista lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona sadrži internacionalne nezaštićene nazive lijeka - INN (generičke nazive) i zaštićene nazive lijekova".
  - Članom 6. Pravilnika propisano je da lijekovi sa listi iz stava 1. ovog člana (Lista lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine) obavezno ulaze u sastav pozitivne liste lijekova kantona, kao i liste lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona (kantonalne liste lijekova) koje donosi vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva. Nije dozvoljeno proširenje listi lijekova kantona, ukoliko kanton nije u mogućnosti pokriti troškove pozitivne liste lijekova kantona koja se financira na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.
  - Članom 7. Pravilnika propisano je da "Lista lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine sadrži i cijene lijekove, te da nije dozvoljeno da nadležna tijela vlasti kantona pregovaraju sa proizvođačima lijekova, odnosno nositeljima odobrenja za stavljanje lijeka u promet, o cijenama lijekova;
  - Prema članu 9. Pravilnika postoji sedam kriterija za stavljanje zaštićenih naziva lijekova na kantonalne liste lijekova;
  - Kriteriji za skidanje lijekova sa federalnih listi lijekova, kao i kriteriji za skidanje zaštićenih naziva lijekova sa kantonalnih listi lijekova su propisani članom 10. Pravilnika;
  - Vlada HBŽ je donosilac Odluke kojom se utvrđuje Lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine – Pozitivna lista lijekova HBŽ, po prijedlogu koji je prethodno sačinila Komsija za stavljanje i skidanje lijekova na listu lijekova Hercegbosanske županije

formirano rješenjem zaduženog Ministarstva rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih HBŽ;

- Privredni subjekt Krka Farma d.o.o. je u vrijeme podnošenja Zahtjeva nosilac odobrenja za stavljanje u promet na tržište Bosne i Hercegovine 489 lijekova proizvođača Krka d.d., koje je registrovala, te za koje je izdala rješenja Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, dok se na Federalnoj listi lijekova nalazilo ukupno 181 lijekova proizvođača KRKA d.d. Novo mesto, za koje je nosilac odobrenja Krka Farma d.o.o.
- Danom stupanja na snagu naprijed navedene Odluke, prestala je važiti prethodno važeća: "Odluka o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ - Pozitivna lista lijekova HBŽ ("Narodne novine HBŽ", broj 4/20)", prilikom čega je određeno da se predmetna Odluka primjenjuje počev od 01.06.2021. godine.

Postavljenim Zahtjevom privrednih subjekata Krka Farma d.o.o. i Krka tovarena zdravil d.d. navodi se kako postoji zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tač. a) i b) Zakona, a koji je nastao donošenjem Odluke o Listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije, broj: 01-02-26-2/21 od 22.04.2021. godine ("Narodne novine HBŽ", broj 4/21), iz razloga jer 47 lijekova proizvođača lijekova KRKA, kao stranog proizvođača, nije uvršteno u Listu lijekova, a u odnosu prethodno važeću.

U svojim odgovorima na podneseni Zahtjev, Vlada navodi kako je predmetna Lista lijekova donesena u skladu sa Zakonom o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12) i Pravilniku o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19), jer navedeni propisi predviđaju mogućnost neuvrštavanja na listu lijekove stranih proizvođača lijekova, te da se na Vladu u konkretnom slučaju ne primjenjuje Zakon o konkurenciji.

U ovom postupku Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako Vlada, kao izvršni organ vlasti, nije privredni subjekt, te se u smislu člana 2. Zakona o konkurenciji, isti ne primjenjuje na odluke vlada koje se donose u skladu sa propisanim nadležnostima, iz sljedećih razloga:

Prema Ustavu Federacije BiH, Vlada Federacije, vlade kantona, općinski načelnik i gradonačelnik su osnovni izvršni organi vlasti i oni obezbjeđuju vršenje svih funkcija koje spadaju u izvršnu vlast.

Zakon o Vladi Hercegbosanske županije ("Narodne novine HBŽ", broj 2/1996) u članu 1. navodi: "Vlada Hercegbosanske županije izvršno tijelo Hercegbosanske županije, koje obavlja izvršnu vlast u županiji."

Također, Vlada nije tijelo uprave zbog čega ne može biti ni sudionik u ovom postupku iz sljedećih razloga:

Članom 7. Zakona o organizaciji tijela uprave Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), koji se smatra temeljnim zakonom za organiziranje i djelovanje tijela uprave na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH, propisano je da vlade vrše koordinaciju, usklađivanje i usmjeravanje rada tijela uprave i upravnih organizacija, kao i nadzor nad njihovim radom u skladu sa ustavima i zakonima.

Odredbom člana 47. Zakona o organizaciji tijela uprave u Federaciji BiH, propisano je da su kantonalna tijela uprave - kantonalna ministarstva i kantonalne uprave. Osnivaju se za vršenje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti kantona, iz jedne ili više srodnih oblasti u kojima tijela uprave, u cjelini ili u većem

opsegu, neposredno izvršavaju ili osiguravaju izvršavanje zakona i drugih propisa i odgovaraju za njihovo izvršenje. U skladu sa članom 56. ovog zakona, njima "rukovodi federalni, odnosno kantonalni ministar".

Kantonalna tijela uprave i upravne organizacije u Kantonu 10 utemeljene su Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu županijske uprave ("Narodne novine Hercegbosanske županije" broj 15/99, - pročišćeni tekst), a članom 6. između ostalog je propisano da "Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Hercegbosanske županije obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na: .... – obavljanje stručnih i drugih poslova koji se odnose na zdravstvo, ..."

Prema odredbi člana 20. Zakona o organizaciji tijela uprave u Federaciji BiH, tijela uprave su dužna u poslovima iz svoje nadležnosti da pripremaju zakone i druge propise kada o tome odluči tijelo zakonodavne ili izvršne vlasti, što je bila obveza Ministarstva u konkretnom slučaju. Svako tijelo uprave u svojoj nadležnosti mora imati određene upravne poslove, jer ti poslovi daju karakter određenom tijelu da spada u kategoriju tijela uprave; pod pojmom nadležnosti podrazumijeva se ovlaštenje i djelokrug tijela uprave da obavlja tačno određene upravne, stručne i druge poslove u odnosu na pitanja koja su stavljena u djelokrug tog tijela. To istovremeno znači da tijelo uprave ne može odbiti izvršenje određenog zadatka koji je stavljen u nadležnost tog tijela uprave, jer je samo to tijelo ovlašteno za njegovo izvršenje, a ne neki drugo tijelo.

Karakteristika nadležnosti ogleda se u činjenici što ona nije utvrđena zakonom kojim je utvrđen djelokrug tijela uprave, već se ona utvrđuje materijalnim zakonom kojim se regulira određena upravna oblast koja spada u djelokrug tijela uprave.

Vlade kao tijela izvršne vlasti utvrđuju stavove i smjernice za daljnji rad tijela uprave i upravnih organizacija i daju smjernice u kojem pravcu treba usmjeravati aktivnosti na vršenje zakonom utvrđenih poslova i na koji način treba rješavati probleme koji postoje.

Vlada kao tijelo izvršne vlasti nadalje osigurava da se tijela uprave i upravne organizacije bave onim poslovima koji su aktuelni i koji su zakonom i drugim propisima stavljeni u njihovu nadležnost.

Tijela uprave su dužna u poslovima iz svoje nadležnosti da pripremaju zakone i druge propise kada o tome odluči tijelo zakonodavne ili izvršne vlasti, što je bila obveza Ministarstva rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih HBŽ u konkretnom slučaju.

Tijela uprave odgovorna su u okviru svoje nadležnosti i u njihovoj nadležnosti se nalaze poslovi u kojima se najneposrednije ostvaruju poslovi iz nadležnosti tijela izvršne vlasti.

Odgovornost za vršenje tih poslova Vlada ostvaruje putem rukovoditelja (ministara) ministarstva koji su članovi Vlade. Na taj način vlade putem ministara ostvaruju svoju funkciju izvršne vlasti.

Kada se tiče odlučivanja o statusu subjekta, to pitanje se rješava u zakonu, odnosno drugom propisu kojima se vrši osnivanje tog subjekta. Zakonom se izričito navodi vrsta subjekta koji se osniva. Stoga niti jedan segment vlasti (zakonodavne, izvršne i/ili sudske) ne može preuzeti ovlaštenja koja su Ustavom, kao najvišim pravnim aktom jedne države propisana.

Kako Ustav propisuje funkcionisanje vlasti na principima podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, ti principi podrazumijevaju vođenje odgovorne politike i obavljanja nadležnosti sve tri vlasti na ustavan, zakonit i efikasan način. Shodno svemu navedenom, organ uprave osniva Parlament, odnosno skupštine kantona na prijedlog vlade i to donošenjem zakona, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno ustavima kantona.

Dalje, član 2. stav (1) Zakona o konkurenciji (Primjena) glasi:

(1) Ovaj zakon primjenjuje se na sve pravne i fizičke osobe koje se posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga sudjeluju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine ili značajnijem dijelu tržišta (u daljem tekstu: privredni subjekti), i to na:

- a) privredna društva, poduzeća i poduzetnike i njihova udruženja bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište;
- b) organe državne uprave i lokalne samouprave, kada posredno ili neposredno sudjeluju ili utječu na tržište;
- c) ostale fizičke ili pravne osobe koje neposredno ili posredno, stalno povremeno ili jednokratno sudjeluju na tržištu, bez obzira na pravni status, oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su sportske organizacije, ustanove, zadruge, nositelji prava intelektualnog vlasništva.

Iz navedenog je vidljivo da je članom 2. Zakona o konkurenciji propisano da se Zakon primjenjuje na vrlo široki broj pravnih ili fizičkih osoba, bilo da su to privredna društva, preduzeća, preduzetnici, udruženja, bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, zatim na tijela državne uprave i lokalne samouprave, te sve ostale fizičke ili pravne osobe bez obzira na pravni status, oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, kao što su udruženja, sportske organizacije, ustanove, zadruge, nositelji prava intelektualnog vlasništva, a u smislu odredbe ovog člana, Zakon o konkurenciji sve subjekte na koje se isti odnosi i primjenjuje naziva zajedničkim imenom privredni subjekti. Ovako široko definiran pojam privrednog subjekta ograničen je na način da se traži ispunjenje i još jednog dodatnog uslova, a to je da se isti "posredno ili neposredno bave proizvodnjom, prodajom roba i pružanjem usluga, da sudjeluju u prometu roba i usluga i koja mogu svojim djelovanjem sprječavati, ograničavati ili narušavati tržišnu konkurenciju", te da isti "sudjeluju ili utiču na tržište".

Svojim djelovanjem, u skladu sa svojim nadležnostima Vlada donošenjem predmetne Odluke ni na koji način se nije ponašala kao privredni subjekt koji djeluje na tržištu.

Prema najkraćoj definiciji tržišta, tržište je mjesto gdje se susreću ponuda i potražnja, a savršeno konkurentno tržište je ono koje se sastoji od velikog broja malih neovisnih subjekata od kojih niti jedno ne može utjecati na tržišne cijene.

Zadaća Konkurencijskog vijeća je da prati i nadgleda tržište, te ukoliko dođe do zloupotreba na tržištu u vidu dogovora privrednih subjekata kroz zabranjene sporazume, ili pak ukoliko neki privredni subjekt toliko ojača na tržištu pa se može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od ostalih, te se u tom smislu utvrdi zloupotreba dominantnog položaja, navedene privredne subjekte ima mogućnost kazniti.

Konkurencijsko vijeće je nesporno utvrdilo kako Vlada donošenjem Odluke o listi lijekova ne obavlja privrednu djelatnost, ne sudjeluje u proizvodnji i/ili prometu roba, odnosno pružanju usluga, time ni posredno ni neposredno ne sudjeluje na tržištu, te se i zbog tog razloga ne može smatrati "privrednim subjektom", u smislu Zakona o konkurenciji, te se podneseni Zahtjev odnosi na izvršavanje javnih, zakonom regulisanih ovlaštenja koji na koje se Zakon o konkurenciji ne odnosi.

Odluka o listi lijekova koji koje se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja HBŽ broj: 01-02-26-2/21 od 22. aprila 2021. godine predstavlja postupanje Vlade upravo u skladu sa svojim izričitim zakonskim nadležnostima, a ne postupanje na tržištu, koje bi imalo za cilj sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije. Naime, Vlada je bila obavezna donijeti Odluku o listi lijekova koji se izdaju na recept, jer ta obaveza proizilazi iz Zakona o lijekovima FBiH.

Kako bi dalje obrazložilo naprijed navedeno, Konkurencijsko vijeće naglašava, kako je potrebno razlikovati tržišnu aktivnost od aktivnosti koje se obavljaju provedbom zakonskih nadležnosti, te da se Zakon o konkurenciji odnosi na subjekte koji djeluju na tržištu (suprotno od javnog), na kojem se vrši razmjena roba i usluga, koji snose određene rizike ekonomske ili finansijske, ili pak imaju mogućnost ostvarivanja profita.

A djelatnosti za koje je država/zakonodavac odredila da su od posebnog interesa, podveo iz je pod javne usluge, te u tom smislu i isključio konkurenciju, ili pak dao ovlasti da određeno državno tijelo, određuje i upravlja takvim djelatnostima (posebice imajući u vidu zdravstveni sistem).

Kao ilustraciju za razlikovanje "javnih usluga" i tržišnog ponašanja, može poslužiti i činjenica da na određenim tržištima, gdje su zakonima osnovani regulatori tržišta, koji u svojim nadležnostima često imaju, npr. utvrđivanje cijena određenim uslugama, ili mogućnost da određenim subjektima daju povlašteni položaj na tržištu u odnosu na postojeće, ili određene povlastice, a s ciljem uvođenja novih subjekata na tržište, ili pak radi ostvarivanja tzv. regulatornih ciljeva.

S obzirom da Konkurencijsko vijeće u svrhu ocjene datog slučaja, a prema članu 43. stav (7) Zakona može koristiti sudskom praksom Evropskog suda pravde i odlukama Evropske komisije, ovakav stav su zauzela i navedena tijela.

Tako je, što nije sporno, praksa institucija Evropske Unije utvrdila u svojim odlukama, da gotovo sve fizičke ili pravne osobe mogu potpadati pod ocjenu o postojanju zloupotrebe iz Zakona, odnosno postojanja zabranjenog sporazuma.

Tako, u praksi evropskih institucija, kao privredni subjekt smatrani su, kako pojedinci (npr. pronalazač koji daje licencu za korištenje patentiranog izuma – Odluka 76/29/EEC, slučaj AOIP/Beyard, OJ L 6/8/76), i investitori (npr. slučaj Reuter/BASF (1976) OJ L 254/40), tako i multinacionalne kompanije, operiski pjevači (npr. slučaj RAI/United, OJ L 157/939/78), advokati (npr. slučaj Wouters C-309/99), doktori (npr. slučaj Pavlov C-180/98 i C-184/98), sportska udruženja (npr. slučaj World Cup 1990 Package Tours, Odluka 92/52/EEC, OJ L326/31/92), državne agencije (npr. slučaj British Telecom C-392/93), javne korporacije, ali i "sve između".

Kako se postaviti prema "javnim tijelima" u kojima se nedvosmisleno podrazumijeva i Vlada, prema Mišljenju nezavisnog advokata Jakobsa u predmetu C-67/96, etc. Albany International BV protiv SBT (1999) ZSP I-5751 koje glasi:

"Kada je riječ o privrednom subjektu kao subjektu prava tržišne konkurencije, koristi se tzv. funkcionalni pristup. Naime, određeni subjekt može u jednoj situaciji postupati kao privredni subjekt, obavljati neku privrednu djelatnost, a u drugoj situaciji može izvršavati svoje javne ovlasti. U svakom konkretnom slučaju potrebno je razmotriti kakvu funkciju obavlja određeno tijelo kako bi se moglo ocijeniti može li ga se smatrati privrednim subjektom u smislu prava konkurencije."

Ovdje je nesporno utvrđeno, da "javno tijelo" kada obavlja svoje "javne ovlasti", odnosno provodi aktivnosti iz svoje nadležnosti, u takvim slučajevima nema mjesta tržišnom natjecanju.

Za ocjenu primjene pravila konkurencije primjenjuje se funkcionalni pristup, pa tako su za ocjenu primjene izdvojeni i određeni kriteriji, a to su:

- privredni subjekt mora nuditi dobra i usluge na tržištu,
- snositi ekonomski ili finansijski rizik poslovanja, te
- imati mogućnost ostvarivanja profita;

Pravila konkurencije nastoje promovisati djelotvornu tržišnu konkurenciju. Ipak, u slobodnoj tržišnoj ekonomiji, potrebno je zadržati i određene sektore koji bi bili predmet državne intervencije ili državne kontrole, tako npr. zdravstvene usluge, ili pružanje osnovnih komunalnih usluga su još uvijek predmet

državne kontrole. Također, u Evropskoj uniji poljoprivredna politika je kontrolirana i predmet je dodjele državnih poticaja što predstavlja i jedan vid antikonkurencijskih djelovanja (izvan kontrole pravila o tržišnoj konkurenciji).

Stranke u ovom postupku su se pozivale na slučajeve Evropskog suda pravde, pa tako: Poucet & Pistre (C-159/91 i 160/91), Bayer (T-41/96), Fenin (C-205/3), Wouters (C-309/99), Ambulanz Glöckner (C-475/99) ...i dr., u kojima su navodili slučajevi kada je Evropski sud pravde isključio konkurenciju radi toga što stranka u postupku nije smatrana privrednim subjektom, ili pak utvrdio narušavanje konkurencije, gdje je ocijenio kao privrednim subjektom neko tijelo javne vlasti.

Konkurencijsko vijeće ukazuje na član 9. Zakona o lijekovima FBiH, koji glasi:

- (1) Na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona uvrstavaju se samo oni zaštićeni nazivi lijekova koji ispunjavaju uvjete propisane Državnim zakonom i propisima donesenim na osnovu tog zakona, posebno posjedovanje važeće dozvole za stavljanje lijeka u promet u BiH izdate od Agencije, te pozitivnih nalaza o urađenoj kontroli kvaliteta lijeka od Kontrolnog laboratorija Agencije.
- (2) Na pozitivnoj listi lijekova kantona, kao i listi lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona može se ograničiti broj zaštićenih naziva lijekova koji ispunjavaju uvjete iz stava 1. ovog člana u skladu sa utvrđenim doktrinarnim pristupima u korištenju lijekova za oboljenja za koja se koriste lijekovi sa listi lijekova u Federaciji; iskustvu u terapijskoj primjeni kod pacijenata za dati zaštićeni naziv lijeka; sigurnosti snabdijevanja lijekovima, uzimajući u obzir historijske podatke u smislu (ne)redovnog snabdijevanja lijekovima u Federaciji; postojanje evidentiranih nuspojava za specifičan zaštićeni naziv lijeka; kvalitet i vjerodostojnost podataka o zaštićenom nazivu lijeka iz referentnih izvora; status zaštićenog naziva lijeka u zdravstvenim sistemima država Evropske unije i sl.
- (3) Sa ciljem podržavanja razvoja domaće farmaceutske industrije na pozitivnu listu lijekova kantona, kao i listu lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti na području kantona obavezno se uvrstavaju i lijekovi domaće farmaceutske industrije koji ispunjavaju uvjete iz stava 1. ovog člana i to pored lijekova - originatora kao i lijekova inozemne farmaceutske industrije.
- (4) Kriteriji i uvjeti za moguće ograničenje broja zaštićenih naziva lijekova iz st. 1. i 2. ovog člana bliže se utvrđuju pravilnikom federalnog ministra iz člana 5. stav 5. ovog zakona.

U ovom postupku Konkurencijsko vijeće je nesporno utvrdilo i kako Zakon o lijekovima omogućava "ograničavanje broja zaštićenih naziva lijekova" na listama, međutim, Konkurencijsko vijeće nije nadležno da prati i ocjenjuje uvjete i kriterije radi kojih su lijekovi izostavljeni sa liste, kao i uvjete i kriterije, radi kojih su određeni lijekovi stavljeni na listu.

Naime, Zakon o lijekovima je propisao koje su stručne osobe nadležne za listu lijekova, te njihovu hijerarhiju prilikom donošenja odluke.

Konkurencijsko vijeće ukazuje da je u posljednjem Izvještaju o BiH za 2023. godinu, kao dokumentu u kojem Evropska komisija objavljuje informacije o napretku Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija, između ostalog, navedeno da Bosna i Hercegovina treba da preduzme mjere kako bi prestala praksa pojedinih kantona da određene uvezene lijekove isključuju sa lista lijekova koji se mogu izdavati na recept na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Iz navedenog je jasno da je donošenje listi lijekova koji se mogu izdavati na recept na teret obaveznog zdravstvenog

osiguranja, od strane izvršnih organa vlasti pojedinih kantona, prepoznato isključivo kao jednostrana trgovinska mjera Bosne i Hercegovine u okviru zaključenog SSP-a, te Evropska komisija nadalje daje preporuku isključivo vladama kantona da se prekine sa ovakvom praksom uređenja trgovine.

Slijedom čega, Konkurencijsko vijeće daje preporuku Vladi da putem nadležnog ministarstva, osigura zastupljenost svih lijekova na listi lijekova koji se izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a koji imaju dozvolu za stavljanje u promet, izdatu od strane Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH, odnosno lista bi trebala da sadrži sve internacionalne nazive nezaštićenih lijekova - INN (generičke nazive) i zaštićene nazive lijekova kako je to razrađeno članom 5. stavom (2) Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstva zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i promotnika lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/13 i 7/19) koji ispunjavaju uslove iz člana 9. istog Pravilnika čiji generički nazive se nalaze na federalnoj listi. Takođe, podsjećamo da ni Direktiva Vijeća 89/105/EEZ od 21.12.1988. godine o transparentnim mjerilima kojima se utvrđuje određivanje cijena lijekova za ljudsku upotrebu i njihovo uvrštenje u nacionalne sisteme zdravstvenog osiguranja (SL L 40, 11.2.1989.), u kojoj se utvrđuju mjerila za stavljanje lijekova na listu lijekova Zavoda zdravstvenog osiguranja, ne predviđa bilo kakvo ograničavanje broja proizvođača na listi lijekova, a posebno ne na temelju geografskog porijekla proizvođača.

Na temelju svega navedenog Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovoga Rješenja.

9. Privremena mjera

Analizirajući istaknute navode i ponuđene dokaze Podnosioca zahtjeva vezano za zatraženu privremenu mjeru, imajuću u vidu odredbe člana 36. Zakona prema kojim je teret dokazivanja na stranci koja je podnijela zahtjev za pokretanje postupka, Konkurencijsko vijeće na temelju istih nije u vrijeme podnošenja zahtjeva mogao utvrditi preliminarnu povredu u smislu članka 40. stav (1) Zakona koja bi mogla kratkoročno štetno utjecati na pojedine gospodarske subjekte, pa samim time nije mogao pravovremeno odrediti privremenu mjeru.

Na osnovu gore navedenog Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 2. dispozitiva ovoga Rješenja.

10. Troškovi postupka

Konkurencijsko vijeće je prilikom određivanja troškova postupka uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04 i 88/07 i 93/09), i to član 105. stav (2) Zakona o upravnom postupku kada u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su toj stranci nastali učešćem u postupku.

Prema članu 105. stav (3) Zakona o upravnom postupku troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračunavanja ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku, Zakona o advokaturi ("Službene novine Federacije BiH", br. 40/02, 29/03, 18/05 i 68/05) i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/04 i 24/04) (u daljem tekstu: Tarifa).

Na osnovu navedenog, punomoćnik Podnosioca zahtjeva je tražio troškove postupka u ukupnom iznosu od 9.864 KM, i to za Zahtjev za pokretanje postupka - 1.045,00 KM, odgovor na izjašnjenje Vlade od 21.01.2022. godine - 1.045,00 KM, prisustvo

na usmenoj raspravi održanoj dana 15.03.2022. godine - 1.045,00 KM, podnesak kojim se zahtjeva ponovno vođenje postupka nakon donošenja presude Suda BiH od 02.04.2024. godine - 1.338,00 KM, odgovor na izjašnjenje Vlade od 22.05.2024. godine - 1.338,00 KM, prisustvo na usmenoj raspravi dana 10.06.2024. godine - 1.338,00 KM, obračunati PDV od 17% - 1.215,33 KM i plaćenu taksu Konkurencijskom vijeću - 1.500,00 KM.

Konkurencijsko vijeće odbija zahtjev punomoćnika Podnosioca zahtjeva za nadoknadu troškova postupka, budući da su navedeni postupak izazvali Podnosioci zahtjeva svojim postupanjem i djelovanjem, te s obzirom da nisu uspjeli u postupku, nemaju pravo na nadoknadu troškova postupka, u smislu Zakona o upravnom postupku.

Punomoćnik Vlade je dana 16.07.2024. godine podneskom broj: UP-02-26-3-025-82/2 dostavio Troškovnik, sa ukupnim iznosom troškova zastupanja od 2.316,00 KM (uključujući obračunati PDV), i to za podnesak sa izjašnjenjem od 29.04.2024. godine - 990,00 KM, te prisustvo na usmenoj raspravi dana 10.06.2024. godine - 990,00 KM. Kako je isti uspio u postupku, u skladu sa članom 105. stav (3) ZUP-a, punomoćniku Vlade pripada naknada za nužne i opravdane troškove, i to za prisustvo na usmenoj raspravi održanoj dana 10.06.2023. godine, u iznosu od 240,00 KM, te podneska sa izjašnjenjem od dana 29.04.2024. godine, u iznosu od 240,00 KM, što uz pripadajući PDV ukupno iznosi 561,60 KM.

Na osnovu gore navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tač. 3 i 4. dispozitiva ovoga Rješenja.

11. Administrativna taksa

U skladu sa članom 2. tarifni broj 107. stav (1) tačka f) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18). Podnosilac zahtjeva je na ovo Rješenje obavezan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

Administrativna taksa u iznosu od 1.500,00 KM je u ovom postupku uplaćena 26.05.2022. godine na Rješenje Konkurencijskog vijeća broj: UP-02-26-3-025-45/21 od 19.05.2022. godine.

12. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti Upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovoga Rješenja.

Broj 02-26-3-025-83/21
23. oktobra 2024. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ivo Jerkić, s. r.

AGENCIJA ZA POŠTANSKI PROMET BOSNE I HERCEGOVINE

112

Temeljem članka 193. i 195. Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), članka 10. stavak (5) točka b) Zakona o poštama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/05), članka 5. stavak (1) točka b) i članka 6. i 10. Pravilnika o izdavanju licencija za obavljanje poštanskih usluga ("Službeni glasnik BiH", br. 84/19, 84/20 i 19/22) i članka 5. stavak (2) Odluke o utvrđivanju osnovnih kriterija za davanje suglasnosti Agenciji za poštanski promet Bosne i Hercegovine radi obavljanja dijela poslova iz svoje nadležnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 50/10), a rješavajući po zahtjevu za izdavanje licencije za obavljanje kurirskih usluga podnosioca X express d.o.o. Banja Luka, sa sjedištem u Banja Luci, Branka Perduva 10a, Vijeće

Agencije za poštanski promet Bosne i Hercegovine, uz suglasnost Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine je na 160. sjednici održanoj dana, 19.12.2024. donijelo

RJEŠENJE

- Izdaje se licencija Društvu sa ograničenom odgovornošću "X express" (skraćeni naziv: "X express" d.o.o. Banja Luka), sa sjedištem u Banja Luci, Branka Perduva 10a, za obavljanje kurirskih usluga na razdoblje od četiri godine, počev od dana dobivanja suglasnosti Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine.
- "X express" d.o.o. Banja Luka, će kurirske usluge obavljati na području Bosne i Hercegovine.
- Predmet obavljanja usluga iz točke 1. su kurirske usluge u unutarnjem i međunarodnom poštanskom prometu.
- Sastavni dio licencije čine Uvjeti za korištenje licencije za obavljanje kurirskih usluga.
- Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH".

Образложење

Agenciji za poštanski promet Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), Društvo sa ograničenom odgovornošću "X express", sa sjedištem u Banja Luci, Branka Perduva 10a, podnijelo je 30.10.2024. zahtjev za izdavanje licencije za obavljanje kurirskih usluga u unutarnjem i međunarodnom poštanskom prometu.

Tijekom postupka, Agencija je utvrdila da zahtjev nije potpun, te da sadrži nedostatke i nepravilnosti zbog kojih nije moguće izdati licenciju za obavljanje poštanskih usluga.

Agencija je aktom broj UP1-01-03-1-29-1-83-9/24 od 3.12.2024. zatražila ispravku i dopunu zahtjeva. Podnositelj zahtjeva je podneskom od 11.12.2024. dostavio traženu dokumentaciju i otklonio utvrđene nedostatke.

U postupku obrade zahtjeva, a sukladno članku 17. Pravilnika o izdavanju licencija za obavljanje poštanskih usluga (u daljnjem tekstu: Pravilnik), utvrđeno je da je zahtjev podnesen na propisanim obrascima i da je kompletnan sukladno odredbama članka 10. i 14. Pravilnika.

Nakon obrade zahtjeva proveden je postupak tijekom koga je izvršena pažljiva analiza svih činjenica i podnesenih dokaza, kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj vezi i nesporno je utvrđeno da je podnositelj zahtjeva učinio opravdanim svoj zahtjev, te je Agencija utvrdila da isti zadovoljava sve uvjete za obavljanje kurirskih usluga propisane člankom 10. Pravilnika.

Agencija je sukladno članku 10. stavak (6) Zakona o poštama Bosne i Hercegovine, pribavila suglasnost Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine za izdavanje licencije za obavljanje kurirskih usluga.

Agencija će sukladno članku 8. stavak (1) Statuta Agencije, ovo rješenje objaviti u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine.

Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja, a sukladno odredbama članka 20. Pravilnika i članka 193. Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine, riješeno je kao u dispozitivu rješenja.

Покка о правном лијеку:

Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Suda Bosne i Hercegovine, u roku od 60 dana od dana prijama rješenja.

Broj UP1-01-03-1-29-1-83-14/24
20. prosinca 2024. godine

Predsjedatelj
Vijeća Agencije
Dr. sc. **Nino Čorić**, v. r.

Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine je dana, 10.1.2025. dalo suglasnost broj 04-29-13-49-1/25 na Rješenje o izdavanju licencije društvu "X express" d.o.o. Banja

Luka, za obavljanje kurirskih usluga br. UP1-01-03-1-29-1-83-14/24.

На основу члана 193. и 195. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), члана 10. став (5) тачка б) Закона о поштама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/05), члана 5. став (1) тачка б) и члана 6. и 10. Правилника о издавању лиценца за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", бр. 84/19, 84/20 и 19/22) и члана 5. став (2) Одлуке о утврђивању основних критеријума за давање сагласности Агенцији за поштански саобраћај Босне и Херцеговине ради обављања дијела послова из своје надлежности ("Службени гласник БиХ", број 50/10), а рјешавајући по захтјеву за издавање лиценце за обављање курирских услуга подносиоца "X express" д.о.о. Бања Лука, са сједиштем у Бања Луци, Бранка Пердува 10а, Савјет Агенције за поштански саобраћај Босне и Херцеговине, уз сагласност Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине је на 160. сједници одржаној дана, 19.12.2024. донио

РЈЕШЕЊЕ

- Издаје се лиценца Друштву са ограниченом одговорношћу "X express" (скраћени назив: "X express" д.о.о. Бања Лука), са сједиштем у Бања Луци, Бранка Пердува 10а, за обављање курирских услуга на период од четири године, почев од дана добијања сагласности Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине.
- "X express" д.о.о. Бања Лука, ће курирске услуге обављати на подручју Босне и Херцеговине.
- Предмет обављања услуга из тачке 1. су курирске услуге у унутрашњем и међународном поштанском саобраћају.
- Саставни дио лиценце чине Услови за кориштење лиценце за обављање курирских услуга.
- Ово Рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику БиХ.

Образложење

Агенцији за поштански саобраћај Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција), Друштво са ограниченом одговорношћу "X express", са сједиштем у Бања Луци, Бранка Пердува 10а, поднијело је 30.10.2024. захтјев за издавање лиценце за обављање курирских услуга у унутрашњем и међународном поштанском саобраћају.

Током поступка, Агенција је утврдила да захтјев није potpun, те да садржи недостатке и неpravилности због којих није могуће издати лиценцу за обављање поштанских услуга.

Агенција је актом број УП1-01-03-1-29-1-83-9/24 од 03.12.2024. зatražила исправку и допуну захтјева. Подносилац захтјева је поднеском од 11.12.2024. доставио тражену документацију и оtkлонио утврђене недостатке.

У поступку обраде захтјева, а у складу са чланом 17. Правилника о издавању лиценци за обављање поштанских услуга (у даљем тексту: Правилник), утврђено је да је захтјев поднесен на прописаним обрасцима и да је комплетан у складу с одредбама члана 10. и 14. Правилника.

Након обраде захтјева проведени су поступак током кога је извршена пажљива анализа свих чињеница и поднесених доказа, како појединачно тако и у њиховој међусобној вези и неспорно је утврђено да је подносилац захтјева учинио оправданим свој захтјев, те је Агенција утврдила да исти задовољава све услове за обављање курирских услуга прописане чланом 10. Правилника.

Агенција је у складу са чланом 10. став (6) Закона о поштама Босне и Херцеговине, прибавила сагласност Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине за издавање лиценце за обављање курирских услуга.

Агенција ће у складу са чланом 8. став (1) Статута Агенције, ово рјешење објавити у Службеном гласнику Босне и Херцеговине.

На основу утврђеног чињеничног стања, а у складу с одредбама члана 20. Правилника и члана 193. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине, ријешено је као у диспозитиву рјешења.

Поука о правном лијеку:

Против овога рјешења није допуштена жалба, али се може покренути управни спор тужбом код Суда Босне и Херцеговине, у року од 60 дана од дана пријема рјешења.

Број Председавајући
УП1-01-03-1-29-1-83-14/24 Вијећа Агенције
20. децембра 2024. године Др сц **Нино Ћорић**, с. р.

Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине је дана, 10.1.2025. дало сагласност број 04-29-13-49-1/25 на Рјешење о издавању лиценце друштву "X express" д.о.о. Бања Лука, за обављање курирских услуга бр. УП1-01-03-1-29-1-83-14/24.

На основу члана 193. и 195. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), члана 10. став (5) тачка б) Закона о поштама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/05), члана 5. став (1) тачка б) и члана 6. и 10. Правилника о издавању лиценца за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", бр. 84/19, 84/20 и 19/22) и члана 5. став (2) Одлуке о утврђивању основних критеријума за давање сагласности Агенцији за поштански саобраћај Босне и Херцеговине ради обављања дијела послова из своје надлежности ("Службени гласник БиХ", број 50/10), а рјешавајући по захтеву за издавање лиценце за обављање курирских услуга подносиоца "X express" д.о.о. Бања Лука, са сједиштем у Бања Луци, Бранка Пердува 10а, Вијеће Агенције за поштански promet Босне и Херцеговине, уз сагласност Министарства комуникација и prometa Босне и Херцеговине је на 160. сједници одржаног дана, 19.12.2024. donijelo

RJEŠENJE

- Izdaje se licenca Друштву са ограниченом одговорношћу "X express" (скраћени назив: "X express" д.о.о. Бања Лука), са сједиштем у Бања Луци, Бранка Пердува 10а, за обављање курирских услуга на период од четири године, počev od дана добивања сагласности Министарства комуникација и prometa Босне и Херцеговине.
- "X express" д.о.о. Бања Лука, ће курирске услуге обављати на подручју Босне и Херцеговине.
- Predmet обављања услуга из тачке 1. су курирске услуге у унутрашњем и међународном поштанском prometu.

- Sastavni dio licence čine Uvjeti za korištenje licence za обављање курирских услуга.
- Ovo Rješenje je konačno i bit će објављено у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Агенцији за поштански promet Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција), Друштво са ограниченом одговорношћу "X express", са сједиштем у Бања Луци, Бранка Пердува 10а, подnijelo је 30.10.2024. захтев за издавање лиценце за обављање курирских услуга у унутрашњем и међународном поштанском prometu.

Tokom postupka, Агенција је утврдила да захтев није potpun, те да садржи недостатке и неправилности zbog kojih није могуће издати лиценцу за обављање поштанских услуга.

Агенција је актом број УП1-01-03-1-29-1-83-9/24 од 03.12.2024. затражила исправку и dopunu захтева. Podnosioc захтева је podneskom од 11.12.2024. dostavio traženu dokumentaciju и otklonio utvrđene nedostatke.

U postupku obrade захтева, а у складу са чланом 17. Правилника о издавању licenci за обављање поштанских услуга (у даљем тексту: Правилник), utvrđeno је да је захтев podnesen на propisanim obrascima и да је kompletiran у складу с одредбама члана 10. и 14. Правилника.

Nakon obrade захтева proveden је postupak tokom koga је izvršena pažljiva analiza svih činjenica и podnesenih dokaza, kako pojedinačno tako и у njihovoj međusobnoj vezi и nesporno је utvrđeno да је podnosilac захтева učinio opravdanim svoj захтев, те је Агенција utvrdila да isti zadovoljava sve uvjete за обављање курирских услуга propisane чланом 10. Правилника.

Агенција је у складу са чланом 10. став (6) Закона о поштама Босне и Херцеговине, прибавила сагласност Министарства комуникација и prometa Босне и Херцеговине за издавање лиценце за обављање курирских услуга.

Агенција ће у складу са чланом 8. став (1) Статута Агенције, ово рјешење објавити у Службеном гласнику Босне и Херцеговине.

На основу утврђеног чињеничног stanja, а у складу с одредбама члана 20. Правилника и члана 193. Закона о управном поступку Босне и Херцеговине, ријешено је као у диспозитиву рјешења.

Поука о правном лијеку:

Против овога рјешења није допуштена жалба, али се може покренути управни спор тужбом код Суда Босне и Херцеговине, у року од 60 дана од дана пријема рјешења.

Број УП1-01-03-1-29-1-83-14/24 Председавајући
20. децембра 2024. године Вијећа Агенције
Др. sc. **Нино Ћорић**, с. р.

Министарство комуникација и prometa Босне и Херцеговине је дана, 10.1.2025. дало сагласност број 04-29-13-49-1/25 на Рјешење о издавању лиценце друштву "X express" д.о.о. Бања Лука, за обављање курирских услуга бр. УП1-01-03-1-29-1-83-14/24.

KAZALO

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 108 Odluka o izmjeni Odluke o izboru članova zajedničkih povjerenstava obaju domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)
- Odluka o izmjeni Odluke o izboru članova zajedničkih komisija oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (srpski jezik)
- Odluka o izmjeni Odluke o izboru članova zajedničkih komisija oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)

**ZASTUPNIČKI DOM
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 109 Odluka o razrješenju zastupnika Nebojše Radmanovića s dužnosti predsjedatelja/prvog zamjenika predsjedatelja drugog zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)
- Odluka o razrješenju poslanika Nebojše Radmanovića sa dužnosti predsjedavajućeg/prvog zamjenika predsjedavajućeg drugog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine (srpski jezik)

Odluka o razrješenju poslanika Nebojše Radmanovića s dužnosti predsjedavajućeg/prvog zamjenika predsjedavajućeg drugog zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 110 Odluka o rasporedu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu (hrvatski jezik)
- Odluka o rasporedu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu (srpski jezik)
- Odluka o rasporedu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata kulture u Bosni i Hercegovini" za 2024. godinu (bosanski jezik)

**KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 111 Rješenje broj 02-26-3-025-83/21 (hrvatski jezik)
- Rješenje broj 02-26-3-025-83/21 (srpski jezik)
- Rješenje broj 02-26-3-025-83/21 (bosanski jezik)

**AGENCIJA ZA POŠTANSKI PROMET
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 112 Rješenje broj UP1-01-03-1-29-1-83-14/24 (hrvatski jezik)
- Rješenje broj UP1-01-03-1-29-1-83-14/24 (srpski jezik)
- Rješenje broj UP1-01-03-1-29-1-83-14/24 (bosanski jezik)

SLUŽBENI GLASNIK

BOSNE I HERCEGOVINE

Nakladnik: JP NIO Službeni list BiH	Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa:
Dž. Bijedića 39/III, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina	UNICREDIT BANK DD 338-320-22000052-11
Ravnatelj i odgovorni urednik: Dragan Prusina	ASA BANKA DD Sarajevo 134-470-10067655-09
Tehnička priprema: Uredništvo JP NIO Službeni list BiH	ADDIKO BANK AD
Tisak: UNIONINVESTPLASTIKA d. d. Sarajevo	Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12
Za tiskaru: Muhamed Mirvić	RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo 161-000-00071700-57
Telefoni:	Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista.
Centrala: 033 72 20 30	Identifikacijski broj 4200226120002
Direktor: 033 72 20 61	Porezni broj 01071019
Uredništvo: 033 72 20 38	PDV broj 200226120002
Računovodstvo: 033 72 20 48	Pretplata za I polugodište 2025. godine na "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", 120,00 KM.
Služba za pravne i opće poslove: 033 72 20 51	Web izdanje: http://www.sluzbenilist.ba
Pretplata: 033 72 20 54	Godišnja pretplata 240,00 KM po korisniku
Oglasni odjel: 033 72 20 49 i 72 20 50	e-mail: redakcija@sllist.ba - oglasni@sllist.ba - pretplata@sllist.ba
Komercijala sa poslovnicom i prodajom: 033 72 20 43	- racunovodstvo@sllist.ba - jnb.komercijala@sllist.ba